

S p r a w o z d a n i e
z d z i a ł a l n o ś c i N B P
w 2 0 1 2 r o k u

Spis tabel	7
Spis wykresów	8
Wykaz najważniejszych skrótów	11
SYNTEZA	12
1. Funkcjonowanie organów NBP	19
1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego.....	19
1.2. Rada Polityki Pieniężnej	19
1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego	21
1.4. <i>Plan działalności NBP</i>	23
2. Polityka pieniężna.....	24
2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2012 r.	24
2.2. Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w 2012 r.	29
2.3. Instrumenty polityki pieniężnej w 2012 r.	41
3. Działania na rzecz stabilności systemu finansowego.....	49
3.1. Współpraca z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego.....	49
3.2. Działania Komitetu Ryzyka Systemowego	50
3.3. Działalność analityczna i badawcza na rzecz systemu finansowego	50
3.4. Międzynarodowa współpraca na rzecz stabilności finansowej.....	51
3.5. Udział Narodowego Banku Polskiego w sanacji banków	52
4. Działalność emisyjna.....	53
4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu	53
4.2. Emisja wartości kolekcjonerskich	53
4.3. Wycofywanie z obiegu uszkodzonych lub zużytych znaków pieniężnych	54
4.4. Falszerstwa znaków pieniężnych w walucie polskiej	55
4.5. Zaopatrywanie banków w znaki pieniężne	55
5. Zarządzanie rezerwami dewizowymi	56
5.1. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych	56
5.2. Strategia zarządzania rezerwami walutowymi	57
5.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym w procesie zarządzania rezerwami	

SPIS TREŚCI

dewizowymi.....	58
5.4. Uwarunkowania rynkowe w 2012 r.	58
5.5. Stopa zwrotu rezerw walutowych	61
5.6. Dochód z działalności inwestycyjnej.....	62
6. Działalność dewizowa	64
6.1. Rejestr działalności kantorowej	64
6.2. Decyzje w sprawach dewizowych	64
6.3. Kontrola obrotu dewizowego	64
7. Działania na rzecz systemu płatniczego.....	65
7.1. Realizacja zadań operacyjnych.....	65
7.2. Działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego	68
7.3. Nadzór nad systemami płatności, systemami autoryzacji i rozliczeń oraz nad systemami rozrachunku papierów wartościowych	71
8. Obsługa Skarbu Państwa.....	72
8.1. Rachunki bankowe prowadzone przez NBP	72
8.2. Obsługa zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa	73
8.3. Obsługa obrotu skarbowymi papierami wartościowymi	73
8.4. Działania na rzecz zarządzania długiem publicznym	74
9. Działalność badawcza.....	75
9.1. Prace analityczne i koncepcyjne w ramach procesów gospodarczych zachodzących w strefie euro	75
9.2. Badania dotyczące polityki pieniężnej, procesów i oczekiwań inflacyjnych	76
9.3. Badania przedsiębiorstw i gospodarstw domowych	77
9.4. Inne badania makroekonomiczne.....	78
9.5. Działalność prognostyczno-badawcza.....	80
9.6. Działalność Komitetu Badań Ekonomicznych NBP	80
9.7. Konferencje i seminaria organizowane przez NBP	81
10. Działalność statystyczna.....	82
10.1. Podstawowe zadania z zakresu statystyki	82
10.2. Zadania statystyczne wynikające z uczestnictwa NBP w ESBC i innych	

instytucjach międzynarodowych	83
11. Działalność edukacyjna i informacyjna	86
11.1. Działalność edukacyjna.....	86
11.2. Działalność informacyjna i promocyjna	87
11.3. Działalność wydawnicza	89
11.4. Rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i listów	89
11.5. Centralna Biblioteka NBP	90
12. Działalność legislacyjna	91
12.1. Działalność legislacyjna organów NBP.....	91
12.2. Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych i nienormatywnych	91
12.3. Projekty ustaw dotyczących funkcjonowania systemu bankowego.....	93
12.4. Udział NBP w konsultowaniu projektów wspólnotowych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej	94
12.5. Udział w pracach związanych z przygotowaniem do przyjęcia euro przez Polskę	95
13. Współpraca międzynarodowa	97
13.1. Realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej	97
13.2. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi	98
13.3. Pomoc techniczna i szkoleniowa	101
14. Działalność wewnętrzna	102
14.1. Zarządzanie zasobami ludzkimi	102
14.2. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym i ryzykiem zgodności.....	103
14.3. Działalność inwestycyjna i remontowa	103
14.4. Obsługa informatyczna systemu bankowego i NBP	104
14.5. Audyt wewnętrzny	105
14.6. Ochrona i zabezpieczenia	105
14.7. Działalność obsługowa	105
ZAŁĄCZNIKI.....	106

SKRÓCONE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NBP NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2012 R. WRAZ

SPIS TREŚCI

Z OPINIĄ NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA	107
BILANS NBP NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2012 ROKU	107
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT NBP ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2012 ROKU	109
INFORMACJA DODATKOWA – DANE OGÓLNE	110
1. Wprowadzenie.....	110
2. Opis istotnych zasad rachunkowości	113
3. Zmiany zasad rachunkowości.....	121
4. Wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	121
5. Ogólna charakterystyka zmian i struktury bilansu oraz wyniku finansowego NBP	122
6. Noty objaśniające do bilansu.....	127
7. Noty objaśniające do pozycji pozabilansowych.....	139
8. Noty objaśniające do rachunku zysków i strat	140
9. Pozostałe noty objaśniające.....	147
10. Ryzyko finansowe i operacyjne	148
OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA.....	154
PKB i popyt krajowy	156
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych	159
Bilans płatniczy.....	163
Pieniądz i kredyt	167
Lista otwartych seminariów naukowych i wybranych publikacji NBP	170
Wyniki głosowania członków RPP nad wnioskami i uchwałami w 2012 r.....	175
Schemat organizacyjny NBP wg stanu na 31 grudnia 2012 r.....	179

Spis tabel

Tabela 1. Wysokość stóp procentowych NBP na koniec 2011 i 2012 r. (w %)	20
Tabela 2. Liczba ujawnionych w obiegu falsyfikatów znaków pieniężnych w walucie polskiej w latach 2009–2012	55
Tabela 3. Struktura walutowa Strategicznej Alokacji Aktywów w latach 2008–2012 (w %)	57
Tabela 4. Ograniczenia inwestycyjne obowiązujące w zarządzaniu ryzykiem finansowym w NBP	58
Tabela 5. Struktura obrotów na rachunkach bieżących banków w złotych w systemie SORBNET w 2012 r.	66
Tabela 6. Liczba zleceń według głównych typów operacji przeprowadzanych na rachunkach bieżących banków w złotych w systemie SORBNET w 2012 r.	66
Tabela 7. Stan środków w systemie TARGET2-NBP w 2012 r.	67
Tabela 8. Liczba i wartość zleceń zrealizowanych w systemie TARGET2-NBP w 2012 r.	67
Tabela 9. Zmiana przeciętnego zatrudnienia w NBP w latach 2009–2012.....	102
Tabela 10. PKB i popyt krajowy.....	158
Tabela 11. Roczne tempo zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz wkład głównych grup do CPI	162
Tabela 12. Główne pozycje bilansu płatniczego (w mln EUR)	164
Tabela 13. Wybrane wskaźniki stabilności zewnętrznej.....	166

SPIS WYKRESÓW

Spis wykresów

Wykres 1. Wzrost gospodarczy na świecie(r/r)	29
Wykres 2. Podstawowe stopy procentowe banków centralnych na świecie	29
Wykres 3. Inflacja na świecie	31
Wykres 4. Indeksy cen surowców na rynkach światowych	31
Wykres 5. Udziały składników popytu finalnego w rocznej dynamice polskiego PKB... 31	
Wykres 6. Roczna dynamika liczby pracujących w gospodarce i sektorze przedsiębiorstw oraz roczna dynamika wynagrodzeń.	31
Wykres 7. Roczna dynamika kredytów dla sektora przedsiębiorstw i gospodarstw domowych	33
Wykres 8. Nominalny efektywny kurs złotego (wzrost oznacza aprecjację).....	33
Wykres 9. Wpływ głównych grup cen na roczny wskaźnik CPI	34
Wykres 10. Roczny wskaźnik CPI na tle celu inflacyjnego	34
Wykres 11. Średnie w miesiącu saldo operacji otwartego rynku w latach 1995-2012..	43
Wykres 12. Instrumenty absorbujące nadpłynność w poszczególnych miesiącach 2012 r.	43
Wykres 13. Stopy procentowe NBP oraz stawka POLONIA w latach 2011-2012.....	44
Wykres 14. Zmiany wielkości rezerwy obowiązkowej i odchylenia od rezerwy wymaganej w 2012 r.	46
Wykres 15. Oficjalne aktywa rezerwowe w latach 2008–2012	56
Wykres 16. Udział instrumentów inwestycyjnych w rezerwach walutowych NBP w latach 2008–2012 – stan na koniec poszczególnych lat	58
Wykres 17. Oficjalne stopy procentowe w USA, strefie euro, Wielkiej Brytanii, Australii i Norwegii.....	59
Wykres 18. Zmiany rentowności 2-letnich i 10-letnich papierów rządowych USA, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Australii i Norwegii.....	60
Wykres 19. Rentowność 2-letnich papierów rządowych USA, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Australii i Norwegii	60
Wykres 20. Rentowność 10-letnich papierów rządowych USA, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Australii i Norwegii	60
Wykres 21. Stopa zwrotu rezerw walutowych NBP (bez uwzględniania wpływu zmian kursów walutowych)	61

SPIS WYKRESÓW

Wykres 22. Stopa zwrotu rezerw walutowych (z uwzględnieniem wpływu zmian kursów walutowych).....	62
Wykres 23. Kursy walut rezerwowych w relacji do złotego (poziom na koniec okresów)	62
Wykres 24. Struktura bilansu NBP na 31.12.2011r. i 31.12.2012 r.	123
Wykres 25. Struktura wyniku finansowego w latach 2011–2012	124
Wykres 26. Struktura przychodów i kosztów z tytułu odsetek, dyskonta i premii w latach 2011-2012	125
Wykres 27. Struktura przychodów i kosztów składających się na wynik z operacji finansowych w latach 2011-2012	126
Wykres 28. Struktura kosztów działania i amortyzacji w latach 2011-2012	126
Wykres 29. Udziały składników popytu finalnego we wzroście PKB (dane roczne)	156
Wykres 30. Udziały składników popytu finalnego we wzroście PKB (dane kwartalne)	156
Wykres 31. Wkłady do wzrostu wartości dodanej brutto (dane roczne)	157
Wykres 32. Wkłady do wzrostu wartości dodanej brutto (dane kwartalne)	157
Wykres 33. Roczne tempo zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych na tle celu inflacyjnego	159
Wykres 34. Wskaźniki inflacji bazowej (r/r)	159
Wykres 35. Roczne tempo zmian cen żywności i napojów alkoholowych, energii, towarów i usług	161
Wykres 36. Roczne tempo zmian cen konsumpcyjnych i wkład głównych kategorii cen do CPI	161
Wykres 37. Saldo obrotów bieżących (mld EUR).....	163
Wykres 38. Saldo obrotów bieżących i kapitałowych w relacji do PKB (4 kwartały krocząco)	163
Wykres 39. Nominalny kurs złotego względem głównych walut	165
Wykres 40. Realny i nominalny kurs walutowy	165
Wykres 41. Miesięczne przyrosty nowych kredytów złotych dla przedsiębiorstw ..	167
Wykres 42. Dynamika kredytów inwestycyjnych i bieżących	167
Wykres 43. Miesięczne przyrosty nowych kredytów złotych dla gospodarstw domowych	168
Wykres 44. Dynamika kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych dla gospodarstw	

SPIS WYKRESÓW

domowych	168
Wykres 45. Roczna stopa wzrostu M1 i M3	169
Wykres 46. Dynamika depozytów bankowych gospodarstw domowych i przedsiębiorstw	169

WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH SKRÓTÓW

Wykaz najważniejszych skrótów

BFG	Bankowy Fundusz Gwarancyjny
BIS	Bank for International Settlements (Bank Rozrachunków Międzynarodowych)
BŚ	Bank Światowy
CPI	Consumer Price Index
EBA	European Banking Authority (Europejski Urząd Nadzoru Bankowego)
EBC	Europejski Bank Centralny
EBOR	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
ECOFIN	Economic and Financial Affairs Council (Rada ds. Gospodarczych i Finansowych)
ERM II	Exchange Rate Mechanism II (Europejski Mechanizm Kursowy)
ESBC	Europejski System Banków Centralnych
ESRB	European Systemic Risk Board (Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego)
GUS	Główny Urząd Statystyczny
KIR SA	Krajowa Izba Rozliczeniowa SA
KDPW SA	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
MF	Ministerstwo Finansów
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy
NBP	Narodowy Bank Polski
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju)
PKB	produkt krajowy brutto
RPP	Rada Polityki Pieniężnej
SDR	Special Drawing Rights (Specjalne Prawa Ciągnięcia)
SEPA	Single Euro Payments Area (Jednolity Obszar Płatności w Euro)
SIS	System Informacji Sprawozdawczej
SORBNET	System Obsługi Rachunków Banków w Centrali NBP
SORBNET-EURO	System Obsługi Rachunków Banków w Euro w Centrali NBP
STEP2 SCT	STEP2 SEPA Credit Transfer (System Transferów Kredytowych STEP2 SEPA)
TARGET, TARGET2	Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer System (Transeuropejski Zautomatyzowany Błyskawiczny System Rozrachunku Brutto w Czasie Rzeczywistym)
UE	Unia Europejska
UKNF	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
ZBP	Związek Banków Polskich

SYNTEZA

1. Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji RP „Centralnym bankiem państwa jest Narodowy Bank Polski. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza”. Podstawowe zadania NBP określa ustawa o Narodowym Banku Polskim i ustawa Prawo bankowe, a także Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Statut ESBC i EBC. W 2012 r. NBP działał zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na 2012 rok* oraz *Planem działalności NBP na lata 2010–2012*.
2. *Sprawozdanie* przedstawia realizację przez NBP ustawowych zadań w 2012 r. w następujących obszarach: polityka pieniężna, działania na rzecz stabilności systemu finansowego, działalność emisyjna, zarządzanie rezerwami dewizowymi, działalność dewizowa, działania na rzecz systemu płatniczego, obsługa Skarbu Państwa, działalność badawcza, działalność statystyczna, działalność edukacyjna i informacyjna, współpraca międzynarodowa. W *Sprawozdaniu* przedstawiono również działalność legislacyjną, działalność wewnętrzną oraz skrócone sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2012 r. wraz z opinią niezależnego biegłego rewidenta.
3. Zgodnie z Konstytucją RP oraz ustawą o Narodowym Banku Polskim organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego. W 2012 r. strukturę organizacyjną NBP tworzyły: Centrala i 17 jednostek organizacyjnych.
4. W 2012 r. polityka pieniężna była prowadzona w warunkach niekorzystnej koniunktury w gospodarce światowej, a także nasilających się okresowo napięć na światowych rynkach finansowych, w szczególności związanych z kryzysem zadłużeniowym w strefie euro. W kierunku ograniczenia aktywności gospodarczej w wielu krajach oddziaływała utrzymująca się niepewność co do przyszłej koniunktury, kontynuacja dostosowań w bilansach sektora prywatnego i publicznego, a także wciąż niekorzystna sytuacja na rynku pracy. W części krajów aktywność gospodarczą ograniczały również utrzymujące się na relatywnie wysokim poziomie ceny surowców, a w niektórych gospodarkach także niepewność związana z wysokim zadłużeniem sektora finansów publicznych.
Niska dynamika popytu w gospodarce globalnej przyczyniła się do pewnego obniżenia inflacji na świecie (zarówno w gospodarkach rozwiniętych, jak też wschodzących). Skala spadku inflacji była jednak w części krajów ograniczana przez podwyżki podatków pośrednich i cen administrowanych.
Wobec pewnego obniżenia inflacji oraz pogarszających się perspektyw wzrostu gospodarczego, w 2012 r. banki centralne w największych gospodarkach rozwiniętych zwiększyły skalę ekspansji monetarnej.

W I poł. 2012 r. doszło do ponownego nasilenia obaw o stabilność makroekonomiczną niektórych krajów strefy euro (w szczególności Grecji, Hiszpanii), co przyczyniło się do wzrostu awersji do ryzyka na rynkach finansowych. W II poł. 2012 r. wraz z eliminacją części źródeł niepewności¹, a także zapowiedzią dalszych reform instytucjonalnych strefy euro oraz ogłoszeniem programu zakupu obligacji skarbowych przez EBC, nastroje na rynkach finansowych poprawiły się.

W Polsce, w warunkach spowolnienia wzrostu popytu zagranicznego oraz podwyższonej niepewności co do przyszłej koniunktury gospodarczej, w 2012 r. tempo wzrostu gospodarczego stopniowo się obniżało. Spowolniającemu – szczególnie silnie w II poł. roku – popytowi konsumpcyjnemu, towarzyszyło obniżenie się inwestycji. W efekcie w 2012 r. nastąpił spadek popytu krajowego. Wzrost PKB podtrzymywany był natomiast przez relatywnie wysoki wkład eksportu netto, który wynikał jednak z silniejszego spadku dynamiki importu niż eksportu.

W 2012 r. wobec spowalniającej aktywności gospodarczej wzrost liczby pracujących w gospodarce wyhamował, a zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w II poł. 2012 r. obniżyło się. Jednocześnie w dalszym ciągu zwiększała się liczba osób aktywnych zawodowo. W efekcie, stopa bezrobocia w 2012 r. rosła, przyczyniając się do ograniczenia presji płacowej i spowolnienia wzrostu wynagrodzeń w gospodarce.

Wraz z osłabieniem wzrostu gospodarczego, stopniowo spowalniała akcja kredytowa banków. Obniżyła się zarówno dynamika kredytów dla przedsiębiorstw, jak również dla gospodarstw domowych.

W 2012 r. kontynuowany był proces ograniczania nierównowagi sektora finansów publicznych, co skutkowało zmniejszeniem jego deficytu z 5,0% PKB w 2011 r. do 3,9% PKB w 2012 r. w ujęciu ESA95.

W 2012 r. średnioroczny wskaźnik cen i usług konsumpcyjnych CPI wyniósł 3,7% i choć był niższy niż w 2011 r., to nadal kształtował się wyraźnie powyżej celu inflacyjnego NBP. W ciągu roku wskaźnik CPI znacząco się jednak obniżył i od października 2012 r. inflacja CPI kształtowała się poniżej górnej granicy odchyień od celu inflacyjnego NBP, a w grudniu osiągnęła poziom zgodny z celem. W kierunku utrzymania podwyższonej inflacji, szczególnie w I poł. 2012 r., oddziaływała stosunkowo wysoka dynamika cen administrowanych – głównie cen nośników energii związana w dużym stopniu z podwyżkami taryf na energię elektryczną, gaz i ciepło w 2011 r. i 2012 r., a także wciąż podwyższona dynamika cen żywności oraz wpływ słabszego niż rok wcześniej kursu złotego. Ograniczająco na inflację, szczególnie w II poł. 2012 r., oddziaływało natomiast wyraźne

¹ W szczególności w Grecji wybory parlamentarne wygrała partia popierająca realizację programu oszczędnościowego, a ministrowie finansów strefy euro zdecydowali o przyznaniu linii kredytowej na dokapitalizowanie hiszpańskiego sektora bankowego.

osłabienie się dynamiki popytu i spadek dynamiki wynagrodzeń, a także następująca wówczas aprecjacja kursu złotego. Ponadto obniżeniu się inflacji w 2012 r. sprzyjało wygasanie statystycznych efektów bazy, w tym wygaśnięcie efektu podwyższenia w styczniu 2011 r. stawek podatku VAT.

W 2012 r., podejmując decyzje dotyczące polityki pieniężnej, Rada – podobnie jak w poprzednich latach – dążyła do utrzymania stabilności cen, tj. stabilizowania inflacji na poziomie 2,5% w średnim okresie. Jednocześnie decyzje Rady były nakierowane na utrzymanie zrównoważonego wzrostu gospodarczego.

Na początku 2012 r. Rada utrzymywała stopy procentowe na niezmiennym poziomie, sygnalizując jednocześnie możliwość dalszego zaostrzenia polityki pieniężnej. W maju 2012 r. Rada oceniła, że przedłużający się okres utrzymywania się inflacji powyżej górnej granicy odchyień od celu stwarza ryzyko utrwalenia się podwyższonej inflacji, w tym poprzez utrwalenie się podwyższonych oczekiwań inflacyjnych. Napływające wówczas dane sugerowały, że skala oczekiwanego spowolnienia gospodarczego może być ograniczona, co stwarzało ryzyko dla powrotu inflacji do celu w średnim okresie. W takiej sytuacji Rada – dążąc do utrzymania stabilności cen w średnim okresie – podniosła stopy procentowe NBP o 0,25 pkt proc., w tym stopę referencyjną z 4,50% do 4,75%.

Na początku II poł. 2012 r. Rada utrzymywała stopy procentowe na niezmiennym poziomie. W IV kw. 2012 r. Rada uznała, że silniejsze od wcześniej oczekiwanego spowolnienie gospodarcze wraz z czynnikami zewnętrznymi stwarzają ryzyko obniżenia się inflacji poniżej celu w średnim okresie. W rezultacie, w listopadzie i grudniu 2012 r. Rada obniżyła stopy procentowe NBP łącznie o 0,50 pkt proc., w tym stopę referencyjną z 4,75% do 4,25%. Jednocześnie Rada sygnalizowała, że dokona dalszego złagodzenia polityki pieniężnej, jeśli napływające dane będą potwierdzały trwałość osłabienia koniunktury gospodarczej, a ryzyko nasilenia się presji inflacyjnej pozostanie ograniczone. Zgodnie z tą zapowiedzią w I kw. 2013 r. Rada kontynuowała złagodzenie polityki pieniężnej obniżając stopy procentowe 3-krotnie – łącznie o 1 pkt proc. – w tym stopę referencyjną do poziomu 3,25%.

5. W 2012 r. NBP realizował politykę pieniężną, wykorzystując zestaw instrumentów przyjętych przez Radę Polityki Pieniężnej w *Założeniach polityki pieniężnej na 2012 rok*. Podstawowym instrumentem pozostała krótkoterminowa stopa procentowa. Stopa referencyjna NBP określała rentowność podstawowych operacji otwartego rynku, wpływając jednocześnie na poziom krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych. Stopy depozytowa i lombardowa NBP wyznaczały rentowność operacji depozytowo-kredytowych, stanowiąc jednocześnie korytarz wahań stawki rynkowej *overnight*.

W 2012 r., podobnie jak w roku poprzednim, główną rolę w kształtowaniu krótkoterminowych stawek rynkowych, w szczególności stawki POLONIA,

odgrywały operacje otwartego rynku. Operacje podstawowe przeprowadzane były regularnie, raz w tygodniu, w formie emisji 7-dniowych bonów pieniężnych NBP. Przy ich wykorzystaniu absorbowana była większość nadwyżki płynności utrzymującej się w sektorze bankowym. Z kolei operacje dostrajające, stosowane zarówno w trakcie, jak i na koniec okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej, służyły do bilansowania warunków płynnościowych. Powyższy sposób stosowania operacji otwartego rynku przez bank centralny sprzyjał kształtowaniu stawki POLONIA na poziomie zbliżonym do stopy referencyjnej NBP.

W 2012 r. banki mogły również uzupełniać niedobory oraz lokować nadwyżki środków w banku centralnym, korzystając z oferowanego przez NBP kredytu lombardowego i depozytu na koniec dnia.

6. Poziom krótkoterminowej nadpłynności sektora bankowego, mierzonej jako średnioroczne saldo operacji prowadzonych przez NBP (suma emisji bonów pieniężnych NBP i operacji depozytowo-kredytowych), w 2012 r. wyniósł 96 mld 306 mln zł. W porównaniu ze średnim poziomem w 2011 r. nadpłynność wzrosła o 378 mln zł. Wzrost ten był spowodowany przede wszystkim przewagą skupu walut obcych przez NBP nad ich sprzedażą. Na wzrost płynności oddziaływała również wpłata z zysku NBP do budżetu państwa. Ograniczeniu nadpłynności sektora bankowego sprzyjał wzrost obiegu pieniądza gotówkowego oraz wzrost rezerwy obowiązkowej banków. W 2012 r. średni poziom bonów pieniężnych emitowanych przez NBP wyniósł 95 mld 913 mln zł. Z kwoty tej 98,35% , tj. 94 mld 331 mln zł, stanowiły bony sprzedawane w ramach operacji podstawowych, a 1,65% tj. 1 mld 582 mln zł przypadało na operacje dostrajające. Średni poziom operacji depozytowo-kredytowych w 2012 r. wyniósł 393 mln zł.
7. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 6 ustawy o Narodowym Banku Polskim, do zadań NBP należy „kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego”. Polski bank centralny realizuje to zadanie w sposób ciągły przez działania na rzecz utrzymania stabilnego i niskiego poziomu inflacji. W 2012 r. NBP koncentrował się także na współpracy z instytucjami tworzącymi sieć bezpieczeństwa finansowego, tj. z Ministerstwem Finansów, Komisją Nadzoru Finansowego i Bankowym Funduszem Gwarancyjnym oraz na działaniach na rzecz rozwoju systemu płatniczego i zagwarantowania jego płynności. Ponadto Bank uczestniczył w tworzeniu przepisów prawnych dotyczących sektora bankowego, prowadził badania stabilności systemu finansowego oraz współpracował ze Związkiem Banków Polskich.
8. Działania na rzecz stabilności systemu finansowego w 2012 r. polegały przede wszystkim na prowadzeniu analiz stabilności i rozwoju krajowego systemu finansowego oraz publikowaniu opracowań na ten temat (Raporty o stabilności systemu finansowego, Badania sytuacji na rynku kredytowym, Rozwój systemu

SYNTEZA

finansowego w Polsce w 2011 r.). NBP brał udział w posiedzeniach Komitetu Stabilności Finansowej i pracach instytucji nadzoru finansowego Unii Europejskiej. W 2012 r. przygotowano w NBP projekt ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad krajowym systemem finansowym oraz opiniowano akty prawne istotne dla stabilności i rozwoju systemu finansowego w Polsce i UE.

9. Głównym celem działalności emisyjnej NBP było zapewnienie bezpieczeństwa i płynności obrotu gotówkowego. Ilość pieniądza gotówkowego w obiegu (z kasami banków) wzrosła o 1,4% i na koniec grudnia 2012 r. wyniosła 113 mld 667 mln zł. NBP kontynuował emitowanie wartości kolekcjonerskich. Wyemitował 17,0 tys. sztuk monet złotych i 485,0 tys. sztuk monet srebrnych. W 2012 r. NBP po raz pierwszy wyemitował monety kolekcjonerskie we współpracy z zagranicznym emitentem – z okazji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Euro 2012, zorganizowanych wspólnie przez Polskę i Ukrainę.
10. Zarządzając rezerwami dewizowymi, NBP dąży do osiągnięcia jak najwyższych dochodów przy zapewnieniu bezpieczeństwa inwestowanych środków i niezbędnej płynności rezerw. W 2012 r. uzyskano 5,8 mld zł dochodu z działalności inwestycyjnej związanej z zarządzaniem rezerwami dewizowymi, a 6,2 mld zł wyniósł wynik z tytułu różnic kursowych. Kontynuowano rozszerzanie instrumentarium inwestycyjnego oraz rozwijano metody zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym oceny wiarygodności kontrahentów NBP.
11. Działalność dewizowa NBP polegała na prowadzeniu rejestru działalności kantorowej, kontroli obrotu dewizowego i wydawaniu decyzji w sprawach dewizowych. W 2012 r. przeprowadzono ogółem 2026 kontroli obrotu dewizowego i wydano 14 decyzji dewizowych. Według stanu na 31 grudnia 2012 r. w Polsce działało 4558 kantorów. W związku ze zmianami ustawowymi, w 2012 r. wprowadzono do Centralnej Ewidencji i Informacji Działalności Gospodarczej dane o wszystkich przedsiębiorcach wpisanych do rejestru działalności kantorowej.
12. Działania Narodowego Banku Polskiego na rzecz systemu płatniczego polegały przede wszystkim na prowadzeniu systemów płatności i przeprowadzaniu rozrachunku międzybankowego, organizowaniu rozliczeń pieniężnych, sprawowaniu nadzoru nad systemami płatności, systemami autoryzacji i rozliczeń oraz systemami rozrachunku papierów wartościowych. W 2012 r. NBP kontynuował prace nad utworzeniem systemu SORBNET2. Koordynował też prace Zespołu Roboczego ds. Opłaty Interchange, którego celem było osiągnięcie kompromisu rynkowego w sprawie redukcji opłat kartowych w Polsce. Ponadto NBP uruchomił wieloletni program promocyjno-edukacyjny Akademia Dostępne Finanse i zainicjował prace nad nowym programem rozwoju obrotu bezgotówkowego.
13. Prowadzona przez Narodowy Bank Polski obsługa rachunków bankowych przyczyniała się do zapewnienia bezpieczeństwa i płynności rozliczeń środków sektora finansów publicznych. W 2012 r. obsługiwano 16 194 rachunków

dla 3712 klientów. NBP organizował ponadto przetargi sprzedaży, zamiany i odkupu skarbowych papierów wartościowych, w tym po raz pierwszy zorganizował przetarg odkupu obligacji nominowanych w euro. Bank centralny prowadził także obsługę zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa oraz współpracował z Ministerstwem Finansów w zarządzaniu długiem publicznym.

14. W 2012 r. prace analityczno-badawcze obejmowały zagadnienia związane z: polityką pieniężną i makroostrożnością, procesami inflacyjnymi, sytuacją ekonomiczną przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych, jak również rynkiem pracy i nieruchomości. Prowadzono badania gospodarki polskiej na tle gospodarek strefy euro. Przedmiotem uwagi były zmiany zachodzące w otoczeniu gospodarczym w kraju i na świecie, koniunktura oraz determinanty rozwoju gospodarczego. Badano również mechanizm transmisji polityki pieniężnej i jego zmiany związane z kryzysem finansowym. W obszarze zainteresowań znalazły się finanse publiczne krajów Europy Środkowej i Wschodniej oraz państw strefy euro przechodzących kryzys zadłużenia. Kontynuowano także rozbudowę modeli wykorzystywanych do przygotowywania prognoz makroekonomicznych, wspierających prowadzenie polityki pieniężnej przez NBP. Z roku na rok wzrasta liczba publikacji pracowników NBP na tzw. liście filadelfijskiej² – w 2012 r. było ich 16. Ponadto publikacje ukazują się w coraz lepszych czasopismach.
15. NBP uczestniczył w 2012 r. w pracach prowadzonych w obszarze statystyki w EBC i innych instytucjach międzynarodowych, w tym pracach nad dostosowaniem statystyki do zasad ESA 2010 oraz nowych standardów w zakresie bilansu płatniczego i inwestycji bezpośrednich, a także rozszerzeniem statystyki o informacje pozyskiwane od instytucji ubezpieczeniowych. Ponadto: opracował i opublikował po raz pierwszy statystykę transakcji dla podstawowych zmiennych bilansowych banków, zgodną z metodyką EBC, uruchomił rozbudowaną wersję systemu sprawozdawczego funduszy inwestycyjnych INTER-FIN oraz rozpoczął prace nad dostosowaniem statystyki ostrożnościowej do nowych standardów europejskich.
16. W 2012 r. w ramach działań edukacyjnych i informacyjnych zrealizowano 186 projektów edukacyjnych skierowanych do szerokiego grona odbiorców. Zwiększono obecność NBP w Internecie przez unowocześnienie strony internetowej i ułatwienie dostępu do niej osobom niepełnosprawnym. Przeprowadzono także 3 kampanie informacyjne dotyczące: bezpieczeństwa finansowego podczas Euro 2012, działalności tzw. parabanków oraz opłaty *interchange*. W 2012 r. powstało Centrum Informacji o Euro, które realizuje działania edukacyjno-informacyjne poświęcone integracji gospodarczej w UE.

² Lista filadelfijska (ISI Master Journal List) – lista czasopism naukowych opracowana i aktualizowana przez Institute for Scientific Information. Lista zawiera tytuły czasopism, które przeszły proces oceny i są uwzględniane w bazach ISI.

SYNTEZA

W ramach kontaktów z mediami i analitykami rynkowymi organizowano spotkania z przedstawicielami NBP i udzielono odpowiedzi na ponad 500 zapytań prasowych.

17. Przedstawiciele NBP brali udział w posiedzeniach Komitetu Rady Ministrów i Komitetu do Spraw Europejskich. W 2012 r. NBP uczestniczył w pracach gremiów międzyresortowych i współpracował z organami państwa, opiniując projekty aktów prawnych z zakresu polityki gospodarczej i systemu bankowego. W ramach współpracy z EBC, NBP opiniował projekty ustaw z krajów UE objętych kryzysem finansowym mające na celu przywrócenie stabilności finansowej. Przedstawiciele NBP uczestniczyli ponadto w pracach międzyinstytucjonalnej struktury organizacyjnej ds. wprowadzenia euro w Polsce.
18. W 2012 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach gremiów europejskich, w tym: Rady Ogólnej EBC, komitetów i grup roboczych ESBC, Rady ECOFIN (w ramach nieformalnych posiedzeń), komitetów i grup roboczych Rady UE oraz Komisji Europejskiej. Koncentrowano się na kwestii zapewnienia równowagi budżetowej w państwach członkowskich oraz planowanych zmianach w zadaniach statystycznych. NBP współpracował ponadto z instytucjami międzynarodowymi, tj. OECD, Bankiem Światowym, MFW, EBOR i BIS. Narodowy Bank Polski był również stroną podpisanego w 2012 r. porozumienia w sprawie nowych zasad współpracy i przewodnictwa w Konstytucyjnym Międzynarodowym Funduszu Walutowym i Grupie Banku Światowego. W 2012 r. NBP zaangażował się w działalność Inicjatywy Wiedeńskiej 2.
19. Przeciętne zatrudnienie w NBP nie zmieniło się w stosunku do 2011 r. i wyniosło 3642 etaty.
20. Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim *Sprawozdanie finansowe NBP za 2012 r.* zostało zbadane przez biegłego rewidenta, wybranego przez Radę Polityki Pieniężnej. *Opinia niezależnego biegłego rewidenta* jest zamieszczona po *Skróconym sprawozdaniu finansowym NBP na dzień 31 grudnia 2012 r.*
21. Wynik finansowy NBP na koniec 2012 r. wyniósł 5,5 mld zł.

1. Funkcjonowanie organów NBP

Zgodnie z Konstytucją RP oraz ustawą o Narodowym Banku Polskim organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego.

1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego

Prezes Narodowego Banku Polskiego w ramach swoich obowiązków przewodniczył Radzie Polityki Pieniężnej i Zarządowi NBP, a także uczestniczył w posiedzeniach międzynarodowych instytucji bankowych i międzynarodowych instytucji finansowych.

W 2012 r. Prezes NBP, reprezentując Narodowy Bank Polski i Rzeczpospolitą Polską w kontaktach z instytucjami zagranicznymi, brał udział w następujących spotkaniach:

- posiedzeniach Rady Ogólnej Europejskiego Banku Centralnego,
- dorocznym posiedzeniu Rady Gubernatorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju,
- dorocznym posiedzeniu Rady Gubernatorów Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego,
- nieformalnych posiedzeniach Rady ECOFIN,
- posiedzeniach Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego i posiedzeniach Komitetu Sterującego Rady,
- posiedzeniach Gubernatorów Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei.

W 2012 r. Prezes NBP wydał:

- 24 zarządzenia, w tym dotyczące zmiany zarządzenia w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki,
- jedno obwieszczenie w sprawie ogłoszenia bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego za 2011 r.

Ponadto Prezes NBP, jako przełożony pracowników, brał udział w kształtowaniu i realizowaniu polityki kadrowej, a także sprawował nadzór nad przestrzeganiem standardów pracy w NBP.

1.2. Rada Polityki Pieniężnej

Rada Polityki Pieniężnej:

Przewodniczący:

Marek Belka

Członkowie:

Andrzej Bratkowski

Elżbieta Chojna-Duch

Zyta Gilowska

Adam Glapiński

Jerzy Hausner

Andrzej Kaźmierczak

Andrzej Rzońca

Jan Winięcki

Anna Zielińska-Głębocka

FUNKCJONOWANIE ORGANÓW NBP

W 2012 r. Rada Polityki Pieniężnej działała zgodnie z *Załoženiami polityki pieniężnej na rok 2012*.

W 2012 r. RPP odbyła 22 posiedzenia (w tym 11 decyzyjnych), na których podjęła 11 uchwał opublikowanych w Monitorze Polskim i Dzienniku Urzędowym NBP oraz 1 uchwałę niepublikowaną.

W 2012 r. RPP podjęła 3 uchwały w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim. Wysokość stóp procentowych NBP na koniec 2011 i 2012 r. przedstawia Tabela 1.

Tabela 1. Wysokość stóp procentowych NBP na koniec 2011 i 2012 r. (w %)

Stopa referencyjna		Kredyt lombardowy		Lokata w NBP		Redyskonto weksli	
31.12.11	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11	31.12.12
4,50	4,25	6,00	5,75	3,00	2,75	4,75	4,50

Źródło: dane NBP.

Pozostałe uchwały RPP dotyczyły:

- przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2011 r.,
- oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej na rok 2011,
- przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2011,
- zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2011 r.,
- ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2013,
- określenia górnej granicy zobowiązań wynikających z zaciągania przez Narodowy Bank Polski pożyczek i kredytów w zagranicznych instytucjach bankowych i finansowych (na 2013 r.),
- wprowadzenia zmian w uchwale w sprawie zasad stosowania przez Narodowy Bank Polski transakcji walutowych typu *swap*,
- ustalenia oprocentowania kredytu krótkoterminowego udzielanego Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu oraz oprocentowania kredytu na zasilenie albo uzupełnienie funduszu stabilizacyjnego udzielanego Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej przez Narodowy Bank Polski³,
- zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na rok 2013.

³ Uchwała niepublikowana.

FUNKCJONOWANIE ORGANÓW NBP

Realizując obowiązek wynikający z art. 23 ustawy o Narodowym Banku Polskim, RPP przyjęła następujące dokumenty:

- bilanse płatnicze Rzeczypospolitej Polskiej za III i IV kwartał 2011 r. oraz za I i II kwartał 2012 r.,
- Międzynarodową pozycję inwestycyjną Polski w 2011 r.,
- Prognozę bilansu płatniczego Rzeczypospolitej Polskiej na 2013 r.,
- Opinię do projektu ustawy budżetowej na rok 2013.

Rada rozpatrywała także projekcje inflacji i przyjęła trzy raporty o inflacji (w marcu, lipcu i listopadzie).

W 2012 r. członkowie RPP uczestniczyli w:

- debacie zorganizowanej przez Kancelarię Prezydenta RP *Gospodarcza przyszłość Europy w świetle kryzysu euro*,
- spotkaniu z Ministrem Finansów poświęconym polityce pieniężnej i fiskalnej,
- spotkaniu z przedstawicielami Komisji Nadzoru Finansowego, mającym na celu omówienie sytuacji w sektorze bankowym – na podstawie *Raportu o sytuacji banków w 2011 r.*, opracowanego przez KNF.

Ponadto odbyło się doroczne spotkanie RPP z przedstawicielami banków komercyjnych, podczas którego zaprezentowano *Założenia polityki pieniężnej na rok 2013*.

Członkowie RPP uczestniczyli także w:

- spotkaniach z przebywającymi w Polsce misjami MFW,
- konferencjach i seminariach zagranicznych, w tym w dorocznych spotkaniach Institute of International Finance (Instytut Finansów Międzynarodowych) oraz w międzynarodowych konferencjach organizowanych przez banki centralne,
- licznych spotkaniach z przedstawicielami międzynarodowych instytucji finansowych i ekonomistami banków krajowych.

1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego

Zarząd NBP:	
Przewodniczący	Marek Belka
Pierwszy Zastępca Prezesa NBP	Piotr Wiesiołek
Wiceprezes NBP	Witold Kosiński
Członkowie:	Eugeniusz Gatnar
	Andrzej Raczek
	Jakub Skiba
	Zdzisław Sokal ⁴
	Małgorzata Zaleska

⁴ Z dniem 13 marca 2013 r. zakończyła się kadencja członka Zarządu NBP Zdzisława Sokala.

FUNKCJONOWANIE ORGANÓW NBP

Zgodnie z ustawą o Narodowym Banku Polskim działalnością NBP kieruje Zarząd NBP. Podejmuje on uchwały w sprawach niezastrzeżonych do wyłącznej kompetencji innych organów NBP oraz realizuje uchwały RPP. Podstawowe zadania Zarząd NBP realizował zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2012*, *Planem działalności NBP na lata 2010–2012* oraz *Planem finansowym Narodowego Banku Polskiego na rok 2012*.

Zgodnie z ustawą o Narodowym Banku Polskim Zarząd NBP rozpatrywał projekty uchwał i materiały kierowane na posiedzenia RPP, dotyczące w szczególności:

- projekcji inflacji oraz PKB,
- bieżącej sytuacji makroekonomicznej, w tym przebiegu procesów inflacyjnych, sytuacji finansów publicznych, sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, sytuacji na rynku pracy oraz na rynku finansowym i kredytowym,
- bieżącej sytuacji na rynkach finansowych strefy euro,
- stabilności systemu finansowego w Polsce, w tym oceny funkcjonowania i perspektyw rozwoju systemu bankowego,
- sytuacji na rynku międzybankowym oraz operacji otwartego rynku,
- płynności sektora bankowego oraz instrumentów polityki pieniężnej.

Ponadto Zarząd NBP omawiał:

- zarządzanie rezerwami dewizowymi, w tym możliwości rozszerzenia instrumentarium inwestycyjnego,
- funkcjonowanie polskiego systemu płatniczego, w tym zagadnienia dotyczące opłaty *interchange* na rynku polskim,
- działalność badawczo-rozwojową NBP,
- ekonomiczne oraz formalne uwarunkowania przystąpienia Polski do ERM II i strefy euro,
- propozycje MFW dotyczące warunków pożyczki dwustronnej.

W 2012 r. Zarząd NBP odbył 51 posiedzeń. Łącznie podjął 65 uchwał normatywnych, 25 uchwał nienormatywnych oraz 269 postanowień.

Przedmiotem uchwał podjętych przez Zarząd NBP były w szczególności zmiany dotyczące:

- *Regulaminu refinansowania banków kredytem lombardowym oraz kredytem w ciągu dnia operacyjnego przez Narodowy Bank Polski*,
- warunków i zasad sprzedaży przez Narodowy Bank Polski monet, banknotów i numizmatów przeznaczonych na cele kolekcjonerskie oraz na inne cele,
- *Regulaminu realizacji przez Narodowy Bank Polski w obrocie zagranicznym i krajowym poleceń wypłaty w walutach obcych i walucie krajowej oraz operacji*

FUNKCJONOWANIE ORGANÓW NBP

czekowych w walutach obcych, a także skupu i sprzedaży walut obcych, dla posiadaczy rachunków bankowych,

- *Regulaminu Rejestru Papierów Wartościowych,*
- *wprowadzenia Regulaminu prowadzenia przez Narodowy Bank Polski rachunków bankowych z wykorzystaniem Bankowości Elektronicznej oraz wzorów umów rachunku bankowego,*
- *wprowadzenia Regulaminu prowadzenia przez Narodowy Bank Polski rachunków bankowych oraz wzorów umów rachunku bankowego,*
- *prowadzenia przez Narodowy Bank Polski rachunków bankowych.*

Ponadto Zarząd NBP podjął postanowienia m.in. w następujących sprawach:

- upoważnienia Prezesa NBP do zadeklarowania Rządowi RP i MFW gotowości udziału NBP w czasowym zwiększeniu zasobów finansowych MFW w formie pożyczki dwustronnej,
- podpisania przez Prezesa NBP wraz z Ministrem Finansów wniosku do MFW w sprawie udostępnienia Polsce Elastycznej Linii Kredytowej na kolejny okres,
- podpisania porozumienia z Narodowym Bankiem Ukrainy o wspólnej produkcji i dystrybucji monet z okazji Euro 2012,
- podpisania umowy z Australijską Mennicą Królewską o współpracy w zakresie wspólnej emisji zestawu monet kolekcjonerskich,
- wyrażenia zgody na zawarcie przez NBP porozumienia z BFG, określającego zasady udzielania Funduszowi kredytu krótkoterminowego przez NBP,
- przyjęcia *Programu pomocy technicznej NBP na lata 2013–2015.*

1.4. Plan działalności NBP

W 2012 r. zakończono realizację *Planu działalności NBP na lata 2010–2012*⁵.

W dniu 16 listopada 2012 r. Zarząd NBP uchwalił *Plan działalności NBP na lata 2013–2015*. *Plan* zawiera cele działalności NBP na najbliższe trzy lata i zadania służące ich realizacji. Dokument jest dostępny na stronie internetowej NBP.

⁵ Opis realizacji zadań w 2012 r. jest zamieszczony w poszczególnych rozdziałach.

2. Polityka pieniężna⁶

Przedkładając *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej* Rada Polityki Pieniężnej wypełnia Artykuł 227 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, który nakłada na Radę obowiązek złożenia Sejmowi sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej w ciągu 5 miesięcy od zakończenia roku budżetowego. Zgodnie z Artykułem 53 ustawy o Narodowym Banku Polskim *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej* publikowane jest w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej *Monitor Polski*.

Sprawozdanie prezentuje główne elementy realizowanej strategii polityki pieniężnej, opis uwarunkowań makroekonomicznych i decyzji podejmowanych w zakresie polityki pieniężnej w roku objętym sprawozdaniem, a także opis stosowanych instrumentów polityki pieniężnej.

Do *Sprawozdania* dołączono załączniki, w których przedstawiono kształtowanie się istotnych zmiennych makroekonomicznych, a także *Opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej*⁷ i wyniki głosowania członków Rady nad wnioskami i uchwałami.

Przy ocenie polityki pieniężnej *ex post* należy brać pod uwagę jej uwarunkowania, w tym przede wszystkim, iż decyzje władz monetarnych wpływają na gospodarkę ze znacznym opóźnieniem, a najsilniejszy ich wpływ obserwowany jest po upływie kilku kwartałów. Równocześnie w gospodarce występują wstrząsy makroekonomiczne, które – choć w większości pozostają poza kontrolą krajowej polityki pieniężnej – mogą w znacznej mierze wpływać na sytuację gospodarczą i procesy inflacyjne w kraju w krótkim, a niekiedy także w średnim okresie.

2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2012 r.

W 2012 r. Rada Polityki Pieniężnej, zwana dalej *Radą*, prowadziła politykę pieniężną zgodnie z zasadami zawartymi w *Założeniach polityki pieniężnej na rok 2012* przyjętych 23 sierpnia 2011 r., których tekst został przytoczony poniżej.

Rada postanowiła utrzymać podstawowe elementy dotychczasowej strategii polityki pieniężnej NBP przedstawione w *Założeniach polityki pieniężnej na rok 2011*.

Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji RP *Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza*. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim w art. 3 ust. 1 stanowi, że: *podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP*.

⁶ Rozdział *Polityka pieniężna* jest *Sprawozdaniem z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2012*, które Rada Polityki Pieniężnej przyjęła na posiedzeniu w dniu 8 maja 2013 r. Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 5, art. 12, art. 16, art. 17 ust. 3 pkt 1 i ust. 4 pkt 2, 4, art. 23–24 oraz przepisów rozdziału 6 ustawy o NBP.

⁷ Załącznik *Opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej* nie został dołączony do *Sprawozdania z działalności* z uwagi na jego obszerność. Jest dostępny w dokumencie źródłowym oraz raportach o inflacji – w wersji wydrukowanej oraz na stronie internetowej NBP.

Współcześnie banki centralne przez stabilność cen rozumieją inflację na tyle niską, aby nie wywierała ona negatywnego wpływu na decyzje podejmowane przez uczestników życia gospodarczego, w tym dotyczące inwestycji i oszczędzania. Zapewnienie stabilności cen jest podstawowym sposobem, w jaki bank centralny przyczynia się do osiągnięcia wysokiego i trwałego wzrostu gospodarczego. Realizując zadanie utrzymania stabilności cen banki centralne reagują zarówno na zagrożenia inflacyjne, jak i deflacyjne.

Rada od 1998 r. opiera politykę pieniężną na strategii bezpośredniego celu inflacyjnego. Począwszy od 2004 r. Rada przyjęła ciągły cel inflacyjny na poziomie 2,5% z symetrycznym przedziałem odchyłeń o szerokości ± 1 punkt procentowy. Rada realizuje strategię w warunkach płynnego kursu walutowego. System płynnego kursu nie wyklucza interwencji na rynku walutowym, gdyby okazało się to niezbędne do zapewnienia stabilności makroekonomicznej i finansowej kraju, co sprzyja średniookresowej realizacji celu inflacyjnego.

Doświadczenia Narodowego Banku Polskiego, zwanego dalej *NBP*, oraz innych banków centralnych wskazują, że strategia bezpośredniego celu inflacyjnego jest skutecznym sposobem zapewnienia stabilności cen. Globalny kryzys finansowy pokazał, że dla zapewnienia stabilności cen w dłuższym okresie w polityce pieniężnej większą niż dotychczas rolę powinny odgrywać czynniki związane ze stabilnością systemu finansowego. Polityka pieniężna powinna być zatem prowadzona w taki sposób, aby dążąc do stabilizacji inflacji na poziomie celu w średnim okresie, ograniczać jednocześnie ryzyko narastania nierównowag w systemie finansowym. Strategia bezpośredniego celu inflacyjnego umożliwia prowadzenie takiej polityki, stanowiąc wsparcie dla polityki regulacyjnej i nadzorczej wobec sektora finansowego.

W 2012 r. Rada kierowała się następującymi zasadami prowadzenia polityki pieniężnej:

- Po pierwsze, określenie celu *ciągły* oznacza, że odnosi się on do inflacji mierzonej roczną zmianą cen towarów i usług konsumpcyjnych w każdym miesiącu w stosunku do analogicznego miesiąca poprzedniego roku. Przy ocenie procesów inflacyjnych uzasadnione jest również posługiwanie się kwartalnymi i rocznymi wskaźnikami inflacji, takimi jak stosowane w projekcji inflacji NBP, w budżecie państwa oraz w statystyce Unii Europejskiej (zwanej dalej *UE*), w tym zharmonizowanym wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych – HICP. Przy ocenie presji inflacyjnej ważną rolę odgrywają także miary inflacji bazowej, które ułatwiają odróżnianie przejściowych zmian wskaźnika inflacji od bardziej trwałych zmian presji inflacyjnej. Ponadto, ułatwiają one odróżnianie wpływu na inflację szoków podaźowych od wpływu czynników popytowych.
- Po drugie, polityka pieniężna jest jednoznacznie ukierunkowana na utrzymanie inflacji jak najbliżej celu 2,5%, a nie jedynie wewnątrz przedziału wahań. Rozwiązanie takie ma umożliwić zakotwiczenie oczekiwań inflacyjnych, dzięki

POLITYKA PIENIĘŻNA

któremu bank centralny może rzadziej reagować zmianami parametrów polityki pieniężnej na ewentualne wstrząsy mające wpływ na poziom inflacji w danym okresie. W efekcie może się również zmniejszyć zmienność długoterminowych stóp procentowych.

- Po trzecie, w gospodarce nieuniknione jest występowanie wstrząsów. W zależności od siły i kierunku oddziaływania wstrząsu oraz stopnia inercyjności oczekiwań inflacyjnych różna jest skala i okres odchylenia inflacji od przyjętego celu. W krajach o trwale niskiej inflacji bank centralny zazwyczaj nie reaguje na odchylenia inflacji od celu, jeśli uznaje je za przejściowe, i to nawet wówczas, gdy nie mieszczą się one w przedziale wahań wokół celu. Rada oceniając potrzebę reakcji na wstrząsy będzie jednak brała pod uwagę to, że w Polsce niskie oczekiwania inflacyjne nadal nie są dostatecznie utrwalone. Stopień zakotwiczenia oczekiwań inflacyjnych oddziałuje na skalę oraz trwałość wpływu wstrząsów popytowych i podażowych na inflację. W przypadku wstrząsów, które w ocenie Rady mogą wywołać względnie trwałe wzrost oczekiwań inflacyjnych, a w konsekwencji utrwalić wzrost inflacji ze względu na pojawienie się tzw. efektów drugiej rundy, bank centralny będzie odpowiednio modyfikował parametry polityki pieniężnej.
- Po czwarte, reakcja polityki pieniężnej na wstrząsy zależy także od ich przyczyn i charakteru. W przypadku wstrząsów popytowych inflacja i produkcja zmieniają się w tym samym kierunku. Podwyżka stóp procentowych osłabia aktywność gospodarczą w krótkim okresie i, w dalszej kolejności, presję inflacyjną. W przypadku wstrząsów podażowych dynamika produkcji i inflacja zmieniają się w przeciwnych kierunkach. Dylematy polityki pieniężnej w przypadku tego typu wstrząsów przedstawiają się następująco: Próba neutralizowania przez politykę pieniężną wpływu wstrząsu podażowego na inflację może pogłębiać spadek dynamiki produkcji, wynikający z niekorzystnego oddziaływania tego wstrząsu na konsumpcję i inwestycje. Z kolei próba zamortyzowania – poprzez ekspansywną politykę pieniężną – realnych skutków wstrząsu podażowego, wywołującego wzrost inflacji i spadek dynamiki produkcji, powoduje z reguły utrwalenie się podwyższonej inflacji. W takiej sytuacji w następnych okresach konieczne jest prowadzenie znacznie bardziej restrykcyjnej polityki pieniężnej. Powoduje ona silniejsze spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego, niż zaostrzenie tej polityki, niedopuszczające do utrwalenia się podwyższonej inflacji. Reakcja banku centralnego na wstrząs zależy od oceny trwałości jego skutków, w tym od oceny ryzyka pojawienia się tzw. efektów drugiej rundy.
- Po piąte, ze względu na opóźnienia reakcji produkcji i inflacji na prowadzoną politykę pieniężną, wpływa ona w niewielkim stopniu na poziom bieżącej inflacji. Bieżące decyzje władz monetarnych oddziałują na dynamikę ogólnego poziomu cen w przyszłości, podobnie jak bieżąca inflacja pozostaje pod wpływem zmian stóp procentowych dokonanych kilka kwartałów wcześniej. Długość opóźnień,

jakie występują od podjęcia decyzji dotyczącej poziomu stóp do zaobserwowania najsilniejszego jej wpływu na wielkości realne (produkcję, zatrudnienie), a następnie na inflację, nie jest jednak stała. Zależy ona w dużej mierze od zachodzących w gospodarce zmian strukturalnych i instytucjonalnych. Zmiany te powodują, że banki centralne mogą oceniać długość opóźnień tylko w przybliżeniu. Dodatkowym czynnikiem zakłócającym działanie mechanizmu transmisji monetarnej mogą być zaburzenia w krajowym i międzynarodowym systemie finansowym.

- Po szóste, w polityce pieniężnej należy uwzględniać potrzebę zachowania stabilności finansowej, która jest niezbędna do zapewnienia stabilności cen w dłuższym okresie oraz umożliwia niezakłócone funkcjonowanie mechanizmu transmisji polityki pieniężnej. W tym kontekście przy ocenie bilansu czynników ryzyka dla przyszłej inflacji i wzrostu gospodarczego istotne jest kształtowanie się cen aktywów. Nadmierne redukcje stóp procentowych i długotrwałe utrzymywanie ich na obniżonym poziomie w warunkach niskiej inflacji i jednocześnie szybkiego wzrostu gospodarczego może prowadzić do szybkiego wzrostu cen aktywów, a przez to zwiększać ryzyko utworzenia się tzw. bąbli spekulacyjnych. Wraz z szybkim wzrostem cen aktywów rośnie prawdopodobieństwo ich odchylenia od poziomów uzasadnionych czynnikami fundamentalnymi, co powoduje wzrost ryzyka gwałtownego i znacznego ich spadku w przyszłości. Szybki wzrost cen aktywów, szczególnie jeśli towarzyszy mu szybki wzrost kredytu, rodzi zagrożenie dla stabilności systemu finansowego, a przez to dla zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz stabilności cen w dłuższym okresie. Polityka pieniężna wspierająca stabilność systemu finansowego jest więc długookresowo spójna z realizacją podstawowego celu działalności banku centralnego, tj. z zapewnieniem stabilności cen, choć niekiedy może stwarzać ryzyko przejściowego odchylania się inflacji od celu. Zachowanie spójności pomiędzy dążeniem do utrzymania inflacji na poziomie celu i wspieraniem stabilności systemu finansowego może – w pewnych warunkach – wymagać wydłużenia horyzontu realizacji celu inflacyjnego.
- Po siódme, przy ocenie ryzyka wystąpienia zaburzeń w systemie finansowym oraz perspektyw inflacji na dłuższą metę przydatne jest uwzględnianie kształtowania się agregatów monetarnych i kredytowych. Szybki wzrost tych agregatów może prowadzić do narastania nierównowagi makroekonomicznej w gospodarce, w tym nierównowagi na rynkach aktywów. Ryzyko związane z nadmiernie szybkim wzrostem tych agregatów powinno być brane pod uwagę w decyzjach dotyczących parametrów polityki pieniężnej. Ważnym uwarunkowaniem polityki pieniężnej jest polityka regulacyjna i nadzorcza w sektorze finansowym, która ma wpływ na tempo wzrostu kredytu i jego strukturę.

POLITYKA PIENIĘŻNA

- Po ósme, przy ocenie stopnia restrykcyjności polityki pieniężnej należy brać pod uwagę nie tylko wysokość realnych stóp procentowych, ale także poziom realnego kursu walutowego. Tak rozumiana restrykcyjność polityki pieniężnej wpływa, wraz z realizowaną polityką fiskalną, na łączną restrykcyjność polityki makroekonomicznej. Zapewnienie stabilności cen w sytuacji nadmiernie ekspansywnej polityki fiskalnej może wymagać prowadzenia restrykcyjnej polityki pieniężnej, w tym utrzymywania stóp procentowych na podwyższonym poziomie.
- Po dziewiąte, polityka pieniężna jest prowadzona w warunkach niepewności, co wyklucza sprawowanie ścisłej kontroli nad przebiegiem procesów gospodarczych. Ta naturalna niepewność powoduje, że przy podejmowaniu decyzji w polityce pieniężnej konieczne jest uwzględnianie możliwie szerokiego zbioru informacji istotnych dla procesów inflacyjnych, a nie tylko wyników projekcji inflacji. Modele wykorzystywane przez banki centralne do prognozowania inflacji mogą nie odwzorowywać właściwie zachowania gospodarki, chociażby ze względu na zachodzące w niej zmiany strukturalne. Ponadto, nie jest możliwe posługiwanie się prostą regułą polityki, która *ex ante* mogłaby być znana uczestnikom rynku.
- Po dziesiąte, istotną przesłanką podejmowania decyzji w polityce pieniężnej jest bilans czynników wpływających na prawdopodobieństwo ukształtowania się przyszłej inflacji powyżej lub poniżej celu. Bilans ten jest tworzony na podstawie oceny przebiegu procesów gospodarczych, w tym na podstawie projekcji inflacji. Oceniając czynniki wpływające na kształtowanie się przyszłej inflacji, Rada bierze pod uwagę kształtowanie się inflacji w przeszłości, ponieważ ma ono wpływ na stopień zakotwiczenia oczekiwań inflacyjnych na poziomie celu inflacyjnego. Rada uwzględnia w szczególności długość okresu, w którym inflacja utrzymywała się na poziomie zgodnym z celem, oraz okresu, w którym się od niego odchyłała.

W *Założeniach* na 2012 r. Rada zapowiedziała, że w przypadku podjęcia decyzji o przystąpieniu Polski do mechanizmu ERM II, dokona niezbędnych dostosowań strategii polityki pieniężnej oraz – w porozumieniu z Radą Ministrów – systemu kursowego do warunków wynikających z konieczności spełnienia kryteriów konwergencji niezbędnych do przyjęcia euro. W *Założeniach* Rada stwierdziła również, że jej zdaniem przystąpienie Polski do ERM II i strefy euro powinno nastąpić w najbliższym możliwym terminie, po spełnieniu niezbędnych warunków prawnych, ekonomicznych i organizacyjnych.

W *Założeniach* na 2012 r. Rada podkreślała także, że ważnym uwarunkowaniem polityki pieniężnej będzie sytuacja finansów publicznych. Dla utrzymania stabilności makroekonomicznej gospodarki, w tym dla utrzymania stabilności cen, niezbędne jest prowadzenie polityki fiskalnej, która zapewniłaby długookresową stabilność finansów publicznych. Polityka taka umożliwi także spełnienie kryteriów niezbędnych do przyjęcia euro.

2.2. Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w 2012 r.

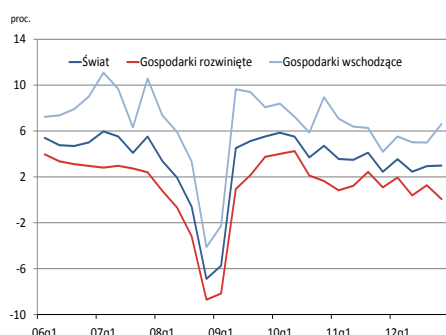
2.2.1 Uwarunkowania makroekonomiczne polityki pieniężnej NBP w 2012 r.

W 2012 r. polityka pieniężna była prowadzona w warunkach niekorzystnej koniunktury w gospodarce światowej, a także nasilających się okresowo napięć na światowych rynkach finansowych, w szczególności związanych z kryzysem zadłużeniowym w strefie euro (Wykres 1). W kierunku ograniczenia aktywności gospodarczej w wielu krajach oddziaływała utrzymująca się niepewność co do przyszłej koniunktury, kontynuacja dostosowań w bilansach sektora prywatnego i publicznego, a także wciąż niekorzystna sytuacja na rynku pracy. W części krajów aktywność gospodarczą ograniczały również utrzymujące się na relatywnie wysokim poziomie ceny surowców, a w niektórych gospodarkach także niepewność związana z wysokim zadłużeniem sektora finansów publicznych.

Wykres 1. Wzrost gospodarczy na świecie (r/r)

Wykres 2. Podstawowe stopy procentowe banków centralnych na świecie

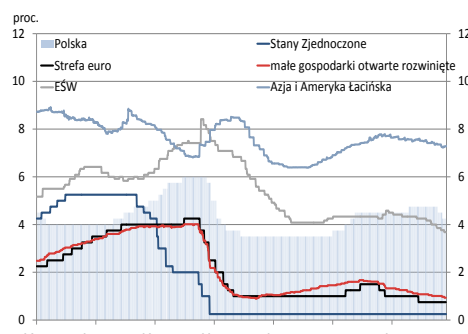
Wzrost gospodarczy na świecie (r/r)*.

Źródło: dane NBP.

*Agregaty za: *World Economic Outlook Update*, styczeń 2013 r.

Podstawowe stopy procentowe banków centralnych na świecie*.

Źródło: dane krajowych banków centralnych, Reuters Ecwin, Eurostat, obliczenia NBP.

*Agregaty dla regionów są średnimi arytmetycznymi obejmującymi:

- dla regionu Azja i Ameryka Łacińska: Indie, Indonezję, Malezję, Filipiny, Koreę Południową, Tajwan, Tajlandię, Brazylię, Chile i Kolumbię,
- dla grupy małych otwartych gospodarek rozwiniętych: Australię, Kanadę, Szwecję, Szwajcarię i Norwegię.

Wobec różnic w skali oddziaływania powyższych czynników na poszczególne regiony i kraje, w 2012 r. – podobnie jak w poprzednich latach – koniunktura na świecie pozostała zróżnicowana. W szczególności, wzrost aktywności w gospodarkach rozwiniętych spowolnił znacznie silniej niż w gospodarkach wschodzących. Jednocześnie wśród krajów rozwiniętych, tempo wzrostu PKB w Stanach Zjednoczonych oraz w Niemczech pozostało istotnie wyższe niż w krajach strefy euro najsilniej dotkniętych kryzysem konkurencyjności i zadłużenia, gdzie utrzymała się recesja. Wzrost gospodarczy w Stanach Zjednoczonych był wspierany przez stosunkowo silny popyt wewnętrzny, a w Niemczech – przez nadal relatywnie wysoki popyt zagraniczny. Z kolei wśród największych gospodarek wschodzących, najsilniejszy

POLITYKA PIENIĘŻNA

wzrost dynamiki PKB odnotowano w Chinach, gdzie – podobnie jak w wielu innych gospodarkach Azji i Ameryki Łacińskiej – koniunkturę wspierało ożywienie popytu wewnętrznego.

W 2012 r. główne banki centralne zwiększyły skalę ekspansji monetarnej. Bank Rezerwy Federalnej (Fed), Bank Japonii (BoJ) oraz Bank Anglii (BoE) pozostawiły stopy procentowe na historycznie niskich poziomach, natomiast Europejski Bank Centralny (EBC) w II połowie roku obniżył stopy procentowe do najniższego poziomu od momentu powstania strefy euro (Wykres 2). Jednocześnie główne banki centralne zwiększały skalę istniejących programów luzowania ilościowego, a w II połowie 2012 r. – wobec pogarszających się perspektyw wzrostu gospodarczego oraz nasilenia kryzysu zadłużeniowego w strefie euro – wprowadzały także nowe programy zakupu aktywów oraz programy płynnościowe⁸.

W większości krajów rozwiniętych w 2012 r. w dalszym ciągu realizowane były działania nakierowane na zmniejszenie nierównowagi sektora finansów publicznych. Działania te pozwoliły na pewne ograniczenie deficytów sektora finansów publicznych, jednak w przypadku większości krajów deficyt pozostał wysoki, skutkując dalszym wzrostem długu publicznego.

W I połowie 2012 r. doszło do ponownego nasilenia obaw o stabilność makroekonomiczną niektórych krajów strefy euro (w szczególności Grecji, Hiszpanii), co przyczyniło się do wzrostu awersji do ryzyka na rynkach finansowych. W II połowie 2012 r. wraz z eliminacją części źródeł niepewności⁹, a także zapowiedzią dalszych reform instytucjonalnych strefy euro oraz ogłoszeniem programu zakupu obligacji skarbowych przez EBC, nastroje na rynkach finansowych poprawiły się.

Utrzymująca się w 2012 r. niska dynamika popytu w gospodarce globalnej przyczyniła się do pewnego obniżenia inflacji na świecie (zarówno w gospodarkach rozwiniętych, jak też wschodzących;

Wykres 3). W kierunku obniżenia inflacji oddziaływały także niższe niż rok wcześniej ceny surowców na rynkach światowych (Wykres 4). Skala spadku inflacji była jednak w części krajów ograniczana przez podwyżki podatków pośrednich i cen administrowanych.

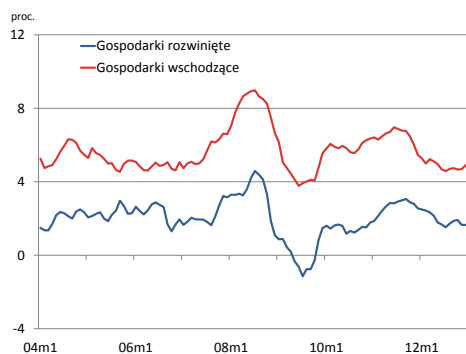
⁸ W lipcu 2012 r. BoE ogłosił nowy program płynnościowy, *Funding for Lending*, nakierowany na pobudzenie akcji kredytowej dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych. We wrześniu 2012 r. Fed uruchomił nowy program skupu aktywów, w ramach którego rozpoczęto skupowanie sekurytyzowanych papierów wartościowych opartych na kredytach hipotecznych emitowanych przez agencje rządowe (MBS). Również we wrześniu 2012 r. EBC ogłosił program OMT (*Outright Monetary Transactions*), czyli program warunkowego, nieograniczonego skupu na rynku wtórnym obligacji skarbowych krajów strefy euro najbardziej dotkniętych kryzysem zadłużeniowym. W październiku 2012 r. BoJ wprowadził nowy program płynnościowy nakierowany na pobudzenie akcji kredytowej w japońskim sektorze bankowym.

⁹ W szczególności w Grecji wybory parlamentarne wygrała partia popierająca realizację programu oszczędnościowego, a ministrowie finansów strefy euro zdecydowali o przyznaniu linii kredytowej na dokapitalizowanie hiszpańskiego sektora bankowego.

Wykres 3. Inflacja na świecie

Wykres 4. Indeksy cen surowców na rynkach światowych

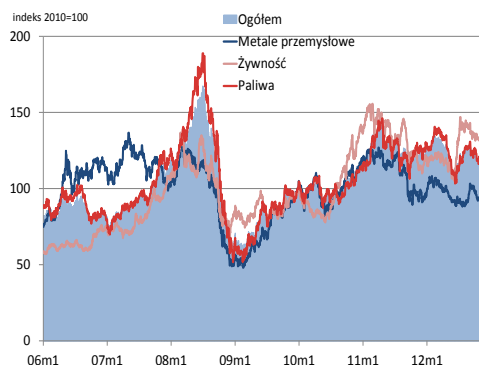
Inflacja na świecie*.

Źródło: dane Reuters Ecowin, MFW, obliczenia NBP.

* Agregaty zgodnie z podziałem przyjmowanym przez MFW (ważone PKB). Średnia ważona inflacja dla gospodarek rozwiniętych i największych gospodarek wschodzących (stanowiących 80% PKB w tej grupie krajów w 2010 r.).

Indeksy cen surowców na rynkach światowych.

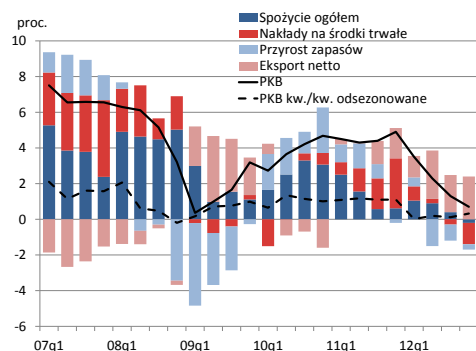
Źródło: dane Bloomberg.

W Polsce, w warunkach spowolnienia wzrostu popytu zagranicznego oraz podwyższonej niepewności co do przyszłej koniunktury gospodarczej, w 2012 r. tempo wzrostu gospodarczego stopniowo się obniżało (Wykres 5; załącznik 2). Spowolniającemu – szczególnie silnie w II połowie roku – popytowi konsumpcyjnemu, towarzyszyło obniżenie się inwestycji. W efekcie w 2012 r. nastąpił spadek popytu krajowego. Wzrost PKB podtrzymywany był natomiast przez relatywnie wysoki wkład eksportu netto, który wynikał jednak z silniejszego spadku dynamiki importu niż eksportu.

Wykres 5. Udziały składników popytu finalnego w rocznej dynamice polskiego PKB

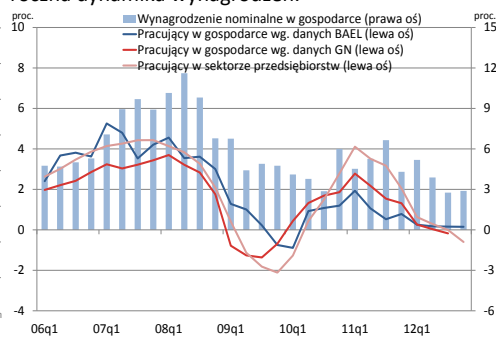
Wykres 6. Roczna dynamika liczby pracujących w gospodarce i sektorze przedsiębiorstw oraz roczna dynamika wynagrodzeń

Udziały składników popytu finalnego w rocznej dynamice polskiego PKB.

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Roczna dynamika liczby pracujących w gospodarce i sektorze przedsiębiorstw oraz roczna dynamika wynagrodzeń.

Źródło: dane GUS.

POLITYKA PIENIĘŻNA

Do spowolnienia wzrostu popytu konsumpcyjnego przyczyniała się niska dynamika dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych, związana ze spadkiem dynamiki wynagrodzeń oraz stagnacją zatrudnienia. Na wzrost konsumpcji negatywnie oddziaływało także pogłębienie spadku kredytów konsumpcyjnych oraz pogarszające się nastroje gospodarstw domowych, w tym w szczególności nasilające się w II połowie ub.r. obawy o wzrost bezrobocia. Słabnącemu wzrostowi konsumpcji, w 2012 r. towarzyszyło istotne obniżenie się dynamiki inwestycji, która w II połowie roku osiągnęła ujemną wartość. Do obniżenia dynamiki inwestycji przyczynił się przede wszystkim spadek inwestycji publicznych związany z zakończeniem części inwestycji infrastrukturalnych w okresie poprzedzającym Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej oraz ze spowolnieniem wzrostu wydatków inwestycyjnych samorządów terytorialnych wynikającym z działań ograniczających nierównowagę fiskalną. Jednocześnie, wobec niekorzystnych perspektyw wzrostu w kraju i za granicą, wpływających negatywnie na nastroje podmiotów gospodarczych, obniżyła się dynamika inwestycji przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych.

Spowalniającemu popytowi wewnętrznemu, towarzyszył relatywnie wysoki wkład eksportu netto do wzrostu PKB, co wynikało z silniejszego obniżenia się dynamiki importu niż eksportu (załącznik 4).

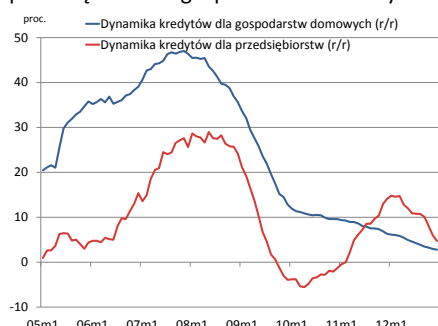
W 2012 r. wobec spowalniającej aktywności gospodarczej wzrost liczby pracujących w gospodarce wyhamował, a zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w II połowie r. obniżyło się (Wykres 6). Jednocześnie w dalszym ciągu zwiększała się liczba osób aktywnych zawodowo. W efekcie, stopa bezrobocia w 2012 r. rosła, przyczyniając się do ograniczenia presji płacowej i spowolnienia wzrostu wynagrodzeń w gospodarce, w tym w sektorze przedsiębiorstw. Spowolnienie wzrostu wynagrodzeń przyczyniło się do utrzymania dynamiki jednostkowych kosztów pracy na niskim poziomie, pomimo jednoczesnego obniżenia się tempa wzrostu wydajności pracy.

W 2012 r. kontynuowany był proces ograniczania nierównowagi w finansach publicznych. Drugi rok z rzędu znacząco zmniejszył się deficyt sektora finansów publicznych (z 5,0% PKB w 2011 r. do 3,9% PKB w 2012 r. w ujęciu ESA95). Przyczyniło się do tego ograniczenie inwestycji publicznych finansowanych z funduszy krajowych (równoczesny spadek inwestycji publicznych finansowanych ze środków UE nie wpływał na wielkość deficytu). Ponadto, redukcja deficytu wynikała z kontynuacji działań rozpoczętych w 2011 r.: obniżenia wymiaru składki trafiającej do otwartych funduszy emerytalnych (OFE) uchwalonego w marcu 2011 r., działania tymczasowej reguły wydatkowej oraz zamrożenia płac w sferze budżetowej.

Wykres 7. Roczna dynamika kredytów dla sektora przedsiębiorstw i gospodarstw domowych

Wykres 8. Nominalny efektywny kurs złotego (wzrost oznacza aprecjację)

Roczna dynamika kredytów dla sektora przedsiębiorstw i gospodarstw domowych.

Źródło: dane NBP.

Nominalny efektywny kurs złotego (wzrost oznacza aprecjację).

Źródło: dane Reuters Ecwin, OECD, obliczenia NBP

Wraz z osłabieniem wzrostu gospodarczego, stopniowo spowalniała akcja kredytowa banków (Wykres 7; załącznik 5). Dynamika kredytów dla przedsiębiorstw obniżała się, szczególnie silnie w II połowie roku, przy czym spowolnienie widoczne było zarówno w segmencie kredytów bieżących, jak i kredytów o charakterze inwestycyjnym. Do spadku dynamiki akcji kredytowej dla przedsiębiorstw przyczyniło się – z jednej strony – spowolnienie popytu inwestycyjnego firm oraz – z drugiej strony – zaostrenie polityki kredytowej banków. W 2012 r. stopniowo osłabiał się również wzrost akcji kredytowej dla gospodarstw domowych, na co złożył się dalszy spadek kredytów konsumpcyjnych oraz obniżenie dynamiki kredytów mieszkaniowych, wynikające głównie ze spadku kredytów w walutach obcych. Wzrost kredytów dla gospodarstw domowych był ograniczany przez pogarszającą się sytuację ekonomiczną gospodarstw domowych oraz zaostrenie polityki kredytowej banków, a w przypadku kredytów mieszkaniowych - dodatkowo także przez istotne zmniejszenie limitów cenowych w programie *Rodzina na swoim*.

W 2012 r. ceny krajowych aktywów finansowych pozostawały pod silnym wpływem nastrojów na światowych rynkach finansowych. Po pewnej poprawie sentymentu na rynkach międzynarodowych na początku roku, w II kw. nastąpiło ponowne nasilenie obaw o stabilność gospodarczą w strefie euro, co przyczyniło się do wzrostu awersji do ryzyka i spadku cen niektórych krajowych aktywów finansowych, w tym cen akcji. W II połowie 2012 r. zapowiedzi reform instytucjonalnych w strefie euro oraz zwiększenie skali łagodzenia ilościowego przez główne banki centralne, w tym EBC, przyczyniło się do poprawy nastrojów na międzynarodowych rynkach finansowych. Spadek awersji do ryzyka zwiększył napływ kapitału na rynki wschodzące charakteryzujące się wysokim dysparytetem stóp procentowych wobec największych gospodarek rozwiniętych, w tym do Polski. Napływ kapitału działał w kierunku wzrostu cen akcji i skarbowych papierów wartościowych oraz aprecjacji ich walut, w tym złotego (Wykres 8, załącznik 4). Spadkowi rentowności polskich obligacji sprzyjało

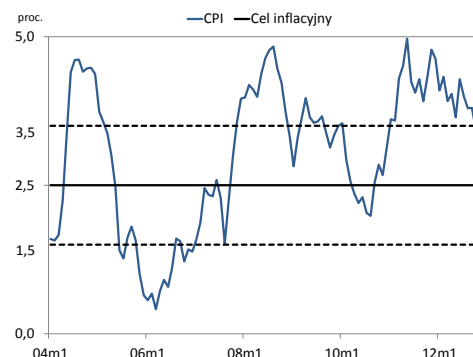
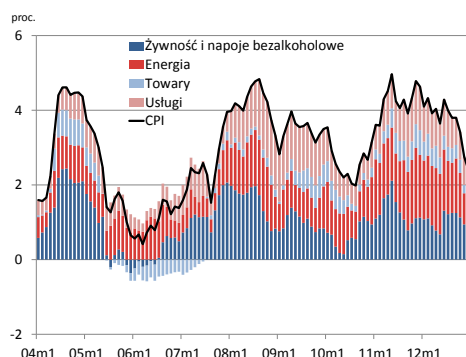
POLITYKA PIENIĘŻNA

także łagodzenie polityki pieniężnej NBP.

Wykres 9. Wpływ głównych grup cen na roczny wskaźnik CPI

Wykres 10. Roczny wskaźnik CPI na tle celu inflacyjnego

Wpływ głównych grup cen na roczny wskaźnik CPI. Roczny wskaźnik CPI na tle celu inflacyjnego.

W 2012 r. średnioroczny wskaźnik cen i usług konsumpcyjnych CPI wyniósł 3,7% i choć był niższy niż w 2011 r., to nadal kształtował się wyraźnie powyżej celu inflacyjnego NBP (Wykres 9, Wykres 10, załącznik 3). W ciągu roku wskaźnik CPI znacząco się jednak obniżył i od października ub.r. inflacja CPI kształtowała się poniżej górnej granicy odchyień od celu inflacyjnego NBP, a w grudniu osiągnęła poziom zgodny z celem.

W kierunku utrzymania podwyższonej inflacji, szczególnie w I połowie 2012 r., oddziaływała stosunkowo wysoka dynamika cen administrowanych - głównie cen nośników energii związana w dużym stopniu z podwyżkami taryf na energię elektryczną, gaz i ciepło w 2011 r. i 2012 r., a także wciąż podwyższona dynamika cen żywności oraz słabszy niż rok wcześniej kurs złotego. Ograniczająco na inflację, szczególnie w II połowie 2012 r., oddziaływało natomiast wyraźne osłabienie się dynamiki popytu i spadek dynamiki wynagrodzeń, a także następująca wówczas aprecjacja kursu złotego. Ponadto obniżeniu się inflacji w ub.r. sprzyjało wygasanie statystycznych efektów bazy, w tym wygaśnięcie efektu podwyższenia w styczniu 2011 r. stawek podatku VAT.

2.2.2. Polityka pieniężna w 2012 r.

W 2012 r., podejmując decyzje dotyczące polityki pieniężnej, Rada – podobnie jak w poprzednich latach – dążyła do utrzymania stabilności cen, tj. stabilizowania inflacji na poziomie 2,5% w średnim okresie. Jednocześnie decyzje Rady były nakierowane na utrzymanie zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Biorąc pod uwagę opóźnienia w mechanizmie transmisji polityki pieniężnej, kształtowanie się inflacji i PKB w 2012 r. pozostawało pod wpływem decyzji podjętych przez Radę w 2011 r.

W 2012 r. Rada w swoich decyzjach uwzględniała zmieniającą się ocenę czynników

determinujących procesy inflacyjne w horyzoncie oddziaływania polityki pieniężnej. Ocena ta była uwarunkowana dostępnymi w momencie podejmowania decyzji informacjami dotyczącymi procesów gospodarczych, w tym prognozami makroekonomicznymi opracowywanymi w NBP oraz w instytucjach zewnętrznych.

Po czterokrotnym podwyższeniu stóp procentowych w 2011 r., na początku 2012 r. Rada utrzymywała stopy procentowe na niezmienionym poziomie, sygnalizując jednocześnie możliwość dalszego zaostrzenia polityki pieniężnej. W maju 2012 r. Rada oceniła, że przedłużający się okres utrzymywania się inflacji powyżej górnej granicy odchyłeń od celu stwarza ryzyko utrwalenia się podwyższonej inflacji, w tym poprzez utrwalenie się podwyższonych oczekiwań inflacyjnych. Napływające wówczas dane sugerowały, że skala oczekiwanego spowolnienia gospodarczego może być ograniczona, co stwarzało ryzyko dla powrotu inflacji do celu w średnim okresie. W takiej sytuacji Rada – dążąc do utrzymania stabilności cen w średnim okresie – podniosła stopy procentowe NBP o 0,25 pkt proc., w tym stopę referencyjną z 4,50% do 4,75%.

Na początku II połowy 2012 r. Rada utrzymywała stopy procentowe na niezmienionym poziomie. W IV kw. ub. r. Rada uznała, że silniejsze od wcześniej oczekiwanego spowolnienie gospodarcze wraz z czynnikami zewnętrznymi stwarzają ryzyko obniżenia się inflacji poniżej celu w średnim okresie. W rezultacie, w listopadzie i grudniu 2012 r. Rada obniżyła stopy procentowe NBP łącznie o 0,50 pkt proc., w tym stopę referencyjną z 4,75% do 4,25%. Jednocześnie Rada sygnalizowała, że dokona dalszego złagodzenia polityki pieniężnej, jeśli napływające dane będą potwierdzały trwałość osłabienia koniunktury gospodarczej, a ryzyko nasilenia się presji inflacyjnej pozostanie ograniczone. Zgodnie z tą zapowiedzią w I kw. 2013 r. Rada kontynuowała łagodzenie polityki pieniężnej obniżając stopy procentowe 3-krotnie – łącznie o 1 pkt proc. – w tym stopę referencyjną do poziomu 3,25%.

Decyzje podjęte przez Radę w 2012 r. oddziaływały w kierunku utrzymania stabilności cen w średnim okresie. Poniżej przedstawiono bardziej szczegółowo decyzje Rady dotyczące stóp procentowych podjęte w 2012 r., wraz z ich uwarunkowaniami.

* * *

Dane napływające na początku 2012 r. wskazywały na obniżenie tempa wzrostu gospodarczego na świecie w IV kw. 2011 r. i utrzymanie się niskiej aktywności gospodarczej za granicą w I kw. 2012 r. Widoczne było przy tym znaczne zróżnicowanie sytuacji w poszczególnych regionach. W Stanach Zjednoczonych wzrost gospodarczy w IV kw. 2011 r. przyspieszył, jednak kolejne dane sugerowały, że przyspieszenie to mogło być nietrwałe. Z kolei strefa euro w IV kw. 2011 r. znalazła się w płytkiej recesji, choć napływające informacje pozwalały oczekiwać, że w następnych kwartałach aktywność gospodarcza nieco się poprawi. W krajach wschodzących, zwłaszcza azjatyckich, wzrost PKB w IV kw. przejściowo się obniżył. Równocześnie inflacja na świecie stopniowo spadała, choć pozostawała na

POLITYKA PIENIĘŻNA

podwyższonym poziomie, zwłaszcza w gospodarkach wschodzących.

Główne banki centralne kontynuowały luzowanie polityki monetarnej, utrzymując stopy procentowe na historycznie niskim poziomie. W lutym 2012 r. Fed ogłosił, że stopy procentowe w Stanach Zjednoczonych powinny pozostać zbliżone do zera co najmniej do końca 2014 r. Natomiast EBC pod koniec grudnia 2011 r. i lutego 2012 r. przeprowadził dwie trzyletnie operacje zasilające w płynność sektor bankowy strefy euro (na kwotę odpowiednio 489 mld euro oraz 530 mld euro) w celu przeciwdziałania skutkom kryzysu zadłużeniowego w strefie euro.

Równocześnie z działaniami podejmowanymi przez EBC przywódcy UE pod koniec 2011 r. podjęli działania dotyczące reform instytucjonalnych strefy euro (uchwalenie wstępnych założeń do paktu fiskalnego). Wraz z łagodzeniem polityki pieniężnej, a w pewnym stopniu także oczekiwaniem na poprawę koniunktury w gospodarce światowej, zwłaszcza w krajach wschodzących, przełożyło się to na poprawę nastrojów na rynkach finansowych i oddziaływało w kierunku aprecjacji walut wielu rynków wschodzących, w tym złotego. Powyższe czynniki, w połączeniu z napięciami geopolitycznymi na przełomie 2011 i 2012 r. na Bliskim Wschodzie, sprzyjały wzrostowi cen surowców, który był istotnym czynnikiem ryzyka dla obniżenia się inflacji na świecie.

Informacje napływające w I kw. 2012 r. wskazywały na utrzymywanie się relatywnie wysokiego wzrostu gospodarczego w Polsce. W IV kw. 2011 r. wzrost PKB przyspieszył, czemu sprzyjało zwłaszcza przyspieszenie wzrostu inwestycji, zarówno publicznych, jak i prywatnych. Podobnie jak w poprzednich kwartałach, widoczne było pewne osłabienie dynamiki konsumpcji gospodarstw domowych, które wynikało w szczególności z obniżenia dynamiki realnych dochodów do dyspozycji. Pomimo osłabiania się części wskaźników wyprzedzających koniunktury, napływające na początku 2012 r. dane, w tym zwłaszcza o wciąż szybko rosnącej akcji kredytowej dla przedsiębiorstw oraz o jedynie powolnym obniżaniu się dynamiki produkcji przemysłowej i budowlano-montażowej, sugerowały, że spowolnienie gospodarcze w kolejnych kwartałach może być ograniczone.

Inflacja – mimo spadku w styczniu 2012 r. (efekty bazy, związane w szczególności z wygaśnięciem wpływu podwyższenia w styczniu 2011 r. stawek podatku VAT) – kształtowała się wciąż na poziomie zbliżonym do 4%, tj. wyraźnie powyżej celu inflacyjnego, a także powyżej górnej granicy odchyłeń od celu. Również oczekiwania inflacyjne gospodarstw domowych i przedsiębiorstw utrzymywały się powyżej górnej granicy odchyłeń od celu. Wyższa od wieloletniej średniej była także inflacja bazowa. Równocześnie projekcja marcowa wskazywała, że – pomimo oczekiwanego w kolejnych kwartałach stopniowego spowolnienia wzrostu gospodarczego – inflacja będzie prawdopodobnie do końca roku przekraczała górną granicę odchyłeń od celu, a w pierwszej połowie 2013 r. może wciąż przekraczać 2,5%. Podwyższony poziom inflacji miał nadal wynikać głównie z wpływu czynników pozostających poza

bezpośrednim wpływem krajowej polityki pieniężnej. Przedłużające się oddziaływanie tych czynników na procesy inflacyjne powodowało, że w porównaniu z poprzednią projekcją, wydłużył się prognozowany okres, w którym inflacja miała kształtować się powyżej celu. Jednocześnie utrzymywanie się inflacji na podwyższonym poziomie od końca 2010 r. rodziło obawy o trwałe podwyższenie oczekiwań inflacyjnych, co mogłoby zwiększyć koszty utrzymania stabilności cen w dłuższym okresie.

Wobec powyższych uwarunkowań w okresie styczeń-kwiecień 2012 r. Rada utrzymała stopy procentowe NBP na niezmiennym poziomie, sygnalizując jednocześnie, że jeśli perspektywy powrotu inflacji do celu nie ulegną poprawie, a napływające dane nie będą wskazywały na wyraźne spowolnienie aktywności gospodarczej, to Rada może zaostrzyć politykę pieniężną w kolejnych miesiącach.

Napływające w kwietniu i na początku maja 2012 r. informacje wskazywały na ponowne nasilenie się kryzysu zadłużeniowego w strefie euro. Przyczyniło się ono do znacznego pogorszenia nastrojów na rynkach finansowych oraz deprecjacji walut krajów wschodzących, w tym złotego. Pomimo spadku cen surowców, w tym zwłaszcza energetycznych, ich poziom pozostawał wysoki.

Równocześnie napływające dane dotyczące Polski wskazywały na osłabienie dynamiki PKB w I kw. 2012 r. Z jednej strony dane z rynku pracy, w tym niska dynamika zatrudnienia i jedynie umiarkowany wzrost płac, a także systematyczne spowalnianie akcji kredytowej dla gospodarstw domowych, świadczyły o możliwości dalszego osłabienia dynamiki konsumpcji. Także wyprzedzające wskaźniki koniunktury nadal sugerowały pewne osłabienie aktywności gospodarczej w nadchodzących kwartałach. Z drugiej strony prognozy wzrostu gospodarczego dla Polski na 2012 r. były w omawianym okresie rewidowane nieznacznie w górę. Ponadto nadal szybko rosły kredyty dla przedsiębiorstw.

Inflacja utrzymywała się w pobliżu 4%, pozostając powyżej górnej granicy odchyień od celu. Ponadto, w kolejnych miesiącach można było oczekiwać jej ponownego wzrostu, na co wskazywały prognozy krótkookresowe. Również oczekiwania inflacyjne gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, pomimo pewnego obniżenia, nadal kształtowały się powyżej górnej granicy odchyień od celu. Podwyższona pozostała także inflacja bazowa.

Na majowym posiedzeniu Rada uznała, że przedłużający się okres utrzymywania się inflacji powyżej górnej granicy odchyień od celu stwarzał ryzyko utrwalenia się podwyższonej inflacji, mimo oczekiwanego spowolnienia gospodarczego. Rada oceniła bowiem, że choć oczekiwane spowolnienie wzrostu gospodarczego będzie sprzyjało obniżeniu się inflacji, to ze względu na utrzymywanie się istotnego negatywnego wpływu na inflację czynników pozostających poza wpływem krajowej polityki pieniężnej, skala spowolnienia może być ograniczona, co stwarzało ryzyko dla powrotu inflacji do celu w średnim okresie. Ryzyko utrwalenia się podwyższonej inflacji

POLITYKA PIENIĘŻNA

zwiększały utrzymujące się na relatywnie wysokim poziomie oczekiwania inflacyjne. Rada postanowiła więc podwyższyć stopy procentowe NBP o 0,25 pkt proc., w tym stopę referencyjną z 4,50% do 4,75%, równocześnie podkreślając, że napływające dane pozwolą ocenić, czy uzasadnione może być ewentualne dalsze dostosowanie stóp procentowych.

Dane napływające pomiędzy majowym a lipcowym posiedzeniem Rady wskazywały na pogarszanie się koniunktury za granicą. Aktywność w Stanach Zjednoczonych w II kw. 2012 r. pozostała umiarkowana. W strefie euro wzrost gospodarczy był bliski zera. Spowolnienie wzrostu PKB miało miejsce w Niemczech, będących głównym partnerem handlowym Polski. Utrzymywanie się słabej koniunktury w gospodarkach rozwiniętych przyczyniało się do obniżenia aktywności gospodarczej w wielu krajach wschodzących. Równocześnie prognozy światowego wzrostu gospodarczego w kolejnych kwartałach były obniżane.

Na koniunkturę oraz jej perspektywy niekorzystnie oddziaływało nasilenie się obaw o kryzys zadłużeniowy w strefie euro, przekładające się na pogorszenie nastrojów na rynkach finansowych. Od czerwca 2012 r. nastroje na światowych rynkach zaczęły się poprawiać, co było związane z uzgodnieniem przez przywódców UE rozwiązań, które miały przyczynić się do złagodzenia kryzysu zadłużeniowego oraz wesprzeć wzrost gospodarczy w strefie euro. Poprawie nastrojów sprzyjało także pojawienie się oczekiwań na dalsze łagodzenie polityki pieniężnej przez główne banki centralne, w tym Fed i EBC. Poprawa nastrojów na rynkach finansowych wpłynęła także na wzrost cen surowców na świecie. Spowolnienie w gospodarce światowej sprzyjało jednak obniżaniu się inflacji, choć w wielu krajach pozostała ona podwyższona.

W Polsce dane o PKB w I kw. 2012 r. potwierdziły stopniowe spowalnianie aktywności gospodarczej, przy osłabiającym się zarówno popycie zewnętrznym, jak i wewnętrznym. Napływające dane miesięczne za II kw. 2012 r. wskazywały na niski wzrost zatrudnienia i wciąż umiarkowaną dynamikę wynagrodzeń, przy jednoczesnym stopniowym obniżeniu dynamiki produkcji przemysłowej i budowlano-montażowej. Na możliwość wyraźniejszego obniżenia się tempa wzrostu PKB w kolejnych kwartałach wskazywały wyprzedzające wskaźniki koniunktury oraz wyniki lipcowej projekcji NBP.

Mimo stopniowo spowalniającej dynamiki aktywności gospodarczej, inflacja utrzymywała się powyżej górnej granicy odchyłeń od celu. Na podwyższonym poziomie, mimo pewnego spadku, utrzymywała się również inflacja bazowa oraz oczekiwania inflacyjne. Jednak zgodnie z lipcową projekcją po przejściowym wzroście w III kw., w kolejnych kwartałach inflacja miała się obniżać, by w horyzoncie roku wrócić do celu. Tym samym przewidywany okres powrotu inflacji do celu skrócił się w porównaniu z projekcją marcową.

Biorąc pod uwagę napływające informacje, w tym wskazywane przez projekcję spowolnienie wzrostu gospodarczego i powrót inflacji do celu w horyzoncie roku,

w czerwcu i lipcu 2012 r. Rada postanowiła utrzymać stopy procentowe NBP na niezmiennym poziomie. Zdaniem Rady dokonane zacieśnienie polityki pieniężnej sprzyjało obniżaniu się inflacji, przyczyniając się do zachowania stabilności makroekonomicznej gospodarki. Jednocześnie Rada nie wykluczała dalszego dostosowania polityki pieniężnej, gdyby perspektywy powrotu inflacji do celu uległy pogorszeniu.

We wrześniu 2012 r. – w reakcji na pogarszające się perspektywy wzrostu w największych gospodarkach rozwiniętych - banki centralne Stanów Zjednoczonych i strefy euro zdecydowały się zwiększyć skalę ekspansji monetarnej. Fed wydłużył wówczas zapowiadany okres utrzymywania stóp procentowych na historycznie niskim poziomie z końca 2014 r. do połowy 2015 r. i znacznie zwiększył skalę ilościowego łagodzenia polityki pieniężnej. Natomiast EBC, po obniżeniu w lipcu 2012 r. stóp procentowych o 0,25 pkt proc. (w tym stopy refinansowej do 0,75% i stopy depozytowej do zera), ogłosił program skupu obligacji skarbowych krajów strefy euro najbardziej dotkniętych kryzysem zadłużeniowym.

Działania głównych banków centralnych sprzyjały wyraźnej poprawie nastrojów na rynkach finansowych. Ta z kolei wspierała obserwowany od czerwca do września silny wzrost cen surowców na rynkach światowych. Wzrost cen żywności w III kw. wspierały dodatkowo obawy o silne obniżenie się jej podaży w związku z suszą w Stanach Zjednoczonych i Europie Wschodniej.

W Polsce, dane o PKB za II kw. 2012 r., wskazywały na silniejsze od oczekiwanego spowolnienie gospodarcze. Obniżyła się zarówno dynamika konsumpcji, jak i tempo wzrostu inwestycji. Istotny ujemny wkład do wzrostu miała zmiana zapasów. Nadal obniżały się wyprzedzające wskaźniki koniunktury. Także kwartalne dane o ryku pracy oraz miesięczne dane o aktywności gospodarczej za III kw. sygnalizowały kontynuację osłabienia aktywności gospodarczej. W szczególności wyhamował wzrost zatrudnienia i wyraźnie spowalniała akcja kredytowa dla gospodarstw domowych, co przyczyniało się do obniżenia dynamiki sprzedaży detalicznej. Równocześnie, znacznie spowolniła dynamika kredytów dla przedsiębiorstw, nastąpił spadek produkcji budowlano-montażowej częściowo związany z zakończeniem części inwestycji infrastrukturalnych po Mistrzostwach Europy w Piłce Nożnej oraz obniżył się wzrost produkcji przemysłowej.

Jednocześnie, mimo nieco niższej inflacji bazowej, inflacja utrzymała się jednak na podwyższonym poziomie. Zgodnie z oczekiwaniami, nastąpiło bowiem przyspieszenie wzrostu cen żywności. Oczekiwania inflacyjne gospodarstw domowych pozostały relatywnie wysokie.

We wrześniu i październiku 2012 r. Rada uznała, że napływające informacje zmieniły ocenę stanu polskiej gospodarki, w tym ocenę ryzyka utrzymania się inflacji powyżej celu w średnim okresie. W szczególności, wobec silniejszego niż oczekiwano

POLITYKA PIENIĘŻNA

spowolnienia gospodarczego można było oczekiwać, że inflacja obniży się do celu szybciej niż dotychczas prognozowano, choć ryzykiem dla jej obniżenia pozostawały wysokie ceny surowców, w tym żywności i energii. Wobec powyższych uwarunkowań Rada, choć postanowiła utrzymać stopy procentowe NBP na niezmiennym poziomie, to jednocześnie zapowiedziała, że jeśli napływające informacje potwierdzą trwałość ostabienia koniunktury, a ryzyko nasilenia się presji inflacyjnej będzie ograniczone, może dokonać złagodzenia polityki pieniężnej. Rada była przy tym zdania, że pełniejsza ocena średniookresowych perspektyw wzrostu gospodarczego i inflacji będzie możliwa po zapoznaniu się z wynikami listopadowej projekcji NBP.

Dane napływające od października do początku grudnia 2012 r. wskazywały na stabilizację koniunktury w gospodarce światowej na niskim poziomie, przy utrzymaniu się znacznego zróżnicowania aktywności pomiędzy poszczególnymi regionami. W III kw. 2012 r. wzrost PKB w Stanach Zjednoczonych nieco przyspieszył, jednak istotnym czynnikiem ryzyka dla perspektyw gospodarczych w kolejnych kwartałach stała się niepewność co do skali zacieśnienia fiskalnego w tym kraju. Z kolei strefa euro znajdowała się w recesji. Spowolnienie gospodarcze stało się bardziej widoczne również w Niemczech, będących głównym partnerem handlowym Polski. W gospodarkach wschodzących w III kw. 2012 r. wzrost gospodarczy ustabilizował się na niskim – jak na te kraje – poziomie.

W IV kw. utrzymywały się pozytywne nastroje na rynkach finansowych, czemu sprzyjało dalsze łagodzenie polityki pieniężnej przez główne banki centralne. W omawianym okresie miały jednak także miejsce przejściowe okresy pogorszenia nastrojów, co było w pewnym stopniu związane z niepewnością dotyczącą skali i skutków zacieśnienia fiskalnego w Stanach Zjednoczonych w 2013 r. Obserwowany w poprzednim kwartale wzrost cen surowców wyhamował, jednak ceny pozostały wysokie.

Dane dotyczące polskiej gospodarki potwierdzały wyraźne spowolnienie aktywności gospodarczej. W szczególności, w III kw. 2012 r. dynamika PKB znacznie się obniżyła, głównie z powodu spadku popytu krajowego, na co złożyło się wyhamowanie wzrostu konsumpcji oraz zmniejszenie wydatków inwestycyjnych. Towarzyszyła temu stagnacja zatrudnienia oraz dalsze silne spowolnienie akcji kredytowej dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw. Równocześnie dane miesięczne za IV kw. o hamowaniu produkcji przemysłowej i sprzedaży detalicznej oraz dalszym spadku produkcji budowlano-montażowej, w połączeniu z wyprzedzającymi wskaźnikami koniunktury sugerowały, że również w kolejnych kwartałach wzrost gospodarczy może pozostać niski. Wskazywała na to także listopadowa projekcja NBP, zgodnie z którą spowolnienie gospodarcze miało być głębsze niż prognozowano w projekcji lipcowej.

Od III kw. inflacja zaczęła się stopniowo obniżać, kształtując się w październiku 2012 r. poniżej górnej granicy odchyień od celu. Obok ostabienia dynamiki cen energii na obniżenie inflacji wpłynął spadek inflacji bazowej związany z obniżającą się presją

popytową i kosztową w gospodarce. Można było oczekiwać, że również w kolejnych miesiącach czynniki te będą obniżać inflację. Spadkowi inflacji towarzyszyło stopniowe obniżanie się oczekiwań inflacyjnych. Zgodnie z listopadową projekcją inflacja miała obniżyć się do celu w I połowie 2013 r., a następnie kształtować się poniżej celu.

Rada oceniła, że wobec wyraźnego osłabienia koniunktury gospodarczej w Polsce, presja popytowa w gospodarce pozostanie w nadchodzących kwartałach ograniczona, co stwarzało ryzyko obniżenia się inflacji poniżej celu w średnim okresie. Taką ocenę wspierała także listopadowa projekcja. Rada uznała, że obniżenie stóp procentowych NBP, oddziałując w kierunku zwiększenia aktywności gospodarczej, ograniczy ryzyko trwałego obniżenia się inflacji poniżej celu inflacyjnego. W związku z tym w listopadzie i grudniu 2012 r. Rada dwukrotnie obniżyła stopy procentowe, łącznie o 0,50 pkt proc., w tym stopę referencyjną z poziomu 4,75% do poziomu 4,25%. Jednocześnie Rada w swoich komunikatach zastrzegła, że dokona dalszego dostosowania polityki pieniężnej, jeśli napływające dane potwierdzą trwałość spowolnienia, a ryzyko nasilenia się presji inflacyjnej pozostanie ograniczone.

* * *

Ważnym elementem realizacji polityki pieniężnej opartej na strategii bezpośredniego celu inflacyjnego była w 2012 r. – podobnie jak w poprzednich latach – komunikacja z otoczeniem, polegająca na przedstawianiu przez Radę informacji o podejmowanych decyzjach wraz z oceną przebiegu procesów gospodarczych wpływającą na te decyzje. Do najważniejszych instrumentów w sferze komunikacji w 2012 r. nadal należały publikowane cyklicznie: *Raporty o inflacji*, *Informacje po posiedzeniu Rady Polityki Pieniężnej* (i towarzyszące im konferencje prasowe po posiedzeniu Rady), *Opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej*, a także publikowane raz w roku: *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej na 2011 r.* i *Założenia polityki pieniężnej na rok 2013*¹⁰.

2.3. Instrumenty polityki pieniężnej w 2012 r.

W 2012 r. Rada realizowała politykę pieniężną dążąc do osiągnięcia takiego poziomu stóp procentowych w gospodarce, który sprzyjał realizacji założonego celu inflacyjnego w średnim okresie.

Instrumentem polityki pieniężnej, na którego poziom Rada wpływała bezpośrednio, były stopy procentowe NBP. Od wysokości stopy referencyjnej uzależniona była rentowność operacji otwartego rynku. Stopy depozytowa oraz lombardowa określały zaś poziom oprocentowania operacji depozytowo-kredytowych. Z kolei stopa redyskonta weksli pośrednio wyznaczała oprocentowanie rezerwy obowiązkowej.

¹⁰ W *Opisach dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej* znajduje się szersze omówienie zagadnień i argumentów, które istotnie wpływały na decyzje podejmowane przez Radę w 2012 r.

POLITYKA PIENIĘŻNA

Zestaw instrumentów stosowany przez NBP w 2012 r. nie różnił się w istotny sposób od obowiązującego w roku poprzednim. Był on dostosowany do realizowanej przez NBP strategii polityki pieniężnej, a także do utrzymującej się w krajowym sektorze bankowym trwałej nadwyżki płynności. Stosując instrumenty polityki pieniężnej, bank centralny oddziaływał na poziom stóp rynku pieniężnego.

Katalog dostępnych instrumentów polityki pieniężnej umożliwił NBP wprowadzenie w 2012 r. dodatkowych w stosunku do wykorzystywanych w 2011 r. rodzajów operacji. Stosunkowo stabilna sytuacja na krajowych rynkach finansowych w tym okresie nie wymagała jednak od banku centralnego zastosowania tego typu działań.

2.3.1. Płynność sektora bankowego w 2012 r.

W 2012 r. NBP realizował politykę pieniężną w warunkach utrzymującej się nadpłynności sektora bankowego¹¹. Jej średni poziom w roku wyniósł 96 306 mln zł, tj. o 378 mln zł (0,4%) więcej niż w 2011 r.¹²

W I połowie roku płynność kształtowała się stosunkowo stabilnie, z lekką tendencją malejącą. Druga połowa roku charakteryzowała się systematycznym wzrostem nadpłynności, której średni poziom w grudniu osiągnął 116 040 mln zł.

Średni poziom nadpłynności w grudniowym okresie utrzymywania rezerwy obowiązkowej w 2012 r. był o 25 961 mln zł wyższy od analogicznego poziomu w 2011 r. Na wzrost płynności sektora bankowego wpływ miały: przewaga skupu walut obcych przez NBP nad ich sprzedażą (16 172 mln zł), wpłata części zysku NBP do budżetu państwa (8 205 mln zł), wypłata dyskonta od bonów pieniężnych NBP (4 458 mln zł), wypłata odsetek od rezerwy obowiązkowej (1 276 mln zł). Na ograniczenie płynności sektora bankowego wpływ miały: wzrost poziomu rezerwy obowiązkowej (2 007 mln zł), wzrost poziomu pieniądza gotówkowego w obiegu (1 622 mln zł), spłata kredytów refinansowych (359 mln zł), wzrost depozytów sektora publicznego w NBP (84 mln zł).

2.3.2. Stopy procentowe NBP

Najważniejsze znaczenie w realizacji polityki pieniężnej miała stopa referencyjna NBP. Zmiany w jej wysokości wyznaczały kierunek prowadzonej przez NBP polityki pieniężnej. Stopa ta, określając rentowność operacji otwartego rynku, wpływała na oprocentowanie krótkoterminowych instrumentów rynku pieniężnego, w tym m.in. niezabezpieczonych depozytów międzybankowych. W przypadku depozytów zawieranych na termin O/N ich średni poziom oprocentowania (ważony wartością transakcji) powinien kształtować się w pobliżu stopy referencyjnej NBP. Pasma wahań oprocentowania tej kategorii depozytów ograniczały poziomy stóp depozytowej oraz

¹¹ Nadpłynność sektora bankowego jest to nadwyżka środków pozostająca w sektorze bankowym ponad wymagany poziom rezerwy obowiązkowej w okresach jej utrzymywania. Miarą nadpłynności jest saldo następujących operacji NBP: otwartego rynku, typu *swap* walutowy oraz depozytowo-kredytowych.

¹² Dane dotyczące poziomu nadpłynności zostały podane jako średnie w okresach utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

lombardowej NBP. Stopa redyskonta weksli pośrednio określała zaś oprocentowanie rezerwy obowiązkowej.

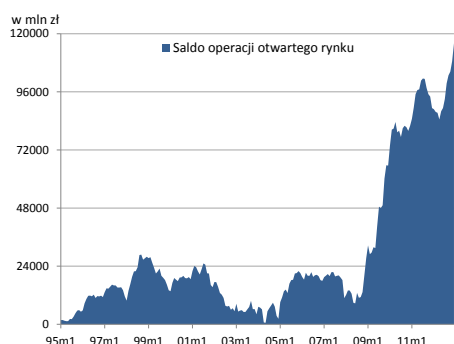
W 2012 r. Rada trzykrotnie dokonywała zmian w poziomie podstawowych stóp procentowych NBP. Do dnia 9 maja 2012 r. kształtowały się one następująco: stopa referencyjna – 4,50%, stopa oprocentowania kredytu lombardowego – 6,00%, stopa depozytowa – 3,00% oraz stopa redyskonta weksli – 4,75%. Od dnia 10 maja 2012 r., w wyniku decyzji Rady, zaczął obowiązywać wyższy – o 25 pb – poziom stóp procentowych NBP. Kolejna zmiana nastąpiła w dniu 8 listopada, po podjęciu przez Radę decyzji o obniżeniu wszystkich stóp procentowych NBP o 25 pb. Ostatnią decyzją Rady w tym względzie, podjętą w 2012 r., była obniżka wszystkich stóp procentowych banku centralnego o kolejne 25 pb od dnia 6 grudnia. W rezultacie wskazanych zmian, na koniec 2012 r. stopy procentowe NBP kształtowały się na następujących poziomach: stopa referencyjna – 4,25%, stopa kredytu lombardowego – 5,75%, stopa depozytowa – 2,75% oraz stopa redyskonta weksli – 4,50%.

2.3.3. Operacje otwartego rynku

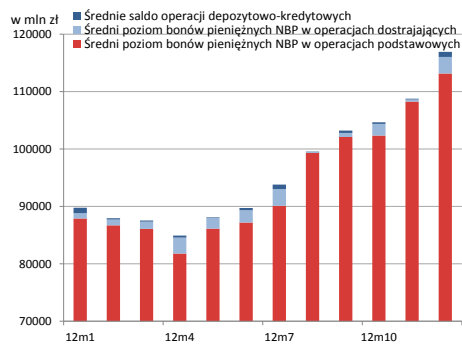
W 2012 r. NBP za pomocą operacji otwartego rynku zarządzał warunkami płynnościowymi w sektorze bankowym. Operacje te przeprowadzane były w skali umożliwiającej kształtowanie się stawki POLONIA w pobliżu stopy referencyjnej NBP¹³. Z uwagi na utrzymywanie się nadpłynności w sektorze bankowym miały one charakter absorbujący i polegały na emisji bonów pieniężnych NBP.

Wykres 11. Średnie w miesiącu saldo operacji otwartego rynku w latach 1995-2012
Wykres 12. Instrumenty absorbujące nadpłynność w poszczególnych miesiącach 2012 r.

Średnie w miesiącu saldo operacji otwartego rynku w latach 1995-2012.

Instrumenty absorbujące nadpłynność w poszczególnych miesiącach 2012 r.

Operacje podstawowe przeprowadzane były regularnie, raz w tygodniu, w formie

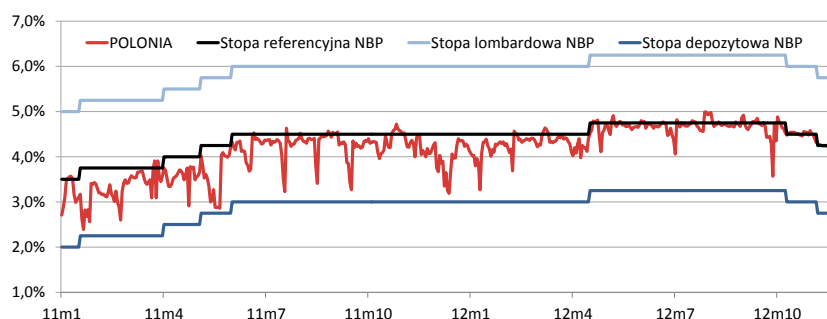
¹³ POLONIA (ang. Polish Overnight Index Average) – średnia stawka overnight ważona wielkością transakcji na rynku niezabezpieczonych depozytów międzybankowych. NBP publikuje wysokość tej stawki na stronie serwisu informacyjnego Reuters (NBPS) każdego dnia o godzinie 17.00.

POLITYKA PIENIĘŻNA

emisji bonów pieniężnych NBP z 7-dniowym terminem zapadalności. Na wszystkich przetargach obowiązywała stała rentowność na poziomie stopy referencyjnej NBP. W 2012 r. średni dzienny poziom emisji bonów w ramach operacji podstawowych wyniósł 94 331 mln zł i był wyższy od średniego poziomu odnotowanego w 2011 r. o 567 mln zł.

Bank centralny emitował również bony pieniężne w ramach operacji dostrajających. Operacje te miały krótszy termin zapadalności niż operacje podstawowe. Przeprowadzane były nieregularnie w trakcie okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej, w przypadku wystąpienia znacznego niezbilansowania warunków płynnościowych w sektorze bankowym oraz regularnie w ostatnim dniu roboczym wspomnianych okresów. Łącznie w ciągu 2012 r. przeprowadzono 23 operacje dostrajające tj. o 4 mniej niż w roku poprzednim, wszystkie o charakterze absorbującym płynność. Średni dzienny poziom emisji bonów pieniężnych NBP w ramach tego typu operacji wyniósł 1 582 mln zł i był wyższy niż w 2011 r. o 129 mln zł.

Wykres 13. Stopy procentowe NBP oraz stawka POLONIA w latach 2011-2012

Źródło: dane NBP.

Pomimo utrzymujących się napięć na światowych rynkach finansowych w 2012 r., wpływających na sposób zarządzania płynnością przez banki, stawka POLONIA kształtowała się istotnie bliżej stopy referencyjnej NBP niż w latach poprzednich.

Podobnie jak miało to miejsce w 2011 r., zbliżenie stawki POLONIA do stopy referencyjnej NBP w 2012 r. w znacznej mierze wynikało z kontynuowania oferowania przez NBP, poza operacjami podstawowymi, operacji dostrajających. Przeprowadzanie w ten sposób operacji otwartego rynku przyczyniło się do ustabilizowania oczekiwań uczestników rynku międzybankowego w zakresie kształtowania się warunków płynnościowych w sektorze bankowym. Banki, zarządzając własną pozycją płynnościową, zakładały, iż bank centralny będzie w stanie bilansować warunki płynnościowe w sektorze bankowym w przeważającej mierze przy wykorzystaniu operacji otwartego rynku. W efekcie, zmniejszyła się skłonność banków do lokowania utrzymywanych buforów płynnościowych w instrumenty o rentowności istotnie niższej od operacji otwartego rynku NBP. Dotyczyło to zwłaszcza niezabezpieczonych lokat

dokonywanych na rynku międzybankowym o oprocentowaniu kształtującym się znacznie poniżej stopy referencyjnej NBP, jak również depozytu na koniec dnia oferowanego w każdym dniu roboczym przez NBP.

Średnie absolutne odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP ukształtowało się w 2012 r. na poziomie 21 pb¹⁴. Było ono tym samym ponad dwukrotnie niższe niż w roku poprzednim (43 pb) oraz ponad trzykrotnie niższe w porównaniu do 2010 r. (69 pb). Zmniejszeniu uległa również zmienność indeksu POLONIA mierzona odchyleniem standardowym, kształtująca się na poziomie 21 pb, w porównaniu do 34 pb odnotowanych w 2011 r. oraz 38 pb w 2010 r. W 2012 r. średnie odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP oraz jej zmienność osiągnęły poziom zbliżony do notowanych na krajowym rynku międzybankowym przed wystąpieniem kryzysu na światowych rynkach finansowych.

* * *

Pod koniec 2011 r. NBP podjął działania mające na celu stworzenie mechanizmu pozyskiwania informacji o rzeczywistym koszcie finansowania na rynku niezabezpieczonych lokat międzybankowych. Przygotowania zostały zakończone w marcu 2012 r., co umożliwiło, począwszy od kwietnia 2012 r., gromadzenie danych na temat transakcji zawieranych pomiędzy bankami. Informacje te przekazywane są w zleceniach płatniczych kierowanych do systemu SORBNET i dotyczą okresu zapadalności lokat składanych przez banki krajowe w innych bankach krajowych oraz ich rentowności. W oparciu o wskazane dane NBP wylicza średnie oprocentowanie niezabezpieczonych lokat międzybankowych o terminach zapadalności na jakie w danym dniu banki zawierały transakcje, co pozwala ocenić rozpiętość oprocentowania indywidualnych transakcji dla danego terminu. Dodatkowo, bank centralny jest w stanie ocenić zróżnicowanie poziomu obrotów dla terminów standardowych.

Stworzenie wspomnianego mechanizmu spowodowało, iż NBP jako jeden z nielicznych banków centralnych zyskał możliwość monitorowania rzeczywistego oprocentowania transakcji zawieranych na krajowym rynku niezabezpieczonych lokat międzybankowych i porównywania go ze stawkami kwotowanymi przez banki w ramach *fixingu* WIBID/WIBOR.

Na podstawie przeprowadzonych przez NBP analiz można stwierdzić, iż zarówno stawka POLONIA, uwzględniająca jedynie część transakcji na wskazanym rynku o terminie *overnight*, jak również indeksy WIBID/WIBOR, są zbieżne z rzeczywistym oprocentowaniem niezabezpieczonych lokat zawieranych na rynku międzybankowym.

¹⁴ Średnie odchylenie stawki POLONIA zostało przeliczone wg jednolitej bazy 365 dni w roku.

POLITYKA PIENIĘŻNA

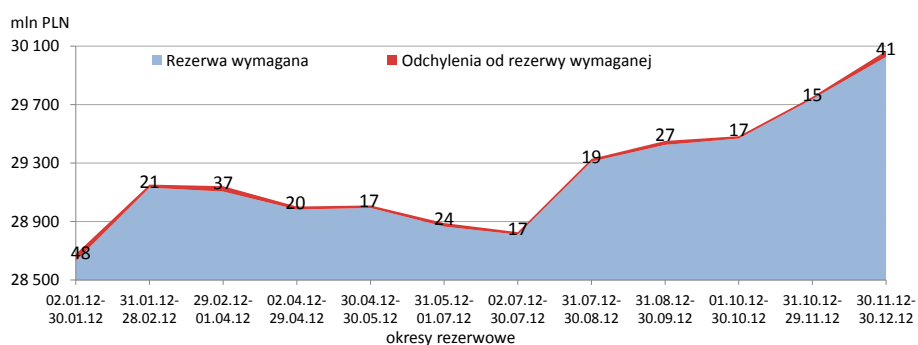
2.3.4. Rezerwa obowiązkowa

System rezerwy obowiązkowej przyczyniał się do stabilizacji krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych. Wynika to z jego uśrednionego charakteru, który stwarzał bankom swobodę decydowania o wysokości środków gromadzonych na rachunkach w banku centralnym w trakcie okresu rezerwowego, pod warunkiem utrzymywania średniego stanu środków w NBP w okresie rezerwowym na poziomie nie niższym od wartości rezerwy wymaganej.

Ponadto obowiązek utrzymywania rezerwy obowiązkowej ograniczał wielkość nadwyżek środków pozostających do dyspozycji banków. Oznacza to, iż system rezerwy obowiązkowej – w warunkach nadpłynności systemu bankowego – pozwalał zmniejszyć skalę operacji otwartego rynku przeprowadzanych w celu absorpcji płynności.

W 2012 r. obowiązkowi utrzymania rezerwy obowiązkowej na rachunkach w NBP podlegały banki, oddziały instytucji kredytowych i oddziały banków zagranicznych działające w Polsce. Podstawę naliczania rezerwy obowiązkowej stanowiły zwrotne środki pieniężne gromadzone na rachunkach bankowych oraz środki uzyskane ze sprzedaży papierów wartościowych. Z podstawy naliczania rezerwy wyłączone były środki przyjęte od innego banku krajowego, pozyskane z zagranicy na co najmniej dwa lata, środki gromadzone na rachunkach oszczędnościowo-kredytowych w kasach mieszkaniowych oraz na indywidualnych kontach emerytalnych. Od dnia 29 lutego 2012 r. banki mają również prawo wyłączania z podstawy naliczania rezerwy obowiązkowej środków pozyskanych na podstawie umów o prowadzenie indywidualnych kont zabezpieczenia emerytalnego.

Wykres 14. Zmiany wielkości rezerwy obowiązkowej i odchylenia od rezerwy wymaganej w 2012 r.

Źródło: dane NBP.

Rezerwa obowiązkowa była naliczana i utrzymywana w złotych. Wartość naliczonej rezerwy banki pomniejszały maksymalnie o równowartość 500 tys. euro. Podstawowa stopa rezerwy obowiązkowej w 2012 r. wynosiła 3,5% od wszystkich zobowiązań, z wyjątkiem środków uzyskanych z tytułu transakcji *repo* i *sell-buy-back*, od których obowiązywała stopa rezerwy obowiązkowej w wysokości 0,0%. Rezerwa obowiązkowa

na dzień 31 grudnia 2012 r. ukształtowała się na poziomie 29 918 mln zł i była wyższa o 1 879 mln zł w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. (wzrost o 6,7%).

Środki rezerwy obowiązkowej utrzymywane przez banki na rachunkach w NBP były oprocentowane w wysokości 0,9 stopy redyskonta weksli. Przeciętne oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej w 2012 r. wynosiło 4,37% wobec 4,03% w 2011 r. Wzrost ten wynikał ze zmiany wysokości stopy redyskonta weksli, której średni poziom uległ podwyższeniu z 4,47% w 2011 r. do 4,86% w 2012 r.

W 2012 r. we wszystkich okresach rezerwowych utrzymywała się niewielka nadwyżka średniego stanu środków na rachunkach banków w porównaniu do wymaganego poziomu rezerwy obowiązkowej. Wskazana nadwyżka środków osiągnęła minimalną wartość w listopadzie (15,2 mln zł), natomiast maksymalną odnotowano w styczniu (47,8 mln zł). Przeciętna nadwyżka średniego stanu środków na rachunkach banków w 2012 r. wyniosła 25,2 mln zł, stanowiąc 0,09% przeciętnego poziomu wymaganej rezerwy obowiązkowej.

Minimalizowaniu różnic pomiędzy rezerwą utrzymywaną a wymaganą w poszczególnych okresach rezerwowych sprzyjało udostępnienie przez NBP instrumentów ułatwiających zarządzanie środkami na rachunkach w NBP (operacje otwartego rynku, w szczególności operacje dostrajające oferowane na koniec okresu rezerwowego, depozyt na koniec dnia, kredyt lombardowy) oraz oprocentowanie środków rezerwy tylko do wysokości rezerwy wymaganej.

W 2012 r. odnotowano jeden przypadek nieutrzymania wymaganego poziomu rezerwy obowiązkowej przez bank komercyjny. Wszystkie banki spółdzielcze w 2012 r. utrzymały wymagany poziom rezerwy obowiązkowej.

2.3.5. Operacje depozytowo-kredytowe

Operacje depozytowo-kredytowe miały na celu ograniczenie skali wahań stawki rynkowej *overnight*. Operacje te przeprowadzane były z inicjatywy banków, a głównym ich celem było krótkoterminowe uzupełnianie płynności systemu bankowego bądź lokowanie przez banki nadwyżek wolnych środków na okresy jednodniowe w NBP. W ten sposób bank centralny mógł zapobiegać nadmiernym wahaniom stóp na rynku międzybankowym. Stopa oprocentowania kredytu lombardowego, wyznaczająca maksymalną cenę pozyskania pieniądza w NBP, określała górną granicę wahań stóp na rynku międzybankowym. Stopa depozytowa stanowiła natomiast dolne ograniczenie korytarza ich odchyleń.

W 2012 r. banki w niewielkim stopniu korzystały z kredytu lombardowego. Łączna kwota jego wykorzystania w skali roku wyniosła 21 mln zł, wobec 173 mln zł w 2011 r. Średnie dzienne wykorzystanie kredytu lombardowego ukształtowało się na poziomie 56 tys. zł.

W 2012 r. banki złożyły depozyt na koniec dnia w NBP ogółem w kwocie 143 mld zł

POLITYKA PIENIĘŻNA

(liczony za dni wykorzystania), tj. o 45,2% niższy w stosunku do złożonego w roku poprzednim. Średni dzienny poziom depozytu na koniec dnia wyniósł 393 mln zł wobec 711 mln zł w 2011 r.

2.3.6. Swapy walutowe

Wykorzystując transakcje typu *swap* walutowy NBP mógł dokonywać kupna (lub sprzedaży) złotego za walutę obcą na rynku kasowym przy jednoczesnej jego odsprzedaży (lub odkupie) w ramach transakcji terminowej w określonej dacie.

W 2012 r. bank centralny nie przeprowadzał tego rodzaju operacji.

2.3.7. Interwencje walutowe

W 2012 r. NBP nie przeprowadzał interwencji na rynku walutowym.

2.3.8. Pozostałe operacje

Kredyt techniczny pełnił rolę instrumentu ułatwiającego bankom zarządzanie płynnością w ciągu dnia operacyjnego, zapewniając jednocześnie płynność rozrachunku międzybankowego w NBP. Jest to kredyt nieoprocentowany, zabezpieczony dłużnymi papierami wartościowymi, zaciągany i spłacany w tym samym dniu operacyjnym. W 2012 r. dzienne zasilenie banków płynnością operacyjną zamykało się w granicach od 31,4 mld zł do 57,0 mld zł. Wykorzystanie kredytu technicznego wzrosło o 34,5 % w stosunku do 2011 r., co było związane z rozpoczęciem w połowie 2011 r. procesu konsolidacji finansów publicznych.

Kredyt w ciągu dnia w euro zapewniał bankom płynność rozrachunku w systemie TARGET2-NBP. Kredyt ten zaciągany i spłacany w ciągu dnia operacyjnego był zabezpieczony obligacjami skarbowymi uprzednio zaakceptowanymi przez EBC. W 2012 r. dzienne zasilanie banków płynnością operacyjną w euro wynosiło ok. 10 mln EUR. Wykorzystanie tego kredytu wzrosło o 67,8% w stosunku do 2011 r.

3. Działania na rzecz stabilności systemu finansowego¹⁵

Wspieranie stabilności systemu finansowego jest jednym ze stałych zadań realizowanych przez banki centralne krajów UE i należy do głównych obszarów działalności Narodowego Banku Polskiego.

Zachowanie stabilności systemu finansowego jest niezbędnym warunkiem realizacji podstawowego celu NBP – utrzymywania stabilnego poziomu cen.

3.1. Współpraca z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego

W 2012 r. NBP brał udział w pracach Komitetu Stabilności Finansowej. Łącznie odbyło się sześć posiedzeń Komitetu. Omówiono na nich w szczególności:

- zagadnienia związane z oddziaływaniem na polski sektor bankowy rozporządzenia oraz dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych (CRD IV/CRR),
- sytuację spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w kontekście objęcia tego sektora nadzorem publicznym KNF,
- postęp prac nad opracowaniem rozwiązań prawnych dotyczących restrukturyzacji oraz uporządkowanej likwidacji banków (*resolution*).

NBP współpracował z Komisją Nadzoru Finansowego, w tym za pośrednictwem członkostwa Wiceprezesa NBP w Komisji¹⁶.

Ponadto na podstawie upoważnienia ustawowego dotyczącego zasad przekazywania informacji NBP współpracował z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego¹⁷. W 2012 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach zespołu roboczego ds. rozwoju publicznego rynku długoterminowych bankowych instrumentów dłużnych przy UKNF. Celem zespołu było wypracowanie propozycji regulacji, które umożliwiłyby zmniejszenie niedopasowania terminowego w bilansach polskich banków przez wzrost udziału zobowiązań długoterminowych i szersze wykorzystanie sekurytyzacji. Prace dotyczyły wypracowania propozycji dotyczących:

- rozwoju rynku listów zastawnych i zwiększenia skali ich wykorzystania jako źródła długoterminowego finansowania akcji kredytowej,
- likwidacji prawnopodatkowych barier rozwoju sekurytyzacji wierzytelności bankowych w Polsce, w szczególności wierzytelności hipotecznych,
- określenia działań niezbędnych do rozwoju emisji długoterminowych obligacji bankowych, zarówno w walucie krajowej, jak i w walutach obcych.

¹⁵ Zadania z tego obszaru są realizowane na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 6 i 6 lit. a ustawy o NBP.

¹⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, Dz.U. z 2006 r. Nr 157, poz. 1119.

¹⁷ Art. 17 ust. 1 i 2 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym.

DZIAŁANIA NA RZECZ STABILNOŚCI SYSTEMU FINANSOWEGO

W 2012 r. NBP współpracował z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym – w skład Rady BFG wchodzi dwóch reprezentantów delegowanych przez Prezesa NBP¹⁸.

3.2. Działania Komitetu Ryzyka Systemowego

Prace Komitetu Ryzyka Systemowego, powołanego w ub.r. w NBP, dotyczyły w szczególności:

- przygotowania projektu ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad krajowym systemem finansowym. Dokument przewiduje powołanie Rady do spraw Ryzyka Systemowego jako organu odpowiedzialnego za prowadzenie polityki makroostrożnościowej w Polsce¹⁹; projektowane regulacje są zgodne z Zaleceniem w sprawie mandatu makroostrożnościowego organów krajowych²⁰ opublikowanym 16 stycznia 2012 r. przez Europejską Radę ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board – ESRB). Projekt ustawy został przekazany Ministrowi Finansów;
- omówienia zagadnień dotyczących: ryzyka dla stabilności systemu finansowego, sytuacji w sektorze otwartych funduszy emerytalnych, stanu równowagi makroekonomicznej polskiej gospodarki z uwzględnieniem kryteriów Procedury Nadmiernych Nierównowag (EIP)²¹.

3.3. Działalność analityczna i badawcza na rzecz systemu finansowego

NBP prowadzi regularne analizy poszczególnych sektorów rynku finansowego w Polsce, a uzyskane wyniki przedstawia w cyklicznych opracowaniach. W 2012 r. opublikowano:

- *Raport o stabilności systemu finansowego* (w lipcu i grudniu). Przedmiotem opracowań była analiza głównych obszarów ryzyka w funkcjonowaniu systemu finansowego w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji sektora bankowego. Analizy wykazały, że w 2012 r. sytuacja sektora bankowego była dobra, o czym świadczyły głównie: wyniki finansowe na poziomie zbliżonym do rekordowych wartości z 2011 r., wysokie wyposażenie w kapitał oraz utrzymanie dodatniego tempa wzrostu akcji kredytowej. W porównaniu z 2011 r. poprawiła się sytuacja niebankowych instytucji finansowych (NIF), zwłaszcza zakładów ubezpieczeń. Banki osiągnęły wysoką zdolność do absorpcji ewentualnych strat, głównie dzięki zatrzymaniu zysków i zwiększeniu kapitałów. Testy warunków skrajnych przeprowadzone przez NBP wykazały, że większość banków komercyjnych posiadała kapitały wystarczające, by poradzić sobie ze skutkami

¹⁸ Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 711.

¹⁹ W czasie prac nad przygotowaniem projektu NBP skorzystał z pomocy technicznej Międzynarodowego Funduszu Walutowego.

²⁰ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z 22 grudnia 2011 r. w sprawie mandatu makroostrożnościowego organów krajowych (ERRS/2011/3), Dz.U. UE C 41/1.

²¹ Procedura nadmiernych nierównowag (EIP – excessive imbalances procedure) polega na wprowadzeniu mechanizmów promujących wczesne wykrywanie przypadków nierównowagi makroekonomicznej i przeciwdziałanie jej zarówno w wymiarze wewnętrznym, jak i zewnętrznym.

DZIAŁANIA NA RZECZ STABILNOŚCI SYSTEMU FINANSOWEGO

nawet silnego spowolnienia gospodarczego. Poprawiła się też odporność banków na szoki o charakterze płynnościowym. W dokumencie zawarto rekomendacje NBP dla sektora bankowego dotyczące: dalszego wzmacniania bazy kapitałowej przez banki i niebankowe instytucje finansowe, wycofania z oferty bankowej walutowych kredytów mieszkaniowych, poprawy pozycji płynnościowej i struktury finansowania oraz zobowiązania do monitorowania i ograniczania ryzyka związanego z portfelem kredytów mieszkaniowych o relatywnie wysokiej wartości kredytu do wartości zabezpieczenia.

- *Badania sytuacji na rynku kredytowym* (kwartalne ankiety kierowane do przewodniczących komitetów kredytowych). Badania obejmują kształtowanie się polityki kredytowej banków (kryteriów i warunków udzielania kredytów) oraz popytu na najważniejsze kategorie kredytów, w tym zmiany w minionym kwartale i przewidywania banków na najbliższy kwartał. Przez pierwsze trzy kwartały 2012 r. banki zastrzały politykę kredytową w segmencie kredytów mieszkaniowych (w szczególności w I kwartale w wyniku wprowadzenia Rekomendacji S). Jednocześnie zwiększały marże z tytułu tego rodzaju kredytów oraz wymagania co do zabezpieczeń i wkładu własnego. Nie zmieniła się istotnie polityka kredytowa w zakresie kredytów konsumpcyjnych. Banki zastrzyły kryteria kredytowe dla przedsiębiorstw, w szczególności małych i średnich, podwyższyły również pobierane marże.
- *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2011 r.* W opracowaniu opisano najważniejsze zmiany w funkcjonowaniu krajowych instytucji i rynków finansowych na tle tendencji w europejskim systemie finansowym. Sytuacja makroekonomiczna w Polsce w 2011 r. stwarzała dobre warunki do rozwoju systemu finansowego. Aktywa tego sektora - przede wszystkim na skutek rozwoju sektora bankowego - powiększyły się o 8,3%, tj. ich wzrost przewyższył wzrost PKB. Relacja aktywów systemu finansowego do PKB wzrosła w porównaniu z 2010 r. o 0,8 pkt proc., do 118,5%. Spadki cen na rynku akcji w II połowie 2011 r. oraz istotne zmiany w systemie emerytalnym wpłynęły na zmniejszenie się udziału niebankowych instytucji finansowych w aktywach krajowego sektora finansowego z 29,2% na koniec 2010 r. do 26,9% na koniec 2011 r.

3.4. Międzynarodowa współpraca na rzecz stabilności finansowej

Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego odpowiada za identyfikację i ograniczanie ryzyka systemowego w UE.

W 2012 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach Rady, obejmujących w szczególności:

- opracowanie zestawu wskaźników ilościowych i jakościowych ilustrujących bieżącą sytuację systemu finansowego i gospodarki w krajach UE (ang. *risk*

DZIAŁANIA NA RZECZ STABILNOŚCI SYSTEMU FINANSOWEGO

dashboard). Pierwsza publikacja zestawu wskaźników miała miejsce we wrześniu 2012 r., dokument jest kwartalnie aktualizowany;

- opiniowanie regulacji UE istotnych z punktu widzenia polityki makroostrożnościowej, w szczególności: projektu rozporządzenia i nowelizacji dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych (CRD IV/CRR) oraz rozporządzenia w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, partnerów centralnych i repozytoriów transakcji (EMIR);
- analizę makroostrożnościowych aspektów utworzenia jednolitego nadzoru bankowego w strefie euro w ramach projektowanej unii bankowej;
- wstępną ocenę wdrożenia przez kraje UE zaleceń ESRB dotyczących kredytów w walutach obcych (zalecenia te dotyczyły zagadnień: świadomości ryzyka wśród kredytobiorców i wewnętrznego zarządzania ryzykiem przez banki).

W 2012 r. ESRB opublikowała dwa zalecenia: w sprawie mandatu makroostrożnościowego organów krajowych oraz w sprawie denominowanego w dolarach amerykańskich finansowania instytucji kredytowych.

Ekspert NBP uczestniczył również (bez prawa głosu) w pracach Rady Organów Nadzoru Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (Board of Supervisors, European Banking Authority – EBA)²². W 2012 r. urząd ten monitorował i analizował ryzyko w sektorze bankowym UE. Monitorował również realizację, wydanego w grudniu 2011 r. w odpowiedzi na wyniki testów warunków skrajnych, zalecenia EBA w sprawie tymczasowego bufora kapitałowego.

3.5. Udział Narodowego Banku Polskiego w sanacji banków

W 2012 r. NBP nie był finansowo zaangażowany w realizację programów naprawczych banków. Według stanu na 31 grudnia 2012 r. żaden bank nie korzystał ze zwolnienia z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Najważniejsze działania w 2012 r.:

- udział w posiedzeniach Komitetu Stabilności Finansowej i pracach instytucji nadzoru finansowego UE,
- przygotowanie projektu ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad krajowym systemem finansowym.

²² Zgodnie z rozporządzeniem ustanawiającym EBA bank centralny, który nie jest właściwym organem w zakresie nadzoru nad bankami, może na zaproszenie krajowego nadzorca uczestniczyć w posiedzeniach Rady Organów Nadzoru EBA bez prawa głosu.

4. Działalność emisyjna²³

NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej. Dzięki wprowadzaniu do obiegu banknotów i monet w pełnej strukturze nominalowej NBP zapewnia płynność rozliczeń gotówkowych i odpowiednią jakość znaków pieniężnych w obiegu.

4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu

Wartość pieniądza gotówkowego w obiegu (z kasami banków) wg stanu na 31 grudnia 2012 r. wyniosła 113 mld 666,8 mln zł. Oznacza to wzrost wartości pieniądza gotówkowego o 1 mld 577,3 mln zł, tj. o 1,4% w stosunku do stanu na 31 grudnia 2011 r.

W 2012 r. producenci znaków pieniężnych dostarczyli do NBP 255,0 mln sztuk banknotów i 734 mln 90,6 tys. sztuk monet (w 2011 r. odpowiednio 335 mln 60 tys. sztuk i 632 mln 472,7 tys. sztuk).

Według stanu na 31 grudnia 2012 r. banknoty emitowane w złotych stanowiły 96,9%, a monety 3,1% wartości obiegu gotówkowego (w 2011 r. odpowiednio 97,1% i 2,9%). W ujęciu liczbowym banknoty emitowane w złotych stanowiły 8,9%, a monety 91,1% znaków pieniężnych w obiegu.

W strukturze wartościowej obiegu banknotów na koniec 2012 r. największy udział miały nominały: 100 zł – 67,3% (w 2011 r. – 66,8%) i 200 zł – 22,1% (w 2011 r. – 22,7%), a wśród monet dominowały: 5 zł – 32,7% (w 2011 r. – 30,5%) i 2 zł – 31,7% (w 2011 r. – 29,6%).

Pod względem ilości największy udział w obiegu na koniec 2012 r. miały banknoty: 100 zł – 59,2% (w 2011 r. – 59,1%) i 50 zł – 14,1% (w 2011 r. – 14,1%). W przypadku monet przeważały: 1 gr – 36,7% (w 2011 r. – 36,4%) oraz 2 gr – 18,2% (w 2011 r. – 18,3%).

4.2. Emisja wartości kolekcjonerskich

NBP emituje monety i banknoty o charakterze kolekcjonerskim, upamiętniając wydarzenia o znaczeniu ogólnokrajowym lub międzynarodowym, ważne rocznice historyczne i sławnych Polaków. W 2012 r. w ramach 10 tematów wyemitowano 17,0 tys. sztuk złotych monet kolekcjonerskich oraz 485,0 tys. sztuk srebrnych monet kolekcjonerskich (w 2011 r. odpowiednio: 39,5 tys. i 840,0 tys.).

W 2012 r. wyemitowano 17 rodzajów monet kolekcjonerskich (5 ze złota o wartości nominalnej 500 zł, 200 zł, 100 zł oraz 12 ze srebra o wartości nominalnej 20 zł, 10 zł),

²³ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 4 i art. 31–37 ustawy o NBP.

DZIAŁALNOŚĆ EMISYJNA

w tym następujące monety niestandardowe²⁴:

- monetę złotą, wykonaną ze złota próby 999,9, o wartości nominalnej 500 zł (*Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej UEFA 2010–12*);
- monetę srebrną w kształcie serca o wartości nominalnej 10 zł (*Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy*);
- monetę srebrną o wartości nominalnej 10 zł, która jest częścią zestawu dwóch monet o nieregularnych kształtach, drugą monetę w zestawie: 10 hrywien, wyemitował Narodowy Bank Ukrainy (*Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej UEFA 2010–12*);
- monety srebrne w zestawie 4 sztuk o wartości nominalnej 10 zł każda (*Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej UEFA 2010-12*);
- monetę srebrną z wstawionym krzemieniem pasiastym o wartości nominalnej 20 zł (*Zabytki Kultury Materialnej w Polsce–Krzemionki Opatowskie*).

W 2012 r. wyemitowano łącznie 15 rodzajów monet powszechnego obiegu ze stopu Nordic Gold, w tym:

- w ramach nowej serii *Polskie Okręty* wyemitowano monety poświęcone 4 okrętom: *Niszczyciel Błyskawica*, *Okręt Podwodny Orzeł*, *Lekki Krążownik Dragon* i *Niszczyciel Piorun*,
- monetę upamiętniającą 50-lecie Programu 3. Polskiego Radia o oryginalnym kształcie tzw. kwiatu hiszpańskiego.

NBP wyemitował także złote monety uncjowe *Orzeł bielik* o wartości nominalnej 50 zł, 100 zł, 200 zł i 500 zł.

Srebrna moneta NBP o nominale 10 zł, *Europa bez barier – 100-lecie Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi* została wyróżniona na prestiżowych międzynarodowych konkursach i zdobyła: II miejsce w kategorii Unikalny pomysł, w konkursie COIN CONSTELLATION 2012 oraz I miejsce w kategorii Najbardziej inspirujące monety roku, w konkursie COIN OF THE YEAR.

Ponadto w 2012 r. wprowadzono kolejne ułatwienie w nabywaniu monet kolekcjonerskich – od lipca 2012 r. za wartości kolekcjonerskie kupione w Internecie można płacić kartą płatniczą.

4.3. Wycofywanie z obiegu uszkodzonych lub zużytych znaków pieniężnych

W 2012 r. wycofano z obiegu 292,7 mln sztuk banknotów i monet, w tym: 290,1 mln sztuk banknotów i 2,6 mln sztuk monet (w 2011 r. odpowiednio – 304,4 mln sztuk,

²⁴ Standardowe monety kolekcjonerskie NBP to złote monety o wartości nominalnej 100 zł i 200 zł oraz monety srebrne o wartości nominalnej 10 zł i 20 zł.

DZIAŁALNOŚĆ EMISYJNA

w tym: 301,0 mln sztuk banknotów i 3,4 mln sztuk monet) z powodu ich zużycia lub utraty zabezpieczeń przed fałszerstwami.

4.4. Fałszerstwa znaków pieniężnych w walucie polskiej

Liczba fałszyfikatów polskich znaków pieniężnych w walucie polskiej wzrosła o 8,3% w porównaniu z 2011 r.

Liczbę fałszerstw znaków pieniężnych ujawnionych w latach 2009–2012 przedstawia Tabela 2.

Tabela 2. Liczba ujawnionych w obiegu fałszyfikatów znaków pieniężnych w walucie polskiej w latach 2009–2012

Falsyfikaty	2009	2010	2011	2012
Banknoty emisji 1994 r. „Władcy Polscy”	17 891	15 944	9 353	10 410
Monety obecnej emisji	8 023	8 519	6 519	6 778
Ogółem	25 914	24 463	15 872	17 188

Źródło: dane NBP.

4.5. Zaopatrywanie banków w znaki pieniężne

W 2012 r. banki komercyjne pobrały z NBP znaki pieniężne w walucie polskiej na kwotę 178,0 mld zł (w 2011 r. 179,0 mld zł) z czego:

- 91,3 mld zł na podstawie umowy przechowania i zakupu znaków pieniężnych złożonych jako depozyt NBP²⁵ (w 2011 r. 96,3 mld zł),
- 86,7 mld zł na podstawie umów o warunkach pobierania i odprowadzania waluty polskiej i czynnościach z tym związanych²⁶ (w 2011 r. 82,7 mld zł).

Najważniejsze działania w 2012 r.:

- zapewnienie płynności rozliczeń gotówkowych,
- wyemitowanie po raz pierwszy monet kolekcjonerskich we współpracy z zagranicznym emitentem – z okazji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Euro 2012 zorganizowanych wspólnie przez Polskę i Ukrainę.

²⁵ Na podstawie tej umowy banki przechowują w swoich skarbcach banknoty i monety będące własnością NBP i mają możliwość ich zakupu.

²⁶ Tj. umowa regulująca czynności pobierania/odprowadzania przez banki banknotów i monet z/do NBP.

5. Zarządzanie rezerwami dewizowymi²⁷

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim NBP gromadzi rezerwy dewizowe i zarządza nimi, a także podejmuje czynności mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego i płynności płatniczej kraju.

W warunkach płynnego kursu walutowego rezerwy dewizowe służą przede wszystkim wzmocnieniu wiarygodności finansowej kraju, przyczyniając się do obniżenia kosztu finansowania na rynkach globalnych i ograniczenia ryzyka gwałtownego odpływu kapitału. Mogą być także wykorzystywane do wsparcia stabilności rynków finansowych czy sektora bankowego, w szczególności przez dostarczanie płynności walutowej w przypadku zaburzeń na rynkach finansowych.

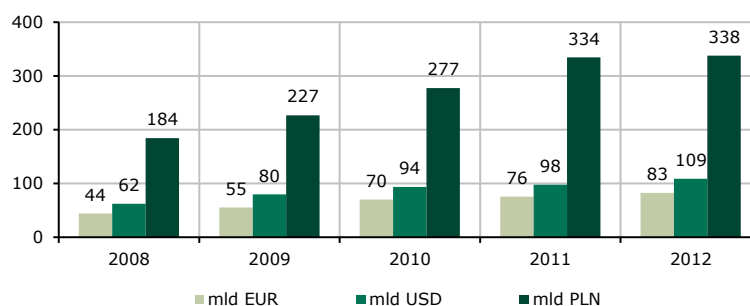
5.1. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych²⁸

W 2012 r. oficjalne aktywa rezerwowe NBP wzrosły:

- w przeliczeniu na euro – o 6,9 mld euro do 82,6 mld euro (9,1%),
- w przeliczeniu na dolary – o 11,0 mld USD do 108,9 mld USD (11,3%),
- w przeliczeniu na złote – o 3,1 mld zł do 337,6 mld zł (0,9%).

Relatywnie mały przyrost rezerw wyrażonych w złotych wynikał z umocnienia złotego względem walut rezerwowych.

Wykres 15. Oficjalne aktywa rezerwowe w latach 2008–2012

Zródło: dane NBP.

Na akumulację oficjalnych aktywów rezerwowych w 2012 r. oddziaływało dodatnie saldo przepływów zewnętrznych, zwłaszcza skup walut obcych z funduszy unijnych, a także dochód z inwestowania rezerw oraz zwiększone zaangażowanie w zawierane łącznie transakcje *repo* i *reverse repo*²⁹.

²⁷ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 2 oraz art. 52 ustawy o NBP.

²⁸ Zgodnie z definicją Międzynarodowego Funduszu Walutowego do oficjalnych aktywów rezerwowych zalicza się łatwo rozporządzalne, płynne aktywa zagraniczne posiadane przez bank centralny. Kategoria ta obejmuje złoto monetarne, specjalne prawa ciągnięcia (SDR), pozycję rezerwową w MFW oraz aktywa w walutach obcych, głównie w formie papierów wartościowych, lokat i gotówki.

²⁹ Transakcje sprzedaży/zakupu dłużnych papierów wartościowych z udzielonym/otrzymanym przyrzeczeniem odkupu (lokata/pożyczka zabezpieczona papierami wartościowymi).

5.2. Strategia zarządzania rezerwami walutowymi

Realizując zadania związane z zarządzaniem rezerwami dewizowymi, NBP dąży do osiągnięcia jak najwyższej dochodowości rezerw przy zapewnieniu wysokiego bezpieczeństwa i niezbędnej płynności inwestowanych środków.

Zarząd NBP corocznie określa Strategiczną Alokację Aktywów, podejmując decyzje dotyczące:

- struktury walutowej i inwestycyjnej,
- poziomu *modified duration*³⁰,
- zakresu aktywnej polityki inwestycyjnej.

Uwzględniając analizy globalnych perspektyw makroekonomicznych, prognoz rozwoju sytuacji na światowych rynkach finansowych i wyniki analizy optymalizacyjnej, Zarząd NBP zdecydował o zachowaniu w 2012 r. struktury walutowej rezerw obowiązującej w roku poprzednim. *Modified duration* rezerw zostało utrzymane na zbliżonym do przyjętego w poprzednim roku poziomie 1,9.

Tabela 3. Struktura walutowa Strategicznej Alokacji Aktywów w latach 2008–2012 (w %)

	Struktura walutowa Strategicznej Alokacji Aktywów				
	USD	EUR	GBP	AUD	NOK
2008	40	35	15	5	5
2009	40	35	15	5	5
2010	38	35	13	8	6
2011	36	32	15	10	7
2012	36	32	15	10	7

Źródło: dane NBP.

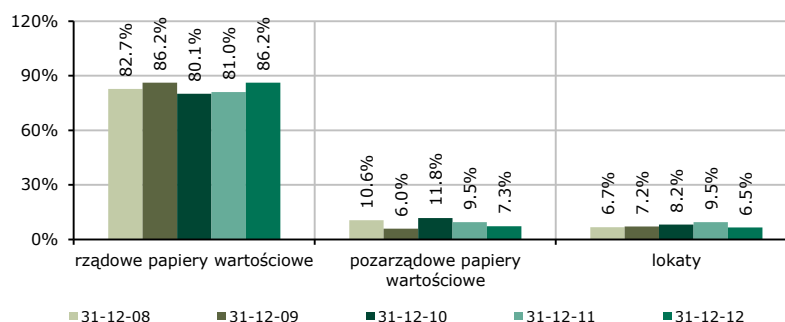
Największa część rezerw walutowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. Niewielką część rezerw stanowią krótkoterminowe lokaty w bankach o wysokiej wiarygodności kredytowej.

W 2012 r. NBP rozpoczęła, na niewielką skalę, inwestycje w brazylijskie i meksykańskie rządowe papiery wartościowe, a także w obligacje korporacyjne w USD.

³⁰ *Modified duration* stanowi miarę ryzyka stopy procentowej, określającą wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

ZARZĄDZANIE REZERWAMI DEWIZOWYMI

Wykres 16. Udział instrumentów inwestycyjnych w rezerwach walutowych NBP w latach 2008–2012 – stan na koniec poszczególnych lat

Zródło: dane NBP.

5.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi

Jednym z najważniejszych elementów zarządzania rezerwami dewizowymi jest zarządzanie ryzykiem towarzyszącym dokonywanym inwestycjom. Jego podstawę stanowi system limitów i ograniczeń inwestycyjnych.

Tabela 4. Ograniczenia inwestycyjne obowiązujące w zarządzaniu ryzykiem finansowym w NBP

Ryzyko	Metody ograniczania
Kredytowe	Ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i pozarządowych papierów wartościowych Kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej Limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych i wymiany walutowej Ograniczenie terminu zapadalności transakcji lokacyjnych Minimalny rating papierów wartościowych Limity dla emitentów papierów wartościowych Zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych
Kursowe	Struktura walutowa Strategicznej Alokacji Aktywów wraz z przedziałami wahań określającymi zakres aktywnej polityki inwestycyjnej
Stopy procentowej	Maksymalny poziom <i>modified duration</i> rezerw Poziom <i>modified duration</i> Strategicznej Alokacji Aktywów wraz z przedziałami wahań określającymi zakres aktywnej polityki inwestycyjnej
Płynności	Inwestowanie na rynkach finansowych charakteryzujących się najwyższą płynnością Ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych Kryteria wyboru papierów wartościowych

Zródło: dane NBP.

5.4. Uwarunkowania rynkowe w 2012 r.

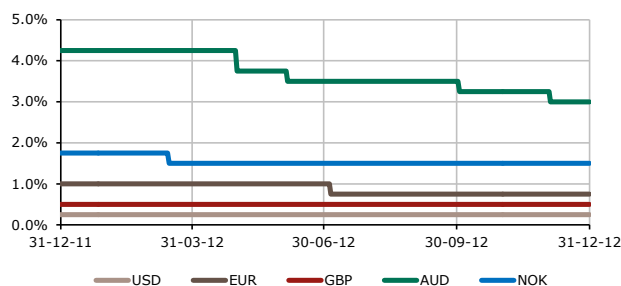
W I połowie 2012 r., pomimo bezprecedensowej skali zasilenia rynku w płynność przez Europejski Bank Centralny oraz osiągnięcia porozumienia w sprawie restrukturyzacji zadłużenia Grecji, ponownie wzrosła awersja do ryzyka w wyniku osłabienia się sytuacji fiskalnej Hiszpanii, narastania obaw o sytuację polityczną w Grecji, a także pogarszających się perspektyw światowej gospodarki.

ZARZĄDZANIE REZERWAMI DEWIZOWYMI

W II półroczu poprawiły się nastroje na rynkach finansowych. Przyczyniły się do tego: rozwój mechanizmów mających zagwarantować stabilność finansową strefy euro, w szczególności ogłoszenie przez EBC programu Bezpośrednich Transakcji Monetarnych (OMT), rozpoczęcie działalności Europejskiego Mechanizmu Stabilizacyjnego (ESM) oraz wstępne uzgodnienie wprowadzenia wspólnego europejskiego nadzoru bankowego. W rezultacie zmniejszyła się tendencja do inwestowania w najbezpieczniejsze instrumenty finansowe (ang. *flight to quality*), co doprowadziło do deprecjacji dolara amerykańskiego (kurs EUR/USD wzrósł o 2,1%, GBP/USD o 4,9%, AUD/USD o 2,3%, a kurs USD/NOK obniżył się o 7,3%) i znacznie mniejszego niż w roku poprzednim spadku rentowności na głównych rynkach papierów rządowych.

W warunkach osłabionych perspektyw wzrostu gospodarczego Bank Rezerwy Federalnej oraz Bank Anglii rozszerzyły programy ilościowego łagodzenia polityki pieniężnej, utrzymując oprocentowanie na dotychczasowych, historycznie niskich poziomach (odpowiednio 0,25% i 0,50%). Bank Rezerwy Australii przeprowadził cztery redukcje stopy *cash rate*, łącznie o 125 pkt bazowych, do 3,0%. Z kolei EBC obniżył oficjalne oprocentowanie o 25 pkt bazowych, ustalając stopę refinansową na poziomie 0,75% – najniższym w historii. Na taką samą skalę redukcji oprocentowania zdecydował się Bank Norwegii, którego stopa depozytowa na koniec 2012 r. wynosiła 1,50%.

Wykres 17. Oficjalne stopy procentowe w USA, strefie euro, Wielkiej Brytanii, Australii i Norwegii

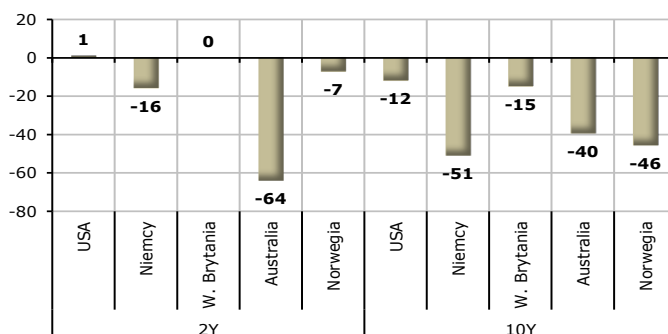

Źródło: opracowano na podstawie danych Bloomberg.

Na rynkach, na których obniżano oficjalne oprocentowanie, odnotowano największy spadek rentowności papierów rządowych. Na rynku australijskim rentowność 2-letnich papierów spadła o 64 pkt bazowe, a 10-letnich o 40 pkt bazowych. Silne spadki rentowności papierów o 10-letnim terminie zapadalności miały również miejsce na rynkach niemieckim i norweskim (odpowiednio 51 pkt bazowych i 46 pkt bazowych). Z kolei rynki amerykański i brytyjski charakteryzowały się relatywnie stabilnym poziomem rentowności 2-letnich papierów rządowych i niewielkim spadkiem rentowności papierów o 10-letnim terminie zapadalności, odpowiednio o 12 i 15 pkt bazowych.

ZARZĄDZANIE REZERWAMI DEWIZOWYMI

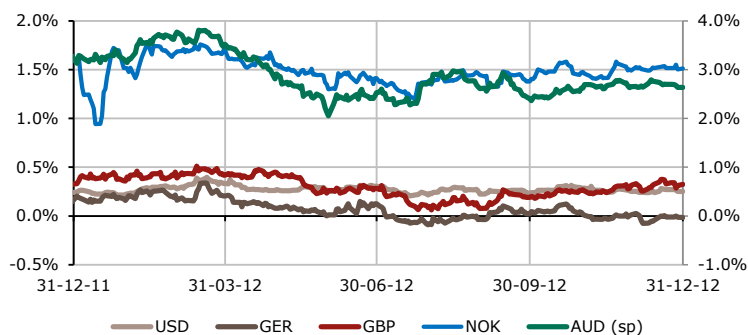
Wykres 18. Zmiany rentowności 2-letnich i 10-letnich papierów rządowych USA, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Australii i Norwegii

Źródło: opracowano na podstawie danych Bloomberg.

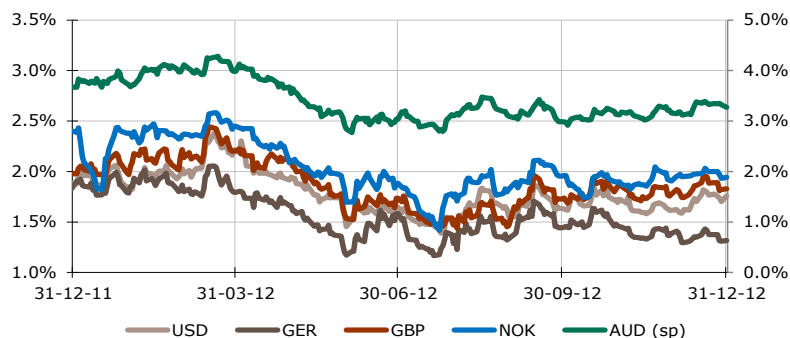
W 2012 r. na analizowanych rynkach odnotowano historycznie niskie poziomy rentowności. Rentowność krótkoterminowych niemieckich rządowych papierów wartościowych przejściowo kształtowała się poniżej zera i 31 lipca 2012 r. osiągnęła najniższy poziom -0,091%.

Wykres 19. Rentowność 2-letnich papierów rządowych USA, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Australii i Norwegii

Źródło: opracowano na podstawie danych Bloomberg.

Wykres 20. Rentowność 10-letnich papierów rządowych USA, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Australii i Norwegii

Źródło: opracowano na podstawie danych Bloomberg.

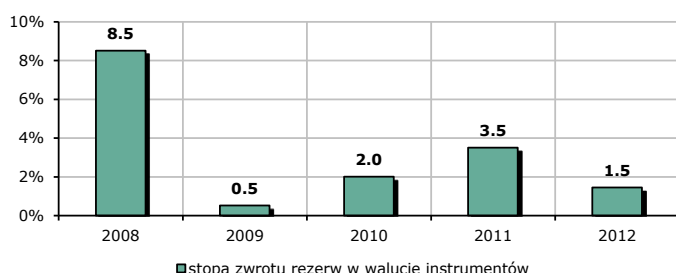
5.5. Stopa zwrotu rezerw walutowych

Wysokość stopy zwrotu z inwestowania rezerw walutowych zależy od uwarunkowań rynkowych – zmian kursów walutowych oraz cen instrumentów inwestycyjnych. Oddziałują na nią również parametry Strategicznej Alokacji Aktywów.

Historycznie niski poziom rentowności rządowych papierów wartościowych, a także mniejsza skala wzrostu ich cen w 2012 r. spowodowały, że stopa zwrotu rezerw walutowych była niższa niż w ostatnich latach. Liczona w walucie instrumentów³¹ wyniosła 1,5% (Wykres 21).

Skumulowana stopa zwrotu rezerw liczona w walucie instrumentów od czasu wprowadzenia na początku 2008 r. *Długoterminowej strategii zarządzania rezerwami dewizowymi* wyniosła 16,9%.

Wykres 21. Stopa zwrotu rezerw walutowych NBP (bez uwzględniania wpływu zmian kursów walutowych)

Źródło: dane NBP.

Stopa zwrotu rezerw wyliczona w złotych³² w 2012 r. wyniosła -5,8% (Wykres 22). Było to wynikiem aprecjacji złotego względem wszystkich walut rezerwowych. W 2012 r. kurs USD/PLN obniżył się o 9,3%, EUR/PLN o 7,4%, GBP/PLN o 4,9%, AUD/PLN o 7,2%, a NOK/PLN o 2,2% (Wykres 23).

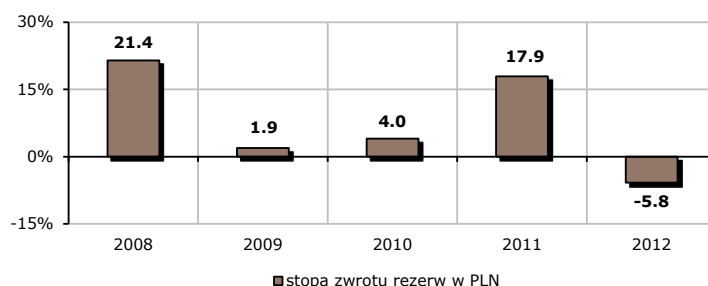
W okresie od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2012 r. skumulowana stopa zwrotu rezerw liczona w złotych wyniosła 42,9%.

³¹ Stopa zwrotu rezerw walutowych w walucie poszczególnych portfeli inwestycyjnych jest wyliczana na podstawie dziennych zmian wartości rynkowej instrumentów.

³² Stopa zwrotu rezerw walutowych w złotych dodatkowo uwzględnia wpływ zmian kursów walut rezerwowych w relacji do złotego.

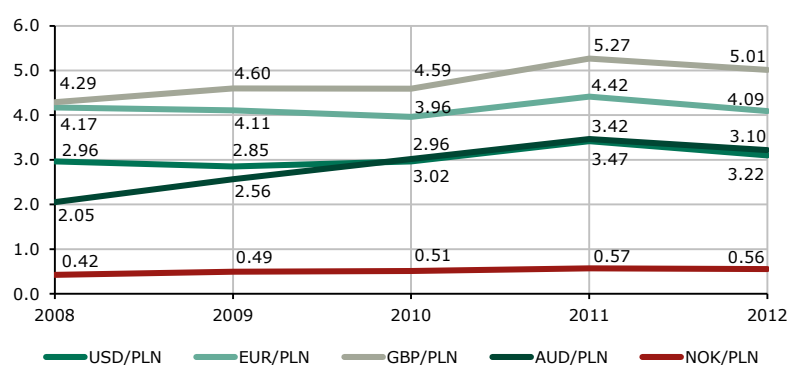
ZARZĄDZANIE REZERWAMI DEWIZOWYMI

Wykres 22. Stopa zwrotu rezerw walutowych (z uwzględnieniem wpływu zmian kursów walutowych)

Źródło: dane NBP.

Wykres 23. Kursy walut rezerwowych w relacji do złotego (poziom na koniec okresów)

Źródło: dane NBP.

5.6. Dochód z działalności inwestycyjnej

W 2012 r. dochód z działalności inwestycyjnej związanej z zarządzaniem rezerwami dewizowymi, bez uwzględnienia zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych, wyniósł 5,8 mld zł (7,3 mld zł w 2011 r.), co stanowi równowartość 1,4 mld euro³³ lub 1,8 mld USD³⁴.

Wynik z tytułu zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych wyniósł w 2012 r. 6,2 mld zł³⁵.

³³ Dane w euro i USD skalkulowano na podstawie średniorocznych kursów EUR/PLN i USD/PLN.

³⁴ Przy wyliczaniu tego dochodu nie bierze się pod uwagę dodatnich różnic z wyceny cenowej (przychody niezrealizowane), które zgodnie z zasadami rachunkowości NBP są ujmowane w pasywach bilansu NBP. Wzrost wartości rynkowej portfeli inwestycyjnych może istotnie oddziaływać na stopę zwrotu rezerw.

³⁵ Przy wyliczaniu tego wyniku nie bierze się pod uwagę dodatnich różnic z wyceny kursowej (przychody niezrealizowane), które zgodnie z zasadami rachunkowości NBP są ujmowane w pasywach bilansu NBP i nie wpływają na wynik finansowy NBP. Koszty z tytułu niezrealizowanych ujemnych różnic z wyceny kursowej pomniejszają natomiast wynik finansowy NBP (podobnie jak koszty z tytułu zrealizowanych różnic kursowych).

ZARZĄDZANIE REZERWAMI DEWIZOWYMI

Najważniejsze działania w 2012 r.:

- inwestowanie rezerw dewizowych prowadzące do uzyskania 5,8 mld zł dochodu oraz 6,2 mld zł wyniku z tytułu różnic kursowych,
- rozszerzenie spektrum dokonywanych inwestycji,
- rozwój metod zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym oceny wiarygodności kontrahentów NBP.

6. Działalność dewizowa³⁶

Działalność dewizowa polega przede wszystkim na prowadzeniu rejestru działalności kantorowej, wydawaniu decyzji w sprawach dewizowych oraz kontroli obrotu dewizowego. Celem tej działalności jest zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego.

6.1. Rejestr działalności kantorowej

W 2012 r. dokonano 1064 wpisów do rejestru działalności kantorowej (w 2011 r. – 915). Spośród nich 280 wpisów dotyczyło nowych przedsiębiorców rozpoczynających działalność (w 2011 r. – 223), a pozostałe polegały na wykreśleniu wpisanych przedsiębiorców lub zmianie danych. Według stanu na 31 grudnia 2012 r. w Polsce działało 4558 kantorów (na 31 grudnia 2011 r. – 4415).

Od 2012 r. Prezes NBP jako organ prowadzący rejestr działalności regulowanej zobowiązany jest do przekazywania do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) informacji o wpisie przedsiębiorcy do rejestru działalności kantorowej, zakazie wykonywania działalności określonej we wpisie oraz wykreśleniu przedsiębiorcy z rejestru. W 2012 r. wprowadzono do CEIDG dane o wszystkich przedsiębiorcach wpisanych do rejestru działalności kantorowej.

6.2. Decyzje w sprawach dewizowych

W 2012 r. wydano ogółem 14 decyzji dewizowych, z tego 9 zezwoleń oraz 5 innych decyzji (w 2011 r. – 34 decyzje dewizowe).

6.3. Kontrola obrotu dewizowego

W 2012 r. przeprowadzono ogółem 2026 kontroli (w 2011 r. – 2194), w tym:

- 1384 kontrole w zakresie wykonywania obowiązku składania sprawozdań do bilansu płatniczego (w 2011 r. – 1381),
- 642 kontrole działalności kantorowej (w 2011 r. – 813).

Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku 883 kontroli, czyli w 44% wszystkich przeprowadzonych kontroli (w 2011 r. – 47%). W razie nieprawidłowości, do kierowników kontrolowanych jednostek kierowano zalecenia pokontrolne.

Najważniejsze działania w 2012 r.:

- przeprowadzenie 2026 kontroli dewizowych i wydanie 14 decyzji dewizowych,
- wprowadzenie danych o wszystkich przedsiębiorcach wpisanych do rejestru działalności kantorowej do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej

³⁶ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 3 i art. 52 ust. 2 ustawy o NBP, art. 21 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz przepisów ustawy Prawo dewizowe.

7. Działania na rzecz systemu płatniczego³⁷

Działania Narodowego Banku Polskiego na rzecz systemu płatniczego obejmują:

- działania operacyjne, w tym prowadzenie systemów płatności i przeprowadzanie rozrachunku międzybankowego,
- działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego, w tym organizowanie rozliczeń pieniężnych i przygotowywanie odpowiednich regulacji prawnych,
- działania w zakresie nadzoru nad systemami płatności, systemami autoryzacji i rozliczeń oraz systemami rozrachunku papierów wartościowych.

7.1. Realizacja zadań operacyjnych³⁸

7.1.1. Obsługa rachunków w systemie SORBNET

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. w systemie SORBNET prowadzono rachunki bieżące w złotych dla 51 banków (w 2011 r. – 52), oraz rachunki dla KIR SA i KDPW SA. W 2012 r.:

- zamknięto jeden rachunek bieżący w złotych dla Get Banku SA, w związku z połączeniem z Getin Noble Bankiem SA,
- otwarto rachunek powierniczy dla Krajowej Izby Rozliczeniowej SA, służący do rozliczeń systemu Express ELIXIR.

W 2012 r. na rachunkach bieżących banków w złotych w Centrali NBP przeprowadzono około 2 mln 962 tys. operacji (w 2011 r. – 2 mln 619 tys.) na kwotę 46,4 bln zł (w 2011 r. – 44,9 bln zł). Oznacza to wzrost liczby zrealizowanych operacji o 343 tys. (o 13,1%) oraz zwiększenie ich wartości o 1,5 bln zł (o 3,3%) w stosunku do 2011 r. Średnia wartość pojedynczej operacji w 2012 r. spadła o około 8,2% i wyniosła 15,7 mln zł (w 2011 r. – 17,1 mln zł).

Strukturę obrotów na rachunkach bieżących banków w złotych w systemie SORBNET przedstawia Tabela 5, a liczbę zleceń w podziale na główne typy operacji przeprowadzonych na tych rachunkach ilustruje Tabela 6.

³⁷ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 1 i 6 ustawy o NBP, a także ustawy o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami.

³⁸ Brak właściwego sumowania danych w niektórych kolumnach i wierszach tabel podrozdziału 7.1 może wynikać z zaokrągleń lub przyjętej metody statystycznej.

DZIAŁANIA NA RZECZ SYSTEMU PŁATNICZEGO

Tabela 5. Struktura obrotów na rachunkach bieżących banków w złotych w systemie SORBNET w 2012 r.

Rodzaje operacji przeprowadzanych na rachunkach bieżących	Obroty (w mln zł)			Struktura obrotów (w %)	
	saldo obrotów	w tym:		strony WN	strony MA
		strony WN	strony MA		
Stan środków na rachunkach banków (w mln złotych): - na początek roku: 20 155,9 - na koniec roku: 48 659,0	-	-	-	-	-
Zmiana stanu środków pieniężnych na rachunkach bieżących banków, z tego z tytułu:	28 503,1	46 357 934,6	46 386 437,7	100,0	100,0
1) zleceń klientowskich	354 692,5	22 944 853,5	23 299 546,0	49,5	50,2
2) wykorzystania lub spłaty kredytów udzielonych bankom przez NBP	0,0	10 229 383,0	10 229 383,0	22,1	22,1
3) zakupu (wykupu) papierów wartościowych od NBP	-2 269,2	5 155 535,8	5 153 266,6	11,1	11,1
4) operacji na międzybankowym rynku	0,0	4 234 519,8	4 234 519,8	9,1	9,1
5) transakcji i operacji rozliczanych przez KDPW SA	20 863,9	2 637 161,6	2 658 025,4	5,7	5,7
6) wymiany zleceń za pośrednictwem KIR SA	-348 314,7	785 507,3	437 192,6	1,7	0,9
7) zakupu lub sprzedaży w NBP znaków pieniężnych	-1 961,7	178 485,9	176 524,3	0,4	0,4
8) złożenia i zwrotu lokat terminowych w NBP	1 000,3	79 071,1	80 071,4	0,2	0,2
9) zakupu lub wykupu papierów wartościowych Skarbu Państwa	4 782,7	95 478,0	100 260,8	0,2	0,2
10) przekazania lub otrzymania odsetek przez banki	1 366,1	29,2	1 395,3	0,0	0,0
11) operacji na rachunkach rezerwy obowiązkowej	-3,8	57,2	53,5	0,0	0,0
12) zasilenia lub obciążenia KIR SA (rozliczenia Express ELIXIR)	-16,6	62,1	45,5	0,0	0,0
13) operacji otwartego rynku	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
14) pozostałych operacji	-1 636,4	17 790,2	16 153,8	0,0	0,0

Źródło: dane NBP.

Tabela 6. Liczba zleceń według głównych typów operacji przeprowadzanych na rachunkach bieżących banków w złotych w systemie SORBNET w 2012 r.

Wyszczególnienie	Liczba zleceń płatniczych realizowanych na rachunkach bieżących (w szt.)			Struktura liczby zleceń (w %)	
	Ogółem	w tym na:		strony WN	strony MA
		stronie WN	stronie MA		
Ogólna liczba zleceń płatniczych zrealizowanych na rachunkach bieżących banków, z tego z tytułu:	2 961 742	2 798 339	2 851 782	100,0	100,0
1) zleceń klientowskich	2 673 643	2 622 326	2 644 621	93,7	92,7
2) wykorzystania lub spłaty kredytów udzielonych bankom przez NBP	22 671	8 362	14 309	0,3	0,5
3) zakupu (wykupu) papierów wartościowych od NBP	4 830	2 402	2 428	0,1	0,1
4) operacji na międzybankowym rynku	86 529	86 529	86 529	3,1	3,0
5) transakcji i operacji rozliczanych przez KDPW SA	44 907	18 259	29 896	0,7	1,0
6) wymiany zleceń za pośrednictwem KIR SA	36 615	16 325	20 290	0,6	0,7
7) zakupu lub sprzedaży w NBP znaków pieniężnych	78 881	34 529	44 352	1,2	1,6
8) złożenia i zwrotu lokat terminowych w NBP	1 173	576	597	0,0	0,0
9) zakupu lub wykupu papierów wartościowych Skarbu Państwa	2 827	1 122	1 705	0,0	0,1

DZIAŁANIA NA RZECZ SYSTEMU PŁATNICZEGO

10) przekazania lub otrzymania odsetek przez banki	3 514	2 162	1 352	0,1	0,0
11) operacji na rachunkach rezerwy obowiązkowej	112	56	56	0,0	0,0
12) zasilenia lub obciążenia KIR SA (rozliczenia Express ELIXIR)	175	33	142	0,0	0,0
13) operacji otwartego rynku	0	0	0	0,0	0,0
14) pozostałych operacji	5 865	5 658	5 505	0,2	0,2

Źródło: dane NBP.

7.1.2. Obsługa rachunków w systemie TARGET2-NBP

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. w systemie TARGET2-NBP prowadzono rachunki w euro dla 23 uczestników, tj.: NBP, 20 banków komercyjnych oraz KIR SA i KDPW SA (bez zmian w porównaniu ze stanem na koniec 2011 r.)

W 2012 r. w systemie TARGET2-NBP zrealizowano około 1,5 mln operacji (w 2011 r. – 1,0 mln) na kwotę 537,5 mld euro (w 2011 r. 616,5 mld euro). Oznacza to wzrost liczby zrealizowanych operacji o 445 tys. (42,8%) przy jednoczesnym spadku ich wartości o 78 mld euro (12,7%) w stosunku do 2011 r. Średnia wartość operacji wyniosła 0,3 mln euro, czyli o połowę mniej niż w 2011 r. Wzrost liczby zleceń wynika z częstszego wykorzystania systemu do realizacji zleceń niskokwotowych, w szczególności zleceń klientowskich, oraz spadku liczby i wartości zrealizowanych zleceń z tytułu przepływów międzybankowych³⁹.

Stan środków, liczbę i wartość zleceń zrealizowanych w systemie TARGET2-NBP prezentują Tabela 7 oraz Tabela 8.

Tabela 7. Stan środków w systemie TARGET2-NBP w 2012 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Początek roku (w mln euro)	Koniec roku (w mln euro)
1.	Stan środków na rachunkach NBP	19,4	17,7
2.	Stan środków na rachunkach uczestników	97,9	682,0
3.	Stan środków razem (1 + 2)	117,3	699,7

Źródło: dane NBP.

Tabela 8. Liczba i wartość zleceń zrealizowanych w systemie TARGET2-NBP w 2012 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Nazwa jednostki	Razem	Średnia miesięczna
4.	Liczba zrealizowanych zleceń:	szt.	1 483 563	123 630
4.1.	- płatności krajowe		114 338	9 528
4.2.	- płatności transgraniczne wysłane		700 640	58 387
4.3.	- płatności transgraniczne otrzymane		668 585	55 715
5.	Wartość zrealizowanych zleceń:	mln euro	537 515,5	44 792,9
5.1.	- płatności krajowe		55 957,3	4 663,1
5.2.	- płatności transgraniczne wysłane		245 197,0	20 433,1
5.3.	- płatności transgraniczne otrzymane		236 361,1	19 696,7

³⁹ Na dane systemu TARGET2-NBP za 2012 r. miała dodatkowo wpływ wprowadzona od listopada 2011 r. zmiana źródła ich pozyskiwania (bezpośrednio z hurtowni tego systemu) oraz metodyki sporządzania danych statystycznych, mająca na celu dostosowanie jej do metodyki stosowanej przez EBC dla systemu TARGET2. W związku z powyższym dane dotyczące liczby i wartości zrealizowanych zleceń wykazywane są bez tzw. technicznych przelewów płynności, w szczególności realizowanych przez NBP.

DZIAŁANIA NA RZECZ SYSTEMU PŁATNICZEGO

6.	Średnia wartość zleceń:	mln euro	-	0,3
6.1.	- płatności krajowe		-	0,5
6.2.	- płatności transgraniczne wysłane		-	0,3
6.3.	- płatności transgraniczne otrzymane		-	0,4

Źródło: dane NBP.

7.2. Działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego

7.2.1. Działania regulacyjne

W 2012 r. NBP:

- uczestniczył w pracach nad nowelizacją ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, mających na celu wprowadzenie do polskiego porządku prawnego instytucji nowacji rozliczeniowej⁴⁰ (zmienione przepisy weszły w życie 4 sierpnia 2012 r.),
- współpracował z Ministerstwem Finansów w zakresie nowelizacji ustawy o usługach płatniczych, wprowadzającej do polskiego prawa przepisy dyrektywy 2009/110/WE,
- opiniował projekty ustaw dotyczące obniżenia opłaty *interchange*.

7.2.2. Rozwój funkcjonalności krajowych wysokokwotowych systemów płatności i dostosowanie do systemów płatności działających w krajach Unii Europejskiej

W 2012 r. NBP kontynuował prace nad nową wersją systemu SORBNET – systemem SORBNET2. Wykorzystuje się w nim nową platformę technologiczną (tj. System Zarządzania Bazą Danych Oracle) oraz sieć SWIFT do komunikacji z uczestnikami. Uruchomienie systemu SORBNET2 zaplanowano na 10 czerwca 2013 r.

Ponadto w 2012 r. uruchomiono nowe systemy do rozliczania pilnych płatności detalicznych. Są to:

- Express ELIXIR⁴¹, którego operatorem jest Krajowa Izba Rozliczeniowa SA (na koniec 2012 r. uczestniczyło w nim 6 banków);
- BlueCash, prowadzony przez Blue Media SA (w 2012 r. uczestniczyły w nim 3 banki).

7.2.3. Upowszechnienie obrotu bezgotówkowego

W ramach upowszechniania obrotu bezgotówkowego w Polsce NBP podjął w 2012 r. następujące działania:

⁴⁰ Nowacja rozliczeniowa to konstrukcja prawna zakładająca, że izba rozliczeniowa staje się partnerem centralnym (*central counterparty*), czyli kupującym dla każdego sprzedającego i sprzedającym dla każdego kupującego, wygaszając w ten sposób prawa i obowiązki pierwotnych stron transakcji względem siebie.

⁴¹ W celu obsługi systemu Express ELIXIR w systemie SORBNET uruchomiono rachunek powierniczy dla KIR SA, na którym są gromadzone środki banków będących uczestnikami systemu, stanowiące pokrycie finansowe płatności wymianianych między bankami w systemie Express ELIXIR.

DZIAŁANIA NA RZECZ SYSTEMU PŁATNICZEGO

- Rozpoczął realizację wieloletniego programu promocyjno-edukacyjnego Akademia Dostępne Finanse, którego celem jest upowszechnienie obrotu bezgotówkowego, ograniczenie wykluczenia finansowego i zwiększenie wykorzystania bezgotówkowych instrumentów płatniczych.
- Brał aktywny udział w pracach Koalicji na rzecz Obrotu Bezgotówkowego i Mikropłatności. Opracował koncepcję dalszych działań mających na celu rozwój obrotu bezgotówkowego w Polsce (w podziale na działania rządowe oraz realizowane przez NBP i instytucje rynkowe). Był także inicjatorem powołania w ramach Koalicji międzyinstytucjonalnej grupy roboczej ds. programu rozwoju obrotu bezgotówkowego. Grupa rozpoczęła działalność w grudniu 2012 r. Jej głównym celem jest przygotowanie nowego programu rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce, wskazującego działania możliwe do realizacji przez NBP i instytucje rynkowe, a także dokumentu zawierającego rekomendacje dla rządu w tym zakresie.

7.2.4. Działania w zakresie rozwoju SEPA

NBP prowadził dalsze działania na rzecz wprowadzenia Jednolitego Obszaru Płatności w Euro (Single Euro Payments Area – SEPA).

W 2012 r. NBP kontynuował świadczenie usługi pośrednictwa dla banków zainteresowanych uczestnictwem w paneuropejskiej izbie rozliczeniowej STEP2, umożliwiając im rozliczanie poleceń przelewu w euro w schemacie SEPA Credit Transfer (SCT). Według stanu na 31 grudnia 2012 r. z pośrednictwa tego korzystało 18 banków. Szacuje się, że ponad 98% transakcji w euro w Polsce jest rozliczanych zgodnie ze standardem SCT.

Ponadto w 2012 r. z inicjatywy NBP znowelizowana została krajowa norma PN-F-01102 Numer rachunku bankowego (NRB) – Elementy i zasady tworzenia. Opisuje ona sposób wykorzystania NRB do tworzenia w Polsce międzynarodowego numeru rachunku bankowego IBAN, który służy do jednoznacznej identyfikacji stron transakcji SEPA.

7.2.5. Działania w zakresie rozwoju systemów rozliczeń i rozrachunku papierów wartościowych

Przedstawiciele NBP brali udział w pracach grupy roboczej T2S⁴² (NUG_PL⁴³), działającej od 2010 r. pod przewodnictwem KDPW SA. Jej zadaniem jest ocena możliwości i sposobu przyłączenia polskiego rynku, w tym KDPW, do systemu TARGET2-Securities. W 2012 r., po zapoznaniu się z informacjami dotyczącymi procesu

⁴² TARGET2-Securities (T2S) to projekt utworzenia paneuropejskiej platformy rozrachunku transakcji w papierach wartościowych. Realizowany jest z inicjatywy banków centralnych strefy euro we współpracy z centralnymi depozytami papierów wartościowych państw UE. Celem prac nad T2S jest usprawnienie i obniżenie kosztu rozrachunku transgranicznego, którego przedmiotem są transakcje dotyczące papierów wartościowych.

⁴³ NUG_PL (National Users Group Poland) to polska grupa robocza pod przewodnictwem KDPW SA, w której skład wchodzi przedstawiciele: NBP, podmiotów zrzeszających uczestników KDPW SA, banków depozytariuszy, banków deponentów oraz domów maklerskich. W roli obserwatorów w pracach grupy uczestniczą przedstawiciele MF, KNF i Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie SA.

DZIAŁANIA NA RZECZ SYSTEMU PŁATNICZEGO

przyłączenia (tzw. *Feasibility Assessment, Studium Wykonalności*) postanowiono zawiesić decyzje i działania w sprawie przyłączenia.

Jednocześnie NBP monitorował postęp prac nad projektem T2S prowadzonych przez EBC.

7.2.6. Działalność Rady ds. Systemu Płatniczego

Rada ds. Systemu Płatniczego zajmuje się bieżącą analizą i oceną polskiego systemu płatniczego oraz działa na rzecz rozwoju tego systemu.

W 2012 r. Rada zajmowała się przede wszystkim zagadnieniem redukcji opłat kartowych w Polsce. Analizy wykazały, że w 2011 r. opłaty *interchange* w naszym kraju⁴⁴ były jednymi z najwyższych w UE i coraz bardziej utrudniały upowszechnianie obrotu bezgotówkowego. W 2012 r. działał Zespół Roboczy ds. Opłaty Interchange, powołany przez Radę ds. Systemu Płatniczego. Jego celem było zbadanie możliwości zmiany struktury i wysokości opłat kartowych. Zespół opracował *Program redukcji opłat kartowych w Polsce*⁴⁵, który zawierał propozycje działań zmierzających do stopniowego (do 2017 r.) obniżania stawek opłaty *interchange* w Polsce do średniego poziomu w UE. Propozycje nie zostały zaakceptowane przez jedną z organizacji płatniczych, co uniemożliwiło osiągnięcie zgodnego z *Programem* porozumienia rynkowego o charakterze nieregulacyjnym. W związku z tym NBP przekazał 31 lipca 2012 r. Ministrowi Finansów projekt nowelizacji ustawy o usługach płatniczych, zgodny z głównymi propozycjami zawartymi w *Programie*. Mimo niezrealizowania *Programu* działania NBP w zakresie opłat *interchange* przyczyniły się do tego, że w 2012 r. organizacje płatnicze podjęły decyzje o pierwszych od wielu lat znacznych obniżkach tych opłat⁴⁶.

Rada omawiała także:

- działania podejmowane przez emitentów kart płatniczych (projekt VISA, mający na celu dofinansowanie kosztów dzierżawy terminalów POS przez nowych akceptantów kart płatniczych oraz projekt MasterCard, mający na celu dofinansowanie projektów bankowych, dotyczących innowacyjnych instrumentów i rozwiązań płatniczych),
- przygotowania do wprowadzenia usług CCP na rynku OTC, realizowanych przez KDPW SA⁴⁷,

⁴⁴ Średnio 1,5% – 1,6% kwoty transakcji.

⁴⁵ Program ten znajduje się na stronie internetowej NBP pod adresem: http://nbp.pl/aktualnosci/wiadomosci_2012/redukcja_oplat.pdf.

⁴⁶ Organizacja MasterCard podjęła decyzję o obniżeniu opłat *interchange* dla mikropłatności (do 20 zł) od 1 maja 2012 r. (do poziomu 0,8% – 1,2%) oraz większości swoich produktów od 1 stycznia 2013 r. (do poziomu 1,1% – 1,45%), Komitet Decyzyjny VISA podjął decyzję o obniżeniu opłat *interchange* dla płatności publiczno-prawnych od 1 listopada 2012 r. (do poziomu 20 gr – 30 gr), a od 1 stycznia 2013 r. dla mikropłatności (do poziomu 0,9%–1%) oraz wszystkich kart Visa dla klientów indywidualnych (do poziomu 1,25% – 1,3%).

⁴⁷ Projekt wprowadzenia usług CCP na rynku OTC dotyczy w szczególności uruchomienia przez KDPW_CCP SA, spółkę należącą do grupy kapitałowej KDPW SA, usługi centralnego rozliczania instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym. Wiąże się to z obowiązkiem centralnego rozliczania tych instrumentów, o którym mowa w przepisach Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji (Dz.U.UE L z dnia 27 lipca 2012 r.).

DZIAŁANIA NA RZECZ SYSTEMU PŁATNICZEGO

- postęp prac nad systemem SORBNET2,
- warianty dalszych działań na rzecz rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce,
- wyniki porównania wybranych elementów polskiego systemu płatniczego z systemami innych krajów UE.

7.3. Nadzór nad systemami płatności, systemami autoryzacji i rozliczeń oraz nad systemami rozrachunku papierów wartościowych

Sprawowanie nadzoru nad systemami płatności, systemami autoryzacji i rozliczeń oraz systemami rozrachunku papierów wartościowych ma na celu minimalizowanie ryzyka związanego z ewentualnymi zakłóceniami w funkcjonowaniu tych systemów i utrzymanie stabilności finansowej. W 2012 r. NBP podjął w tym zakresie następujące działania:

- W ramach uprawnień nadzorczych nad systemami płatności:
 - Prezes NBP wydał 4 decyzje dotyczące wyrażenia zgody na wprowadzenie zmian w zasadach funkcjonowania systemów Express ELIXIR, BlueCash, ELIXIR oraz EuroELIXIR.
 - NBP przeprowadził badanie odporności polskiego systemu płatniczego i jej wpływu na stabilność sektora bankowego. Przeprowadzona symulacja wykazała odporność systemu SORBNET na przejściowe zaburzenia, wynikające z krótkotrwałych problemów płynnościowych ważnego uczestnika systemu.
 - NBP na bieżąco analizował dane statystyczne i inne informacje dotyczące nadzorowanych systemów. Dokonywał także oceny incydentów zakłócających ich funkcjonowanie i podejmował działania zmierzające do zapewnienia ich bezpiecznego i sprawnego funkcjonowania.
- W ramach uprawnień nadzorczych nad systemami rozrachunku papierów wartościowych NBP przygotował 7 opinii dla KNF. Dotyczyły one zmian w regulaminie KDPW SA, zmian w funkcjonowaniu izby rozliczeniowej KDPW_CCP SA oraz wniosku Izby Rozrachunkowej Polskiego Rynku Terminowego SA o wydanie zezwolenia na prowadzenie izby rozrachunkowej.

Najważniejsze działania w 2012 r.:

- kontynuacja prac nad utworzeniem SORBNET2,
- prace na rzecz obniżenia opłat kartowych w Polsce,
- rozpoczęcie wieloletniego programu Akademia Dostępne Finanse,
- zainicjowanie prac nad nowym programem rozwoju obrotu bezgotówkowego.

8. Obsługa Skarbu Państwa⁴⁸

Zadania realizowane przez Narodowy Bank Polski w ramach obsługi Skarbu Państwa obejmują: obsługę bankową rachunków budżetu państwa, obsługę zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa, obsługę obrotu skarbowymi papierami wartościowymi i działania na rzecz zarządzania długiem publicznym, w szczególności długiem Skarbu Państwa.

8.1. Rachunki bankowe prowadzone przez NBP

W 2012 r. NBP prowadził rachunki bankowe wymienione w art. 196 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, przede wszystkim: centralny rachunek bieżący budżetu państwa, rachunki bieżące państwowych jednostek budżetowych, w tym urzędów obsługujących organy podatkowe, oraz rachunki pomocnicze państwowych jednostek budżetowych. NBP prowadził również rachunki lokat terminowych w złotych i walutach obcych dla podmiotów uprawnionych do posiadania rachunków w NBP.

Prowadzona przez NBP obsługa rachunków budżetu państwa pozwala na zapewnienie bezpieczeństwa i płynności rozliczeń środków publicznych.

Ponadto na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 4 ustawy o Narodowym Banku Polskim NBP prowadził, za zgodą Prezesa NBP, rachunki innych osób prawnych, przede wszystkim Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych SA, Agencji Rynku Rolnego, jednostek doradztwa rolniczego, Funduszu Rezerwy Demograficznej, związków zawodowych pracowników NBP, Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei, Komisji Europejskiej oraz banków centralnych Francji, Węgier, Niemiec i Czech.

8.1.1. Obsługa rachunków bankowych

NBP przeprowadzał operacje na rachunkach bankowych budżetu państwa – w formie bezgotówkowej, przede wszystkim w systemie Bankowości Elektronicznej *enbepe*, oraz w formie gotówkowej. Do obsługi rachunków bankowych Departamentu Budżetu Państwa MF oraz Departamentu Instytucji Płatniczej MF wykorzystywano międzysystemowy interfejs B2B, łączący Zintegrowany System Księgowy NBP z systemem informatyczno-księgowym Ministerstwa Finansów. Za pośrednictwem interfejsu B2B obsługiwane były również rachunki Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego.

8.1.2. Rodzaje rachunków prowadzonych przez NBP

NBP prowadzi rachunki w złotych i walutach obcych, w tym rachunki służące do obsługi środków pochodzących z budżetu UE.

⁴⁸ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 4, art. 49, 51, 52 ustawy o NBP, przepisów ustawy o finansach publicznych oraz przepisów Prawa bankowego.

W 2012 r. (według stanu na 31 grudnia) NBP obsługiwał 3712 klientów (w 2011 r. 3922). Oddziały okręgowe prowadziły dla nich 16 194 rachunki (w 2011 r. 16 643), z czego 8322 rachunki były obsługiwane w ramach zastępczej obsługi kasowej (8233 w 2011 r.)⁴⁹

8.2. Obsługa zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa

Na podstawie umów agencyjnych podpisanych w poprzednich latach z Ministrem Finansów Narodowy Bank Polski prowadził obsługę zobowiązań i należności budżetu państwa z tytułu:

- 57 kredytów udzielonych Rządowi RP przez międzynarodowe instytucje i organizacje finansowe,
- 61 gwarantowanych przez Rząd RP kredytów zagranicznych udzielonych podmiotom krajowym,
- jednej umowy kredytowej o udostępnienie środków podmiotowi krajowemu.

Pełniąc funkcję depozytariusza Banku Światowego i jego agend, NBP obsługiwał 14 skryptów dłużnych wystawionych przez Rząd RP w związku z członkostwem Polski w tych organizacjach.

8.3. Obsługa obrotu skarbowymi papierami wartościowymi

8.3.1. Przetargi skarbowych papierów wartościowych

NBP pełni funkcję agenta emisji skarbowych papierów wartościowych. W związku z tym jest zobowiązany do organizacji przetargów sprzedaży i odkupu bonów skarbowych oraz przetargów sprzedaży, odkupu i zamiany obligacji skarbowych. W 2012 r. przeprowadzono:

- 5 przetargów sprzedaży bonów skarbowych; podaż wyniosła 12,5 mld zł, popyt 27,6 mld zł, sprzedano 11,7 mld zł.
- 27 przetargów sprzedaży obligacji skarbowych, w tym 9 przetargów uzupełniających. Łącznie podaż wyniosła 87,0 mld zł, popyt 164,2 mld zł, sprzedaż 87,3 mld zł. Większość obligacji oferowanych przez MF stanowiły obligacje o stałym oprocentowaniu, a ich sprzedaż wyniosła 61,0% ogółu sprzedaży.
- 7 przetargów zamiany, na których MF odkupiło obligacje o wartości 40,3 mld zł, a sprzedało obligacje o wartości 39,3 mld zł. Większość obligacji sprzedanych na przetargach stanowiły obligacje o zmiennym oprocentowaniu (64,2%).

⁴⁹ Zastępcza obsługa kasowa prowadzona jest dla posiadaczy rachunków mających siedzibę poza miastem, w którym zlokalizowany jest oddział okręgowy NBP.

OBSŁUGA SKARBU PAŃSTWA

Nie przeprowadzono żadnego przetargu odkupu bonów i obligacji skarbowych nominowanych w złotych.

Ponadto w 2012 r. po raz pierwszy przeprowadzono przetarg odkupu obligacji nominowanych w euro. Podaż wyniosła 200 mln, popyt 223,5 mln, a odkup 220,5 mln. Odbyły się również dwa przetargi (w tym jeden uzupełniający) sprzedaży obligacji emitowanych przez BGK, poręczonych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa. Sprzedawano na nich obligacje o stałym oprocentowaniu. Podaż obligacji wyniosła łącznie 4,0 mld zł, popyt 8,1 mld zł, sprzedano 3,7 mld zł.

8.3.2. System dealerów skarbowych papierów wartościowych (DSPW)

W 2012 r. podobnie jak w latach poprzednich NBP realizował zadania związane z systemem Dealerów Skarbowych Papierów Wartościowych (DSPW)⁵⁰. Na podstawie umowy zawartej z Ministerstwem Finansów, Bank spełniał następujące obowiązki:

- przekazywał MF miesięczne i kwartalne oceny aktywności banków DSPW i kandydatów do pełnienia tej funkcji na pierwotnych oraz wtórnych rynkach bonów i obligacji skarbowych, a także na rynku transakcji pochodnych,
- pełnił funkcję organizatora fixingu skarbowych papierów wartościowych⁵¹,
- uczestniczył w organizowanych przez MF cyklicznych spotkaniach Rady Uczestników Rynku.

Ponadto w ramach współpracy z Ministerstwem Finansów NBP wykonywał czynności weryfikacyjno-kontrolne w bankach, których rachunki i konta depozytowe skarbowych papierów wartościowych prowadzi w Rejestrze Papierów Wartościowych.

8.4. Działania na rzecz zarządzania długiem publicznym

Działania na rzecz zarządzania długiem publicznym obejmują przede wszystkim współpracę pomiędzy NBP a MF w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym.

Celem współpracy jest wymiana informacji służących koordynacji prowadzonej przez MF polityki zarządzania długiem publicznym z prowadzoną przez NBP polityką pieniężną i polityką kursową.

Najważniejsze działania w 2012 r.:

- prowadzenie 16 194 rachunków dla 3712 klientów,
- organizowanie przetargów sprzedaży, zamiany i odkupu skarbowych papierów wartościowych, w tym po raz pierwszy przetargu odkupu obligacji nominowanych w euro.

⁵⁰ Głównym celem systemu jest wyodrębnienie grupy banków (*primary dealers*), które w zamian za określone przywileje są zobowiązane do zapewnienia płynności, przejrzystości i efektywności rynku skarbowych papierów wartościowych.

⁵¹ Banki DSPW mają obowiązek codziennego kwotowania na zorganizowanym rynku elektronicznym cen kupna i sprzedaży obligacji określonych przez emitenta emisji, obowiązek zawierania transakcji zgodnie z ceną przyjętą na platformie oraz informowania rynku w czasie rzeczywistym o tych kwotowaniach.

9. Działalność badawcza⁵²

W 2012 r. prace analityczno-badawcze obejmowały zagadnienia związane z: polityką pieniężną i makroostrożnościową, procesami inflacyjnymi, sytuacją ekonomiczną przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych, jak również rynkiem pracy i nieruchomości. Prowadzono badania gospodarki polskiej na tle gospodarek strefy euro. Przedmiotem uwagi były zmiany zachodzące w otoczeniu gospodarczym w kraju i na świecie, koniunktura oraz determinanty rozwoju gospodarczego. Prace badawcze i modelowe dotyczyły także mechanizmu transmisji polityki pieniężnej i jego zmian związanych m. in. z kryzysem finansowym. W obszarze zainteresowań znalazły się ponadto finanse publiczne krajów regionu Europy Środkowej i Wschodniej oraz państw strefy euro przechodzących kryzys zadłużenia. Kontynuowano także rozbudowę modeli wykorzystywanych do przygotowywania prognoz makroekonomicznych wspierających prowadzenie polityki pieniężnej przez NBP.

Wyniki prac analityczno-badawczych stanowiły podstawę decyzji podejmowanych przez Zarząd NBP i RPP.

W 2012 r. w uznanych periodykach krajowych i międzynarodowych ukazało się 119 publikacji naukowych pracowników NBP, w tym 54 w języku polskim i 65 w angielskim. Spośród nich 16 znalazło się na tzw. liście filadelfijskiej (załącznik 6).

9.1. Prace analityczne i koncepcyjne w ramach procesów gospodarczych zachodzących w strefie euro

- **Analizy elastyczności polskiej gospodarki na tle gospodarek strefy euro**
 - Prowadzono obliczenia poziomu kursu równowagi złotego wykorzystując modele kursu równowagi fundamentalnej (FEER) i behawioralnej (BEER) oraz model wzmożonego napływu kapitału zagranicznego (CHEER).
 - Analizowano wykładnię kryteriów z Maastricht przedstawioną w *Raportach o konwergencji* Europejskiego Banku Centralnego i Komisji Europejskiej z lat 1998–2012.
- **Analizy reform strukturalnych w krajach strefy euro**
 - Prowadzono badania na temat źródeł narastania nierównowag w strefie euro oraz zmian konkurencyjności państw członkowskich.
 - Zbadano wpływ reform rynku pracy i zabezpieczenia społecznego na gospodarkę Niemiec.
 - Prowadzono analizy mechanizmów funkcjonowania strefy euro i Unii Europejskiej.

⁵² Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 59 ustawy o NBP.

DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZA

- **Analizy roli waluty euro w gospodarce światowej i systemie finansowym**
 - Przeprowadzono analizę przepływów kapitału w krajach rozwijających się w latach 2000-2011.
 - Monitorowano rolę euro w gospodarce światowej.

9.2. Badania dotyczące polityki pieniężnej, procesów i oczekiwań inflacyjnych

- **Prace analityczne i koncepcyjne dotyczące strategii polityki pieniężnej i jej implementacji w innych bankach centralnych**
 - W ramach badania alternatywnych strategii polityki pieniężnej dokonano pogłębionej analizy strategii opartej na nominalnym PKB (będącej alternatywą wobec powszechnie stosowanej strategii bezpośredniego celu inflacyjnego) i opisano możliwe alternatywne mierniki inflacji w ramach strategii bezpośredniego celu inflacyjnego.
 - Przygotowano opracowanie prezentujące zmiany w komunikacji polityki pieniężnej w Banku Rezerwy Federalnej i Banku Japonii.
- **Prace analityczno-badawcze i modelowe dotyczące mechanizmu transmisji polityki pieniężnej i jego zmian**
 - Przygotowano i opublikowano raport nt. mechanizmu transmisji polityki pieniężnej w Polsce, zawierający syntezę wyników badań w tym zakresie prowadzonych stale w NBP.
 - Kontynuowano prace dotyczące asymetrii mechanizmu transmisji polityki pieniężnej oraz rozpoczęto opracowywanie nowego małego strukturalnego modelu transmisji.
- **Budowa modeli makroekonomicznych z sektorem finansowym**
 - W ramach badania, w którym uczestniczyło 5 innych banków ESBC, przeanalizowano i porównano działanie stosowanych w nich modeli makroekonomicznych uwzględniających występowanie frykcji finansowych.
 - Skonstruowano dwukrajowy model dla heterogenicznej unii monetarnej i wykorzystano go do zbadania możliwości zastąpienia niezależnej polityki monetarnej polityką makrostabilnościową. Uzyskane wyniki wskazują na stosunkowo dużą skuteczność uzależnienia regulacji maksymalnego stosunku wysokości kredytu hipotecznego do wartości mieszkania od stanu koniunktury, szczególnie w przypadku asymetrycznych szoków na rynku mieszkaniowym.
 - Skonstruowano model DSGE z sektorem finansowym polskiej gospodarki i wykorzystano go do analizy hipotetycznych skutków przystąpienia Polski do strefy euro w 2007 r.

- **Rozwój metod pomiaru oczekiwań inflacyjnych**
 - Opublikowano analizę nt. sposobu modyfikacji probabilistycznej metody kwantyfikacji danych ankietowych dotyczących oczekiwanych zmian cen w sytuacji ujemnego lub zerowego tzw. czynnika skalującego tych metod.
 - Przeanalizowano wpływ formy pytań ankietowych na porównywalność uzyskiwanych szacunków percepcji inflacji oczekiwań inflacyjnych w UE; wnioski zaprezentowano w Komisji Europejskiej.
 - Opisano sposób mierzenia prognoz makroekonomicznych i ich niepewności w ramach Ankiety Makroekonomicznej NBP oraz przedstawiono jej pierwsze wyniki.
- **Analizy i badania cen towarów oraz usług konsumpcyjnych**
 - Prowadzono bieżące analizy i badania procesów inflacyjnych w gospodarce narodowej oraz opracowano krótkoterminowe prognozy zmian cen konsumpcyjnych w wybranych kategoriach dóbr i usług.
 - Prowadzono prace metodologiczne, analityczne i badawcze nad miarami zmian cen dóbr i usług konsumpcyjnych oraz miarami inflacji bazowej.

9.3. Badania przedsiębiorstw i gospodarstw domowych

- **Badania ankietowe przedsiębiorstw dotyczące sytuacji ekonomicznej**
 - Przeprowadzono kwartalne analizy kształtowania się koniunktury w sektorze przedsiębiorstw. Uwzględniono w nich w szczególności: decyzje firm w sprawie produkcji, zatrudnienia, inwestycji, finansów i cen oraz ich relacje z bankami. Analizie poddano strategię, na które przedsiębiorstwa decydują się w przypadku zmian w otoczeniu, oraz postrzeganie niepewności i jej wpływ na decyzje co do zatrudnienia i inwestycji.
 - Przeprowadzono badanie pt. *Ankieta Roczna NBP*, dotyczące długookresowych tendencji rozwojowych sektora przedsiębiorstw, prognoz i ocen sytuacji gospodarczej, polityki inwestycyjnej, źródeł finansowania, polityki cenowej, zmian w strukturze wymiany handlowej, sposobów zabezpieczania się przed ryzykiem, doświadczeń z okresu spowolnienia gospodarki oraz polityki kadrowej.
- **Badania nad aktywnością ekonomiczną przedsiębiorstw**
 - Prowadzono cykliczne analizy sytuacji sektora przedsiębiorstw, w tym sytuacji finansowej, źródeł zmian rentowności oraz aktywności w zakresie inwestycji i zatrudnienia.
 - Przeanalizowano wpływ poziomu i zmienności kursów walutowych na opłacalność eksportu oraz na postrzeganie ryzyka walutowego jako bariery rozwoju.

DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZA

- Analizowano zależności między wskaźnikami stopnia wykorzystania mocy produkcyjnych a różnymi miernikami intensywności procesów inwestycyjnych w polskiej gospodarce.
- **Badania sytuacji gospodarstw domowych**
 - Cyklicznie analizowano sytuację finansową sektora gospodarstw domowych w zakresie źródeł pozyskiwania dochodów oraz decyzji kształtujących oszczędności i konsumpcję.
 - Prowadzono analizy oszczędności sektora gospodarstw domowych z uwzględnieniem środków gromadzonych przez nie w funduszach emerytalnych.
 - Zbadano czynniki wpływające na kształtowanie się wybranych pozycji aktywów finansowych sektora gospodarstw domowych – akcji i udziałów kapitałowych oraz rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.
 - Przeprowadzono analizę kształtowania się poziomu i zmienności dochodów oraz konsumpcji w cyklu życia, a także relatywną mobilność dochodową w Polsce.

9.4. Inne badania makroekonomiczne

- **Badania rynku pracy**
 - Prowadzono cykliczne analizy kształtowania się sytuacji na rynku pracy. Oszacowano przepływy na rynku pracy prowadzące do zmian zatrudnienia oraz bezrobocia. W szczególności przeanalizowano sytuację na rynku pracy osób młodych i starszych, znaczenie rodzaju umowy o pracę w relacjach pracownika z pracodawcą, wpływ doświadczenia bezrobocia na wynagrodzenie, strukturę wynagrodzeń, źródła nieaktywności ekonomicznej, bezrobocie strukturalne oraz wpływ wykształcenia na proces poszukiwania pracy.
 - Przeprowadzono *Badanie Ankietowe Rynku Pracy*, łączące informacje od przedsiębiorców z informacjami od bezrobotnych. Przeanalizowano zagadnienie płynności kadr i tworzenia miejsc pracy, czynniki determinujące podaż pracy, proces poszukiwań i niedopasowanie na rynku pracy, determinanty presji płacowej, oczekiwania płacowe bezrobotnych i dostosowywanie się przedsiębiorstw do zmian przepisów kadrowo-płacowych.
- **Badanie cen nieruchomości w Polsce**
 - Przeprowadzono pilotażowe badanie (w Warszawie i Krakowie) wpływu lokalizacji mieszkania na jego cenę i skonstruowano indeksy hedoniczne w tym zakresie.

DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZA

- Przygotowano założenia badania cen nieruchomości komercyjnych (ceny i czynsze) oraz rozpoczęto zbieranie danych z rynku nowoczesnych nieruchomości komercyjnych. Badanie zostało wpisane do programu badań statystyki publicznej GUS na 2013 r.
- **Analizy i badania sektora finansów publicznych**
 - Prowadzono bieżące analizy i prognozy sytuacji budżetu państwa oraz innych jednostek sektora finansów publicznych.
 - Prowadzono analizy sytuacji finansów publicznych w krajach UE, ze szczególnym uwzględnieniem krajów Europy Środkowej i Wschodniej oraz państw strefy euro przechodzących kryzys zadłużenia.
 - Prowadzono prace metodyczne nad identyfikacją źródeł zmian w polityce fiskalnej w podziale na czynniki cykliczne, legislacyjne i dyskrecyjne.
 - Opracowano metodykę ilościowej oceny oddziaływania nowych przepisów prawa na różne obszary życia społeczno-gospodarczego.
- **Analizy i badania sektora zewnętrznego gospodarki Polski**
 - Sporządzano regularne (trzy razy w roku) prognozy polskiego bilansu płatniczego wraz z oceną stabilności wskaźników równowagi zewnętrznej polskiej gospodarki.
 - Prowadzono prace w zakresie prognozowania napływu zagranicznego kapitału do polskiej gospodarki.
 - Monitorowano kształtowanie się realnych efektywnych kursów złotego.
 - Prowadzono analizy dotyczące wpływu globalnego kryzysu na handel zagraniczny Polski.
- **Analizy i badania gospodarki światowej**
 - Prowadzono miesięczne i kwartalne analizy kształtowania się koniunktury międzynarodowej, obejmujące bieżącą oraz prognozowaną sytuację w głównych gospodarkach rozwiniętych (w tym w strefie euro) i rozwijających się (w tym w grupie państw określanej jako BRICS) oraz tendencje na rynkach finansowych i surowcowych.
 - Przeprowadzono analizy dotyczące modelowania i prognozowania długoterminowych stóp procentowych w Stanach Zjednoczonych, a także w innych gospodarkach rozwiniętych.
 - Opracowano dwa półroczne raporty na temat sytuacji w krajach Europy Środkowej i Wschodniej, z uwzględnieniem skutków kryzysu w strefie euro.

DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZA

9.5. Działalność prognostyczno-badawcza

- Kontynuowano prace nad rozbudową (bardziej adekwatnym opisem i poprawą właściwości prognostycznych) modelu DSGE SoePL, wykorzystywanego do przygotowywania prognoz makroekonomicznych wspierających prowadzenie polityki pieniężnej przez NBP. W ostatnim wariancie modelu uwzględniono antycypowane szoki.
- Zbadano wpływ skokowych zmian niepewności na wybrane kategorie makroekonomiczne (produktywność pracy, zatrudnienie, ceny producentów i kurs walutowy) w cyklu koniunkturalnym.
- Przeprowadzono analizę własności diagnostycznych i prognostycznych większości wskaźników koniunktury dostępnych dla gospodarki polskiej, w celu weryfikacji zestawu wskaźników używanych do bieżących analiz koniunktury.
- Przeanalizowano cykliczne właściwości luki nieefektywności zatrudnienia w polskiej gospodarce na tle Stanów Zjednoczonych i strefy euro, uwzględniając podział na składowe związane z marżami płacowymi i cenowymi.
- Zmodyfikowano metodę wyznaczania niepewności dla bieżącej projekcji inflacji i wzrostu PKB przez zastąpienie symulacji stochastycznych z modelu NECMOD analizą funkcji odpowiedzi impulsowych z tego modelu. Wprowadzona zmiana dostosowała metodę stosowaną w NBP do metod wprowadzonych w innych bankach centralnych.
- Dokonano respecyfikacji niektórych równań głównego modelu prognostycznego (NECMOD) oraz przeprowadzono reestymację jego parametrów.

9.6. Działalność Komitetu Badań Ekonomicznych NBP

W 2012 r. zaakceptowano raporty z 11 projektów wykonanych w ramach konkursów na projekty badawcze NBP (z tego 2 projekty były wykonane z udziałem pracowników NBP)⁵³. Przeprowadzono także kolejny konkurs, w wyniku którego wybrano 10 projektów badawczych do realizacji w 2013 r.

⁵³ Tematy projektów badawczych wykonanych w ramach konkursów na projekty badawcze w 2012 r. to: Stabilność i antycykliczność polityki fiskalnej oraz rozwój finansowy jako pochodne jakości instytucji i warunków wzrostu gospodarczego; Modelowanie wykorzystania metod płatności detalicznych na rynku polskim; Racjonowanie kredytów a substytucja między kredytem kupieckim i bankowym – badania na przykładzie polskich przedsiębiorstw; Opracowanie metody badania wpływu zdarzeń ekstremalnych i superekstremalnych na stochastyczną dynamikę szeregów czasowych; Zastosowanie do analizy wybranych kursów walutowych w świetle spodziewanego wejścia Polski do strefy euro; Rozmiar rynku, konkurencyjność i granica technologiczna – analiza wpływu czynników handlowych na zmiany produktywności polskich sektorów przemysłu przetwórczego; Ocena wpływu cykliczności polityki fiskalnej na synchronizację cyklu koniunkturalnego w Polsce i strefie euro; Konsekwencje przyjęcia euro przez kraje Europy Środkowo-Wschodniej (ESW) dla ich obrotów handlowych; Struktura rad polityki pieniężnej a efektywność polityki stabilizacyjnej; Oszacowanie naturalnej (neutralnej) krzywej dochodowości; Realna konwergencja oraz wpływ polityki pieniężnej na wzrost gospodarczy krajów Unii Europejskiej: analiza stabilności; Zastosowanie wielowymiarowych metod statystycznych w typologii strategii oszczędnościowych gospodarstw domowych w Polsce.

9.7. Konferencje i seminaria organizowane przez NBP

W 2012 r. NBP zorganizował 4 konferencje międzynarodowe:

- 2–13 lipca 2012 r. – *Current Trends in Macroeconomic and Finance Research*. Konferencja była poświęcona najnowszym trendom w makroekonomii i w finansach, w tym modelowaniu frykcji w pośrednictwie finansowym, polityce makrostabilnościowej i efektywności rynków finansowych.
- 13–14 września 2012 r. – *Modeling Imbalances*⁵⁴. Podczas konferencji omówiono zagadnienia identyfikacji i modelowania nierównowag makroekonomicznych oraz sposoby zapobiegania im.
- 18 października 2012 r. – *Rekonfiguracja Europy – perspektywa Europy Środkowo-Wschodniej*. Była to druga z zaplanowanych 5 konferencji poświęconych przyszłości europejskiej gospodarki. Wzięli w niej udział: Prezes Rady Ministrów, Przewodniczący Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego, prezesi banków centralnych i przedstawiciele instytucji międzynarodowych. Omówiono główne wyzwania stojące przed gospodarką europejską, w tym kierunki zmian w integracji ekonomicznej UE.
- 29–30 listopada 2012 r. – *Are we really forward-looking? Measuring and testing expectations*. Podczas spotkania omówiono najnowsze badania dotyczące oczekiwań w ekonomii.

W dniach 19–20 października 2012 r. Narodowy Bank Polski gościł 19 prezesów banków centralnych w ramach zorganizowanego w Warszawie XXVIII Spotkania Klubu Gubernatorów Regionu Azji Centralnej, Morza Czarnego i Krajów Bałkańskich. Celem Klubu, który powstał w 1997 r., jest umacnianie współpracy pomiędzy bankami centralnymi w zakresie polityki pieniężnej oraz zapewnienia stabilności i rozwoju systemu finansowego w regionie. Tematem XXVIII Spotkania Klubu Gubernatorów była stabilność finansowa i wpływ reżimów kursów walutowych na wzrost gospodarczy.

Ponadto zorganizowano 28 otwartych seminariów naukowych. Ich wykaz zawiera załącznik 6.

Najważniejsze działania w 2012 r.:

- rozszerzenie zakresu prac modelowych oraz analityczno-badawczych nad procesami zachodzącymi w gospodarce polskiej i światowej,
- opublikowanie 16 artykułów naukowych pracowników NBP w czasopiśmie z tzw. listy filadelfijskiej.

⁵⁴ W ramach corocznego cyklu Central Bank Macroeconomic Modeling Workshop, organizowanego przez banki centralne.

10. Działalność statystyczna⁵⁵

Badania statystyczne NBP koncentrują się na danych dotyczących sektora finansowego oraz szeroko rozumianej statystyki relacji z zagranicą. Dane te są wykorzystywane w wielu dziedzinach – służą prowadzeniu polityki pieniężnej, monitorowaniu ryzyka w sektorze finansowym, są wykorzystywane w badaniach stabilności finansowej i analizach makroostrożnościowych.

NBP regularnie publikuje dane o szerokim zakresie, a także przekazuje informacje sprawozdawcze instytucjom międzynarodowym, przede wszystkim EBC.

10.1. Podstawowe zadania z zakresu statystyki

Podstawowe zadania statystyczne NBP obejmują:

- gromadzenie, przetwarzanie oraz bieżącą analizę danych z zakresu: bilansu płatniczego, zadłużenia zagranicznego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej, informacji zawartych w bilansach banków, wykorzystywanych w prowadzeniu polityki pieniężnej oraz w nadzorze nad bankami, stóp procentowych stosowanych przez banki, sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw, w tym koniunktury gospodarczej i mechanizmów transmisji polityki pieniężnej, aktywów i zobowiązań funduszy inwestycyjnych,
- prace nad metodyką opracowywania i prezentacji statystyki bilansu płatniczego oraz statystyki monetarnej i finansowej.

W 2012 r. NBP kontynuował regularne opracowywanie i udostępnianie zestawień, materiałów analitycznych i publikacji, przeznaczonych zarówno dla odbiorców w banku, jak i odbiorców zewnętrznych. Najważniejsze z nich obejmowały:

- kwartalne opracowania o bilansie płatniczym oraz roczne opracowanie *Międzynarodowa pozycja inwestycyjna Polski*,
- kwartalne dane dotyczące zadłużenia zagranicznego kraju oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- miesięczne dane bilansu płatniczego,
- miesięczny bilans skonsolidowany monetarnych instytucji finansowych, zawierający podstawowe agregaty monetarne (podaż pieniądza M3 i czynniki jego kreacji),
- miesięczne dane dotyczące średniego oprocentowania depozytów i kredytów w bankach,
- miesięczne dane finansowe sektora bankowego,
- kwartalne i roczne rachunki finansowe,
- kwartalne dane dotyczące rynku krajowych funduszy inwestycyjnych.

⁵⁵ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 7, art. 17 ust. 4 pkt 13, art. 23 ustawy o NBP oraz ustawy o statystyce publicznej.

Informacje statystyczne były przekazywane podmiotom krajowym: Sejmowi, Radzie Ministrów, GUS, BFG, UKNF, ZBP, instytucjom naukowym oraz EBC i organizacjom międzynarodowym: MFW, BŚ, OECD, BIS, Eurostatowi.

Ponadto w 2012 r. NBP:

- opracował metodykę konstrukcji autorskich wskaźników kondycji finansowej (FCI-PL)⁵⁶ oraz stabilności makroekonomicznej (MEI-PL)⁵⁷,
- uczestniczył w pracach Komitetu Sterującego Sezonowej Korekty Danych Statystycznych⁵⁸ oraz Grupy Roboczej ds. Sezonowej Korekty Danych Statystycznych⁵⁹, działających pod patronatem EBC i Eurostatu, koncentrujących się na stworzeniu programu JDemetra⁶⁰ i jego rozbudowie,
- we współpracy z Uniwersytetem we Fryburgu prowadził badania dotyczące długookresowej stabilności powszechnego systemu emerytalnego w Polsce,
- kontynuował prace nad bazą danych statystycznych banków centralnych, tzw. demografią sektora przedsiębiorstw oraz wpływem kondycji finansowej firm na nakłady w kapitał trwały.

10.2. Zadania statystyczne wynikające z uczestnictwa NBP w ESBC i innych instytucjach międzynarodowych

W 2012 r. NBP kontynuował współpracę w obszarze statystyki z instytucjami międzynarodowymi, przede wszystkim z EBC, Eurostatem, Komitetem ds. Statystyki Monetarnej, Finansowej i Bilansu Płatniczego (CMFB), Europejskim Urzędem Nadzoru Bankowego (EBA) i Komisją Europejską.

10.2.1. Statystyka monetarna i finansowa

W 2012 r. NBP przekazywał EBC zharmonizowane dane z zakresu bilansu skonsolidowanego monetarnych instytucji finansowych (MIF)⁶¹, statystyki stóp procentowych⁶² i statystyki funduszy inwestycyjnych⁶³. Ponadto w 2012 r. NBP:

- Uczestniczył w pracach działającej w EBC Grupy Roboczej Statystyki Monetarnej i Finansowej (Working Group on Monetary and Financial Statistics). W 2012 r. pracowano głównie nad dostosowaniem statystyki do standardów ESA 2010 – przeanalizowano korzyści i koszty związane z modyfikacją kategorii

⁵⁶ Financial Condition Index dla Polski.

⁵⁷ Macroeconomic Environment Index dla Polski.

⁵⁸ Seasonal Adjustment Steering Group.

⁵⁹ Seasonal Adjustment User Group.

⁶⁰ Program ekonometryczny służący do sezonowej korekty ekonomicznych szeregów czasowych, stworzony przez Centralny Bank Belgii we współpracy z Eurostatem.

⁶¹ Rozporządzenie nr 25/2009 Europejskiego Banku Centralnego z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie bilansu skonsolidowanego sektora monetarnych instytucji finansowych (EBC/2008/32).

⁶² Rozporządzenie nr 63/2002 Europejskiego Banku Centralnego z dnia 20 grudnia 2001 r. w sprawie statystyki dotyczącej stóp procentowych stosowanych przez monetarne instytucje finansowe w odniesieniu do depozytów i pożyczek dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw (EBC/2001/18) zmienione rozporządzeniem nr 290/2009 z dnia 31 marca 2009 r. (EBC/2009/7).

⁶³ Rozporządzenie nr 958/2007 Europejskiego Banku Centralnego z dnia 27 lipca 2007 r. w sprawie danych statystycznych w zakresie aktywów i zobowiązań funduszy inwestycyjnych (EBC/2007/8).

DZIAŁALNOŚĆ STATYSTYCZNA

sprawozdawczych. Analiza ta stanowi przygotowanie do opracowania projektu zmiany rozporządzeń EBC w najważniejszych obszarach statystyki monetarnej i finansowej (MIF, fundusze inwestycyjne, podmioty sekurytyzacyjne). Drugi obszar prac dotyczył statystyki instytucji ubezpieczeniowych. W 2012 r. sporządzono listę danych dotyczących tego sektora, które nie mogą być pozyskane ze sprawozdawczości nadzorczej, a są niezbędne do prowadzenia polityki pieniężnej, analiz stabilności finansowej i analiz makroostrożnościowych. W tym celu przeprowadzono ankietę *fact finding* wśród zakładów ubezpieczeń (NBP nawiązała współpracę z UKNF w tym zakresie). Ponadto przedstawiciele NBP brali udział w pracach dwóch grup eksperckich działających w ramach Grupy Roboczej Statystyki Monetarnej i Finansowej⁶⁴.

- Opracował i po raz pierwszy opublikował statystykę transakcji dla podstawowych zmiennych bilansowych banków, zgodną z metodyką EBC.
- Brał udział w pracach działającej w EBA Grupy Roboczej ds. Księgowości, Raportowania i Audytu (Standing Committee on Accounting, Reporting and Auditing, SCARA) oraz utworzonych w jej ramach podgrup: FINREP ON, COREP ON, XBRL⁶⁵.
- Uruchomił rozszerzoną wersję systemu sprawozdawczego funduszy inwestycyjnych INTER-FIN i rozbudował jego 2 moduły: zaawansowanej kontroli danych sprawozdawczych oraz analityczno-prezentacyjny. Zakończył także budowę platformy analityczno-raportowej systemu.
- Współpracował z ESBC przy budowie nowego, rozszerzonego rejestru instytucji i powiązań gospodarczych RIAD⁶⁶ (Register of Institutions and Affiliates Database).

10.2.2. Statystyka ostrożnościowa

W 2012 r. NBP rozpoczął działania na rzecz dostosowania statystyki tego obszaru do nowych standardów określonych przez EBA. Uruchomiono projekt SIS2, mający na celu aktualizację istniejących pakietów sprawozdawczych FINREP, COREP, LE oraz wprowadzenie sprawozdawczości w zakresie znaczących zaangażowań banków (NB300).

⁶⁴ Są to:

- TEG MIR (Technical Expert Group on Monetary Financial Institutions Interest Rates); grupa zajmowała się miernikami oceny próby instytucji sprawozdawczych wytypowanych do statystyki stóp procentowych;
- JEGR (Joint Expert Group on Reconciliation of Credit Institutions' Statistical and Supervisory Reporting Requirements); zadania grupy obejmowały kontynuowanie prac nad bazą powiązań między statystyką monetarną a finansową oraz identyfikację zagadnień, które mogą zostać ujednoczone w tych obszarach sprawozdawczych.

⁶⁵ FINREP ON – FINREP Operational Network, podgrupa robocza utworzona w ramach SCARA, działająca przy European Banking Authority, zajmująca się sprawozdawczością finansową ujętą w pakiecie FINREP; COREP ON – COREP Operational Network, podgrupa robocza utworzona w ramach SCARA, działająca przy European Banking Authority, zajmująca się sprawozdawczością nadzorczo-ostrożnościową ujętą w pakiecie COREP; XBRL ON – XBRL Operational Network, podgrupa robocza utworzona w ramach SCARA, działająca przy European Banking Authority, zajmująca się tworzeniem i rozwojem standardu XBRL oraz jego wykorzystaniem przy tworzeniu taksonomii w projekcie jednolitej sprawozdawczości przygotowywanej przez EBA.

⁶⁶ Rejestr Instytucji i Powiązań Gospodarczych.

10.2.3. Statystyka bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej

W 2012 r. NBP przygotowywał się do wprowadzenia w Polsce nowych standardów opublikowanych przez organizacje międzynarodowe, tj. zasad zawartych w *Balance of Payments Manual 6th ed.* (dokument MFW) oraz *Benchmark Definition of FDI 4th ed.* (dokument OECD). Zgodnie z ustaleniami na poziomie europejskim zmiany te będą wprowadzane w życie od 2014 r. Mając na celu poprawę jakości danych przekazywanych przez przedsiębiorstwa, NBP zorganizował spotkania z podmiotami sprawozdawczymi. Omówiono na nich problemy interpretacyjne i wyjaśniono wątpliwości sprawozdawców.

10.2.4. Pozostałe rodzaje statystyki

Pozostałe najważniejsze działania statystyczne dotyczyły:

- statystyki rachunków finansowych: NBP po raz drugi opublikował roczne rachunki finansowe, sporządzone w układzie określonym przez Komisję Europejską (Eurostat) w *ESA Transmission Programme*;
- statystyki sektora instytucji rządowych i samorządowych: NBP brał udział w pracach Zespołu ds. Statystyki Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych powołanego przez Prezesa GUS; ich celem było dostosowanie metodyki obliczania dochodów i wydatków tego sektora do wymogów Unii Europejskiej;
- statystyki sektora realnego: NBP uczestniczył w pracach grupy roboczej BACH-ESD⁶⁷ nad przygotowaniem nowej struktury bazy danych ze sprawozdań finansowych przedsiębiorstw w układzie międzynarodowym. Przeprowadzono szczegółową analizę zawartości kategorii z bilansu oraz rachunku zysków i strat w poszczególnych krajach.

Najważniejsze działania w 2012 r.:

- udział w pracach EBC zmierzających do wprowadzenia ESA 2010,
- opracowanie i opublikowanie po raz pierwszy statystyki transakcji dla podstawowych zmiennych bilansowych banków, zgodnej z metodyką EBC,
- uruchomienie rozbudowanej wersji systemu sprawozdawczego funduszy inwestycyjnych INTER-FIN,
- rozpoczęcie prac nad dostosowaniem statystyki ostrożnościowej do nowych standardów określonych przez EBA.

⁶⁷ Working Group on Bank for the Accounts of Companies Harmonised-European Sectoral Database - grupa robocza działająca w ramach Europejskiego Komitetu Danych Bilansowych Podmiotów Niefinansowych (European Committee of Central Balance Sheet Data Offices – ECCBSO).

11. Działalność edukacyjna i informacyjna

Zgodnie z art. 59 ustawy o Narodowym Banku Polskim bank centralny prowadzi działalność wydawniczą i promocyjną. W jej ramach realizuje również projekty edukacyjne i informacyjne, mające na celu zwiększenie przejrzystości działania NBP i podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa o zasadach funkcjonowania banku centralnego, systemu bankowego i gospodarki rynkowej oraz upowszechnienie w społeczeństwie wiedzy nt. UGW i waluty euro.

11.1. Działalność edukacyjna

11.1.1. Program edukacji ekonomicznej

Edukacja ekonomiczna jest ważnym instrumentem wspierającym realizację podstawowych zadań banku centralnego. Przyczynia się do budowania stabilności zachowań na rynku finansowym i dojrzałości korzystania z jego instrumentów, wpływa na rozwój systemów finansowych oraz pobudza kapitał społeczny mający wpływ na rozwój gospodarczy.

W 2012 r. NBP dofinansował łącznie 186 projektów edukacyjnych o różnej skali, w tym 82 ogólnopolskie oraz 104 lokalne i regionalne.

Przedsięwzięcia były skierowane do różnych grup społecznych i zawodowych, w tym do środowisk szkolnych, studenckich, dziennikarzy oraz osób ze wsi i niewielkich miejscowości. We współpracy z podmiotami zewnętrznymi zrealizowano takie projekty, jak: Moje Finanse (ponad 120 tys. uczniów i 1,6 tys. nauczycieli), Ekonomia na co dzień (ponad 120 tys. uczniów i 3 tys. nauczycieli), Konkursy o Nagrodę Prezesa NBP na najlepszą pracę magisterską, doktorską i habilitacyjną, Konkurs na pracę pisemną, Olimpiada Przedsiębiorczości (ponad 20 tys. uczniów) i Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej (około 12 tys. uczniów), podyplomowe studium *System finansowy państwa oraz podstawy i praktyka polityki pieniężnej i fiskalnej*, studia podyplomowe *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro*, studia podyplomowe dla nauczycieli z zakresu podstaw przedsiębiorczości, program stypendiów pomostowych dla młodzieży ze wsi i małych miasteczek podejmujących naukę na kierunkach związanych z bankowością, finansami lub ekonomią oraz Ekonomiczny Uniwersytet Dzieci (około 1,5 tys. dzieci).

Nowatorskim projektem realizowanym we współpracy z TVP SA był Wielki Test Wiedzy Ekonomicznej, który obejrzało około 1,5 mln osób.

W ramach Klubu Przedsiębiorczych Nauczycieli IMPULS, zrzeszającego około 1000 nauczycieli gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z całej Polski, zrealizowano 19 projektów i konkursów edukacyjnych oraz 9 szkoleń.

Istotnymi obszarami działalności edukacyjnej w 2012 r. były zagadnienia związane z głównymi zadaniami banku centralnego – przeciwdziałanie inflacji i wspieranie stabilności systemu finansowego, a także przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I INFORMACYJNA

finansowego oraz upowszechnianie obrotu bezgotówkowego.

11.1.2. Rozwój systemu ewaluacji i planowania działań edukacyjnych

W 2012 r. wprowadzono dalsze zmiany w działalności edukacyjnej NBP, w tym:

- Wprowadzono kompleksowy system ewaluacji projektów edukacyjnych, który dostarcza obiektywne dane do oceny celowości i skuteczności prowadzonych działań. Różnymi formami ewaluacji zostały objęte wszystkie projekty edukacyjne, które rozpoczęły się w 2012 r.
- W celu lepszej identyfikacji potrzeb społecznych w zakresie edukacji ekonomicznej przeprowadzono badania diagnozujące stan wiedzy i świadomości ekonomicznej Polaków. Ich wyniki zostaną wykorzystane do planowania działań edukacyjnych w następnych latach.

11.1.3. Portal Edukacji Ekonomicznej – NBPortal

W 2012 r. NBPortal.pl odwiedziło 725 tys. użytkowników, otwarto około 20 tys. nowych kont (wzrost o około 10% w stosunku do 2011 r.), a kursy e-learningowe ukończyło około 4 tys. osób (wzrost o ponad 20% w stosunku do roku poprzedniego).

11.1.4. Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka

NBP kontynuował prace dotyczące utworzenia Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka – placówki edukacyjnej, prezentującej dzieje pieniądza, historię bankowości centralnej i komercyjnej oraz przybliżającej działanie głównych mechanizmów w świecie finansów.

W 2012 r. prace objęły przede wszystkim: przygotowanie dokumentacji wykonawczej i zasad udostępniania zasobów Centrum docelowym grupom odbiorców (w tym osobom niepełnosprawnym) oraz gromadzenie eksponatów, zasobów ikonograficznych i dokumentacji historycznej dotyczącej polskiej bankowości.

11.2. Działalność informacyjna i promocyjna

11.2.1. Kampanie informacyjno-promocyjne

W 2012 r. NBP przeprowadził następujące kampanie o charakterze informacyjno-promocyjnym z elementami edukacji ekonomicznej:

- *Bezpieczne pieniądze. Podaj dalej.* Kampania została zorganizowana we współpracy z Komendą Główną Policji w związku z odbywającymi się w Polsce Mistrzostwami Europy w Piłce Nożnej Euro 2012. Jej celem było zwiększenie bezpieczeństwa obrotu pieniężnego i przeciwdziałanie oszustwom. W ramach akcji zaznajamiano z zabezpieczeniami polskich banknotów i zasadami bezpiecznego korzystania z kart płatniczych i bankomatów. Na potrzeby kampanii stworzono aplikacje multimedialne, które bezpłatnie udostępniano wszystkim zainteresowanym.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I INFORMACYJNA

- *Nie daj się nabrać. Sprawdź, zanim podpiszesz.* Akcja, której zakończenie planowane jest na koniec 2013 r., ma na celu zwrócenie uwagi społeczeństwa na ryzyko związane z zawieraniem umów finansowych, które nie podlegają szczególnemu nadzorowi państwa (umowy z tzw. parabankami). Oprócz NBP w kampanii bierze udział 6 instytucji publicznych: BFG, KNF, MF, Ministerstwo Sprawiedliwości, Policja i UOKiK.
- *Kampania informująca o działaniach NBP na rzecz obniżenia opłat kartowych w Polsce.* Organizowano konferencje i spotkania prasowe z udziałem ekspertów NBP oraz inicjowano publikacje w mediach poświęcone tematyce opłaty interchange.

11.2.2. Prezentacja działań NBP w Internecie

W 2012 r. podjęto następujące działania w zakresie prezentowania działań NBP w Internecie:

- Udziękowano treść strony internetowej NBP.pl za pomocą syntezatora mowy, unowocześniono wyszukiwarkę oraz udostępniono aplikacje poświęcone polskim pieniądzom przeznaczone na urządzenia mobilne.
- Przygotowano nowe sekcje informacyjne, m.in. promujące Akademię Dostępne Finanse i Centrum Informacji o Euro oraz rozbudowano dział poświęcony konferencjom i warsztatom naukowym organizowanym przez NBP. Rozwijano również działania informacyjne w mediach społecznościowych (m.in. Twitter, YouTube i Facebook).
- Rozwijano portal internetowy ObserwatorFinansowy.pl: wprowadzono sekcję z artykułami w języku angielskim, rozpoczęto współpracę ze środowiskiem akademickim (konkurs dla studentów ekonomii pt.: *Gdyby to zależało ode mnie...*) i rozpowszechniono informację o portalu w serwisie społecznościowym Facebook. Od 2011 r. liczba czytelników Obserwatora wzrosła czterokrotnie.

W 2012 r. stronę internetową nbp.pl odwiedzało średnio ponad 1,5 miliona użytkowników miesięcznie.

11.2.3. Kontakty z mediami i analitykami rynkowymi

W ramach kontaktów z mediami i analitykami rynkowymi w 2012 r. NBP:

- promował i rozpowszechniał wśród dziennikarzy raporty i analizy opracowywane w NBP, w szczególności dotyczące systemu finansowego i polityki pieniężnej,
- przeprowadził jubileuszową (dziesiątą) edycję Konkursu o Nagrodę im. Władysława Grabskiego,
- udzielił odpowiedzi na ponad 500 zapytań prasowych,
- organizował spotkania z dziennikarzami i konferencje prasowe po posiedzeniach Rady Polityki Pieniężnej.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I INFORMACYJNA

11.2.4. Pozostałe działania informacyjno-promocyjne

Pozostałe działania NBP o charakterze informacyjno-promocyjnym objęły w 2012 r.:

- Promowanie monet i banknotów kolekcjonerskich. Przygotowano kolejną edycję wystawy *Portrety i Monety*, zawierającą ponad 100 fotografii polskich olimpijczyków i piłkarzy prezentujących najpiękniejsze monety okolicznościowe NBP. Wystawę można było oglądać w wielu miastach Polski. Dochód z licytacji zdjęć przekazano na rzecz Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.
- Zorganizowanie Dni Otwartych. Podczas dziewiątej edycji Centralę NBP i oddziały okręgowe odwiedziło łącznie około 40 tys. zwiedzających. Dni zorganizowano pod hasłem: *NBP – skarbnica wiedzy o pieniądzu*.
- Prowadzenie Centrum Informacji o Euro. Celem działania, utworzonego w 2012 r. Centrum jest podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat Unii Gospodarczej i Walutowej oraz konsekwencji przyjęcia przez Polskę wspólnej waluty. W pierwszym roku działalności zrealizowano wiele przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych. Ważnym wydarzeniem była wystawa pt. *Euro, waluta europejska*, zorganizowana wspólnie z Komisją Europejską. Centrum ma charakter pilotażowy i obejmuje swoimi działaniami obszar woj. łódzkiego.

11.3. Działalność wydawnicza

W 2012 r. wydano następujące publikacje periodyczne: *Raport Roczny, Sprawozdanie z działalności NBP, Założenia polityki pieniężnej, Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej, Plan działalności NBP na lata 2013-2015, Rozwój systemu finansowego w Polsce, Międzynarodowa pozycja inwestycyjna Polski, Raport Roczny 2011 - Płynność sektora bankowego, Instrumenty polityki pieniężnej, Raport o inflacji, Bilans płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej, Biuletyn Informacyjny, Informację Wstępną, Bank i Kredyt (z dodatkiem edukacyjnym Stabilność finansowa od A do Z)*.

W ramach współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym NBP wydawał *Biuletyn Miesięczny* w języku polskim.

Ukazywały się również opracowania z serii *Materiały i Studia* oraz *NBP Working Paper* (szczegółowy wykaz za 2012 r. zawiera załącznik 6).

11.4. Rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i listów

W 2012 r. rozpatrzono 5575 spraw skierowanych do NBP (w 2011 r. 6099), w tym 5448 listów (w 2011 r. 5948) oraz 127 skarg i wniosków (w 2011 r. 151).

Spośród nadesłanych spraw 5151 załatwiono w NBP, a 424 (8,2%) przekazano, zgodnie z kompetencjami, do banków i innych instytucji.

Sprawy rozpatrzone w NBP dotyczyły w szczególności: dostępności monet kolekcjonerskich, ofert pracy i ofert praktyk studenckich lub zawodowych, udzielenia

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I INFORMACYJNA

wsparcia finansowego, informacji o działalności banków i prawie bankowym, spraw dewizowych, a także innych spraw, m.in. następców prawnych zlikwidowanych banków, papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa, informacji w związku z pisanymi przez studentów pracami, przekazania wydawnictw NBP.

11.5. Centralna Biblioteka NBP

Centralna Biblioteka NBP gromadzi publikacje z zakresu nauk ekonomicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień bankowości i pieniądza. Zbiory Biblioteki są udostępniane wszystkim zainteresowanym w czytelni lub za pośrednictwem wypożyczalni.

W 2012 r. z wypożyczalni skorzystało 7906 czytelników, którym udostępniono około 10,2 tys. książek. W ramach współpracy międzybibliotecznej zasoby NBP były otwarte dla ponad 70 instytucji. Łącznie ze zbiorów Centralnej Biblioteki skorzystało około 13 tys. czytelników, którym udostępniono 35,8 tys. książek.

Najważniejsze działania w 2012 r.:

- przeprowadzenie 186 projektów edukacyjnych,
- zorganizowanie 3 kampanii informacyjnych dotyczących: bezpieczeństwa finansowego podczas Euro 2012, działalności parabanków i opłat *interchange*,
- przeprowadzenie przez Centrum Informacji o Euro licznych działań edukacyjno-informacyjnych.

12. Działalność legislacyjna⁶⁸

12.1. Działalność legislacyjna organów NBP

W 2012 r. organy NBP wydały 127 aktów prawnych, z których 25 wydał Prezes NBP, 12 RPP, a 90 Zarząd NBP. Spośród aktów prawnych wydanych przez organy NBP:

- 18 zarządzeń Prezesa NBP opublikowano w Monitorze Polskim⁶⁹, a jedno w Dzienniku Urzędowym NBP,
- 1 obwieszczenie Prezesa NBP opublikowano w Dzienniku Urzędowym NBP,
- 3 uchwały RPP opublikowano w Monitorze Polskim, a 8 uchwał RPP w Dzienniku Urzędowym NBP,
- 3 uchwały Zarządu NBP opublikowano w Monitorze Polskim, 5 uchwał Zarządu NBP w Dzienniku Urzędowym NBP.

12.2. Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych i nienormatywnych

Zgodnie z ustawą o Narodowym Banku Polskim NBP współdziałał z organami państwa, opiniując projekty aktów normatywnych i nienormatywnych, które dotyczyły polityki gospodarczej i miały znaczenie dla systemu bankowego. Dążył przy tym do zapewnienia stabilności systemu finansowego oraz bezpieczeństwa i rozwoju systemu bankowego.

W 2012 r. NBP otrzymał:

- 192 dokumenty nadesłane w ramach uzgodnień międzyresortowych,
- 697 dokumentów nadesłanych w ramach prac Komitetu Rady Ministrów (KRM),
- 75 projektów ustaw nadesłanych z Kancelarii Sejmu RP.

W 2012 r. pracownicy NBP wzięli udział w 14 konferencjach uzgodnieniowych i 7 komisjach prawnych, a także w 68 posiedzeniach komisji i podkomisji sejmowych oraz senackich.

Do najważniejszych projektów aktów prawnych zaopiniowanych przez NBP w 2012 r., niedotyczących bezpośrednio sektora bankowego (akty dotyczące sektora bankowego zostały wskazane w pkt 12.3), należały:

- Projekty uchwalonych ustaw:
 - ustawa z dnia 11 maja 2012 r. o ratyfikacji decyzji Rady Europejskiej nr 2011/199/UE z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie zmiany art. 136 Traktatu

⁶⁸ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 7, art. 12, art. 16 ust. 3, art. 17 ust. 3 pkt 2 i ust. 4 ustawy o NBP oraz na podstawie przepisów innych ustaw zgodnie z zawartymi w nich upoważnieniami dla organów NBP do wydania aktów prawnych.

⁶⁹ W tym jedno zarządzenie, podpisane przez Prezesa NBP w grudniu 2012 r., zostało ogłoszone w styczniu 2013 r.

DZIAŁALNOŚĆ LEGISLACYJNA

o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do mechanizmu stabilności dla państw członkowskich, których walutą jest euro (Dz.U. z dnia 2 lipca 2012 r., poz. 748),

- ustawa z dnia 28 czerwca 2012 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z dnia 20 lipca 2012 r., poz. 836),
- ustawa z dnia 10 października 2012 r. o zmianie ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z dnia 25 października 2012 r., poz. 1166),
- ustawa z dnia 24 października 2012 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z dnia 11 grudnia 2012 r., poz. 1385),
- ustawa z dnia 23 listopada 2012 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. z dnia 17 stycznia 2013 r., poz. 70).
- Projekty ustaw:
 - poselski projekt ustawy o Radzie Fiskalnej,
 - poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo - kredytowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw,
 - poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o nadzorze publicznym nad stosowaniem cen transakcyjnych,
 - dwa poselskie projekty ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym i niektórych innych ustaw,
 - poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi,
 - poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku od niektórych czynności związanych z likwidacją oraz ograniczeniem działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi,
 - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych.

NBP opiniował także, na potrzeby przygotowania stanowiska Rządu RP, projekty regulacji Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące systemu finansowego. Do najważniejszych należały:

- propozycje Komisji dotyczące zmian dyrektywy 94/19/WE w sprawie systemów gwarantowania depozytów,
- projekt dyrektywy w sprawie rynków instrumentów finansowych uchylającej dyrektywę 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady,

- projekt rozporządzenia w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniającego rozporządzenie w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, partnerów centralnych i repozytoriów transakcji.

W 2012 r. NBP przedstawił stanowisko do 26 spośród około 1,5 tys. dokumentów rozpatrzonych w ramach prac Komitetu do Spraw Europejskich. Do najważniejszych należały:

- projekt stanowiska rządu do projektów rozporządzeń dotyczących utworzenia jednolitego mechanizmu nadzorczego (SSM) oraz funkcjonowania Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) po utworzeniu SSM,
- projekt stanowiska rządu do projektu dyrektywy dotyczącej działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (*resolution*).

W 2012 r. NBP przekazał Prezesowi Rady Ministrów opinię do dokumentu *Program konwergencji. Aktualizacja 2012*.

NBP współtworzył także rozwiązania dotyczące głównych obszarów funkcjonowania państwa przez udział w pracach:

- Komisji Nadzoru Finansowego,
- Komitetu Stabilności Finansowej,
- Komitetu Standardów Rachunkowości,
- Komitetu Polityki Ubezpieczeń Eksportowych,
- Rady Rozwoju Rynku Finansowego,
- Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych.

Ponadto w ramach działalności legislacyjnej NBP przygotował projekt ustawy o zaokrągleniu kwot płatności gotówkowych i kwot pieniężnych wyrażonych w złotych. Projekt wraz z uzasadnieniem został przekazany Ministrowi Finansów w celu rozważenia możliwości zainicjowania prac, które doprowadzą do przedłożenia tego projektu Sejmowi.⁷⁰

12.3. Projekty ustaw dotyczących funkcjonowania systemu bankowego

NBP zaopiniował:

- Projekty uchwalonych ustaw:
 - ustawa z dnia 27 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy o ostateczności rozrachunku

⁷⁰ Projekt ustawy został przekazany przez Prezesa NBP Ministrowi Finansów 19 grudnia 2012 r. W piśmie z 25 lutego 2013 r. Minister Finansów zasugerował prowadzenie przez NBP dalszych działań analitycznych dotyczących projektu, które są niezbędne do ewentualnego włączenia projektu do rządowego programu prac legislacyjnych.

DZIAŁALNOŚĆ LEGISLACYJNA

w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami, ustawy o niektórych zabezpieczeniach finansowych oraz ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. z 2012 r., poz. 173),

- ustawa z dnia 14 września 2012 r. o zmianie ustawy o kredycie konsumenckim oraz ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz.U. z dnia 30 października 2012 r., poz. 1193).
- Projekty ustaw:
 - dwa poselskie projekty ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych,
 - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz niektórych innych ustaw,
 - senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego oraz ustawy o funduszach inwestycyjnych.

12.4. Udział NBP w konsultowaniu projektów wspólnotowych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej

W 2012 r. NBP uczestniczył w opiniowaniu 95 projektów aktów prawnych, do których EBC wydał opinie⁷¹.

Spośród projektów wspólnotowych aktów prawnych najważniejsze opinie dotyczyły:

- projektów rozporządzeń dotyczących utworzenia jednolitego mechanizmu nadzorczego (SSM) oraz funkcjonowania Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) po utworzeniu SSM,
- projektu dyrektywy dotyczącej działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (*resolution*),
- projektu dyrektywy dotyczącej podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, a także projektu rozporządzenia w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (pakiet CRDIV/CRR),
- projektu dyrektywy w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFID), projektu rozporządzenia w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, partnerów centralnych i repozytoriów transakcji (MiFIR),

⁷¹ Zgodnie z postanowieniami Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Statutu ESBC i EBC do zadań EBC należy opiniowanie krajowych i wspólnotowych projektów aktów prawnych, dotyczących działalności emisyjnej, środków płatniczych, statusu i funkcjonowania narodowych banków centralnych, statystyki pieniężnej, systemów płatniczych oraz instytucji finansowych.

- projektów standardów technicznych Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA), uzupełniających rozporządzenie dotyczące instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, partnerów centralnych i repozytoriów transakcji (EMIR),
- projekt rozporządzenia w sprawie usprawnienia rozrachunku papierów wartościowych w UE oraz o centralnych depozytach papierów wartościowych, projekt rozporządzenia w sprawie krótkiej sprzedaży i wybranych aspektów dotyczących swapów ryzyka kredytowego (CDS) oraz projekt dyrektywy w sprawie systemu gwarantowania depozytów (dyrektywa DGS),
- projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie agencji ratingowych oraz projektu dyrektywy zmieniającej dyrektywę w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) i dyrektywę w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi w odniesieniu do nadmiernego polegania na ratingach kredytowych.

Przedmiotem konsultacji były także liczne projekty przepisów prawa, w tym. cypryjskiego, greckiego, hiszpańskiego, irlandzkiego, niemieckiego, węgierskiego i włoskiego uchwalone w związku z trwającym kryzysem finansowym i mające na celu przywrócenie bądź wzmocnienie stabilności finansowej w tych państwach.

Spśród regulacji krajowych opiniowane były również projekty polskich ustaw, które zostały wymienione w pkt 12.2 i 12.3⁷².

12.5. Udział w pracach związanych z przygotowaniem do przyjęcia euro przez Polskę

NBP kontynuował działalność w ramach międzyinstytucjonalnej struktury organizacyjnej ds. wprowadzenia euro w Polsce⁷³.

Tak jak w poprzednim roku Pełnomocnik Zarządu NBP ds. wprowadzenia euro współprzewodniczył Narodowemu Komitetowi Koordynacyjnemu do spraw Euro i Radzie Koordynacyjnej, a przedstawiciele NBP brali udział w pracach zespołów roboczych, w tym pełniąc funkcje przewodniczących i wiceprzewodniczących.

W 2012 r. koncentrowano się na przygotowaniu dokumentów opisujących działania, które trzeba będzie podjąć po ustaleniu daty wprowadzenia euro w Polsce.

⁷² Tytuły dostępnych na stronie internetowej EBC opinii o poszczególnych projektach aktów prawa polskiego odnoszą się do merytorycznej zawartości danego projektu i nie brzmią identycznie jak tytuły projektów źródłowych.

⁷³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 listopada 2009 r. w sprawie powołania Narodowego Komitetu Koordynacyjnego do spraw Euro, Rady Koordynacyjnej oraz Międzyinstytucjonalnych Zespołów Roboczych do spraw Przygotowań do Wprowadzenia Euro przez Rzeczpospolitą Polską (Dz.U. Nr 195, poz. 1505 z późn. zm.).

DZIAŁALNOŚĆ LEGISLACYJNA

Najważniejsze działania NBP w 2012 r.:

- opiniowanie projektów ustaw z krajów UE objętych kryzysem finansowym, mających na celu przywrócenie stabilności finansowej,
- uczestnictwo w pracach międzyinstytucjonalnej struktury organizacyjnej ds. wprowadzenia euro w Polsce.

13. Współpraca międzynarodowa⁷⁴

13.1. Realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej

13.1.1. Współpraca w ramach Europejskiego Systemu Banków Centralnych

Przedstawiciele NBP brali udział w pracach ESBC w zakresie wynikającym ze statusu banku centralnego państwa członkowskiego UE pozostającego poza strefą euro.

W 2012 r. Prezes NBP uczestniczył w kwartalnych posiedzeniach Rady Ogólnej EBC (organu decyzyjnego EBC). Do jej zadań należy w szczególności opiniowanie aktów prawnych wydawanych przez Radę Prezesów EBC, współdziałanie przy wykonywaniu zadań związanych ze sprawozdawczością statystyczną oraz udział w ustalaniu nieodwołalnych kursów walutowych państw przystępujących do strefy euro.

Przedmiotem obrad Rady Ogólnej EBC były kwestie dotyczące głównie: sytuacji makroekonomicznej państw członkowskich UE, stabilności finansowej oraz monitorowania działalności banków centralnych w związku z tzw. zakazem finansowania monetarnego sektora publicznego ze środków banku centralnego⁷⁵ i zakazem uprzywilejowanego dostępu⁷⁶.

Przedstawiciele NBP byli członkami 12 komitetów ESBC oraz licznych grup roboczych i zespołów zadaniowych ESBC. W trakcie spotkań tych gremiów omawiano zagadnienia dotyczące:

- bieżącej sytuacji makroekonomicznej w krajach UE oraz na rynkach finansowych,
- monitorowania zmian w prawie krajowym poszczególnych państw członkowskich dotyczących zapewnienia równowagi budżetowej,
- konkurencyjności i nierównowag zewnętrznych państw strefy euro,
- dostosowania statystyki do zasad ESA 2010, pozyskiwania danych z instytucji ubezpieczeniowych, wprowadzenia statystyki posiadaczy papierów wartościowych oraz wpływu planowanego mechanizmu jednolitego nadzoru na zadania statystyczne,
- uruchomienia systemu TARGET2-Securities,
- ryzyka związanego z fałszerstwami banknotów euro,
- doświadczeń banków centralnych ESBC w zakresie komunikacji publicznej w kontekście kryzysu na rynkach światowych,
- dostępu publicznego do dokumentów EBC.

⁷⁴ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 5, art. 11 ust. 2 i 3, art. 23 ust. 7 ustawy o NBP oraz na podstawie przepisów Statutu EBC i ESBC.

⁷⁵ Wynikającym z art. 123 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

⁷⁶ Wynikającym z art. 124 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA

13.1.2. *Udział w pracach innych organów wspólnotowych*

W 2012 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach związanych z funkcjonowaniem następujących gremiów unijnych:

- Rady ECOFIN (w ramach nieformalnych posiedzeń),
- komitetów Rady UE, w tym Komitetu ds. Ekonomicznych i Finansowych (EFC),
- komitetów i grup roboczych Komisji Europejskiej,
- Komitetu ds. Statystyki Monetarnej, Finansowej i Bilansu Płatniczego (CMFB) oraz grup roboczych Eurostatu.

13.2. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi

13.2.1. *Współpraca z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)*

W 2012 r. w ramach współpracy z OECD eksperci NBP uczestniczyli w:

- posiedzeniach komitetów tematycznych i grup roboczych OECD (m.in. Komitetu Polityki Ekonomicznej, Grupy Roboczej ds. Krótkookresowych Prognoz Ekonomicznych, Grupy Roboczej ds. Analiz Polityki Makroekonomicznej i Strukturalnej, Komitetu Rynków Finansowych, Grupy Roboczej ds. Statystyki Finansowej),
- konferencjach oraz posiedzeniach Grupy Roboczej w ramach inicjatywy OECD International Network on Financial Education (Międzynarodowa grupa ds. edukacji finansowej),
- pracach Międzyresortowego Zespołu ds. OECD w Ministerstwie Gospodarki.

W lutym 2012 r. odbyło się - z udziałem przedstawiciela NBP - podsumowanie XII Przeglądu gospodarczego Polski. Głównym tematem przeglądu był „zielony wzrost”⁷⁷ oraz funkcjonowanie systemu opieki zdrowotnej.

13.2.2. *Współpraca z Grupą Banku Światowego*

W ramach współpracy z Grupą Banku Światowego w 2012 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w:

- Wiosennych Spotkaniach Rad Gubernatorów BŚ i MFW (w kwietniu w Waszyngtonie). Spotkania poświęcono m.in.: tworzeniu systemów zabezpieczeń społecznych (tzw. *safety nets*) oraz finansowaniu sektora prywatnego.
- Dorocznych Spotkaniach Rad Gubernatorów BŚ i MFW (w październiku w Tokio). Najważniejszymi tematami dyskusji były: ocena skuteczności działań

⁷⁷ Koncepcja „zielonego wzrostu” (ang. *green growth*) przyjęta przez OECD uznaje za główne wyzwanie najbliższych lat wyjście z kryzysu oraz konieczność zapewnienia zrównoważonego rozwoju pod względem ekologicznym i społecznym.

WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA

podejmowanych przez BŚ oraz znaczenie zatrudnienia i tworzenia miejsc pracy dla rozwoju gospodarczo-społecznego.

- Spotkaniu przedstawiciele państw należących do Konstytuanty Szwajcarskiej (we wrześniu w Szwajcarii). Na spotkaniu omówiono dotychczasową współpracę w ramach Konstytuanty i perspektywy jej rozwoju, w szczególności w kontekście 20. rocznicy powstania Konstytuanty, przypadającej w 2012 r.

Ponadto w 2012 r.:

- Podpisano porozumienie pomiędzy Szwajcarią a Polską (Polskę reprezentowali Minister Finansów i Prezes NBP) w sprawie nowych zasad współpracy i przewodnictwa w Konstytuancie w MFW i Grupie BŚ. Istotną część porozumienia dotyczy wprowadzenia zasady rotacji na stanowisku Dyrektora Wykonawczego Konstytuanty MFW, a także – w przyszłości – na stanowisku Dyrektora Wykonawczego Konstytuanty Banku Światowego.
- Dyrektorka Zarządzająca BŚ Caroline Anstey była gościem honorowym zorganizowanego przez NBP seminarium pt. *Rozwój gospodarczy w zmieniającym się świecie*.
- NBP był współorganizatorem prezentacji dwóch raportów BŚ: *Global Economic Prospects Report 2012* oraz *Global Financial Development Report*.

W związku z pełnieniem funkcji przewodniczącego Komitetu Rozwoju BŚ i MFW Prezes NBP uczestniczył w 2012 r. w spotkaniach Grupy G20.

13.2.3. Współpraca z Międzynarodowym Funduszem Walutowym

W ramach współpracy z Międzynarodowym Funduszem Walutowym przedstawiciele NBP uczestniczyli przede wszystkim w:

- spotkaniach z przedstawicielami MFW podczas misji Funduszu w Polsce odbywającej się na podstawie art. IV umowy o MFW oraz w związku z wizytami ekspertów MFW w NBP, które były poświęcone m. in. pracom nad tworzeniem ram polityki makroostrożnościowej w Polsce,
- konsultacjach w sprawie dokumentów rozpatrywanych przez Radę Dyrektorów Wykonawczych MFW.

Narodowy Bank Polski, uczestniczący od listopada 2011 r. w czasowym podwyższeniu zasobów finansowych MFW w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych (New Arrangements to Borrow – NAB), pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki, do kwoty odpowiadającej 2,53 mld SDR. Na koniec 2012 r. MFW wykorzystał w ramach NAB kwotę odpowiadającą 298,5 mln SDR⁷⁸.

W 2012 r. NBP prowadził prace nad przyznaniem Polsce dostępu do Elastycznej Linii

⁷⁸ W latach 2011-2012 NBP udzielił MFW pożyczek w ramach NAB na kwotę 301 mln SDR oraz otrzymał spłatę pożyczki w 2012 r. w kwocie 2,5 mln SDR.

WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA

Kredytowej na kolejny okres⁷⁹.

W 2012 r. na wniosek Ministra Finansów Zarząd NBP upoważnił Prezesa NBP do zadeklarowania Rządowi RP i MFW gotowości NBP do udziału w czasowym zwiększeniu zasobów finansowych MFW w formie pożyczki dwustronnej. Decyzja o udzieleniu pożyczki MFW została podjęta przez Zarząd NBP w 2013 r.⁸⁰

13.2.4. Współpraca z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju

W maju 2012 r. odbyło się XXI Doroczne Spotkanie Rady Gubernatorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju w Londynie, podczas którego wybrano nowego Prezesa EBOR. Postanowiono również, że XXIII Doroczne Spotkanie Rady Gubernatorów EBOR odbędzie się w maju 2014 r. w Warszawie. Ponadto w 2012 r.:

- Wizytę w Polsce złożyli: ustępujący Prezes EBOR, Thomas Mirow oraz jego następca, Suma Chakrabarti.
- Odbyła się wizyta przedstawicieli Rady Dyrektorów EBOR. Jej celem było przedstawienie sytuacji ekonomicznej Polski oraz omówienie możliwości realizacji w Polsce kolejnych projektów finansowanych przez EBOR.

13.2.5. Współpraca z Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych (BIS)

W 2012 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w 6 spotkaniach Gubernatorów BIS.

Na dorocznym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy BIS, które odbyło się 24 czerwca 2012 r., przyjęto 82. *Raport Roczny* oraz zatwierdzono bilans Banku na dzień 31 marca 2012 r. Zaakceptowano również rachunek wyników, który wykazał zysk netto w wysokości 758,9 mln SDR, z czego 168,4 mln SDR przeznaczono na wypłatę dywidendy. NBP otrzymał dywidendę w wysokości 2 mln 440 tys. SDR.

13.2.6. Międzynarodowy Bank Współpracy Gospodarczej

W 2012 r. przedstawiciele NBP wraz z przedstawicielami Ministerstwa Finansów opracowywali stanowiska dotyczące funkcjonowania Banku oraz uczestniczyli w posiedzeniach Rady MBWG i spotkaniach roboczych.

13.2.7. Współpraca w ramach Inicjatywy Wiedeńskiej

W 2012 r. Prezes NBP został wybrany na Przewodniczącego Komitetu Sterującego Inicjatywy Wiedeńskiej 2. Stanowi ona forum koordynacji współpracy pomiędzy władzami: krajów macierzystych i goszczących⁸¹, instytucji europejskich

⁷⁹ W dniu 18 stycznia 2013 r. Rada Dyrektorów Wykonawczych MFW podjęła decyzję o udostępnieniu Polsce Elastycznej Linii Kredytowej (ang. Flexible Credit Line, FCL) w wysokości 22 mld SDR (ok. 33,8 mld USD, 1303% udziału Polski w MFW) na kolejne dwa lata. Podobnie jak w przypadku FCL przyznanej Polsce 2 lipca 2010 r. oraz 21 stycznia 2011 r. również obecnie NBP obsługuje Linie jako agent finansowy Rządu na podstawie art. 52 ust. 3 Ustawy o NBP.

⁸⁰ W dniu 11 lutego 2013 r. Zarząd NBP wyraził zgodę na zawarcie umowy pożyczki dwustronnej pomiędzy Narodowym Bankiem Polskim a Międzynarodowym Funduszem Walutowym. Maksymalna kwota pożyczki będzie stanowić równowartość w SDR kwoty 6,27 mld euro. Po złożeniu podpisów przez strony umowy (NBP i MFW), weszła ona w życie 15 marca 2013 r.

⁸¹ Kraj macierzysty oznacza państwo UE, w którym dana instytucja kredytowa uzyskała zezwolenie na prowadzenie działalności. Kraj goszczący oznacza państwo UE, w którym dana instytucja kredytowa posiada oddział lub świadczy usługi poprzez bank zależny.

i międzynarodowych instytucji finansowych. Jej celem jest wspieranie stabilnej bankowości transgranicznej w krajach Europy Środkowej, Wschodniej i Południowowschodniej, oraz zabezpieczanie się przed nieuporządkowanym procesem delearowania.

Inicjatywa została utworzona i działała w czasie globalnego kryzysu finansowego w latach 2008–2009. W styczniu 2012 r. wznowiła działalność pod nazwą Inicjatywa Wiedeńska 2.

13.3. Pomoc techniczna i szkoleniowa

W 2012 r. w ramach programu pomocy technicznej i szkoleniowej (*Technical Cooperation for Transition*) NBP zrealizował następujące przedsięwzięcia pomocowe:

- 21 wizyt studyjnych, 36 wyjazdów eksperckich i 4 staże,
- 7 seminariów (w tym jedno we współpracy z Narodowym Bankiem Szwajcarii i jedno z Polską Wytwórnią Papierów Wartościowych SA oraz Mennicą Polską) poświęconych stabilności finansowej, systemowi płatniczemu, emisji banknotów i monet, bezpieczeństwu telekomunikacyjnemu i ochronie informacji, zarządzaniu zasobami ludzkimi, polityce promocyjnej i edukacyjnej oraz prawnym aspektom funkcjonowania NBP,
- 7 warsztatów dotyczących polityki pieniężnej, wyrównywania sezonowego szeregów czasowych, ekonometrii bayesowskiej, zarządzania ryzykiem finansowym, statystyki bilansu płatniczego, oczekiwań inflacyjnych i analizy danych statystycznych szeregów czasowych.

W przedsięwzięciach pomocowych wzięło udział łącznie 329 osób z 29 banków centralnych.

Ponadto w 2012 r. NBP:

- kontynuował działania w ramach projektu współpracy bliźniaczej Banku Francji na rzecz Centralnego Banku Tunezji (*Setting a monetary policy framework based on inflation targeting at the Central Bank of Tunisia*),
- zakończył działania w ramach programu pomocy Europejskiego Banku Centralnego na rzecz Narodowego Banku Serbii,
- przyjął *Program pomocy technicznej NBP na lata 2013–2015*, określający kierunki rozwoju działalności pomocowej NBP.

Najważniejsze działania w 2012 r.:

- wypracowanie nowych zasad przewodniczenia Konstytuancie w MFW i Grupie Banku Światowego,
- zaangażowanie NBP w Inicjatywę Wiedeńską 2.

DZIAŁALNOŚĆ WEWNĘTRZNA

14. Działalność wewnętrzna⁸²

14.1. Zarządzanie zasobami ludzkimi

14.1.1. Zatrudnienie w NBP

W 2012 r. przeciętne zatrudnienie w Narodowym Banku Polskim nie zmieniło się w stosunku do 2011 r. i wyniosło 3642 etaty.

Zmiany przeciętnego zatrudnienia w NBP w latach 2009–2012 przedstawia Tabela 9.

Tabela 9. Zmiana przeciętnego zatrudnienia w NBP w latach 2009–2012

	2009	2010	2010-2009	2011	2011-2010	2012	2012-2011	2012-2009
Ogółem	3 770	3 666	-104	3 642	-24	3 642	0	-128
Centrala	1 638	1 690	52	1 702	12	1 700	-2	62
Oddziały okręgowe	1 842	1 720	-122	1 716	-4	1 715	-1	-127
ZUG	290	256	-34	224	-32	227	3	-63

Źródło: dane NBP.

Koszty wynagrodzeń pracowników NBP wraz z narzutami na wynagrodzenia w 2012 r. były o 5,4% wyższe niż w 2011 r., a wraz z kosztami rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników wzrosły o 6,3%.

14.1.2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników NBP

Celem działalności szkoleniowej NBP jest zapewnienie kompetentnej i rzetelnej kadry. W 2012 r. na jednego pracownika przypadało średnio 3,5 szkolenia. Ocena efektywności szkoleń, cyklicznie przeprowadzana w NBP, utrzymała się na wysokim poziomie i w 2012 r. wyniosła 4,8 (w skali 1 do 5).

Ponadto w 2012 r.:

- przeprowadzono pierwszą edycję *Programu rozwoju kadry kierowniczej NBP*,
- wspierano adaptację nowych pracowników Banku,
- zorganizowano praktyki dla 65 studentów uczelni krajowych i 14 studentów uczelni zagranicznych (program praktyk studenckich został opracowany dla osób, które przygotowują prace dyplomowe z dziedziny finansów i bankowości).

⁸² Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 7–8, 10–11, art. 17 ust 1, ust. 3 pkt 2 i ust. 4 oraz art. 56–57 ustawy o NBP.

14.2. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym i ryzykiem zgodności

W 2012 r. kontynuowano działania, których celem jest ograniczanie ryzyka operacyjnego. Polegają one na minimalizowaniu możliwości wystąpienia niekorzystnych zdarzeń, które wynikają z niewłaściwego zarządzania lub zawodności działania zasobów Banku (m.in. systemów IT, mienia, pracowników) lub spowodowanych zdarzeniami zewnętrznymi, w tym:

- prowadzono prace nad rozszerzeniem procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP, w tym dotyczące zmiany regulacji wewnętrznych,
- wprowadzono nowe funkcje w systemie informatycznym wspierającym zarządzanie ryzykiem operacyjnym,
- przeprowadzano cykliczne oceny poziomu ryzyka operacyjnego, a uzyskane wyniki przedstawiano Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem i Zarządowi NBP.

14.3. Działalność inwestycyjna i remontowa

W 2012 r. nakłady na realizację zadań i zakupów inwestycyjnych wyniosły 96,1 mln zł (w 2011 r. 66,2 mln zł).

Na budownictwo inwestycyjne wydano 24,7 mln zł (25,7% poniesionych nakładów). Najważniejsze zadania to:

- modernizacja budynków po Polskiej Akademii Nauk – 12,9 mln zł,
- modernizacja pomieszczeń Centrali NBP – 3,3 mln zł,
- przebudowa Oddziału Okręgowego w Warszawie w celu uzyskania powierzchni dla nowych sorterów banknotów – 1,4 mln zł.

W kwietniu 2012 r. zakończono modernizację budynków po Polskiej Akademii Nauk. Dzięki tej inwestycji uzyskano dodatkową powierzchnię biurową, poprawiono warunki pracy i poczyniono oszczędności, rezygnując z wynajmowania dodatkowych powierzchni. W zmodernizowanych budynkach znajdzie się również Centrum Pieniądza NBP.

Wydatki dotyczyły także modernizacji zabezpieczeń technicznych i teleinformatycznych, poprawy stanu technicznego obiektów bankowych i instalacji budowlanych.

Kolejną pozycję inwestycyjną stanowiły zakupy z zakresu teleinformatyki i telekomunikacji – 60,6 mln zł (63,0% poniesionych nakładów). Poniesione koszty dotyczyły:

- oprogramowania narzędziowego i administracyjnego – 11,5 mln zł,
- modernizacji infrastruktury sieciowej – 10,0 mln zł,
- wymiany serwerów – 9,2 mln zł,

DZIAŁALNOŚĆ WEWNĘTRZNA

- pamięci masowej i sieci SAN (Storage Area Network) – 7,8 mln zł,
- modernizacji sieci strukturalnej i serwerowni – 4,9 mln zł,
- zakupu mikrokomputerów – 4,2 mln zł.

Inwestycje umożliwiły zapewnienie niezbędnego poziomu bezpieczeństwa systemów, zastąpienie zużytej infrastruktury teleinformatycznej oraz utrzymanie właściwego, wysokiego poziomu obsługi klientów NBP.

Na zakupy gotowych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych wydano 10,8 mln zł (11,3% poniesionych nakładów).

W 2012 r. na remonty i konserwacje majątku NBP wydano 47,6 mln zł (w 2011 r. – 44,4 mln zł). Poniesione koszty obejmowały:

- remonty budynków – 8,3 mln zł,
- konserwacje – 39,3 mln zł (w tym: konserwacje budynków i instalacji – 8,7 mln zł, konserwacje maszyn i urządzeń kasowo-skarbcowych oraz samochodów do transportu i ochrony wartości – 9,5 mln zł, konserwacje sprzętu telekomunikacyjnego i teleinformatycznego – 18,0 mln zł, konserwacje systemów zabezpieczeniowych – 1,5 mln zł, konserwacje pozostałych maszyn i urządzeń – 1,6 mln zł).

14.4. Obsługa informatyczna systemu bankowego i NBP

W 2012 r. przeprowadzono w NBP następujące prace w zakresie informatyki:

- Podjęto decyzję o przeniesieniu ośrodka zapasowego NBP do Centrum Przetwarzania Danych Ministerstwa Finansów w Radomiu i podpisano porozumienie z MF w tej sprawie. Zawarto także umowy z dostawcami zewnętrznymi na obsługę nowego ośrodka. Pozwoliło to na podjęcie decyzji o zaniechaniu budowy ośrodka zapasowego w Zalesiu, której koszty określono na kwotę około 77 mln zł.
- Wdrożono nowe systemy: system NBP-PHA zastępujący SORBNET-EURO (od 1 stycznia 2012 r.) oraz system TKW2 (Tabele Kursów Walut 2).
- Podpisano aneks do umowy z Sygnity, co pozwoliło na znaczne obniżenie kosztów obsługi systemu ZSK i stworzyło warunki do jego rozwoju.
- Poprawiono funkcjonowanie systemów informatycznych w NBP (system SWIFT, system zarządzania prawami dostępu w usłudze Active Directory, infrastruktura Windows).
- Prowadzono prace projektowe nad nowymi systemami, w tym: SKARBNET4 (połączenie systemów SKARBNET3 i SEBOP), Nowa Bankowość Elektroniczna (NBE), SORBNET2 (systemem rozliczeń międzybankowych w złotych), rozbudową systemu SIS, systemem EWIB 2.0 (Internetowa Baza Ewidencji Numerów Instytucji Finansowych) oraz nową platformą architektoniczną SOA (Service Oriented Architecture).

14.5. Audyt wewnętrzny

W 2012 r. przeprowadzono 37 zadań audytowych (w 2011 r. – 34) i 5 zadań doradczych (w 2011 r. – 6). Działania audytowe koncentrowały się na działalności emisyjno-skarbcowej, informatycznej i funkcjonowaniu systemu ochrony w NBP. Audytami objęto również procedury w zakresie prowadzenia polityki pieniężnej, działań na rzecz stabilności finansowej i zarządzania ryzykiem finansowym.

Skontrolowano pracę 18 departamentów Centrali i ZUG oraz 10 oddziałów okręgowych NBP. W wyniku przeprowadzonych audytów sformułowano ustalenia, zalecenia i rekomendacje.

14.6. Ochrona i zabezpieczenia

W 2012 r. prowadzono działania w zakresie systemu bezpieczeństwa w NBP, w tym dotyczące zapewnienia ciągłości działania, ochrony informacji, danych osobowych i systemów informatycznych, bezpieczeństwa obiektów, osób i wartości pieniężnych oraz świadczenia usług kryptograficznych i certyfikacyjnych. W szczególności:

- Monitorowano wpływ budowy II linii metra na infrastrukturę Centrali NBP. Odkopanie niewybuchu w pobliżu siedziby Banku pozwoliło przetestować (z pozytywnym rezultatem) Plan Ciągłości Działania NBP.
- Opracowano wieloletni plan modernizacji zabezpieczeń technicznych w NBP i rozpoczęto pierwszy etap jego wdrażania.
- Dzięki przystosowaniu infrastruktury klucza publicznego do standardów ESBC umożliwiono wykorzystanie certyfikatów kryptograficznych NBP w zewnętrznych systemach bankowych.
- Zainaugurowano, wspólnie ze Związkiem Banków Polskich, cykl dorocznych konferencji na temat bezpieczeństwa i ochrony banków, stanowiący forum wymiany poglądów i doświadczeń przez środowisko bankowe w Polsce.

14.7. Działalność obsługowa

Zadania z zakresu działalności obsługowej realizowane przez Zakład Usług Gospodarczych obejmowały przede wszystkim obsługę kancelaryjną, poligraficzną oraz transportową, w tym transport wartości pieniężnych.

Najważniejsze działania w 2012 r.:

- podjęcie decyzji o zmianie lokalizacji ośrodka zapasowego NBP,
- prowadzenie prac w zakresie informatyki i ochrony, usprawniających funkcjonowanie NBP.

ZAŁĄCZNIKI

**SKRÓCONE SPRAWOZDANIE FINANSOWE NBP NA DZIEŃ
31 GRUDNIA 2012 R. WRAZ Z OPINIĄ NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO
REWIDENTA⁸³**

BILANS NBP NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2012 ROKU

AKTYWA	Nota	31.12.2011	31.12.2012
		w tys. złotych	
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	1	17 804 260,4	17 066 498,7
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych		316 654 533,9	320 541 064,4
2.1. Należności od MFW	2	10 145 391,3	9 584 003,4
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	3	306 509 142,6	310 957 061,0
3. Należności od rezydentów w walutach obcych		0,0	0,0
4. Należności od nierezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej		0,0	0,0
5.1. Podstawowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.2. Długoterminowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.3. Operacje dostrajające		0,0	0,0
5.4. Operacje strukturalne		0,0	0,0
5.5. Kredyty lombardowe		0,0	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	4	356 402,0	0,7
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej		0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa		1 957 070,8	1 311 880,9
10.1. Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	5	873 744,9	896 858,6
10.2. Pozostałe aktywa finansowe	6	193 895,2	182 496,9
10.3. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	7	72 111,0	5 971,9
10.4. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	8	56 741,2	49 400,0
10.5. Inne	9	760 578,5	177 153,5
Aktywa ogółem		336 772 267,1	338 919 444,7

⁸³ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie przepisów rozdziału 10 (art. 60-70) ustawy o NBP.

Załącznik 1

PASywa		31.12.2011	31.12.2012	
	Nota	w tys. złotych		
1.	Pieniądz w obiegu	10	112 089 532,0	113 666 844,1
2.	Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	11	119 823 979,6	153 632 729,7
2.1.	<i>Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)</i>		20 417 008,4	48 815 544,9
2.2.	<i>Depozyty na koniec dnia</i>		5 976 261,2	4 975 374,8
2.3.	<i>Depozyty o stałym oprocentowaniu</i>		0,0	0,0
2.4.	<i>Inne operacje polityki pieniężnej</i>		93 430 710,0	99 841 810,0
3.	Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	12	169 616,1	229 233,6
4.	Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	13	4 655 713,7	4 797 701,0
4.1.	<i>Zobowiązania wobec sektora rządowego</i>		4 606 627,8	4 742 282,3
4.2.	<i>Pozostałe zobowiązania</i>		49 085,9	55 418,7
5.	Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	14	323 361,4	149 356,3
6.	Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	15	16 126 196,1	15 819 629,3
7.	Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	16	10 056 395,7	10 864 085,8
8.	Zobowiązania wobec MFW	17	6 844 178,1	6 218 885,5
9.	Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10.	Pozostałe pasywa		862 282,6	262 126,6
10.1.	<i>Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych</i>	18	547 786,7	2 815,7
10.2.	<i>Rozliczenia międzyokresowe</i>	19	200 961,9	202 447,2
10.3.	<i>Inne</i>	20	113 534,0	56 863,7
11.	Rezerwy na przyszłe zobowiązania	21	105 412,5	113 734,8
12.	Różnice z wyceny	22	54 667 609,7	25 157 432,7
13.	Fundusze i rezerwy	23	13 868 759,7	13 924 502,4
13.1.	<i>Fundusz statutowy</i>		1 500 000,0	1 500 000,0
13.2.	<i>Fundusz rezerwowy</i>		534 733,7	966 590,7
13.3.	<i>Rezerwy</i>		11 834 026,0	11 457 911,7
14.	Wynik finansowy	24	-2 820 770,1	-5 916 817,1
14.1.	<i>Wynik finansowy roku bieżącego</i>		8 637 141,6	5 541 094,6
14.2.	<i>Strata z lat ubiegłych</i>		-11 457 911,7	-11 457 911,7
Pasywa ogółem			336 772 267,1	338 919 444,7

DYREKTOR DEPARTAMENTU
OPERACYJNO-RACHUNKOWEGO
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:
/-/ Grażyna Gielecińska

ZARZĄD
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Witold Kosiński
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczek
/-/ Jakub Skiba
/-/ Małgorzata Zaleska

Warszawa, dnia 28.03.2013

**RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT NBP ZA ROK ZAKOŃCZONY
31 GRUDNIA 2012 ROKU**

		2011	2012
	Nota	w tys. złotych	
1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii		-1 275 714,6	-3 164 885,1
1.1. Przychody z tytułu odsetek, dyskonta, premii	29	6 427 078,2	6 314 610,7
1.2. Koszty z tytułu odsetek, dyskonta, premii	30	7 702 792,8	9 479 495,8
2. Wynik z operacji finansowych		10 546 580,5	9 724 521,0
2.1. Przychody z operacji finansowych	31	11 121 839,0	10 676 334,2
2.2. Koszty operacji finansowych	32	1 341 839,5	493 100,8
2.3. Koszty niezrealizowane	33	278,6	834 826,7
2.4. Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	34	766 859,6	376 114,3
2.5. Koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych		0,0	0,0
3. Wynik z tytułu opłat i prowizji		-902,1	-109 484,2
3.1. Przychody z tytułu opłat i prowizji	35	35 488,9	34 626,1
3.2. Koszty z tytułu opłat i prowizji	36	36 391,0	144 110,3
4. Przychody z tytułu akcji i udziałów	37	72 783,3	21 226,6
5. Pozostałe przychody	38	342 596,2	148 958,2
A. Przychody netto ogółem [1+2+3+4+5]		9 685 343,3	6 620 336,5
6. Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia	39	429 935,1	457 198,0
7. Koszty administracyjne	40	259 270,7	269 259,1
8. Koszty amortyzacji	41	77 345,0	68 848,3
9. Koszty emisji znaków pieniężnych	42	262 048,3	267 436,2
10. Pozostałe koszty	43	19 602,6	16 500,3
B. Wynik finansowy roku bieżącego [A-6-7-8-9-10]	44	8 637 141,6	5 541 094,6

DYREKTOR DEPARTAMENTU
OPERACYJNO-RACHUNKOWEGO
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:
/-/ Grażyna Gielecińska

ZARZĄD
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Witold Kosiński
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczek
/-/ Jakub Skiba
/-/ Małgorzata Zaleska

Warszawa, dnia 28.03.2013

INFORMACJA DODATKOWA – DANE OGÓLNE

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP

Zgodnie z art. 227 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP”, jest centralnym bankiem państwa. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza.

NBP posiada osobowość prawną i nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych. NBP prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a jego siedzibą jest Warszawa.

Rolę, funkcje oraz zadania NBP określają:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2, z późniejszymi zmianami), zwana dalej ustawą o NBP,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 1376, z późniejszymi zmianami),
- Traktat o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, z późniejszymi zmianami) oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2, z późniejszymi zmianami).

Podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy także:

- organizowanie rozliczeń pieniężnych,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami,
- prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa,
- regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie,
- kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego,
- działanie na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego,
- opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Zgodnie z Konstytucją RP oraz ustawą o NBP, organami NBP są:

- 1) Prezes Narodowego Banku Polskiego (powoływany na sześcioletnią kadencję),
- 2) Rada Polityki Pieniężnej (członkowie powoływani na sześcioletnią, nieodnawialną kadencję),

3) Zarząd Narodowego Banku Polskiego (członkowie powoływani na okres sześciu lat).

Skład osobowy organów NBP na dzień 31 grudnia 2012 r.:

<u>Prezes NBP</u>	Marek Belka - powołany 10 czerwca 2010 r. - rozpoczął kadencję 11 czerwca 2010 r.
<u>Rada Polityki Pieniężnej</u>	
Przewodniczący	Marek Belka - od 11 czerwca 2010 r.
Członkowie	Andrzej Bratkowski - od 10 stycznia 2010 r. Elżbieta Chojna-Duch - od 10 stycznia 2010 r. Zyta Gilowska - od 19 lutego 2010 r. Adam Glapiński - od 19 lutego 2010 r. Jerzy Hausner - od 24 stycznia 2010 r. Andrzej Kaźmierczak - od 19 lutego 2010 r. Andrzej Rzońca - od 24 stycznia 2010 r. Jan Winiecki - od 24 stycznia 2010 r. Anna Zielińska-Głębocka - od 9 lutego 2010 r.
<u>Zarząd NBP</u>	
Przewodniczący	Marek Belka - od 11 czerwca 2010 r.
Pierwszy Zastępca Prezesa NBP	Piotr Wiesiołek - od 6 marca 2008 r.
Wiceprezes NBP	Witold Koziński - od 24 października 2008 r.
Członkowie	Eugeniusz Gatnar - od 25 marca 2010 r. Andrzej Raczek - od 7 września 2010 r. Jakub Skiba - od 2 listopada 2007 r. Zdzisław Sokal - od 13 marca 2007 r. Małgorzata Zaleska - od 3 sierpnia 2009 r.

Z dniem 13 marca 2013 r. zakończyła się kadencja członka Zarządu NBP Zdzisława Sokala.

1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2012 r. zostało sporządzone na podstawie przepisów:

- ustawy o NBP,
- uchwały nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP z 2003 r. Nr 22, poz. 38, z późniejszymi zmianami),

Załącznik 1

- uchwały nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP z 2010 r. Nr 17, poz. 19), zwanej dalej *uchwałą nr 12/2010*,
- uchwały nr 63/2008 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim, z późniejszymi zmianami,
- uchwały nr 29/2007 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 25 października 2007 r. w sprawie gospodarki składnikami majątku trwałego w Narodowym Banku Polskim, z późniejszymi zmianami.

1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok kalendarzowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r.

1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na 31 grudnia 2012 r. podlega badaniu i ocenie przez biegłego rewidenta – firmę PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Biegły rewident został wybrany w 2010 r. przez Radę Polityki Pieniężnej, zwaną dalej RPP, zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o NBP. Wyboru dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655, z późniejszymi zmianami) na okres trzech lat (badanie sprawozdania finansowego za lata: 2010, 2011 i 2012).

1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2011 rok

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na 31 grudnia 2011 r. zostało przyjęte przez RPP uchwałą nr 1/2012 w dniu 4 kwietnia 2012 r. oraz zatwierdzone przez Radę Ministrów uchwałą nr 92/2012 w dniu 12 czerwca 2012 r. Biegły rewident, badający to sprawozdanie finansowe – firma PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., wydał o nim opinię bez zastrzeżeń.

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na 31 grudnia 2011 r. NBP wykazał wynik finansowy w kwocie 8.637.141,6 tys. zł. W związku z tym, w 2012 r. NBP dokonał wpłaty z zysku do budżetu państwa w kwocie 8.205.284,5 tys. zł. Zgodnie z art. 62 ustawy o NBP 5% zysku, tj. kwota 431.857,1 tys. zł, zostało przeznaczone na fundusz rezerwowy.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

2.1. Podstawowe zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości NBP odpowiadają standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych, których podstawę stanowią Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego z dnia 11 listopada 2010 r. w sprawie ram prawnych rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Europejskim Systemie Banków Centralnych (EBC/2010/20, z późniejszymi zmianami), zwane dalej *Wytycznymi EBC*.

Sporządzając sprawozdanie finansowe, NBP stosuje następujące zasady rachunkowości:

- wiernego i rzetelnego obrazu,
- kontynuacji działania,
- ostrożności,
- istotności,
- porównywalności,
- memoriału.

2.2. Kontynuacja działania

Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności - zgodnie z art. 58 ustawy o NBP nie można ogłosić upadłości NBP.

2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych

W księgach rachunkowych roku obrotowego ujmuje się wszystkie zdarzenia gospodarcze, które wystąpiły w danym roku obrotowym.

Aktywa i zobowiązania, przychody i koszty ujmuje się w księgach rachunkowych, gdy:

- jest prawdopodobne, że wszelkie przyszłe korzyści ekonomiczne wpłyną albo zobowiązania zostaną uregulowane,
- ryzyka lub korzyści, związane ze składnikiem aktywów lub zobowiązań, zostały na NBP przeniesione,
- wartość składnika aktywów lub zobowiązania oraz przychodu lub kosztu może być określona w sposób wiarygodny.

Ujmując transakcje w księgach rachunkowych, NBP kieruje się przewidzianym w Wytycznych EBC tzw. podejściem ekonomicznym i w związku z tym stosuje następujące reguły:

- waluty obce i złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej lub terminowej ujmuje się w księgach rachunkowych (na kontach pozabilansowych) w dniu zawarcia umowy,

Załącznik 1

- odsetki, dyskonto i premie od aktywów i zobowiązań oraz instrumentów finansowych pozabilansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego⁸⁴.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej ujmuje się w księgach rachunkowych NBP zgodnie z tzw. podejściem kasowym, to jest w dniu rozliczenia.

2.4. Wycena na dzień bilansowy

W sprawozdaniu finansowym stosuje się zasadę wyceny bilansowej według cen/kursów rynkowych dla złota, walut obcych, papierów wartościowych zakupionych przez NBP (za wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu wymagalności oraz papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku) oraz instrumentów finansowych pozabilansowych. Efekty wyceny aktywów i zobowiązań do cen/kursów rynkowych obowiązujących na dzień bilansowy ujmuje się kierując się regułami:

- zaliczania do wyniku finansowego kosztów niezrealizowanych (ujemnych różnic z wyceny),
- niezaliczania do wyniku finansowego przychodów niezrealizowanych (dodatnich różnic z wyceny) – są one ujmowane w pasywach bilansu jako *Różnice z wyceny*.

Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań są wyceniane na bazie kosztu historycznego.

2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego

2.5.1. Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości

Zakupione złoto ujmuje się w księgach rachunkowych według ceny zakupu, natomiast należności i zobowiązania w złocie - według średniej ceny rynkowej złota ustalonej na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych. Ceny złota wyrażone w dolarze amerykańskim przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w złocie, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w złocie tworzą zasób złota, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu złota będący uśrednionym kosztem pozyskania uncji złota przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży złota (zrealizowanych

⁸⁴ Z wyjątkiem:

- odsetek od środków pieniężnych utrzymywanych na rachunkach *nostro*, które są ujmowane na dzień zapłaty,
- odsetek do zapłaty z tytułu rezerwy obowiązkowej oraz odsetek od aktywów i zobowiązań związanych z gospodarką własną, które są ujmowane na koniec miesiąca.

różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w złocie koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu złota.

Na dzień bilansowy złoto wycenia się według średniej ceny rynkowej złota, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Nie rozróżnia się efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje się je łącznie jako różnice z wyceny kursowej. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu złota.

2.5.2. Waluty obce

Walutę obcą zakupioną lub sprzedaną przez NBP za:

- walutę krajową - ujmuje się w księgach rachunkowych według kursu uzgodnionego w umowie lub określonego odrębnym przepisem,
- inną walutę obcą - ujmuje się w księgach rachunkowych według wartości waluty obcej kwotowanej, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

W pozostałych przypadkach walutę obcą przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień wystąpienia zdarzenia gospodarczego, albo według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w danej walucie obcej, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w tej walucie tworzą zasób waluty obcej, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Zasób waluty obcej jest wyznaczany odrębnie dla każdej waluty obcej. Średni koszt zasobu waluty obcej, będący uśrednionym kosztem pozyskania jednostki waluty obcej przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży waluty obcej (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w walutach obcych koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu waluty obcej.

Na dzień bilansowy waluty obce wycenia się według kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie waluty obcej (złota) z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie waluty obcej (złota). Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu waluty obcej.

Specjalne Prawo Ciągnięcia (SDR) jest traktowane jako odrębna waluta obca.

Załącznik 1

Transakcjami powodującymi zmianę stanu SDR są transakcje denominowane w SDR lub transakcje w walutach obcych replikujące skład koszyka SDR (zgodnie z odpowiednią definicją i wagami koszyka). Przy ujmowaniu przychodów i kosztów niezrealizowanych na dzień bilansowy przyjmuje się zasadę, że zasób SDR obejmuje desygnowane pojedyncze zasoby walut obcych, tworzące koszyk SDR.

2.5.3. Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP

Zakupione w transakcji bieżącej dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu.

Dyskonto i premie od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu. Odsetki od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zakupu, a końcem każdego dnia.

Dłużne papiery wartościowe o tym samym kodzie (ISIN), względem których NBP realizuje określony zamiar zarządczy tworzą zasób dłużnych papierów wartościowych.

Dla zasobu dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku, niezakwalifikowanych jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych będący uśrednionym kosztem pozyskania przez NBP papieru wartościowego o danym kodzie (uwzględniającym rozliczone dyskonto i premię), służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych (zrealizowanych różnic cenowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe, notowane na aktywnym rynku, niezakwalifikowane jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności wycenia się według średniej ceny rynkowej obowiązującej na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie dłużnych papierów wartościowych z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie dłużnych papierów wartościowych. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, notowane na aktywnym rynku, oraz dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku wycenia się na dzień bilansowy według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.4. Akcje i udziały

Akcje i udziały ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu.

Na dzień bilansowy wycenia się:

- akcje nienotowane na aktywnym rynku i udziały – według ceny zakupu, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości,
- akcje notowane na aktywnym rynku – według średniej ceny rynkowej.

2.5.5. Transakcje z udzielonym/otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych

Transakcja z udzielonym przyrzeczeniem odkupu polega na sprzedaży papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do odkupu tych papierów od kontrahenta w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w pasywach bilansu NBP jako lokatę otrzymaną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zmniejsza się w momencie zawarcia umowy.

Transakcja z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu polega na kupnie papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do ich odsprzedaży kontrahentowi w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w aktywach bilansu NBP jako pożyczkę udzieloną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zwiększa się w momencie zawarcia umowy. Papiery wartościowe zakupione w transakcjach z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu nie podlegają wycenie i nie zalicza się do wyniku finansowego przychodów i kosztów, wynikających z tych papierów.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną sprzedaży i odkupu (zakupu i odsprzedaży) papierów wartościowych, stanowiących zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania składnika aktywów lub zobowiązania a końcem każdego dnia.

2.5.6. Pieniądz w obiegu

Pieniądz w obiegu ujmuje się w pasywach bilansu NBP według wartości nominalnej wyemitowanych banknotów i monet, pomniejszonej o wartość nominalną banknotów i monet:

- znajdujących się w kasach i skarbcach NBP,
- złożonych do depozytu w skarbcach innych banków,
- wycofanych z obiegu z uwagi na stopień ich zużycia.

Koszty emisji banknotów i monet zalicza się do wyniku finansowego w dniu ich poniesienia, niezależnie od momentu wprowadzenia banknotów i monet do obiegu.

2.5.7. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP

Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP ujmuje się w pasywach bilansu NBP w wartości nominalnej.

Załącznik 1

Dyskonto i premie od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych ujmuje się jako rozliczenia międzyokresowe i zalicza do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

Odsetki od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

2.5.8. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem, a także przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania, lub
- kosztu wytworzenia.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dokonuje się metodą liniową, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym te składniki majątku przyjęto do używania. Poniższa tabela przedstawia przewidywany okres użytkowania poszczególnych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych obowiązujący na dzień 31 grudnia 2012 r.

Środki trwałe	Okresy amortyzacji (w miesiącach)
Grunty	nieamortyzowane
w tym Prawo wieczystego użytkowania gruntów	800
Budynki i lokale	480-780
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	267-480
Kotły, maszyny energetyczne	86-300
Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	48-144
Maszyny, urządzenia i aparaty specjalistyczne	86-192
Urządzenia techniczne	36-240
Środki transportu	78-180
Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	60-240
Wartości niematerialne i prawne	Okresy amortyzacji (w miesiącach)
Prawa autorskie, w tym prawa do wynalazków, patentów znaków towarowych, wzorów użytkowych i zdobniczych	120
Licencje na oprogramowania informatyczne	72 lub 144
Oprogramowania informatyczne wytworzone przez NBP we własnym zakresie	120

W określonych przypadkach dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przyjmuje się indywidualne okresy amortyzacji.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych o niskiej jednostkowej wartości początkowej, to jest poniżej 3,5 tys. zł, można dokonywać jednorazowo na koniec miesiąca, w którym te składniki majątku

przyjęto do używania.

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.9. Środki obrotowe

Środki obrotowe ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu – materiały i towary oraz złoto nieodpowiadające międzynarodowym standardom czystości i inne metale szlachetne,
- kosztu wytworzenia – produkty,
- wartości nominalnej – wartości kolekcjonerskie nieobiegowe.

Na dzień bilansowy środki obrotowe wycenia się według ceny zakupu/kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości, a w przypadku wartości kolekcjonerskich nieobiegowych – według wartości nominalnej.

2.5.10. Utrata wartości aktywów

Utrata wartości aktywów jest ustalana na dzień bilansowy, przez porównanie ich wartości księgowej z wartością użytkową lub rynkową, lub jeżeli istnieje duże prawdopodobieństwo, że składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych.

2.5.11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Rezerwy na przyszłe zobowiązania ujmuje się w księgach rachunkowych NBP wówczas, gdy na NBP ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych lub zidentyfikowanego ryzyka i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku lub wystąpienie zidentyfikowanego ryzyka, spowoduje w NBP zmniejszenie korzyści ekonomicznych, a kwotę tego obowiązku i kwotę odpowiednią by pokryć zidentyfikowane ryzyko, można wiarygodnie oszacować. Rezerwy tworzy się w ciężar kosztów w kwocie jaka musiałaby być zapłacona nie później niż na dzień bilansowy, w związku z wypełnieniem powyższego obowiązku lub byłaby odpowiednia by pokryć powyższe zidentyfikowane ryzyko.

Na dzień bilansowy rezerwy na przyszłe zobowiązania podlegają aktualizacji. Rezerwy na przyszłe zobowiązania, niewykorzystane z powodu ustania w całości lub części obowiązku lub ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.12. Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych szacuje się w oparciu o ogólnie akceptowane i stosowane konsekwentnie przez NBP metody szacowania ryzyka finansowego (por. pkt 4).

Załącznik 1

Rezerwę tworzy się, wykorzystuje i rozwiązuje na dzień bilansowy.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów i nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku bieżącego.

Rezerwę wykorzystuje się – zaliczając ją do przychodów – wyłącznie na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Nadwyżkę rezerwy rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.13. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości

Rachunek rewaluacyjny złota rozwiązuje się na dobro przychodów w kwocie:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, zaliczonych do wyniku finansowego w dniu bilansowym,
- odpowiadającej proporcjonalnie spadkowi stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego.

2.5.14. Transakcje terminowe walutowe - foreign exchange forward

Zakupione lub sprzedane środki pieniężne w transakcji terminowej walutowej ujmowane są od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zwyczajowo przyjętym dla rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.15. Transakcje wymiany walut - foreign exchange swap

Zakupione lub sprzedane oraz odpowiednio odsprzedane lub odkupione środki pieniężne w transakcji wymiany walut ujmuje się na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego od dnia zawarcia umowy do dnia rozliczenia. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.16. Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe - forward transactions in securities

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia według ceny ustalonej w umowie. W dniu zawarcia transakcji dłużne papiery wartościowe, zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej nie zmieniają zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej wycenia się na dzień bilansowy według ceny rynkowej tych transakcji, obowiązującej w dniu wyceny. Do przychodów i kosztów wynikających z wyceny stosuje się reguły przewidziane dla ujęcia przychodów i kosztów niezrealizowanych.

W dniu rozliczenia transakcji, dłużne papiery wartościowe zakupione w transakcji terminowej zwiększają zasób dłużnych papierów wartościowych, a dłużne papiery wartościowe sprzedane w transakcji terminowej pomniejszają zasób dłużnych papierów wartościowych.

Wynik z rozliczenia transakcji ustala się:

- dla dłużnych papierów wartościowych zakupionych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną rynkową a ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy,
- dla dłużnych papierów wartościowych sprzedanych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną ustaloną w umowie a średnim kosztem zasobu dłużnych papierów wartościowych, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję terminową zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

2.6. Zdarzenia po dacie bilansu

W bilansie oraz rachunku zysków i strat uwzględnia się zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, a przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego, jeżeli mają istotny wpływ na ich treść.

3. Zmiany zasad rachunkowości

W 2012 r. w NBP nie wystąpiły zmiany zasad rachunkowości.

4. Wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, NBP dokonuje określonych szacunków oraz przyjmuje założenia, które mają wpływ na kwoty ujmowane w sprawozdaniu finansowym. Szacunki i założenia są oparte m.in. o dane historyczne oraz oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które wydają się zasadne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Ponieważ istniejące okoliczności i oczekiwania dotyczące przyszłości mogą ulec zmianie, w związku ze zmianami rynkowymi lub czynnikami będącymi poza kontrolą NBP, dokonane przez NBP szacunki podlegają regularnemu przeglądowi.

Najistotniejszym obszarem, gdzie NBP dokonuje oszacowań jest ustalanie wysokości rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Zgodnie z uchwałą nr 12/2010 oszacowana rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest równa kwocie, jaka pokryłaby potencjalną zmianę wartości zasobów walut obcych z tytułu zidentyfikowanego ryzyka zmian kursu złotego

Załącznik 1

do walut obcych, pomniejszonej o oszacowane przychody niezrealizowane, wynikające ze zmian kursu złotego do walut obcych. Oszacowana rezerwa nie może być niższa od kwoty niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych.

Analiza ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest dokonywana w NBP przy zastosowaniu metody wartości zagrożonej (*Value at Risk* – VaR). Określa ona oczekiwaną stratę z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, która w warunkach normalnych, z założonym prawdopodobieństwem nie powinna zostać przekroczona w przyjętym horyzoncie czasowym.

Wartość zagrożona jest następnie pomniejszona o oszacowane przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych. Oszacowanie przychodów niezrealizowanych jest dokonywane na podstawie analizy ich rozkładu, wyznaczonego w oparciu o stan zasobów walut obcych w strukturze walutowej rezerwy na dzień bilansowy oraz historyczne szeregi czasowe średnich kosztów zasobu i średnich kursów NBP dla tych walut. Takie podejście pozwala na określenie stabilnego poziomu przychodów niezrealizowanych i tym samym ogranicza zmienność rezerwy.

Inne obszary, gdzie NBP dokonuje oszacowań dotyczą w szczególności:

- ustalania kwoty rezerw na odpisy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe (szacowanie rezerw jest dokonywane na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależnego aktuarusza),
- ustalania okresów użytkowania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,
- ustalania kwoty odpisów z tytułu utraty wartości aktywów.

5. Ogólna charakterystyka zmian i struktury bilansu oraz wyniku finansowego NBP

Bilans NBP

Na 31.12.2012 r. suma bilansowa NBP wyniosła 338.919.444,7 tys. zł i była o 2.147.177,6 tys. zł (0,6%) wyższa w porównaniu z 31.12.2011 r.

Po stronie aktywów wzrost sumy bilansowej dotyczył głównie oficjalnych aktywów rezerwowych, które na 31.12.2012 r. wyniosły 337.591.719,7 tys. zł i były o 3.144.525,4 tys. zł wyższe w porównaniu z 31.12.2011 r.⁸⁵ Do oficjalnych aktywów rezerwowych zalicza się: złoto monetarne, transzę rezerwową w MFW, pożyczki udzielone MFW⁸⁶, rachunki bieżące i lokaty w walutach obcych za granicą, zagraniczne

⁸⁵ W przeliczeniu na EUR poziom oficjalnych aktywów rezerwowych wyniósł 82.577.104,8 tys. EUR na 31.12.2012 r. w porównaniu z 75.721.607,1 tys. EUR na 31.12.2011 r.

⁸⁶ Dla celów statystyki pożyczki te są traktowane jako część transzy rezerwowej MFW.

papiery wartościowe, lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych oraz zapas walut obcych. NBP aktywnie zarządza większością z wymienionych powyżej instrumentów w ramach zarządzania rezerwami walutowymi. Zwiększenie oficjalnych aktywów rezerwowych w walutach oryginalnych było związane z: wpływami środków finansowych w euro z Unii Europejskiej, dodatnimi przepływami netto z tytułu obsługi bankowej zadłużenia zagranicznego Skarbu Państwa oraz wpływami środków finansowych w walutach obcych z działalności inwestycyjnej NBP. Na zmianę równowartości złotowej oficjalnych aktywów rezerwowych wpływ miała ponadto aktualizacja wyceny kursowej przeprowadzona na 31.12.2012 r.

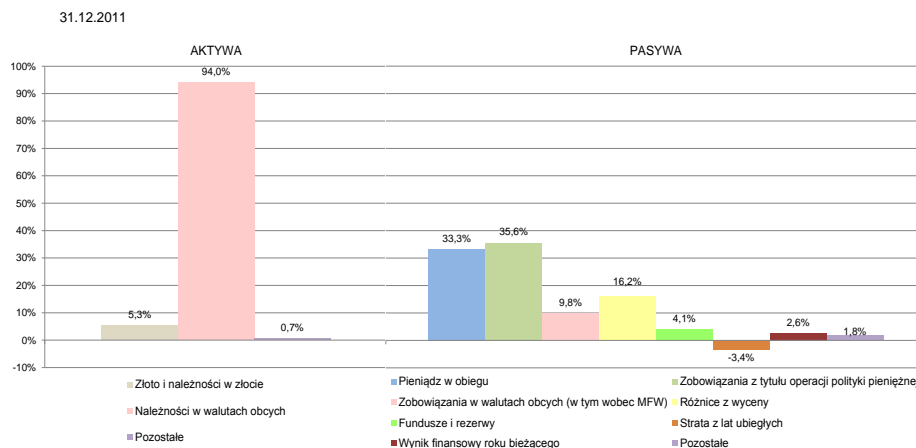
Po stronie pasywów aktualizacja wyceny kursowej skutkowałą spadkiem różnic z wyceny kursowej, które na 31.12.2012 r. wyniosły 21.698.967,0 tys. zł i były o 27.700.762,5 tys. zł niższe w porównaniu z 31.12.2011 r.

Jednocześnie, po stronie pasywów wzrost sumy bilansowej został spowodowany:

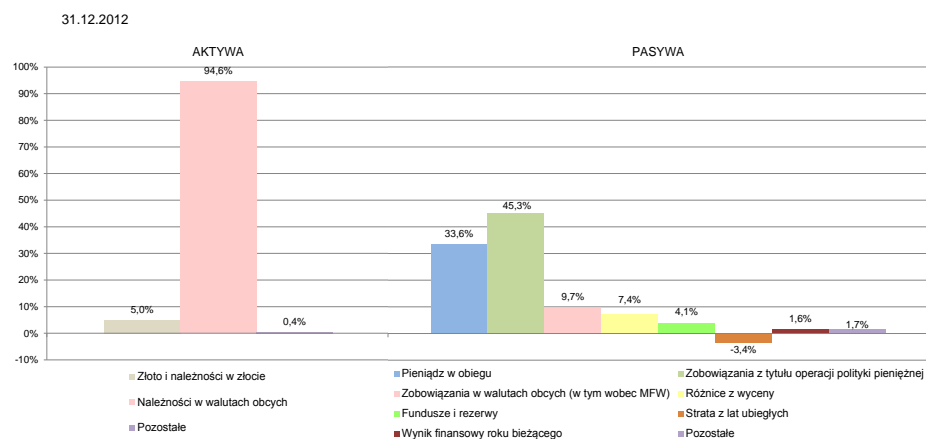
- wyższymi o 33.808.750,1 tys. zł zobowiązaniami z tytułu operacji polityki pieniężnej, które na 31.12.2012 r. wyniosły 153.632.729,7 tys. zł,
- wyższymi o 1.577.312,1 tys. zł zobowiązaniami z tytułu pieniądza w obiegu, które na 31.12.2012 r. wyniosły 113.666.844,1 tys. zł.

W bilansie NBP po stronie aktywów dominują pozycje w walutach obcych oraz złoto. Na 31.12.2012 r. ich łączny udział w sumie bilansowej wyniósł 99,6%, w porównaniu z 99,3% na 31.12.2011 r. Z kolei, po stronie pasywów udział zobowiązań w walutach obcych wyniósł 9,7% na 31.12.2012 r., w porównaniu z 9,8% na 31.12.2011 r. Podstawowymi składnikami pasywów są zobowiązania z tytułu operacji polityki pieniężnej oraz pieniądza w obiegu, których łączny udział w sumie bilansowej wyniósł 78,9% na 31.12.2012 r., w porównaniu z 68,9% na 31.12.2011 r. (por. Wykres 24).

Wykres 24. Struktura bilansu NBP na 31.12.2011 r. i 31.12.2012 r.

Załącznik 1

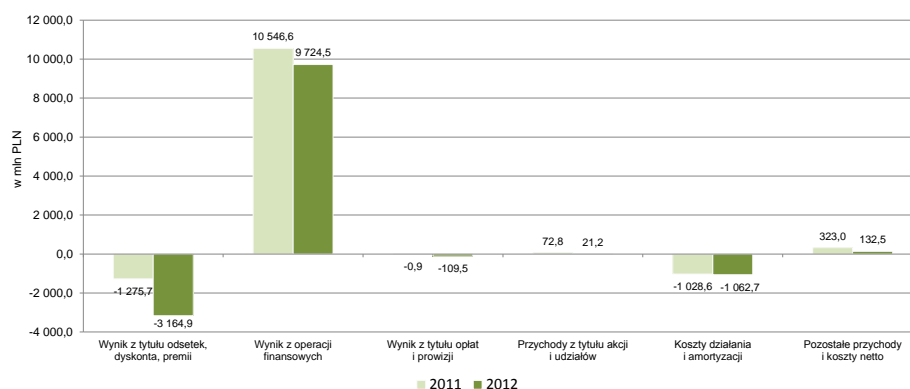
Wynik finansowy NBP

Wynik finansowy NBP za 2012 r. wyniósł 5.541.094,6 tys. zł i był o 3.096.047,0 tys. zł (35,8%) niższy w porównaniu z 2011 r.

Spadek wyniku finansowego NBP był głównie spowodowany zmniejszeniem wyniku z tytułu odsetek, dyskonta i premii oraz wyniku z operacji finansowych.

Strukturę wyniku finansowego NBP za lata 2011 i 2012 przedstawia Wykres 25.

Wykres 25. Struktura wyniku finansowego w latach 2011–2012

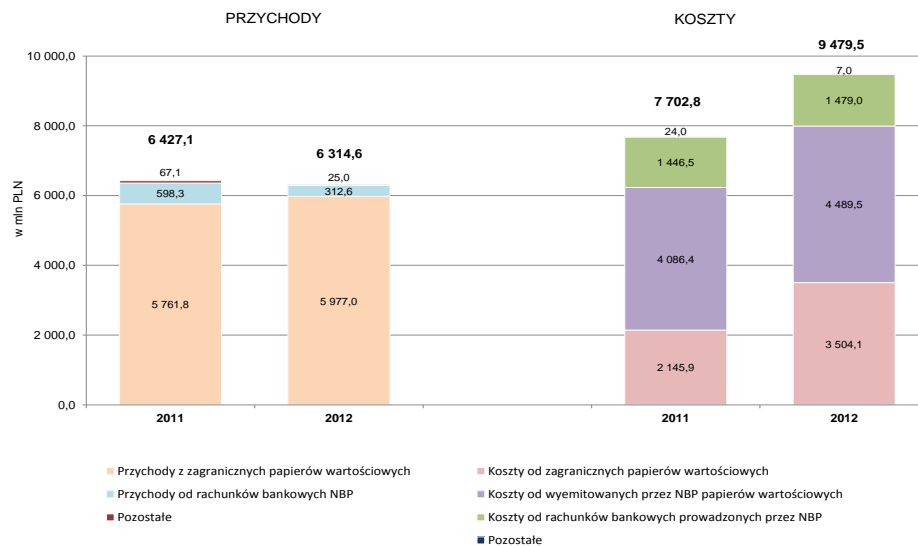
Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii obejmuje głównie:

- przychody i koszty odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych wykorzystywanych w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, na które wpływają: poziom rezerw walutowych, ich struktura inwestycyjna i walutowa, zmiany oprocentowania i cen instrumentów inwestycyjnych oraz zmiany kursów walutowych,

- przychody i koszty odsetek i dyskonta od instrumentów wykorzystywanych przez NBP w ramach operacji polityki pieniężnej (głównie koszty emisji bonów pieniężnych),
- koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP dla sektora rządowego.

Spadek wyniku z tytułu odsetek, dyskonta i premii o 1.889.170,5 tys. zł był głównie efektem wzrostu kosztów premii od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych oraz kosztów dyskonta od bonów pieniężnych NBP (por. Wykres 26).

Wykres 26. Struktura przychodów i kosztów z tytułu odsetek, dyskonta i premii w latach 2011-2012⁸⁷

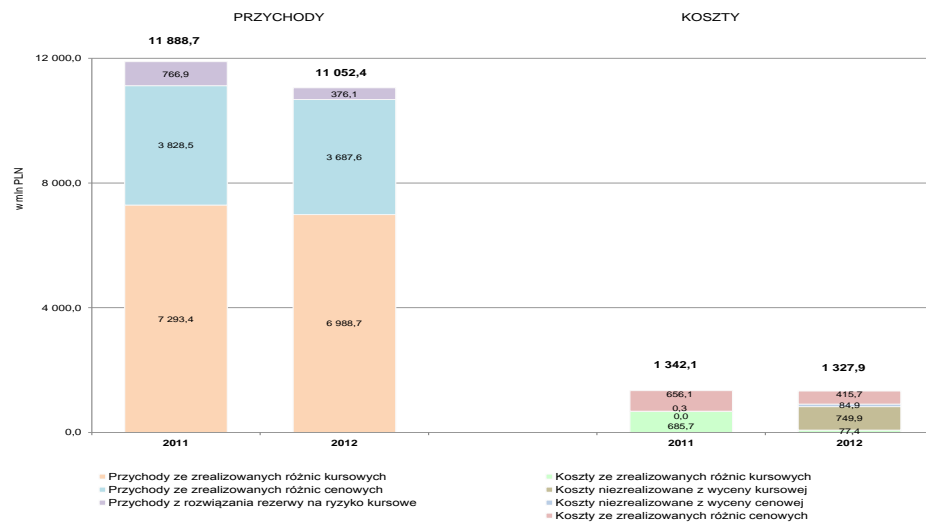
Wynik z operacji finansowych obejmuje głównie: zrealizowane różnice kursowe i cenowe, koszty niezrealizowane z wyceny kursowej i cenowej oraz efekty zmian kwoty rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Spadek wyniku z operacji finansowych o 822.059,5 tys. zł był przede wszystkim spowodowany niższymi przychodami z operacji finansowych, ze względu na niższe przychody ze zrealizowanych różnic kursowych i cenowych oraz spadek przychodów z rozwiązania rezerwy na ryzyko kursowe. Koszty składające się na wynik z operacji finansowych pozostały w 2012 r. na poziomie zbliżonym do 2011 r. Nastąpiła natomiast zmiana ich struktury: koszty ze zrealizowanych różnic kursowych i cenowych zmniejszyły się o 848.728,2 tys. zł przy jednoczesnym wzroście kosztów niezrealizowanych z wyceny kursowej i cenowej o 834.548,1 tys. zł. (por. Wykres 27).

⁸⁷ Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości na wykresie mogą się nie sumować.

Załącznik 1

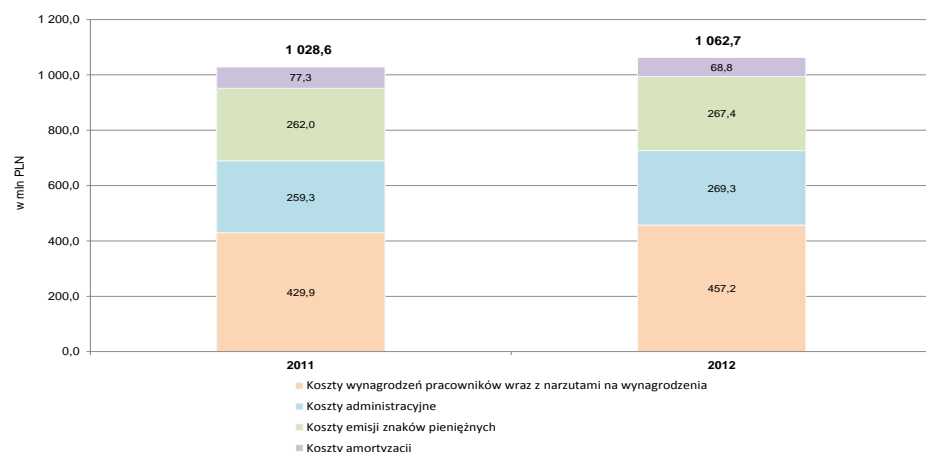
Wykres 27. Struktura przychodów i kosztów składających się na wynik z operacji finansowych w latach 2011-2012⁸⁸

Koszty działania NBP obejmują: koszty wynagrodzeń pracowników, koszty administracyjne oraz koszty emisji znaków pieniężnych.

W 2012 r. koszty działania oraz koszty amortyzacji uległy zwiększeniu w porównaniu z 2011 r., łącznie o 34.142,5 tys. zł. Wzrost kosztów działania wynikał głównie z wyższych kosztów wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia oraz wyższych kosztów administracyjnych (por. Wykres 28).

Wykres 28. Struktura kosztów działania i amortyzacji w latach 2011-2012⁸⁹

⁸⁸ Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości na wykresie mogą się nie sumować.

⁸⁹ Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości na wykresie mogą się nie sumować.

6. Noty objaśniające do bilansu

Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	17 804 260,4	17 066 498,7	-737 761,7	-4,1%
w tym różnice z wyceny kursowej	13 468 260,9	12 730 499,2	-737 761,7	-5,5%

Pozycja obejmuje zasób złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości, przechowywanego w NBP oraz ulokowanego na rachunku w banku zagranicznym. Na 31.12.2012 r. NBP posiadał 3.308,9 tys. uncji (102,9 ton). Stan zasobu złota w posiadaniu NBP nie zmienił się w porównaniu ze stanem na 31.12.2011 r.

Spadek pozycji był wynikiem aktualizacji wyceny kursowej złota (por. Nota 22).

Nota 2 Należności od MFW

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
SDR w ramach transzy rezerwowej	3 052 762,1	2 759 364,9	-293 397,2	-9,6%
Rachunki bieżące w MFW	6 142 978,4	5 368 053,3	-774 925,1	-12,6%
Rachunki lokat terminowych w MFW	37 097,7	33 715,1	-3 382,6	-9,1%
Pożyczki udzielone MFW	912 553,1	1 422 870,1	510 317,0	55,9%
Razem	10 145 391,3	9 584 003,4	-561 387,9	-5,5%
w tym różnice z wyceny kursowej	987 103,0	-13 624,5	-1 000 727,5	-101,4%

Pozycja obejmuje denominowane w SDR:

- transzę rezerwową, odpowiadającą kwocie udziałów członkowskich Rzeczypospolitej Polskiej w MFW w wysokości 1.688.400,0 tys. SDR pomniejszonej o zobowiązania z tytułu rachunku prowadzonego przez NBP dla MFW w walucie krajowej (tzw. Rachunek nr 1), którego saldo na 31.12.2012 r. wyniosło 5.262.422,9 tys. zł,
- rachunek bieżący NBP w MFW, na którym są ujmowane między innymi środki pieniężne otrzymane przez NBP w ramach alokacji SDR (por. Nota 17),
- rachunki lokat terminowych NBP w MFW,
- pożyczki udzielone MFW w walutach obcych w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych - *New Arrangements to Borrow* (NAB) (por. Nota 27).

Spadek pozycji był głównie wynikiem aktualizacji wyceny kursowej SDR. Jednocześnie nastąpił wzrost należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW w związku

Załącznik 1

z przekazaniem przez NBP w 2012 r. kolejnych płatności w ramach NAB.

Nota 3 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Rachunki bieżące w walutach obcych	9 764 676,7	3 867 549,1	-5 897 127,6	-60,4%
Rachunki lokat terminowych w walutach obcych	18 975 830,5	16 971 321,4	-2 004 509,1	-10,6%
Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	9 900 277,8	13 075 900,2	3 175 622,4	32,1%
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (notowane na aktywnym rynku niezakwalifikowane jako utrzymywane do terminu wymagalności)	267 660 962,9	276 880 850,6	9 219 887,7	3,4%
Zapas banknotów i monet zagranicznych	207 386,0	161 439,7	-45 946,3	-22,2%
Inne należności w walutach obcych	8,7	0,0	-8,7	-100,0%
Razem	306 509 142,6	310 957 061,0	4 447 918,4	1,5%
w tym				
- różnice z wyceny kursowej	38 625 198,8	8 747 413,4	-29 877 785,4	-77,4%
- różnice z wyceny cenowej	3 649 616,2	1 755 094,6	-1 894 521,6	-51,9%

Pozycja obejmuje aktywa w walutach obcych, głównie w USD, EUR, GBP, AUD i NOK. Wykazywane w niej: dłużne papiery wartościowe, rachunki lokat terminowych, lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych stanowią podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych.

Ponadto, w 2012 r. NBP rozpoczął inwestycje w rządowe papiery wartościowe denominowane w walutach krajów rozwijających się (brazylijski real – BRL, meksykańskie peso – MXN).

Wzrost pozycji był głównie wynikiem przyrostu rezerw walutowych NBP⁹⁰ i tym samym zwiększonego zaangażowania NBP w wybrane instrumenty finansowe. Jednocześnie na zmianę omawianej pozycji wpływ miała aktualizacja wyceny kursowej i cenowej (por. Nota 22 i Nota 23).

Nota 4 Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

Pozycja obejmuje należności NBP od banków krajowych z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną.

Na 31.12.2012 r. pozycja wyniosła 0,7 tys. zł i była o 356.401,3 tys. zł (99,9%) niższa w porównaniu z 31.12.2011 r. Spadek pozycji był głównie wynikiem otrzymania przez NBP spłaty ostatnich rat kredytu refinansowego na inwestycje centralne wraz z odsetkami.

⁹⁰ Rezerwy walutowe stanowią główny składnik oficjalnych aktywów rezerwowych (por. pkt 5).

Nota 5 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Środki trwałe brutto	1 863 240,7	1 899 667,7	36 427,0	2,0%
Umorzenie	-1 043 262,0	-1 063 513,3	-20 251,3	1,9%
Odpisy aktualizujące	-16 095,0	-16 137,8	-42,8	0,3%
Środki trwałe netto	803 883,7	820 016,6	16 132,9	2,0%
Wartości niematerialne i prawne brutto	337 985,4	352 579,3	14 593,9	4,3%
Umorzenie	-268 115,3	-275 728,4	-7 613,1	2,8%
Odpisy aktualizujące	-8,9	-8,9	0,0	0,0%
Wartości niematerialne i prawne netto	69 861,2	76 842,0	6 980,8	10,0%
Razem	873 744,9	896 858,6	23 113,7	2,6%

Pozycja obejmuje środki trwałe (w tym nakłady na środki trwałe) oraz wartości niematerialne i prawne (w tym nakłady na wartości niematerialne i prawne). Na 31.12.2012 na wartość bilansową pozycji składały się głównie nieruchomości, maszyny i urządzenia oraz oprogramowania informatyczne.

Nota 6 Pozostałe aktywa finansowe

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Akcje i udziały w podmiotach krajowych	53 848,9	53 848,9	0,0	0,0%
Akcje i udziały w podmiotach zagranicznych	140 046,3	128 648,0	-11 398,3	-8,1%
Razem	193 895,2	182 496,9	-11 398,3	-5,9%

Pozycja obejmuje posiadane przez NBP akcje i udziały w podmiotach krajowych (w tym Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA, Krajowa Izba Rozliczeniowa SA, Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.) oraz podmiotach zagranicznych (Bank Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei, S.W.I.F.T., Europejski Bank Centralny).

Spadek pozycji był głównie wynikiem aktualizacji wyceny kursowej akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych.

Od 01.05.2004, tj. od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, NBP posiada udziały w kapitale EBC. Na 31.12.2012 r. wartość opłaconych przez NBP udziałów w kapitale EBC wyniosła 80.758,8 tys. zł (19.754,1 tys. EUR).

Zgodnie z art. 28 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, zwanego dalej Statutem ESBC i EBC, wyłącznie krajowe banki centralne ESBC są uprawnione do subskrybowania kapitału EBC. Kapitał EBC jest subskrybowany zgodnie z kluczem określonym w art. 29 Statutu ESBC i EBC, to jest udziały krajowych banków centralnych w kapitale EBC są wyrażone procentowo

Załącznik 1

i odpowiadają udziałowi poszczególnych państw członkowskich w łącznej liczbie ludności oraz łącznym produkcie krajowym brutto państw Unii Europejskiej (w równej proporcji). Na 31.12.2012 r. udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wyniósł 4,8954%, co odpowiadało kwocie 526.777,0 tys. EUR.

NBP jako bank centralny spoza strefy euro jest zobligowany do pokrycia określonego przez Radę Ogólną EBC (na podstawie art. 47 Statutu ESBC i EBC) minimalnego procentu subskrybowanego przezeń kapitału EBC, jako wkładu NBP na rzecz kosztów operacyjnych EBC. Procent ten od dnia 29 grudnia 2010 r. wynosi 3,75%. W przeciwieństwie do banków centralnych strefy euro, NBP nie ma prawa do udziału w zyskach EBC, ani też obowiązku pokrywania strat EBC. W momencie przystąpienia Polski do strefy euro, NBP będzie zobowiązany do opłacenia pozostałych 96,25% subskrybowanego przezeń kapitału EBC, to jest 507.022,8 tys. EUR.

W dniu 29 grudnia 2010 r. nastąpiło zwiększenie kapitału subskrybowanego Europejskiego Banku Centralnego o 5.000.000,0 tys. EUR, z 5.760.652,4 tys. EUR do 10.760.652,4 tys. EUR. Banki centralne Eurosystemu zobowiązane do wpłaty kapitału do EBC w trzech ratach, w dniu 27 grudnia 2012 r. dokonały płatności trzeciej raty w wysokości 1.166.175,0 tys. EUR.

Wysokość klucza subskrypcji kapitału oraz kwoty kapitału subskrybowanego i kapitału opłaconego dla poszczególnych krajowych banków centralnych ESBC przedstawiono poniżej.

Załącznik 1

w EUR	Klucz subskrypcji kapitału	Kapitał subskrybowany	Kapitał opłacony	Kapitał opłacony
	na 31.12.2012	od 29.12.2010	do 26.12.2012	od 27.12.2012
Narodowy Bank Austrii	1,9417%	208 939 587,70	176 577 921,04	208 939 587,70
Narodowy Bank Belgii	2,4256%	261 010 384,68	220 583 718,02	261 010 384,68
Centralny Bank Cypru	0,1369%	14 731 333,14	12 449 666,48	14 731 333,14
Bank Estonii	0,1790%	19 261 567,80	16 278 234,47	19 261 567,80
Bank Finlandii	1,2539%	134 927 820,48	114 029 487,14	134 927 820,48
Bank Francji	14,2212%	1 530 293 899,48	1 293 273 899,48	1 530 293 899,48
Bank Grecji	1,9649%	211 436 059,06	178 687 725,72	211 436 059,06
Bank Hiszpanii	8,3040%	893 564 575,51	755 164 575,51	893 564 575,51
Bank Holandii	3,9882%	429 156 339,12	362 686 339,12	429 156 339,12
Centralny Bank Irlandii	1,1107%	119 518 566,24	101 006 899,58	119 518 566,24
Centralny Bank Luksemburga	0,1747%	18 798 859,75	15 887 193,09	18 798 859,75
Centralny Bank Malty	0,0632%	6 800 732,32	5 747 398,98	6 800 732,32
Niemiecki Bank Federalny	18,9373%	2 037 777 027,43	1 722 155 360,77	2 037 777 027,43
Bank Portugalii	1,7504%	188 354 459,65	159 181 126,31	188 354 459,65
Narodowy Bank Słowacji	0,6934%	74 614 363,76	63 057 697,10	74 614 363,76
Bank Słowenii	0,3288%	35 381 025,10	29 901 025,10	35 381 025,10
Bank Włoch	12,4966%	1 344 715 688,14	1 136 439 021,48	1 344 715 688,14
<i>Razem krajowe banki centralne w strefie euro</i>	<i>69,9705%</i>	<i>7 529 282 289,35</i>	<i>6 363 107 289,36</i>	<i>7 529 282 289,35</i>
Narodowy Bank Bulgarii	0,8686%	93 467 026,77	3 505 013,50	3 505 013,50
Narodowy Bank Czech	1,4472%	155 728 161,57	5 839 806,06	5 839 806,06
Narodowy Bank Danii	1,4835%	159 634 278,39	5 986 285,44	5 986 285,44
Bank Litwy	0,4256%	45 797 336,63	1 717 400,12	1 717 400,12
Bank Lotwy	0,2837%	30 527 970,87	1 144 798,91	1 144 798,91
Narodowy Bank Polski	4,8954%	526 776 977,72	19 754 136,66	19 754 136,66
Narodowy Bank Rumunii	2,4645%	265 196 278,46	9 944 860,44	9 944 860,44
Bank Szwecji	2,2582%	242 997 052,56	9 112 389,47	9 112 389,47
Narodowy Bank Węgier	1,3856%	149 099 599,69	5 591 234,99	5 591 234,99
Bank Anglii	14,5172%	1 562 145 430,59	58 580 453,65	58 580 453,65
<i>Razem krajowe banki centralne spoza strefy euro</i>	<i>30,0295%</i>	<i>3 231 370 113,23</i>	<i>121 176 379,25</i>	<i>121 176 379,25</i>
Razem	100%	10 760 652 402,58	6 484 283 668,61	7 650 458 668,60

Załącznik 1

Nota 7 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Różnice z wyceny kursowej	72 098,6	5 248,6	-66 850,0	-92,7%
Różnice z wyceny cenowej	12,4	723,3	710,9	5 733,1%
Razem	72 111,0	5 971,9	-66 139,1	-91,7%

Pozycja obejmuje różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 22 i Nota 26).

Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

Pozycja obejmuje rozliczenia międzyokresowe kosztów od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej oraz czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług.

Na 31.12.2012 r. pozycja wyniosła 49.400,0 tys. zł i była o 7.341,2 tys. zł (12,9%) niższa w porównaniu z 31.12.2011 r. Spadek pozycji był wynikiem zmniejszenia dyskonta do rozliczenia od wyemitowanych przez NBP bonów pieniężnych (por. Nota 11), jak również rozliczeń międzyokresowych kosztów usług dotyczących gospodarki własnej NBP.

Nota 9 Inne

Pozycja obejmuje głównie środki obrotowe (w tym metale szlachetne), kredyty i pożyczki udzielone pracownikom, salda wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej oraz inne należności.

Na 31.12.2012 r. pozycja wyniosła 177.153,5 tys. zł i była o 583.425,0 tys. zł (76,7%) niższa w porównaniu z 31.12.2011 r. Spadek pozycji był głównie spowodowany niższymi o 541.489,8 tys. zł saldami wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej, wynikającymi ze zmniejszonego wolumenu transakcji bieżących zawieranych przez NBP w ostatnich dniach 2012 r. (por. Nota 25).

Nota 10 Pieniądz w obiegu

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Banknoty krajowe w obiegu	108 807 688,4	110 186 242,4	1 378 554,0	1,3%
Monety krajowe w obiegu	3 281 843,6	3 480 601,7	198 758,1	6,1%
Razem	112 089 532,0	113 666 844,1	1 577 312,1	1,4%

Pozycja obejmuje znajdujące się w obiegu wyemitowane przez NBP banknoty i monety, w tym banknoty i monety kolekcjonerskie, których wartość na 31.12.2012 r. wyniosła 252.197,8 tys. zł w porównaniu z 244.239,2 tys. zł na 31.12.2011 r.

Średni poziom pieniądza w obiegu w ciągu 2012 r. wyniósł 112.274,5 mln zł w porównaniu z 106.357,0 mln zł w 2011 r.

Nota 11 Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)	20 417 008,4	48 815 544,9	28 398 536,5	139,1%
Depozyty na koniec dnia	5 976 261,2	4 975 374,8	-1 000 886,4	-16,7%
Inne operacje polityki pieniężnej	93 430 710,0	99 841 810,0	6 411 100,0	6,9%
Razem	119 823 979,6	153 632 729,7	33 808 750,1	28,2%

Policzka obejmuje zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu przeprowadzanych przez NBP operacji polityki pieniężnej. Składają się na nie:

- zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych - bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w ramach operacji otwartego rynku (wykazywane w pozycji *Inne operacje polityki pieniężnej*),
- salda na rachunkach bieżących banków krajowych, służących realizacji rozliczeń międzybankowych w złotych oraz utrzymywaniu środków pieniężnych stanowiących rezerwę obowiązkową,
- zobowiązania z tytułu depozytów na koniec dnia.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia stanu zobowiązań z tytułu rachunków bieżących oraz stanu zobowiązań z tytułu emisji bonów pieniężnych przy jednoczesnym zmniejszeniu stanu depozytów na koniec dnia.

Nota 12 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

Policzka obejmuje zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną. Jej podstawowym składnikiem są zobowiązania wynikające z:

- nierozliczonych na 31.12.2012 r. zleceń płatniczych klientów NBP skierowanych do rozrachunku w krajowym systemie płatniczym – ELIXIR, za pośrednictwem KIR SA,
- środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku powierniczym prowadzonym przez NBP dla KIR SA, służącym do rozliczania zleceń płatności w trybie ciągłym w systemie Express ELIXIR⁹¹.

Na 31.12.2012 r. pozycja wyniosła 229.233,6 tys. zł i była o 59.617,5 tys. zł (35,1%)

⁹¹ System Express ELIXIR został uruchomiony 12 czerwca 2012 r.

Załącznik 1

wyższa w porównaniu z 31.12.2011 r. Wzrost pozycji był wynikiem zwiększenia zobowiązań z powyższych tytułów.

Nota 13 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Zobowiązania wobec sektora rządowego	4 606 627,8	4 742 282,3	135 654,5	2,9%
Pozostałe zobowiązania	49 085,9	55 418,7	6 332,8	12,9%
Razem	4 655 713,7	4 797 701,0	141 987,3	3,0%

Pozycja obejmuje głównie rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla sektora rządowego, w tym: budżetu państwa oraz funduszy ubezpieczeń społecznych.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia stanu środków na rachunkach bieżących i lokat terminowych podmiotów sektora rządowego przy jednoczesnym zmniejszeniu stanu środków na ich rachunkach pomocniczych.

Nota 14 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej

Pozycja obejmuje rachunki bieżące w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla międzynarodowych organizacji finansowych i niefinansowych oraz banków centralnych, w tym rachunek prowadzony przez NBP dla MFW w walucie krajowej, służący realizacji wydatków administracyjnych MFW (tzw. Rachunek nr 2).

Na 31.12.2012 r. pozycja wyniosła 149.356,3 tys. zł i była o 174.005,1 tys. zł (53,8%) niższa w porównaniu z 31.12.2011 r. Spadek pozycji wynikał głównie ze zmniejszenia stanu środków pieniężnych na rachunku Komisji Europejskiej.

Nota 15 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Rachunki budżetu państwa	15 512 499,8	12 455 989,2	-3 056 510,6	-19,7%
Rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET2	432 556,0	2 788 043,4	2 355 487,4	544,6%
Pozostałe	181 140,3	575 596,7	394 456,4	217,8%
Razem	16 126 196,1	15 819 629,3	-306 566,8	-1,9%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>1 326 483,3</i>	<i>-22 592,5</i>	<i>-1 349 075,8</i>	<i>-101,7%</i>

Pozycja obejmuje głównie środki pieniężne zgromadzone na rachunkach w walutach obcych prowadzonych przez NBP dla:

- budżetu państwa – rachunki bieżące, pomocnicze oraz lokat terminowych,

- banków krajowych – rachunki bieżące w EUR służące rozliczeniom w systemie TARGET2.

Spadek pozycji był głównie wynikiem:

- zmniejszenia stanu środków w walutach obcych na rachunkach bieżących budżetu państwa,
- aktualizacji wyceny kursowej.

Jednocześnie nastąpił wzrost stanu środków pieniężnych na rachunkach banków krajowych prowadzonych dla rozliczeń w systemie TARGET2.

Nota 16 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	9 899 942,3	10 711 629,5	811 687,2	8,2%
Pozostałe	156 453,4	152 456,3	-3 997,1	-2,6%
Razem	10 056 395,7	10 864 085,8	807 690,1	8,0%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>1 224 845,0</i>	<i>548 980,9</i>	<i>-675 864,1</i>	<i>-55,2%</i>

Pozycja obejmuje głównie lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych zawierane z zagranicznymi instytucjami finansowymi. W ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zawierane łącznie z lokatami w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (por. Nota 3).

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia zaangażowania NBP w powyższe transakcje. Na zmianę wartości pozycji wpływ miała ponadto aktualizacja wyceny kursowej.

Nota 17 Zobowiązania wobec MFW

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Zobowiązania wobec MFW	6 844 178,1	6 218 885,5	-625 292,6	-9,1%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>665 909,1</i>	<i>-8 840,7</i>	<i>-674 749,8</i>	<i>-101,3%</i>

Pozycja obejmuje zobowiązania z tytułu środków pieniężnych otrzymanych przez NBP w ramach alokacji SDR wraz z naliczonymi odsetkami. Alokacja SDR została przeprowadzona w drugiej połowie 2009 r. Rzeczypospolitej Polskiej, w ramach alokacji ogólnej i specjalnej, przyznano łącznie kwotę 1.304.639,7 tys. SDR.

Spadek pozycji był głównie wynikiem aktualizacji wyceny kursowej SDR.

Załącznik 1

Nota 18 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Różnice z wyceny kursowej	547 736,5	2 541,8	-545 194,7	-99,5%
Różnice z wyceny cenowej	50,2	273,9	223,7	445,6%
Razem	547 786,7	2 815,7	-544 971,0	-99,5%

Pozycja obejmuje różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 26 i Nota 33).

Nota 19 Rozliczenia międzyokresowe

Pozycja obejmuje bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (w tym w walutach obcych) oraz rozliczenia międzyokresowe przychodów.

Na 31.12.2012 r. pozycja wyniosła 202.447,2 tys. zł i była o 1.485,3 tys. zł (0,7%) wyższa w porównaniu z 31.12.2011 r. Wzrost pozycji był wynikiem zwiększenia stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów przy jednoczesnym spadku rozliczeń międzyokresowych przychodów.

Nota 20 Inne

Pozycja obejmuje głównie zobowiązania publicznoprawne, zobowiązania wobec dostawców, środki Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz salda wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej.

Na 31.12.2012 r. pozycja wyniosła 56.863,7 tys. zł i była o 56.670,3 tys. zł (49,9%) niższa w porównaniu z 31.12.2011 r. Spadek pozycji był głównie spowodowany niższymi saldami wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej, wynikającymi ze zmniejszonego wolumenu transakcji bieżących zawieranych przez NBP w ostatnich dniach 2012 r. (por. Nota 25).

Nota 21 Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Pozycja obejmuje głównie rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw emerytalnych, odpraw rentowych, nagród jubileuszowych oraz niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych.

Na 31.12.2012 r. pozycja wyniosła 113.734,8 tys. zł i była o 8.322,3 tys. zł (7,9%) wyższa w porównaniu z 31.12.2011 r. Wzrost pozycji był głównie efektem zwiększenia rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu nagród jubileuszowych.

Nota 22 Różnice z wyceny

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2	0,0	0,0%
Dodatnie różnice z wyceny kursowej, w tym	49 399 729,5	21 698 967,0	-27 700 762,5	-56,1%
- z wyceny złota	13 468 260,9	12 730 499,2	-737 761,7	-5,5%
- z wyceny walut obcych	35 931 468,6	8 968 467,8	-26 963 000,8	-75,0%
Dodatnie różnice z wyceny cenowej, w tym	3 649 857,0	1 840 442,5	-1 809 414,5	-49,6%
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	3 649 844,6	1 839 719,2	-1 810 125,4	-49,6%
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	12,4	723,3	710,9	5 733,1%
Razem	54 667 609,7	25 157 432,7	-29 510 177,0	-54,0%

Na 31.12.2012 r. wartość pozycji była głównie efektem wystąpienia dodatnich różnic z wyceny kursowej złota oraz następujących walut obcych: USD, AUD, GBP i NOK.

Dodatnie różnice z wyceny kursowej są ustalane:

- dla złota - przez porównanie średniego kosztu zasobu złota z wyższą od niego średnią ceną rynkową złota wyrażoną w złotych,
- dla walut obcych - przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP.

Wysokość średnich kosztów zasobu poszczególnych walut obcych i złota oraz kursów średnich NBP i średniej ceny rynkowej złota przedstawiono poniżej.

w złotych	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota
	31.12.2011		31.12.2012	
AUD	2,7603790448	3,4670	2,9296905375	3,2183
BRL	-	1,8314	1,8802178382	1,5138
CAD	2,9399527735	3,3440	3,2109572868	3,1172
CHF	3,1620769958	3,6333	3,4056860912	3,3868
CZK	0,1554457455	0,1711	0,1603999993	0,1630
DKK	0,5635496933	0,5941	0,5596031137	0,5480
EUR	4,0563069964	4,4168	4,1048445547	4,0882
GBP	4,6239904984	5,2691	4,7494707457	5,0119
HUF	0,0136698219	0,0142	0,0136803907	0,0140
JPY	0,0383764180	0,0441	0,0401640074	0,0360
MXN	-	0,2440	0,2463190782	0,2380
NOK	0,4998587622	0,5676	0,5161671035	0,5552
SEK	0,4697496231	0,4950	0,4768318808	0,4757
USD	2,9027468377	3,4174	3,0205903233	3,0996
SDR	4,7341424263	5,2444	4,7729755923	4,7662
uncja złota*	1 310,3996257646	5 380,6963	1 310,3996257646	5 157,7344

* Cena uncji złota wyrażona w USD wynosiła odpowiednio: 1.574,50 USD na 31.12.2011 r. i 1.664,00 USD na 31.12.2012 r.

Załącznik 1

Dodatnie różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z wyższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Na 31.12.2012 r. dodatnie różnice z wyceny cenowej dotyczyły głównie oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w AUD, USD, EUR i GBP.

Dodatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych dotyczyły transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 26).

W związku z niewystąpieniem na 31.12.2012 r.:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota,
- spadku stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego,

NBP nie dokonał rozwiązania rachunku rewaluacyjnego złota.

Nota 23 Fundusze i rezerwy

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0	0,0	0,0%
Fundusz rezerwowy	534 733,7	966 590,7	431 857,0	80,8%
Rezerwy	11 834 026,0	11 457 911,7	-376 114,3	-3,2%
Razem	13 868 759,7	13 924 502,4	55 742,7	0,4%

Pozycja obejmuje:

- fundusz statutowy, którego wysokość określa art. 61 ustawy o NBP,
- fundusz rezerwowy, który zgodnie z art. 62 ustawy o NBP jest tworzony z odpisów z zysku NBP w wysokości 5% rocznego zysku aż do osiągnięcia przez ten fundusz równowartości funduszu statutowego i może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych NBP,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, której tworzenie przewiduje art. 65 ustawy o NBP.

Wzrost pozycji wynikał ze zwiększenia funduszu rezerwowego w wyniku dokonania odpisu z zysku za 2011 r. w kwocie 431.857,0 tys. zł przy jednoczesnej aktualizacji wysokości rezerwy w kwocie 376.114,3 tys. zł.

Nota 24 Wynik finansowy

Pozycja obejmuje:

- wynik finansowy roku bieżącego w kwocie 5.541.094,6 tys. zł (por. Nota 44),
- część straty poniesionej przez NBP w 2007 r., która nie została pokryta środkami z funduszu rezerwowego; na 31.12.2012 r. pozycja wyniosła 11.457.911,7 tys. zł i nie zmieniła się w porównaniu z 31.12.2011 r.

7. Noty objaśniające do pozycji pozabilansowych

Nota 25 Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Należności wynikające z transakcji bieżących, w tym	6 189 548,5	299 559,7	-5 889 988,8	-95,2%
- należności w walucie krajowej	2 657 029,6	0,0	-2 657 029,6	-100,0%
- należności w walutach obcych	3 532 518,9	299 559,7	-3 232 959,2	-91,5%
Zobowiązania wynikające z transakcji bieżących, w tym	6 189 548,5	299 559,7	-5 889 988,8	-95,2%
- zobowiązania w walucie krajowej	673,1	0,0	-673,1	-100,0%
- zobowiązania w walutach obcych	6 188 875,4	299 559,7	-5 889 315,7	-95,2%

Spadek poszczególnych pozycji wynikał z mniejszego wolumenu zawartych przez NBP pod koniec roku transakcji bieżących wymiany walut obcych, przeprowadzanych przez NBP z bankami zagranicznymi.

Nota 26 Instrumenty finansowe pozabilansowe

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych zakupione w transakcjach terminowych	165 292,1	1 254 158,7	1 088 866,6	658,8%
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych sprzedane w transakcjach terminowych	23 313,9	5 435 135,7	5 411 821,8	23 212,9%

Na 31.12.2012 r. wzrost pozycji był związany z większym wolumenem transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe zawartych przez NBP pod koniec roku.

Nota 27 Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych

Z dniem 15 listopada 2011 r. NBP stał się uczestnikiem Nowych Porozumień Pożyczkowych (NAB), do których mogą przystępować państwa członkowskie MFW lub banki centralne tych państw. Jako uczestnik NAB, NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki, do kwoty odpowiadającej 2.528.590,0 tys. SDR. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych następuje na wniosek MFW.

Na 31.12.2012 r. kwota, do której NBP zobowiązany jest udzielić MFW pożyczki w ramach NAB, wyniosła 2.230.090,0 tys. SDR (10.629.055,0 tys. zł według kursu średniego NBP na dzień bilansowy) w związku z:

- przekazaniem przez NBP MFW w latach 2011-2012 kwoty 301.000,0 tys. SDR (odpowiednio w 2011 r. – kwoty 174.000,0 tys. SDR oraz w 2012 r. – kwoty 127.000,0 tys. SDR),
- otrzymaniem przez NBP spłaty pożyczki w 2012 r. w kwocie 2.500,0 tys. SDR.

Załącznik 1

Nota 28 Pozostałe pozycje ujęte na kontach pozabilansowych

Na 31.12.2012 r. pozostałe pozycje ujęte na kontach pozabilansowych dotyczyły głównie:

- otrzymanych przez NBP zabezpieczeń związanych z gospodarką własną NBP w kwocie 21.760,3 tys. zł (stan na 31.12.2011 r. – 21.462,3 tys. zł),
- należności warunkowych dochodzonych przez NBP w kwocie 219,4 tys. zł (stan na 31.12.2011 r. – 269,3 tys. zł).

Odsetki od Banku Handlowo-Kredytowego SA w likwidacji naliczone po dniu postawienia banku w stan likwidacji (od dnia 1 kwietnia 1992 r.) wynoszą 1.183.103,7 tys. zł; ich stan nie zmienił się w porównaniu z 31.12.2011 r.

8. Noty objaśniające do rachunku zysków i strat

Nota 29 Przychody z tytułu odsetek, dyskonta i premii

w tys. złotych	2011	2012	Zmiana	
Przychody z odsetek i dyskonta od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych	5 761 765,7	5 976 974,8	215 209,1	3,7%
Przychody z odsetek od rachunków bankowych NBP w walutach obcych	598 253,0	312 588,0	-285 665,0	-47,7%
Przychody z odsetek od kredytów i pożyczek, w tym	36 018,0	15 411,9	-20 606,1	-57,2%
- w walutach obcych	27,4	1 252,9	1 225,5	4 472,6%
- w walucie krajowej	35 990,6	14 159,0	-21 831,6	-60,7%
Inne przychody	31 041,5	9 636,0	-21 405,5	-69,0%
Razem	6 427 078,2	6 314 610,7	-112 467,5	-1,7%

Pozycja obejmuje głównie przychody z odsetek i dyskonta od podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3) oraz od kredytu refinansowego na inwestycje centralne (por. Nota 4).

W 2012 r. spadek pozycji był głównie wynikiem:

- niższych o 285.665,0 tys. zł przychodów z odsetek od rachunków bankowych NBP w walutach obcych, wynikających głównie ze zmniejszenia udziału lokat terminowych oraz lokat terminowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych w strukturze inwestycyjnej rezerw walutowych, jak również spadku średniorocznego oprocentowania tych transakcji odpowiednio w NOK oraz AUD i EUR,

przy:

- wyższych o 215.209,1 tys. zł przychodach z odsetek i dyskonta od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych, co było głównie spowodowane

Załącznik 1

wzrostem udziału dłużnych papierów wartościowych o oprocentowaniu stałym w strukturze inwestycyjnej rezerw walutowych.

Jednocześnie na zmianę przychodów z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych miały wpływ:

- wzrost poziomu rezerw walutowych w ujęciu średniorocznym (ich średni poziom wyniósł 66.384,8 mln EUR w 2012 r. w porównaniu z 62.734,0 mln EUR w 2011 r.),
- zmiana średniorocznych kursów złotego do walut obcych – deprecjacja złotego w stosunku do USD, EUR, GBP, AUD i NOK (por. zestawienie kursów średniorocznych poniżej).

Niższe o 21.831,6 tys. zł przychody z odsetek od kredytów i pożyczek w walucie krajowej były głównie efektem zmniejszenia należności z tytułu kredytu refinansowego na inwestycje centralne w wyniku spłat rat kredytu w 2012 r.

Ponadto, w 2012 r. nastąpił spadek przychodów z tytułu odsetek od rachunku bieżącego w MFW oraz transzy rezerwowej o 20.738,2 tys. zł wykazywanych w pozycji *Inne przychody*. Jednocześnie NBP odnotował wzrost przychodów z tytułu odsetek od pożyczek udzielonych MFW w ramach NAB o 1.225,5 tys. zł wykazywanych w pozycji *Przychody z odsetek od kredytów i pożyczek* (por. Nota 2).

Wysokość średniorocznych kursów złotego do podstawowych walut obcych w latach 2011-2012 przedstawiono poniżej.

w złotych	Kurs średnioroczny			Zmiana
	2011	2012		
USD	2,9634	3,2570	0,2936	9,9%
EUR	4,1198	4,1850	0,0652	1,6%
GBP	4,7460	5,1597	0,4137	8,7%
AUD	3,0557	3,3712	0,3155	10,3%
NOK	0,5283	0,5597	0,0314	5,9%

Nota 30 Koszty z tytułu odsetek, dyskonta i premii

w tys. złotych	2011	2012	Zmiana	
Koszty premii od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych	2 145 899,2	3 504 051,9	1 358 152,7	63,3%
Koszty odsetek i dyskonta od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	4 086 416,0	4 489 497,3	403 081,3	9,9%
Koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP, w tym	1 446 470,6	1 478 994,2	32 523,6	2,2%
- od rachunków w walutach obcych	187 202,4	82 694,1	-104 508,3	-55,8%
- od rachunków w walucie krajowej	1 259 268,2	1 396 300,1	137 031,9	10,9%
Inne koszty	24 007,0	6 952,4	-17 054,6	-71,0%
Razem	7 702 792,8	9 479 495,8	1 776 703,0	23,1%

Załącznik 1

Pozycja obejmuje głównie koszty odsetek, dyskonta i premii od instrumentów wykorzystywanych przez NBP w ramach operacji polityki pieniężnej (por. Nota 11), podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3 i Nota 16) oraz od pozostałych rachunków bankowych prowadzonych przez NBP.

W 2012 r. wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- wyższych o 1.358.152,7 tys. zł kosztów premii od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych, głównie na skutek:
 - niższych poziomów rentowności papierów wartościowych,
 - wyższego udziału dłużnych papierów wartościowych o oprocentowaniu stałym w strukturze rezerw walutowych;

jednocześnie na wyższe koszty premii wpłynęły:

- wzrost poziomu rezerw walutowych w ujęciu średniorocznym (por. Nota 29),
 - zmiana średniorocznych kursów złotego do walut obcych – deprecjacja złotego w stosunku do USD, EUR, GBP i AUD (por. Nota 29 – zestawienie kursów średniorocznych).
- wyższych o 403.081,3 tys. zł kosztów dyskonta od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej, wynikających ze:
 - wzrostu emisji bonów pieniężnych NBP w ramach operacji otwartego rynku; poziom operacji podstawowych w ujęciu średniorocznym wyniósł 94.343,4 mln zł w 2012 r. w porównaniu z 93.870,4 mln zł w 2011 r., natomiast dostrajających – 1.626,8 mln zł w 2012 r. w porównaniu z 1.407,1 mln zł w 2011 r.⁹²,
 - wzrostu średniorocznego poziomu stopy referencyjnej określającej rentowność bonów pieniężnych – z 4,22% w 2011 r. do 4,61% w 2012 r.
 - wyższych o 32.523,6 tys. zł kosztów odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP. Zmiana ta była głównie efektem wzrostu kosztów odsetek od rezerw obowiązkowych banków przy jednoczesnym spadku kosztów odsetek od rachunków bieżących sektora instytucji rządowych i samorządowych prowadzonych w walutach obcych.

Ponadto, w 2012 r. wystąpił spadek kosztów odsetek od zobowiązań wobec MFW z tytułu alokacji SDR o 17.068,3 tys. zł wykazywanych w pozycji *Inne koszty* (por. Nota 17).

⁹² Do wyliczenia wielkości średniorocznych uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

Nota 31 Przychody z operacji finansowych

w tys. złotych	2011	2012	Zmiana	
Dodatnie zrealizowane różnice kursowe	7 293 367,6	6 988 671,8	-304 695,8	-4,2%
Dodatnie zrealizowane różnice cenowe, w tym	3 828 465,1	3 687 649,7	-140 815,4	-3,7%
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	3 224 720,1	3 152 671,4	-72 048,7	-2,2%
- z instrumentów finansowych pozabilansowych	603 745,0	534 978,3	-68 766,7	-11,4%
Pozostałe przychody z operacji finansowych	6,3	12,7	6,4	101,6%
Razem	11 121 839,0	10 676 334,2	-445 504,8	-4,0%

Pozycja obejmuje głównie:

- dodatnie zrealizowane różnice kursowe z transakcji w walutach obcych,
- dodatnie zrealizowane różnice cenowe z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych,
- dodatnie zrealizowane różnice cenowe z rozliczenia transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe.

W 2012 r. spadek pozycji był głównie wynikiem:

- niższych dodatnich zrealizowanych różnic kursowych z transakcji w EUR i AUD przy jednocześnie wyższych różnicach z transakcji w USD i GBP,
- niższych dodatnich zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w USD przy jednocześnie wyższych różnicach z tego samego typu transakcji w EUR i AUD,
- niższych dodatnich zrealizowanych różnic cenowych z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w GBP przy jednocześnie wyższych różnicach z tego samego typu transakcji w AUD.

Nota 32 Koszty operacji finansowych

w tys. złotych	2011	2012	Zmiana	
Ujemne zrealizowane różnice kursowe	685 741,6	77 392,3	-608 349,3	-88,7%
Ujemne zrealizowane różnice cenowe, w tym	656 085,4	415 706,5	-240 378,9	-36,6%
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	520 449,7	333 059,2	-187 390,5	-36,0%
- z instrumentów finansowych pozabilansowych	135 635,7	82 647,3	-52 988,4	-39,1%
Pozostałe koszty operacji finansowych	12,5	2,0	-10,5	-84,0%
Razem	1 341 839,5	493 100,8	-848 738,7	-63,3%

Pozycja obejmuje głównie:

- ujemne zrealizowane różnice kursowe z transakcji w walutach obcych,

Załącznik 1

- ujemne zrealizowane różnice cenowe z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych,
- ujemne zrealizowane różnice cenowe z rozliczenia transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe.

W 2012 r. spadek pozycji był głównie wynikiem:

- niższych ujemnych zrealizowanych różnic kursowych z transakcji w USD i EUR,
- niższych ujemnych zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w EUR, GBP i USD,
- niższych ujemnych zrealizowanych różnic cenowych z transakcji terminowych na oprocentowane dłużne papiery wartościowe w GBP.

Nota 33 Koszty niezrealizowane

<i>w tys. złotych</i>	2011	2012	Zmiana	
Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych	0,0	749 928,2	749 928,2	-
Ujemne różnice z wyceny cenowej, w tym	278,6	84 898,5	84 619,9	30 373,3%
- z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych	228,4	84 624,6	84 396,2	36 951,1%
- z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych	50,2	273,9	223,7	445,6%
Razem	278,6	834 826,7	834 548,1	299 550,6%

W 2012 r. kwota kosztów była głównie efektem wystąpienia na 31.12.2012 r. ujemnych różnic z wyceny kursowej walut obcych.

Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP (por. Nota 22). W 2012 r. ujemne różnice z wyceny kursowej dotyczyły głównie następujących walut obcych: BRL, EUR, MXN i SDR.

Ujemne różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z niższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Na 31.12.2012 r. ujemne różnice z wyceny cenowej dotyczyły głównie dłużnych papierów wartościowych w GBP, EUR, USD i NOK.

Ujemne różnice z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych dotyczyły transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 26).

Nota 34 Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych

W 2012 r. przychody w wysokości 376.114,3 tys. zł były wynikiem aktualizacji kwoty rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (por. Nota 23).

Nota 35 Przychody z tytułu opłat i prowizji

Pozycja obejmuje głównie przychody z opłat i prowizji za wykonanie przez NBP zleceń płatniczych, prowadzenie rachunków bankowych oraz uczestnictwo w systemie TARGET2.

W 2012 r. pozycja wyniosła 34.626,1 tys. zł i była o 862,8 tys. zł (2,4%) niższa w porównaniu z 2011 r.

Nota 36 Koszty z tytułu opłat i prowizji

Pozycja obejmuje koszty opłat i prowizji ponoszonych przez NBP:

- z tytułu prowadzonej przez inne banki na rzecz NBP zastępczej obsługi kasowej budżetu państwa (w miejscowościach, w których NBP nie posiada oddziałów okręgowych),
- z tytułu uczestnictwa w systemie TARGET2,
- za prowadzenie rachunków NBP w walutach obcych za granicą,
- za wykonanie własnych zleceń płatniczych.

Ponadto, w 2012 r. w pozycji ujęto koszty opłat obowiązujących na rynkach finansowych krajów rozwijających się (por. Nota 3).

W 2012 r. pozycja wyniosła 144.110,3 tys. zł i była o 107.719,3 tys. zł (296,0%) wyższa w porównaniu z 2011 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem poniesienia kosztów związanych z wyżej wymienionymi opłatami, dotyczącymi rynków finansowych krajów rozwijających się.

Nota 37 Przychody z tytułu akcji i udziałów

<i>w tys. złotych</i>	2011	2012	Zmiana	
Przychody z tytułu akcji i udziałów w podmiotach krajowych	62 502,5	8 673,0	-53 829,5	-86,1%
Przychody z tytułu akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych	10 280,8	12 553,6	2 272,8	22,1%
Razem	72 783,3	21 226,6	-51 556,7	-70,8%

Pozycja obejmuje głównie przychody z tytułu dywidend od posiadanych przez NBP akcji i udziałów w podmiotach krajowych i zagranicznych (por. Nota 6).

Na 31.12.2012 r. przychody stanowiły głównie sumę wpływów z tytułu dywidend od posiadanych akcji Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA, Krajowej Izby Rozliczeniowej SA oraz Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei.

Nota 38 Pozostałe przychody

Pozycja obejmuje głównie przychody ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich, z wynajmu pomieszczeń biurowych oraz sprzedaży usług informatycznych. Ponadto w 2012 r. w pozycji ujęto przychody z tytułu otrzymania

Załącznik 1

nałej części zysku ze sprzedaży przez MFW części zasobu złota.

W 2012 r. pozycja wyniosła 148.958,2 tys. zł i była o 193.638,0 tys. zł (56,5%) niższa w porównaniu z 2011 r. Wyższe przychody w 2011 r. zostały spowodowane głównie wystąpieniem przychodów z rozliczenia emisji wycofanej w kwocie 172.093,0 tys. zł, w związku z ustawą o denominacji złotego z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. Nr 84, poz. 386 i z 1995 r. Nr 16, poz. 79).

Nota 39 Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia

Pozycja obejmuje koszty wynagrodzeń pracowników, koszty narzutów na wynagrodzenia, a także koszty rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych, nagród jubileuszowych oraz niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych.

W 2012 r. pozycja wyniosła 457.198,0 tys. zł i była o 27.262,9 tys. zł (6,3%) wyższa w porównaniu z 2011 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem wyższych o 16.753,8 tys. zł kosztów wynagrodzeń, jak również wyższych kosztów narzutów na wynagrodzenia – o 5.992,9 tys. zł, zgodnie z przyjętą polityką kadrowo-płacową.

Nota 40 Koszty administracyjne

w tys. złotych	2011	2012	Zmiana	
Zużycie materiałów i energii	33 903,5	34 593,2	689,7	2,0%
Świadczenia na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych	12 248,0	13 812,6	1 564,6	12,8%
Podróże służbowe	6 870,6	7 430,9	560,3	8,2%
Usługi obce	152 493,0	158 082,9	5 589,9	3,7%
Podatki i opłaty	15 234,6	20 985,4	5 750,8	37,7%
Odpisy na fundusze specjalne	4 759,6	4 723,9	-35,7	-0,8%
Pozostałe koszty administracyjne	33 761,4	29 630,2	-4 131,2	-12,2%
Razem	259 270,7	269 259,1	9 988,4	3,9%

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia kosztów podatków i opłat oraz kosztów usług obcych przy jednoczesnym zmniejszeniu pozostałych kosztów administracyjnych.

Nota 41 Koszty amortyzacji

w tys. złotych	2011	2012	Zmiana	
Koszty amortyzacji środków trwałych	63 457,2	56 259,8	-7 197,4	-11,3%
Koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych	13 887,8	12 588,5	-1 299,3	-9,4%
Razem	77 345,0	68 848,3	-8 496,7	-11,0%

W 2012 r. koszty amortyzacji środków trwałych dotyczyły głównie amortyzacji budynków i lokali oraz maszyn i urządzeń, natomiast koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych – oprogramowania komputerowego.

Nota 42 Koszty emisji znaków pieniężnych

Pozycja obejmuje koszty emisji banknotów i monet, w tym banknotów i monet kolekcjonerskich.

W 2012 r. pozycja wyniosła 267.436,2 tys. zł i była o 5.387,9 tys. zł (2,1%) wyższa w porównaniu z 2011 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- zwiększenia kosztów emisji monet w związku ze wzrostem zamówień na monety powszechnego obiegu, wynikających z konieczności zapewnienia płynności rozliczeń poprzez dostarczenie do obiegu monet o wartości nominalnej od 1 gr do 1 zł,

przy jednoczesnym:

- zmniejszeniu kosztów emisji banknotów w związku z racjonalizacją zapasów banknotów powszechnego obiegu i zmniejszonymi zamówieniami na ich dostawę.

Nota 43 Pozostałe koszty

Pozycja obejmuje głównie koszty odpowiadające wartości nominalnej sprzedanych monet i banknotów kolekcjonerskich.

W 2012 r. pozycja wyniosła 16.500,3 tys. zł i była o 3.102,3 tys. zł (15,8%) niższa w porównaniu z 2011 r. Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia powyższych kosztów w związku z mniejszą sprzedażą wartości kolekcjonerskich.

Nota 44 Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział

Zysk NBP za 2012 r. wyniósł 5.541.094,6 tys. zł i był o 3.096.047,0 tys. zł (35,8%) niższy w porównaniu z 2011 r.

Zgodnie z art. 62 i 69 ustawy o NBP zysk NBP zostanie podzielony (w terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów) na:

- odpis na fundusz rezerwy NBP (5% zysku) – 277.054,7 tys. zł,
- wpłatę z zysku NBP do budżetu państwa – 5.264.039,9 tys. zł.

9. Pozostałe noty objaśniające

Nota 45 Elastyczna Linia Kredytowa

Elastyczna Linia Kredytowa jest instrumentem MFW, przeznaczonym dla krajów o stabilnych podstawach i prognozach makroekonomicznych. W przypadku Polski ma on charakter ostrożnościowy.

Obowiązująca na dzień 31 grudnia 2012 r. Elastyczna Linia Kredytowa w wysokości

Załącznik 1

19.166.000,0 tys. SDR została przyznana Polsce w dniu 21 stycznia 2011 r. przez Radę Dyrektorów Wykonawczych MFW na okres dwóch lat (to jest do 20 stycznia 2013 r.). Dysponentem Elastycznej Linii Kredytowej był Rząd RP, a NBP pełnił rolę agenta finansowego Rządu.

W dniu 18 stycznia 2013 r. Rada Dyrektorów Wykonawczych MFW zaakceptowała wniosek Polski o ponowne udzielenie dostępu do Elastycznej Linii Kredytowej w wysokości 22.000.000,0 tys. SDR. Rzeczpospolita Polska uzyskała dostęp do tego instrumentu MFW na okres dwóch lat (to jest do 17 stycznia 2015 r.). Podobnie jak w przypadku instrumentu udostępnionego Polsce w 2011 r. dysponentem Elastycznej Linii Kredytowej jest Rząd RP, a NBP pełni rolę agenta finansowego Rządu.

Nota 46 Fundacja NBP

W dniu 10 sierpnia 2009 r. została ustanowiona przez NBP Fundacja Narodowego Banku Polskiego, której głównym statutowym celem jest wspieranie działań promujących rozwój nauk ekonomicznych i edukacji ekonomicznej. W dniu 31 sierpnia 2009 r. została ona wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego. Fundusz założycielski Fundacji NBP wynosił 1.500,0 tys. zł, z czego na działalność gospodarczą przeznaczono 750,0 tys. zł.

Nota 47 Zdarzenia po dacie bilansu

W dniu 15 marca 2013 r. została zawarta umowa pożyczki dwustronnej pomiędzy NBP a MFW, zgodnie z którą NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki do wysokości stanowiącej równowartość w SDR kwoty 6,27 mld EUR. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych będzie następować na wniosek MFW.

10. Ryzyko finansowe i operacyjne

W NBP funkcjonuje zintegrowany system zarządzania ryzykiem stanowiący ciągły i powtarzalny proces decyzyjny, wspomagający, przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych, osiągnięcie celów banku.

Obejmuje on trzy integralnie ze sobą powiązane poziomy:

- zdecentralizowane zarządzanie ryzykiem operacyjnym we wszystkich jednostkach organizacyjnych NBP, dokonywane przez dyrektorów tych jednostek, przy współpracy tzw. menedżerów ryzyka,
- działalność wyspecjalizowanych jednostek organizacyjnych:
 - Departamentu Zarządzania Ryzykiem Finansowym, odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem finansowym,
 - Departamentu Ryzyka Operacyjnego i Zgodności, do zadań którego należy m. in. opracowywanie projektów zasad i metodyk dotyczących ryzyka operacyjnego, monitorowanie i przeprowadzanie analiz z zakresu ryzyka

operacyjnego i ryzyka zgodności w NBP, wdrażanie nowych narzędzi, raportowanie o ryzyku operacyjnym i zgodności w skali banku,

- Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem, która m. in. ocenia efektywność zarządzania ryzykiem operacyjnym w skali całego banku i wydaje rekomendacje w tym zakresie,

- podejmowanie przez Zarząd NBP decyzji o charakterze strategicznym.

Zadania realizowane w ramach systemu zarządzania ryzykiem obejmują:

- bieżące identyfikowanie oraz analizowanie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- pomiar poziomu ryzyka,
- dobór i stosowanie mechanizmów ograniczających ryzyko,
- monitorowanie i bieżące kontrolowanie skuteczności zastosowanych mechanizmów ograniczających ryzyko,
- okresowe informowanie o wynikach zarządzania ryzykiem,
- akceptację/brak akceptacji dla istniejącego poziomu ryzyka.

10.1. Ryzyko finansowe

Podstawowymi rodzajami ryzyka finansowego towarzyszącego działalności NBP są: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe (stopy procentowej i kursowe). Akceptowany poziom ryzyka finansowego określany jest poprzez system limitów i ograniczeń inwestycyjnych, a ekspozycja na poszczególne rodzaje ryzyka, w ramach przyjętych ograniczeń, jest monitorowana na bieżąco przez Departament Zarządzania Ryzykiem Finansowym. Analiza ekspozycji na ryzyko finansowe jest regularnie przedstawiana Zarządowi NBP.

10.1.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia strat finansowych wskutek niewywiązania się kontrahenta z ciążących na nim zobowiązań, w szczególności niespłacenia całości lub części kapitału wraz z odsetkami w uzgodnionym terminie lub spadku wartości rynkowej instrumentów inwestycyjnych w konsekwencji pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami walutowymi

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP stosuje następujące metody ograniczania ryzyka kredytowego:

- ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i pozarządowych papierów wartościowych,
- kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej,
- limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych oraz wymiany walutowej,

Załącznik 1

- ograniczenie terminu do zapadalności transakcji lokacyjnych,
- kryteria wyboru emitentów papierów wartościowych,
- limity dla emitentów papierów wartościowych,
- zawieranie umów ramowych z kontrahentami,
- zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych.

Analizy ryzyka kredytowego są przeprowadzane przez NBP przy wykorzystaniu zarówno danych dotyczących sytuacji finansowej kontrahentów i ocen agencji ratingowych, jak również wyceny ryzyka odzwierciedlonej w kwotowaniach rynkowych.

Dominująca część rezerw walutowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. W 2012 r. NBP rozpoczął, na niewielką skalę, inwestycje na rynku obligacji korporacyjnych denominowanych w USD. Udział lokat w rezerwach walutowych jest niski - transakcje zawierane są na krótkie terminy, z bankami o wysokiej wiarygodności kredytowej.

Ryzyko kredytowe w krajowych operacjach kredytowych

Wspierając płynność systemu finansowego NBP udostępnia bankom krajowym kredyt lombardowy, kredyt techniczny oraz kredyt w ciągu dnia w euro.

Zarządzanie ryzykiem w wymienionych operacjach koncentruje się na określeniu listy papierów wartościowych akceptowanych jako zabezpieczenie, a także jego wymaganego poziomu, określonego poprzez współczynnik redukcji wartości papierów wartościowych (tzw. *haircut*). Celem stosowania *haircutu* jest zmniejszenie prawdopodobieństwa spadku wartości rynkowej zabezpieczenia poniżej wartości udzielonego kredytu w efekcie spadku ceny rynkowej papierów wartościowych i/lub niekorzystnych zmian kursowych.

Podstawowym zabezpieczeniem przedstawianym przez banki w operacjach kredytowych są papiery wartościowe Skarbu Państwa i NBP nominowane w złotych, przy czym lista papierów wartościowych akceptowanych jako zabezpieczenie obejmuje również inne papiery wartościowe zdeponowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych – listy zastawne, obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, emisje Europejskiego Banku Inwestycyjnego w PLN, a także papiery skarbowe nominowane w EUR.

Poziom współczynnika redukcji wartości zabezpieczenia w przypadku kredytu lombardowego i technicznego ustalany jest w oparciu o relację cen rynkowych papierów wartościowych do ich wartości nominalnej. Kredyt w ciągu dnia w euro udzielany jest zgodnie z zasadami określonymi przez EBC, a jego zabezpieczeniem

mogą być obligacje skarbowe będące przedmiotem *fixingu* na BondSpot SA (dodatkowo uwzględniany jest *haircut* z tytułu ryzyka kursowego).

10.1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności związane jest z możliwością poniesienia dodatkowych kosztów w razie konieczności niezwłocznego pozyskania płynnych środków.

Ze względu na fakt, iż NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, posiada on zdolność do kreowania płynności w walucie krajowej. Jest ona ograniczona przez odpowiedzialność NBP za stabilność waluty krajowej. Założenia polityki pieniężnej są co roku ustalane przez RPP, która kierując się powyższymi założeniami zatwierdza również plan finansowy NBP.

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP zapewnia właściwą płynność środków dopasowując bieżące i przewidywane przepływy pieniężne. Inwestycje dokonywane są na rynkach zapewniających niezwłoczną dostępność środków – waluty rezerwowe oraz instrumenty inwestycyjne charakteryzują się zasadniczo wysoką płynnością.

10.1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej związane jest z możliwością spadku wartości rynkowej instrumentów finansowych w wyniku niekorzystnej zmiany ich rynkowej rentowności.

Podstawową miarą ryzyka stopy procentowej, stosowaną przez NBP, jest *modified duration* określające wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Ograniczając ryzyko stopy procentowej w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, NBP określa benchmarkowy poziom *modified duration* rezerw walutowych wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań.

W warunkach utrzymywania się kryzysu fiskalnego w strefie euro oraz osłabiających się perspektyw globalnej gospodarki, w 2012 r. nastąpił spadek rentowności rządowych papierów wartościowych, o mniejszej jednak skali niż w 2011 r.

10.1.4. Ryzyko kursowe

Ryzyko kursowe wynika z możliwości spadku wartości zasobów walut obcych na skutek niekorzystnych zmian kursów na rynku walutowym.

Oszacowanie ekspozycji na ryzyko kursowe jest dokonywane w oparciu o wartość zagrożoną (VaR) wyliczaną przy zastosowaniu metody parametrycznej. Poziom wartości zagrożonej wyliczony na dzień bilansowy jest uwzględniany przy określaniu wielkości rezerwy na ryzyko zmian kursu złotego do walut obcych (por. pkt 4).

Zarządzając rezerwami walutowymi NBP określa strukturę walutową benchmarku strategicznego wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań.

Załącznik 1

W 2012 r. utrzymana została struktura walutowa benchmarku z 2011 r. obejmująca: 36% USD, 32% EUR, 15% GBP, 10% AUD i 7% NOK. Jednocześnie rozpoczęto inwestycje na rynku rządowych brazylijskich i meksykańskich papierów wartościowych (łącznie 1% rezerw walutowych na koniec 2012 r.).

W 2012 r., wraz z rozwojem europejskich mechanizmów wsparcia finansowego dla krajów doświadczających problemów fiskalnych, zmienność kursów walutowych uległa obniżeniu, w przypadku większości par walutowych powracając do poziomu notowanego przed kryzysem *subprime*.

10.2. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to możliwość poniesienia szkód materialnych lub niematerialnych w NBP, wynikających z niewłaściwego zarządzania lub zawodności działania istniejących w NBP zasobów, w tym głównie systemów teleinformatycznych, mienia, kadry pracowniczej lub przepisów prawa wewnętrznego, a także spowodowanych wystąpieniem zdarzeń wewnętrznych lub zewnętrznych, awarią albo błędem pracownika. Ryzyko operacyjne obejmuje następujące podkategorie: ryzyko bezpieczeństwa, ryzyko kadrowe, ryzyko prawne, ryzyko technologiczne, ryzyko zarządzania.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega w szczególności na:

- bieżącym identyfikowaniu, analizie i pomiarze poziomu ryzyka operacyjnego,
- doborze i stosowaniu mechanizmów eliminujących, przenoszących lub ograniczających ryzyko operacyjne,
- akceptacji istniejącego poziomu ryzyka operacyjnego oraz w przypadku jej braku - poszukiwaniu dodatkowych mechanizmów eliminujących, przenoszących lub ograniczających ryzyko operacyjne,
- dokonywaniu niezbędnych zmian w zakresie organizacji pracy, tworzenia warunków do pełnej i terminowej realizacji zadań, gospodarowania posiadanymi zasobami oraz ustalania wewnętrznych procedur mających na celu eliminację, przeniesienie lub ograniczenie ryzyka operacyjnego.

W NBP stosuje się różne sposoby ograniczania ryzyka, zapobiegania występowaniu incydentów⁹³ oraz ograniczania ich ewentualnych skutków. Do mechanizmów tych należą w szczególności:

- regulacje zewnętrzne i wewnętrzne,
- zakresy czynności i obowiązków oraz podział zadań,
- uzgadnianie danych oraz zasada komisyjności,
- system limitów i ograniczeń (finansowych, czasowych),

⁹³ Jednorazowe zdarzenie polegające na nieprawidłowym działaniu zasobów NBP lub zdarzenie zewnętrzne, powodujące lub mogące powodować negatywne skutki materialne lub niematerialne dla NBP.

- kontrola dostępu oraz zabezpieczenia teleinformatyczne, fizyczne i elektroniczne,
- kopie zapasowe, plany awaryjne i ewakuacyjne,
- ubezpieczenia,
- kontrola i audyt wewnętrzny.

W zakresie ograniczania występowania incydentów, których prawdopodobieństwo wystąpienia jest niewielkie, ale potencjalne skutki bardzo wysokie, utworzony został Plan Ciągłości Działania NBP (PCD-NBP). Obowiązuje on dla następujących funkcji krytycznych:

- rozliczenie płatności w systemach SORBNET i NBP-PHA,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- obsługa posiadacza rachunku,
- realizacja polityki pieniężnej i kursowej,
- wykonywanie zadań agenta emisji skarbowych papierów wartościowych oraz prowadzenie Rejestru Papierów Wartościowych,
- zaopatrywanie banków w znaki pieniężne.

DYREKTOR DEPARTAMENTU
OPERACYJNO-RACHUNKOWEGO
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:
/-/ Grazyna Gielecińska

ZARZĄD
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Witold Kozłowski
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczek
/-/ Jakub Skiba
/-/ Małgorzata Zaleska

Warszawa, dnia 28.03.2013

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA O SKRÓCONYM SPRAWOZDANIU FINANSOWYM

DLA RADY POLITYKI PIENIĘŻNEJ NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO

Załączone skrócone sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego z siedzibą w Warszawie przy ul. Świętokrzyskiej 11/21 (zwanego dalej „NBP”) zostało sporządzone przez Zarząd NBP na podstawie zbadanego pełnego rocznego sprawozdania finansowego NBP za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. („sprawozdanie finansowe NBP”). Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2 z późniejszymi zmianami); uchwały nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP z 2003 r. Nr 22, poz. 38 z późniejszymi zmianami); uchwały Nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP z 2010 r. Nr 17, poz. 19); uchwały Nr 63/2008 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późniejszymi zmianami) oraz uchwały Nr 29/2007 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 25 października 2007 r. w sprawie gospodarki składnikami majątku trwałego w Narodowym Banku Polskim (z późniejszymi zmianami).

Badanie sprawozdania finansowego NBP, na podstawie którego sporządzono skrócone sprawozdanie finansowe, przeprowadziliśmy stosownie do przepisów rozdziału 7 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152 poz. 1223 z późniejszymi zmianami), krajowych standardów rewizji finansowej wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce i Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej. W dniu 28 marca 2013 r. wydaliśmy opinię bez zastrzeżeń o sprawozdaniu finansowym NBP. Skrócone sprawozdanie finansowe NBP nie odzwierciedla efektów zdarzeń, które miały miejsce po dniu wydania powyższej opinii.

Dla pełnego zrozumienia sytuacji majątkowej i finansowej NBP na dzień 31 grudnia 2012 r., jej wyniku finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. oraz zakresu przeprowadzonego przez nas badania sprawozdania finansowego, należy czytać pełne sprawozdanie finansowe NBP, wraz z opinią i raportem z badania niezależnego biegłego rewidenta dotyczącą tego sprawozdania finansowego.

*PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., Al. Armii Ludowej 14, 00-638 Warszawa, Polska
Telefon +48 (22) 523 4000, Faks +48 (22) 523 4040, www.pwc.com*

PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, pod numerem KRS 000044655, NIP 526-021-02-28. Kapitał zakładowy wynosi 10.363.900 złotych. Siedzibą Spółki jest Warszawa, Al. Armii Ludowej 14.

Odpowiedzialność Zarządu za skrócone sprawozdanie finansowe

Zgodnie z § 62 pkt. 4 Uchwały Nr 63/2008 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późniejszymi zmianami), Zarząd NBP jest odpowiedzialny za publikację rocznego sprawozdania finansowego NBP, z wyłączeniem danych szczegółowych wraz z opinią biegłego rewidenta o skróconym sprawozdaniu finansowym.

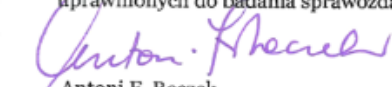
Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Naszym zadaniem było wyrażenie opinii na temat skróconego sprawozdania finansowego, na podstawie wykonanych przez nas procedur, które przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rewizji Finansowej 810 „Zlecenia sporządzania opinii na temat skróconych sprawozdań finansowych”.

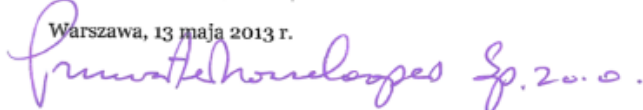
Opinia

Naszym zdaniem załączone skrócone sprawozdanie finansowe, sporządzone zgodnie z zasadami opisanymi w § 62 pkt. 4 Uchwały Nr 63/2008 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późniejszymi zmianami) oraz na podstawie zbadanego pełnego rocznego sprawozdania finansowego NBP, jest we wszystkich istotnych aspektach zgodne z tym sprawozdaniem.

Sporządzający niniejszą opinię i przeprowadzający badanie sprawozdania finansowego w imieniu PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., spółki wpisanej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem 144:

Antoni F. Reczek
Prezes Zarządu
Kluczowy Biegły Rewident
Numer ewidencyjny 90014

Warszawa, 13 maja 2013 r.

Załącznik 2

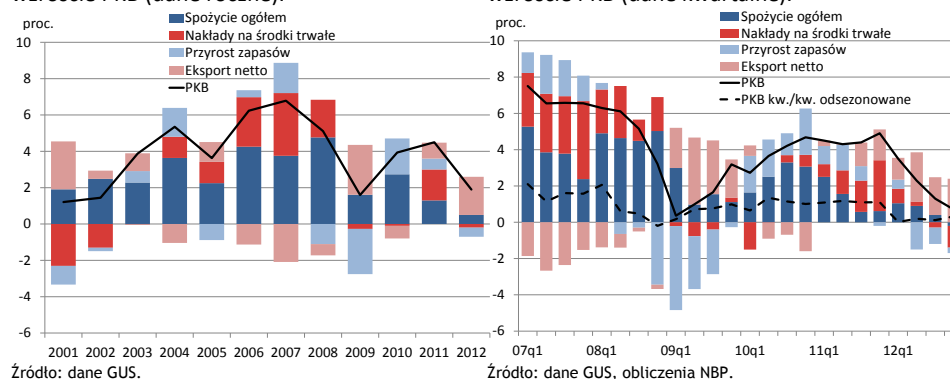
PKB i popyt krajowy

W 2012 r. tempo wzrostu PKB uległo obniżeniu i w całym roku wyniosło 1,9% r/r (wobec 4,5% r/r w 2011 r.). Do ograniczenia dynamiki PKB, szczególnie silnego w II połowie ub.r., przyczyniło się zarówno ostabienie dynamiki spożycia ogółem, jak również pewien spadek inwestycji. Wzrost PKB podtrzymywany był przez relatywnie wysoki wkład eksportu netto wynikający z silniejszego spadku dynamiki importu niż eksportu (Wykres 29, Wykres 30, Tabela 10). Spadek dynamiki eksportu wynikał z niskiego popytu zagranicą, który z kolei – poprzez negatywny wpływ na inwestycje oraz pośrednio również konsumpcję – oddziaływał w kierunku spowolnienia dynamiki popytu krajowego.

Wykres 29. Udziały składników popytu finalnego we wzroście PKB (dane roczne)

Wykres 30. Udziały składników popytu finalnego we wzroście PKB (dane kwartalne)

Udziały składników popytu finalnego we wzroście PKB (dane roczne). Udziały składników popytu finalnego we wzroście PKB (dane kwartalne).

Dynamika spożycia indywidualnego, która w I połowie 2012 r. utrzymała się na poziomie zbliżonym do zanotowanego w IV kw. 2011 r., w II połowie ub.r. istotnie się obniżyła. Do ostabienia wzrostu popytu konsumpcyjnego przyczyniła się niska dynamika dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych, związana ze spowalniającym, w warunkach obniżającej się dynamiki zatrudnienia, wzrostem wynagrodzeń. Ograniczająco na wzrost konsumpcji oddziaływało także spowolnienie akcji kredytowej dla gospodarstw domowych, w tym spadek kredytów konsumpcyjnych, oraz pogorszenie nastrojów gospodarstw domowych, w tym w szczególności nasilające się w II połowie 2012 r. obawy przed bezrobociem.

Dynamika nakładów brutto na środki trwałe spowalniała w ciągu całego roku i w II połowie ub.r. była ujemna. Do ograniczenia dynamiki inwestycji przyczynił się przede wszystkim spadek inwestycji publicznych, któremu towarzyszyło obniżenie dynamiki inwestycji gospodarstw domowych oraz przedsiębiorstw. Ograniczenie inwestycji publicznych wynikało z zakończenia części inwestycji infrastrukturalnych podjętych w okresie poprzedzającym Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej, a także z działania reguł fiskalnych obniżających możliwości inwestycyjne samorządów terytorialnych. Natomiast spowolnienie działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw było

prawdopodobnie związane z niekorzystnymi prognozami popytu w warunkach przewidywanego osłabienia koniunktury w kraju i relatywnie niskiego wzrostu gospodarczego za granicą, któremu towarzyszyło pewne pogorszenie sytuacji finansowej firm oraz zaostrzenie przez banki kryteriów w segmencie kredytów długoterminowych dla przedsiębiorstw. Do obniżenia dynamiki inwestycji firm mogło przyczynić się także ograniczone zapotrzebowanie na modernizację ich majątku, wobec znacznych nakładów na ten cel w latach 2010-2011⁹⁴. Z kolei na spowolnienie wzrostu inwestycji mieszkaniowych złożyło się pogorszenie sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych, istotne obniżenie limitów cenowych w programie *Rodzina na swoim* oraz zaostrzenie polityki kredytowej banków w segmencie kredytów hipotecznych. Wobec niskiej dynamiki nakładów brutto na środki trwałe oraz ujemnego wkładu zmiany zapasów do PKB wynikającego z procyklicznego charakteru tej kategorii, akumulacja w 2012 r. obniżyła się wobec 2011 r.

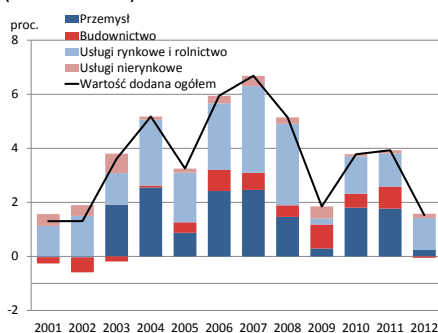
Wielkość spożycia publicznego w 2012 r. nie zmieniła się istotnie wobec 2011 r.⁹⁵ Stagnacja spożycia publicznego związana była z działaniami nakierowanymi na ograniczenie nierównowagi w sektorze finansów publicznych, w szczególności z funkcjonowaniem reguły wydatkowej, reguł fiskalnych w jednostkach samorządu terytorialnego oraz zamrożenia płac w sferze budżetowej.

W 2012 r. największy wkład do wzrostu PKB wniósł eksport netto (2,1 pkt proc. wobec 0,9 pkt proc. w 2011 r.). Relatywnie wysoki wkład eksportu netto wynikał z utrzymania wzrostu eksportu przy jednoczesnym silnym ograniczeniu popytu importowego związanym – z jednej strony – ze spowolnieniem wzrostu produkcji eksportowej charakteryzującej się wysoką importochłonnością, a – z drugiej strony – z wyhamowaniem popytu wewnętrznego.

Wykres 31. Wkłady do wzrostu wartości dodanej brutto (dane roczne)

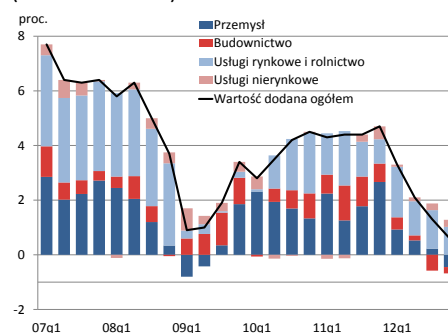
Wykres 32. Wkłady do wzrostu wartości dodanej brutto (dane kwartalne)

Wkłady do wzrostu wartości dodanej brutto (dane roczne).

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Wkłady do wzrostu wartości dodanej brutto (dane kwartalne).

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

⁹⁴ Znalazło to odzwierciedlenie w spadku nowo rozpoczynanych inwestycji o charakterze odtworzeniowym.

⁹⁵ Kategoria ta miała zerowy wkład do wzrostu PKB.

Załącznik 2

Dynamika wartości dodanej brutto w 2012 r. obniżyła się wobec 2011 r. (odpowiednio 1,8% r/r wobec 4,5% r/r), na co złożyło się istotne zmniejszenie tempa wzrostu wartości dodanej w przemyśle oraz jej spadek w budownictwie. W konsekwencji najwyższy wkład do wzrostu wartości dodanej brutto wnieśli usługi rynkowe i rolnictwo (1,2 pkt proc.), przy znacznie niższym wkładzie przemysłu i usług nierynkowych (po 0,2 pkt proc.) oraz nieznacznie ujemnej kontrybucji budownictwa (-0,1 pkt proc., Wykres 31, Wykres 32).

Tabela 10. PKB i popyt krajowy

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Dynamika PKB i jego składowych w cenach stałych (w proc.)									
PKB	5,3	3,6	6,2	6,8	5,1	1,6	3,9	4,5	1,9
Popyt krajowy	6,2	2,5	7,3	8,7	5,6	-1,1	4,6	3,6	-0,2
Spożycie	4,3	2,7	5,2	4,6	6,1	2,0	3,4	1,6	0,6
Spożycie indywidualne	4,7	2,1	5,0	4,9	5,8	2,1	3,2	2,6	0,8
Akumulacja	14,7	1,4	16,1	24,3	3,9	-11,5	9,3	11,2	-3,3
Nakłady brutto na środki trwałe	6,4	6,5	14,9	17,6	9,6	-1,2	-0,4	8,5	-0,8
Eksport	14,0	8,0	14,6	9,1	7,1	-6,8	12,1	7,7	2,8
Import	15,8	4,7	17,3	13,7	8,0	-12,4	13,9	5,5	-1,8
Udział eksportu netto we wzroście PKB w pkt. proc.	-1,0	1,1	-1,1	-2,1	-0,6	2,7	-0,7	0,9	2,1
Struktura PKB w cenach bieżących (w proc.)									
PKB	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Popyt krajowy	102,4	100,7	101,8	102,9	104,0	99,9	101,2	101,2	99,7
Spożycie	82,3	81,5	80,8	78,4	80,1	79,6	80,2	79,1	79,0
Spożycie indywidualne	63,7	62,5	61,6	59,6	60,7	60,2	60,4	60,3	60,3
Akumulacja	20,1	19,3	21,1	24,4	23,9	20,3	21,0	22,1	20,7
Nakłady brutto na środki trwałe	18,1	18,2	19,7	21,6	22,3	21,2	19,9	20,2	19,4
Eksport	37,5	37,1	40,4	40,8	39,9	39,4	42,2	45,1	46,2
Import	39,8	37,8	42,2	43,6	43,9	39,4	43,4	46,2	45,8
Eksport netto	-2,4	-0,7	-1,8	-2,9	-4,0	0,1	-1,2	-1,2	0,3

Źródło: dane GUS i obliczenia NBP na podstawie danych GUS.

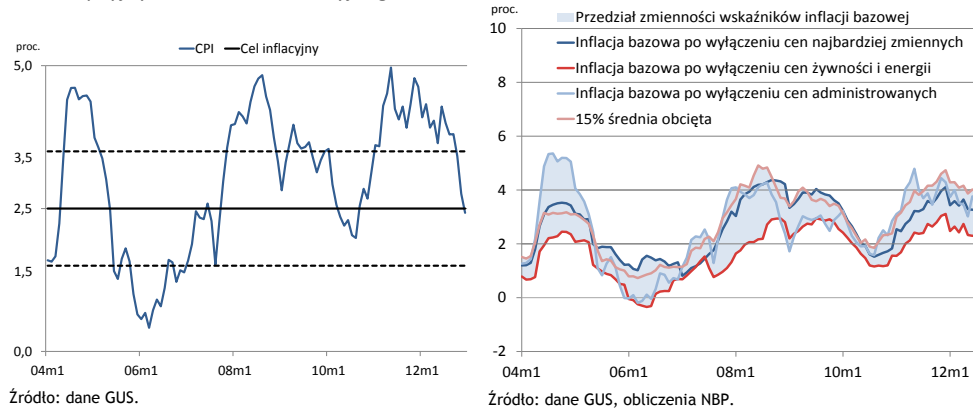
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych

W 2012 r. średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) wyniósł 3,7%, a więc pozostał powyżej celu inflacyjnego NBP określonego na poziomie 2,5% \pm 1 punkt procentowy. Inflacja była jednak niższa niż rok wcześniej (kiedy wyniosła 4,3%) i w ciągu roku znacząco się obniżyła (z poziomu 4,1% w styczniu do 2,4% w grudniu 2012 r.). W efekcie, pod koniec 2012 r. inflacja znalazła się na poziomie zgodnym z celem inflacyjnym NBP (Wykres 33, Tabela 11).

Wykres 33. Roczne tempo zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych na tle celu inflacyjnego

Wykres 34. Wskaźniki inflacji bazowej (r/r)

Roczne tempo zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych na tle celu inflacyjnego. Wskaźniki inflacji bazowej (r/r).

W kierunku utrzymania podwyższonej inflacji, szczególnie w I połowie 2012 r., oddziaływała stosunkowo wysoka dynamika cen administrowanych – głównie cen nośników energii związana w dużym stopniu z podwyżkami taryf na energię elektryczną, gaz i ciepło w 2011 r. i 2012 r., a także wciąż podwyższona dynamika cen żywności oraz cenowe efekty słabszego niż rok wcześniej kursu złotego. Ograniczająco na inflację, szczególnie w II połowie 2012 r., oddziaływało natomiast wyraźne osłabienie się dynamiki popytu i spadek dynamiki wynagrodzeń, a także następująca wówczas aprecjacja kursu złotego. Ponadto obniżeniu się inflacji w ub.r. sprzyjało wygasanie statystycznych efektów bazy, w tym wygaśnięcie efektu podwyższenia w styczniu 2011 r. stawek podatku VAT.

W 2012 r. obniżyły się wszystkie miary inflacji bazowej, przy czym najsilniej spadła inflacja po wyłączeniu cen administrowanych (Wykres 34).

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych odzwierciedla kształtowanie się cen czterech głównych kategorii dóbr: energii, żywności i napojów bezalkoholowych, usług oraz towarów (Wykres 35, Wykres 36). Dynamika cen wszystkich głównych kategorii dóbr w 2012 r. obniżyła się, choć pozostała powyżej poziomu wieloletniej średniej. Podobnie jak w poprzednim roku, największy wkład do inflacji miały kategorie energia oraz żywność i napoje bezalkoholowe (Wykres 36). W 2012 r. dynamika cen

Załącznik 3

w poszczególnych grupach zmieniała się następująco (kategorie zostały wymienione w kolejności odpowiadającej ich wkładowi do wskaźnika CPI ogółem w 2012 r.):

- *Energia*: Mimo spadku w styczniu 2012 r. (wygaśnięcie wpływu podwyżek stawek VAT), w I połowie ub.r. dynamika cen energii pozostała relatywnie wysoka, co wynikało z podwyżek taryf na energię elektryczną, gaz i ciepło, będących efektem wcześniejszych silnych wzrostów cen surowców energetycznych na rynkach światowych. Natomiast w II połowie roku miało miejsce stopniowe obniżanie się dynamiki cen energii, szczególnie silne w IV kw., częściowo związane ze spadkiem cen ropy naftowej w tym okresie (wobec ich silnego wzrostu w analogicznym okresie 2011 r.). Ponadto w kierunku spadku dynamiki cen energii pod koniec ub.r. oddziaływała aprecjacja złotego. W 2012 r. średnioroczna dynamika cen energii wyniosła 7,9% (wobec 9,1% w 2011 r.).
- *Żywność i napoje bezalkoholowe*: Na początku 2012 r. roczne tempo wzrostu cen żywności i napojów bezalkoholowych obniżyło się, w szczególności w efekcie polepszającej się sytuacji podaźowej na rynku zbóż. Równocześnie spadek dynamiki cen analizowanego agregatu był ograniczany przez znaczący wzrost cen niektórych artykułów żywnościowych⁹⁶. W połowie roku nastąpiło przyspieszenie rocznej dynamiki cen żywności związane ze wzrostem dynamiki cen żywności nieprzetworzonej, spowodowanym w szczególności wystąpieniem dodatknych efektów bazy oraz niższymi zbiorami⁹⁷. Pod koniec ub.r., dynamika cen żywności ponownie nieco się obniżyła, czemu sprzyjał wzrost podaży części artykułów żywnościowych⁹⁸. W efekcie w 2012 r. średnioroczna dynamika cen żywności i napojów bezalkoholowych wyniosła 4,3% (wobec 5,4% w 2011 r.).
- *Usługi*: Spadkowi dynamiki cen usług w 2012 r. sprzyjało - podobnie jak w przypadku większości kategorii dóbr - wygaśnięcie wpływu podwyżki stawek VAT z 2011 r., a także obniżanie się dynamiki popytu. Po spadku w styczniu ub.r. (efekt związany z VAT) dynamika cen usług w kolejnych miesiącach I półrocza pozostawała relatywnie stabilna. W sierpniu tempo wzrostu cen usług istotnie się obniżyło w związku z wystąpieniem ujemnego efektu bazy dotyczącego komunikacji miejskiej oraz abonamentu telefonicznego⁹⁹. W kolejnych miesiącach dynamika cen usług utrzymywała się na stosunkowo niskim poziomie. W 2012 r. średnioroczna dynamika cen usług wyniosła 3,0% (wobec 3,3% w 2011 r.).
- *Towary*: Mimo wygaśnięcia w styczniu 2012 r. efektu związanego z podwyżką podatku VAT, w I półroczu 2012 r. dynamika cen towarów pozostawała relatywnie wysoka. W warunkach słabnącej presji popytowej, w II połowie roku odnotowano natomiast jej stopniowy spadek. Szczególnie silny spadek dynamiki cen towarów,

⁹⁶ W marcu 2012 r. nastąpił wyraźny wzrost cen jaj w efekcie wprowadzenia unijnych regulacji, nakładających na hodowców obowiązek stosowania większych klatek dla kur.

⁹⁷ W czerwcu 2012 r. nastąpił istotny wzrost dynamiki cen warzyw. Wzrost ten był wynikiem dodatniego efektu bazy związanego z niską dynamiką tej kategorii cen w 2011 r. wskutek doniesień o zarażeniach bakterią E. Coli.

⁹⁸ W szczególności wysoka podaź zbóż na rynku krajowym oddziaływała w kierunku spadku dynamiki cen w grupie pieczywo i produkty zbożowe.

⁹⁹ W sierpniu 2011 r. miał miejsce silny wzrost cen biletów komunikacji miejskiej oraz abonamentu telefonicznego za telefon stacjonarny i komórkowy.

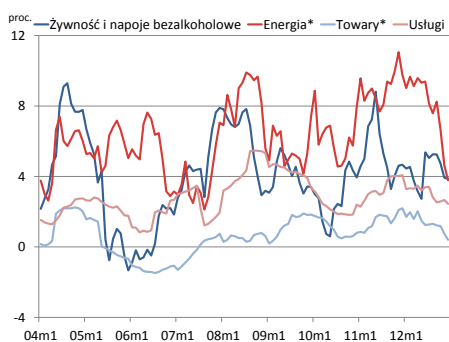
który nastąpił w IV kw. ub.r., był częściowo spowodowany efektem bazy dotyczącym cen artykułów medyczno-farmaceutycznych¹⁰⁰. Na dość zmienne kształtowanie się dynamiki cen towarów w 2012 r. pewien wpływ miały także efekty związane z innym niż w poprzednim roku rozkładem wzrostu cen wyrobów tytoniowych wskutek wzrostu akcyzy oraz wcześniejszym niż w 2011 r. rozpoczęciem wyprzedaży w grupie odzież i obuwie¹⁰¹. W 2012 r. średnioroczna dynamika cen towarów wyniosła 1,3% (wobec 1,5% w 2011 r.)

Wykres 35. Roczne tempo zmian cen żywności i napojów bezalkoholowych, energii, towarów i usług

Wykres 36. Roczne tempo zmian cen konsumpcyjnych i wkład głównych kategorii cen do CPI

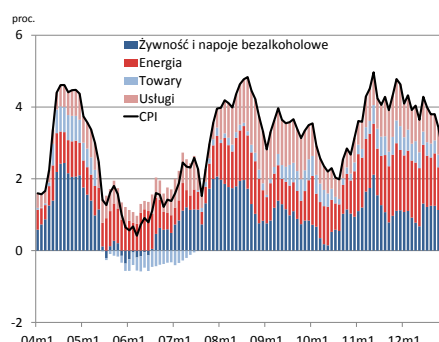
Roczne tempo zmian cen żywności i napojów bezalkoholowych, energii, towarów i usług.

Roczne tempo zmian cen konsumpcyjnych i wkład głównych kategorii cen do CPI.

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

*Kategoria energia obejmuje nośniki energii (energia elektryczna i ciepła, gaz oraz opał) oraz paliwa silnikowe (do prywatnych środków transportu); kategoria towary nie obejmuje żywności i napojów bezalkoholowych oraz energii.

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

¹⁰⁰ Silny wzrost cen artykułów medyczno-farmaceutycznych w IV kw. 2011 r. w następstwie wprowadzenia nowej listy leków refundowanych spowodował znaczące spowolnienie dynamiki cen tych artykułów pod koniec 2012 r.

¹⁰¹ Ze względu na inny niż w poprzednim roku rozkład wzrostów cen związany ze wzrostem akcyzy, w I półroczu 2012 r. dynamika cen wyrobów tytoniowych istotnie wzrosła, a następnie się obniżyła. Natomiast w przypadku odzieży i obuwia w maju nastąpiło istotne pogłębienie ujemnej dynamiki tych cen, będące efektem innego rozłożenia w 2012 r. terminów rozpoczęcia wyprzedaży w stosunku do 2011 r.

Załącznik 3

Tabela 11. Roczne tempo zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz wkład głównych grup do CPI

	Wagi 2012 (proc.)	Tempo zmian (r/r, w proc.)											
		2012											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
CPI	100,0	4,1	4,3	3,9	4,0	3,6	4,3	4,0	3,8	3,8	3,4	2,8	2,4
Inflacja bazowa	58,2	2,5	2,6	2,4	2,7	2,3	2,3	2,3	2,1	1,9	1,9	1,7	1,4
Towary	29,6	1,7	2,0	1,6	2,0	1,5	1,2	1,3	1,3	1,2	1,2	0,7	0,4
Usługi	28,6	3,3	3,3	3,3	3,5	3,2	3,4	3,4	2,8	2,5	2,6	2,7	2,4
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,2	4,5	4,5	3,7	3,2	2,7	5,4	5,1	5,3	5,3	4,7	3,9	3,9
Przetworzona	13,5	6,4	5,7	4,8	4,9	4,5	4,3	4,1	3,7	3,7	3,4	3,1	2,8
Nieprzetworzona	10,7	2,1	3,1	2,5	1,0	0,6	6,7	6,3	7,3	7,4	6,6	5,0	5,3
Energia	17,6	9,0	9,7	9,1	9,6	9,3	9,4	8,1	7,6	8,2	6,7	4,6	3,8
Nośniki energii	12,6	6,8	6,8	6,9	8,1	8,0	7,9	7,2	6,6	6,4	5,7	5,2	5,1
Paliwa	5,0	14,8	17,2	14,9	13,4	12,7	13,1	10,6	10,2	13,0	9,2	3,2	0,7
wg 12 grup COICOP													
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,2	4,5	4,5	3,7	3,2	2,7	5,4	5,1	5,3	5,3	4,7	3,9	3,9
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	6,1	3,6	4,6	4,8	5,0	4,7	4,1	3,8	3,7	3,7	3,7	3,6	3,6
Odzież i obuwie	4,9	-2,1	-1,8	-4,4	-2,6	-4,6	-5,0	-5,1	-5,1	-5,0	-4,6	-4,8	-4,7
Użytkowanie mieszkań i nośniki energii	21,3	6,0	6,0	6,0	6,8	6,6	6,5	6,0	5,6	5,5	5,1	4,8	4,7
Wyposażenie mieszkań i prowadzenie gosp. dom.	4,6	2,6	2,4	2,3	2,6	2,5	2,4	2,3	2,2	2,2	2,3	1,9	1,9
Zdrowie	5,0	4,0	4,1	4,2	4,1	3,7	3,6	3,7	3,8	3,4	3,2	1,3	-0,2
Transport	9,1	9,2	10,3	9,3	8,7	8,1	8,2	6,8	6,5	8,0	6,0	3,1	1,1
Łączność	4,3	-0,5	-0,3	-0,3	1,2	2,3	3,3	3,6	0,1	0,1	-0,1	0,1	0,1
Rekreacja i kultura	7,8	0,7	1,4	1,7	1,7	0,6	0,9	1,3	1,3	0,9	0,9	0,7	0,6
Edukacja	1,2	5,1	5,1	5,0	5,0	5,0	4,9	4,7	4,9	2,5	2,7	2,7	2,7
Restauracje i hotele	6,4	3,7	3,3	3,1	2,9	2,9	2,9	2,9	3,0	2,9	2,9	2,8	2,8
Inne towary i usługi	5,1	3,1	3,0	2,5	2,4	2,5	2,3	2,0	2,1	2,0	1,8	1,8	1,5
Wkład do CPI (w pkt. proc.)													
2012													
CPI	100,0	4,1	4,3	3,9	4,0	3,6	4,3	4,0	3,8	3,8	3,4	2,8	2,4
Inflacja bazowa	58,2	1,4	1,5	1,4	1,6	1,3	1,3	1,4	1,2	1,1	1,1	1,0	0,8
Towary	29,6	0,5	0,6	0,5	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,2	0,1
Usługi	28,6	0,9	1,0	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0	0,8	0,7	0,7	0,8	0,7
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,2	1,1	1,1	0,9	0,8	0,7	1,3	1,2	1,3	1,2	1,1	0,9	0,9
Przetworzona	13,5	0,8	0,8	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4
Nieprzetworzona	10,7	0,2	0,3	0,3	0,1	0,1	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,5	0,6
Energia	17,6	1,6	1,7	1,6	1,7	1,6	1,6	1,4	1,3	1,5	1,2	0,8	0,7
Nośniki energii	12,6	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	0,9	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6
Paliwa	5,0	0,7	0,8	0,7	0,7	0,6	0,7	0,5	0,5	0,6	0,5	0,2	0,0
wg 12 grup COICOP													
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,2	1,1	1,1	0,9	0,8	0,7	1,3	1,2	1,3	1,2	1,1	0,9	0,9
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	6,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Odzież i obuwie	4,9	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	-0,2	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Użytkowanie mieszkań i nośniki energii	21,3	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,3	1,2	1,2	1,1	1,0	1,0
Wyposażenie mieszkań i prowadzenie gosp. dom.	4,6	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Zdrowie	5,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,0
Transport	9,1	0,8	0,9	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,7	0,6	0,3	0,1
Łączność	4,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rekreacja i kultura	7,8	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Edukacja	1,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Restauracje i hotele	6,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Inne towary i usługi	5,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Źródło: dane GUS i obliczenia NBP na podstawie danych GUS.

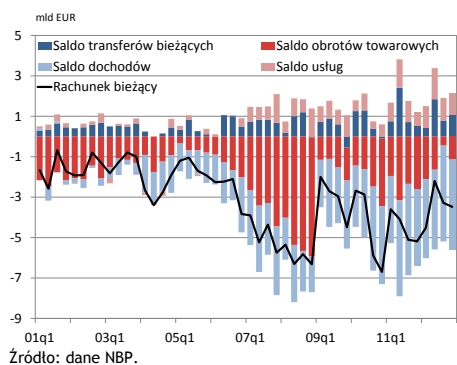
Bilans płatniczy

W 2012 r. deficyt na rachunku obrotów bieżących wyniósł 13,5 mld EUR wobec 18,0 mld EUR w 2011 r. Poprawa salda rachunku obrotów bieżących była przede wszystkim wynikiem wyraźnego zmniejszenia deficytu w obrotach towarowych. Ograniczeniu nierównowagi na rachunku obrotów bieżących w 2012 r. sprzyjał również wzrost nadwyżki w usługach. W przeciwnym kierunku oddziaływało natomiast dalsze pogłębienie się ujemnego salda dochodów oraz pewne zmniejszenie nadwyżki w transferach bieżących (Wykres 37, Wykres 38, Tabela 12).

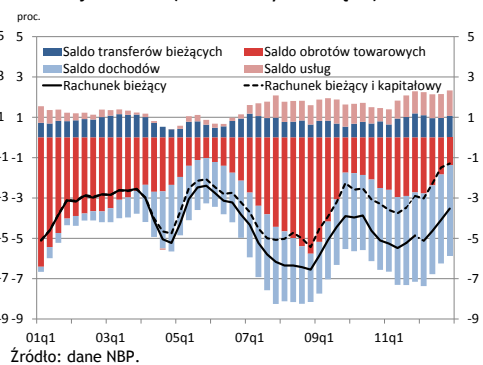
Wykres 37. Saldo obrotów bieżących (mld EUR)

Wykres 38. Saldo obrotów bieżących i kapitałowych w relacji do PKB (4 kwartały krocząco)

Saldo obrotów bieżących (mld EUR).

Saldo obrotów bieżących i kapitałowych w relacji do PKB (4 kwartały krocząco).

W 2012 r. nastąpiło wyraźne spowolnienie dynamiki obrotów w handlu zagranicznym Polski. Wobec silniejszego ograniczenia dynamiki importu niż eksportu deficyt na rachunku obrotów towarowych istotnie się zmniejszył (do 5,3 mld EUR wobec 10,1 mld EUR w 2011 r.). Słabnący popyt konsumpcyjny, ograniczenie stanu zapasów, a także niski popyt na dobra pośrednie ze strony sektora eksportowego przełożyły się na wyhamowanie dynamiki importu¹⁰². Z kolei kształtowanie się eksportu w 2012 r. pozostało pod znacznym wpływem sytuacji gospodarczej głównych partnerów handlowych Polski. W szczególności niski wzrost gospodarczy w krajach Unii Europejskiej, będących kluczowymi odbiorcami polskich towarów, oddziaływał w kierunku ograniczenia tempa wzrostu eksportu, które – choć pozostało dodatnie – było wyraźnie niższe niż średnio w latach poprzednich. Równocześnie spadek dynamiki eksportu w 2012 r. był ograniczany przez utrzymującą się wysoką dynamikę popytu importowego zgłaszanego przez kontrahentów ze Wspólnoty Niepodległych Państw.

Poprawie salda na rachunku obrotów bieżących w 2012 r. sprzyjało również zwiększenie nadwyżki w usługach (do 4,8 mld EUR wobec 4,0 mld EUR w 2011 r.). Wzrost nadwyżki w usługach w 2012 r. wynikał przede wszystkim z poprawy salda usług

¹⁰² Spadek dynamiki importu w 2012 r. był w pewnym stopniu ograniczany przez wzrost cen surowców energetycznych na początku roku, a także aprecjację złotego w ostatnich miesiącach 2012 r.

Załącznik 4

transportowych oraz salda podróży zagranicznych.

W kierunku zwiększenia deficytu obrotów bieżących w 2012 r. oddziaływało natomiast dalsze pogłębienie deficytu na rachunku dochodów (do 17,1 mld EUR wobec 16,4 mld EUR w 2011 r.). Podobnie jak w poprzednich latach, ujemne saldo na tym rachunku było głównie wynikiem wysokich dochodów uzyskiwanych przez nierezydentów z tytułu inwestycji w Polsce, w tym przede wszystkim z inwestycji bezpośrednich i portfelowych. Przy czym w 2012 r. nastąpiło pewne obniżenie dochodów inwestorów zagranicznych z inwestycji bezpośrednich, przy istotnym wzroście ich dochodów z inwestycji portfelowych.

Nadwyżka w transferach bieżących - choć pozostała wysoka - nieznacznie się obniżyła (do 4,1 mld EUR wobec 4,4 mld EUR w 2011 r.). Spadek nadwyżki oddziaływał w kierunku wzrostu nierównowagi w obrotach bieżących w 2012 r.¹⁰³

Tabela 12. Główne pozycje bilansu płatniczego (w mln EUR)¹⁰⁴

Bilans płatniczy	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A. Rachunek bieżący	-5 856	-10 425	-19 245	-23 799	-12 152	-18 129	-17 977	-13 480
Saldo obrotów towarowych	-2 508	-5 829	-13 827	-20 928	-5 427	-8 893	-10 059	-5 313
Saldo usług	585	582	3 441	3 475	3 427	2 334	4 048	4 816
Saldo dochodów	-5 490	-7 728	-11 928	-8 685	-11 828	-14 415	-16 381	-17 082
Saldo transferów bieżących	1 557	2 550	3 069	2 339	1 676	2 845	4 415	4 099
B. Rachunek kapitałowy	786	1 666	3 418	4 068	5 080	6 453	7 254	8 545
C. Rachunek finansowy	12 151	10 586	27 621	25 924	24 597	30 936	22 019	16 234
Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą	-2 792	-7 137	-4 020	-3 072	-3 335	-5 484	-5 276	644
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce	8 330	15 741	17 242	10 128	9 343	10 507	13 646	2 664
Inwestycje portfelowe: aktywa	-2 008	-3 685	-4 606	1 701	-1 009	-799	527	-314
Inwestycje portfelowe: pasywa	11 797	1 485	-20	-3 655	11 303	20 041	11 415	15 671
Pozostałe inwestycje: aktywa	-2 181	-3 137	-1 321	4 039	3 911	-2 837	-2 507	-1 622
Pozostałe inwestycje: pasywa	-1 132	7 868	21 804	17 527	5 681	10 090	4 614	-3 067
Pochodne instrumenty finansowe	137	-549	-1 458	-744	-1 297	-582	-400	2 258
D. Saldo błędów i opuszczeń	-627	204	-2 414	-8 621	-7 111	-7 767	-6 602	-2 562
Razem A-D	6 454	2 031	9 380	-2 428	10 414	11 493	4 694	8 737
E. Zmiany oficjalnych aktywów rezerwowych	-6 454	-2 031	-9 380	2 428	-10 414	-11 493	-4 694	-8 737

Źródło: dane NBP.

¹⁰³ Spadek nadwyżki w transferach bieżących nastąpił wskutek pogorszenia się dodatniego salda transferów prywatnych. Pogorszenie się salda transferów prywatnych było wynikiem pogłębienia się deficytu w tzw. transferach pozostałych, przy jednoczesnym utrzymaniu się na prawie niezmiennym poziomie nadwyżki w przekazach zarobków z tytułu pracy za granicą.

¹⁰⁴ W przypadku rachunku finansowego prezentowane wielkości powinny być interpretowane następująco: dodatnia (ujemna) wielkość inwestycji rezydentów za granicą (pozycje: polskie inwestycje bezpośrednie za granicą, inwestycje portfelowe: aktywa, pozostałe inwestycje: aktywa) oznacza zmniejszenie (zwiększenie) polskich aktywów za granicą. Z kolei dodatnia (ujemna) wartość inwestycji nierezydentów w Polsce (pozycje: zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce, inwestycje portfelowe: pasywa, pozostałe inwestycje: pasywa) oznacza zwiększenie (zmniejszenie) polskich zobowiązań wobec zagranicy. Suma pozycji od A do D odpowiada wartości transakcji NBP. W konwencji bilansu płatniczego stosuje się przeciwny znak w pozycji zmiana oficjalnych aktywów rezerwowych: ujemny znak oznacza wzrost oficjalnych aktywów rezerwowych, znak dodatni natomiast oznacza ich spadek.

W 2012 r. obniżeniu deficytu na rachunku obrotów bieżących towarzyszył wyraźny wzrost nadwyżki na rachunku obrotów kapitałowych (do 8,5 mld EUR wobec 7,3 mld EUR w 2011 r.), wynikający z wyższego napływu środków w ramach rozliczania zrealizowanych projektów inwestycyjnych współfinansowanych przez UE. W efekcie łączne saldo rachunku bieżącego i kapitałowego istotnie się poprawiło i wyniosło -1,3% PKB (Tabela 13).

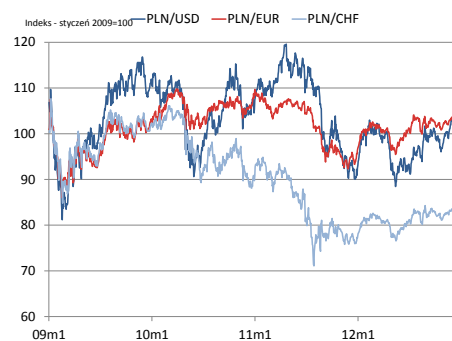
W 2012 r. istotnie obniżył się napływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich do Polski. W konsekwencji, pomimo znacznego ograniczenia łącznego deficytu na rachunku bieżącym i kapitałowym, jego pokrycie bezpośrednimi inwestycjami zagranicznymi było wyraźnie niższe niż w 2011 r.¹⁰⁵ Z kolei w kierunku zwiększenia nadwyżki na rachunku finansowym oddziaływało zwiększenie dodatniego salda inwestycji portfelowych, co było w znacznej mierze związane ze wzrostem inwestycji nierezzydentów w dłużne papiery wartościowe emitowane na rynku krajowym.

W ciągu 2012 r. kurs złotego umocnił się wobec głównych walut (o 9,3% wobec euro, o 8,9% wobec dolara amerykańskiego oraz o 7,7% wobec franka szwajcarskiego; Wykres 39), choć w ciągu roku notowano okresy przejściowej deprecjacji złotego¹⁰⁶. Nominalny efektywny kurs złotego (NEER) umocnił się w 2012 r. o 7,9%¹⁰⁷

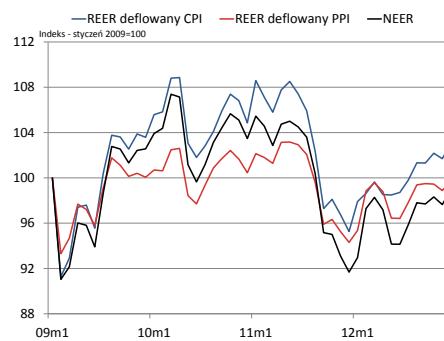
Wykres 39. Nominalny kurs złotego względem głównych walut

Wykres 40. Realny i nominalny kurs walutowy

Nominalny kurs złotego względem głównych walut. Realny i nominalny kurs walutowy.

Źródło: dane EcoWin.
Wzrost oznacza aprecjację.

Źródło: dane Eurostatu, OECD, Reuters, obliczenia NBP.
Wzrost oznacza aprecjację.

W 2012 r. polepszyła się część wskaźników obrazujących nierównowagę zewnętrzną polskiej gospodarki, przy jednoczesnym pogorszeniu się innych miar (Tabela 13). W szczególności istotnie zmniejszył się deficyt obrotów bieżących i kapitałowych w relacji do PKB. Z kolei międzynarodowa pozycja inwestycyjna, po wyraźnej poprawie w 2011 r., w 2012 r. ponownie się pogorszyła.

¹⁰⁵ Na saldo zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2012 r. wpływały transakcje jednostkowe związane ze zjawiskiem kapitału w tranzycie. W szczególności miały one miejsce w I oraz IV kw. ub. r.

¹⁰⁶ Zmiany kursu liczone są jako zmiany średniego kursu w grudniu 2012 r. wobec średniego kursu w grudniu 2011 r.

¹⁰⁷ Kurs w grudniu 2012 r. wobec kursu w grudniu 2011 r.

Załącznik 4

Tabela 13. Wybrane wskaźniki stabilności zewnętrznej

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Saldo obrotów bieżących/PKB (%)	-2,4	-3,8	-6,2	-6,6	-3,9	-5,1	-4,9	-3,5
Saldo obrotów bieżących i kapitałowych/PKB (%)	-2,1	-3,2	-5,1	-5,4	-2,3	-3,3	-2,9	-1,3
Saldo obrotów towarowych/PKB (%)	-1,0	-2,1	-4,4	-5,8	-1,7	-2,5	-2,7	-1,4
Saldo obrotów towarowych i usług/PKB (%)	-0,8	-1,9	-3,3	-4,8	-0,6	-1,8	-1,6	-0,1
Finansowanie deficytu obrotów bieżących przez inwestycje bezpośrednie brutto (%)	142,2	151,0	89,6	42,6	76,9	58,0	75,9	19,8
Finansowanie deficytu obrotów bieżących i kapitałowych przez inwestycje bezpośrednie (%)	164,3	179,7	108,9	51,3	132,1	90,0	127,3	54,0
Oficjalne aktywa rezerwowe - w miesiącach importu towarów i usług	4,7	3,8	3,9	3,3	5,3	5,4	5,2	5,6
Zadłużenie zagraniczne/PKB (%)	45,9	47,4	50,9	47,9	62,4	66,9	67,2	74,0
Zadłużenie zagraniczne krótkoterminowe/zadłużenie zagraniczne ogółem (%)	20,4	20,4	26,1	26,9	25,0	24,4	22,4	19,3
Zadłużenie krótkoterminowe/oficjalne aktywa rezerwowe (%)	63,6	71,3	92,6	106,0	88,0	82,6	73,4	64,1
Międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto/PKB (%)	-44,2	-46,4	-52,6	-47,5	-61,8	-66,0	-59,3	-69,0

Źródło: dane GUS i NBP, obliczenia NBP.

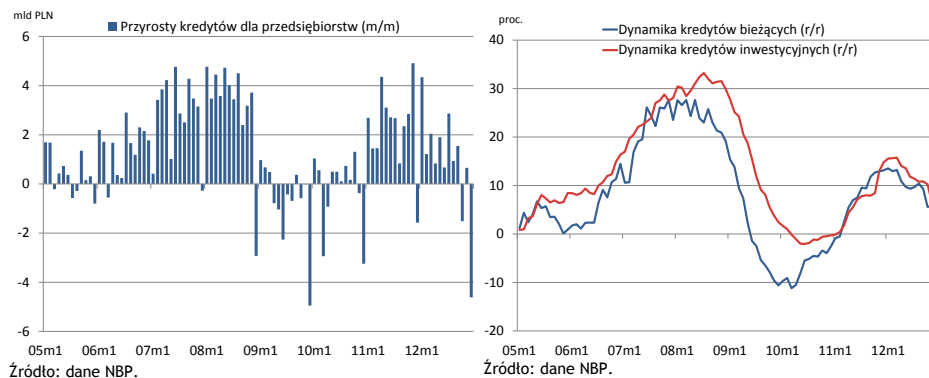
Pieniądz i kredyt

W 2012 r. utrzymał się wzrost akcji kredytowej zarówno dla przedsiębiorstw, jak i dla gospodarstw domowych, jednak skala wzrostu obu kategorii kredytów była istotnie niższa niż w 2011 r. i spowalniała w ciągu roku (Wykres 41, Wykres 43).

W 2012 r. na obniżenie dynamiki kredytów dla przedsiębiorstw złożyło się równoczesne osłabienie wzrostu kredytów o charakterze bieżącym oraz inwestycyjnym (Wykres 42). Do spowolnienia akcji kredytowej dla przedsiębiorstw mógł się przyczynić spadek dynamiki popytu inwestycyjnego firm oraz deklarowane przez banki zaostrzenie polityki kredytowej.

Wykres 41. Miesięczne przyrosty nowych kredytów złotych dla przedsiębiorstw Wykres 42. Dynamika kredytów inwestycyjnych i bieżących

Miesięczne przyrosty nowych kredytów złotych dla przedsiębiorstw. Dynamika kredytów inwestycyjnych i bieżących.

W 2012 r. banki nadal zaostrzały zarówno kryteria udzielania kredytów, jak i warunki kredytowania przedsiębiorstw, w szczególności zwiększając wymagane zabezpieczenia oraz podnosząc marże i pozaodsetkowe koszty kredytu¹⁰⁸. Banki uzasadniały zmiany polityki kredytowej przede wszystkim zwiększonym ryzykiem makroekonomicznym związanym z przewidywaną sytuacją gospodarczą.

Obniżenie dynamiki akcji kredytowej dla gospodarstw domowych w 2012 r. wynikało ze spowolnienia wzrostu kredytów mieszkaniowych oraz pogłębienia spadku kredytów konsumpcyjnych (Wykres 44). Do obniżenia tempa wzrostu kredytów mieszkaniowych przyczyniło się przede wszystkim obniżenie stanu kredytów w walutach obcych, któremu towarzyszyło pewne spowolnienie przyrostu kredytów złotych. W konsekwencji, w 2012 r. w dalszym ciągu systematycznie wzrastał udział kredytów złotych w kredytach mieszkaniowych ogółem, co oddziaływało w kierunku zwiększenia efektywności mechanizmu transmisji polityki pieniężnej.

¹⁰⁸ Wyjątek stanowi tu II kw. 2012 r., w którym banki przejściowo złagodziły kryteria oraz większość warunków kredytowania przedsiębiorstw. Złagodzenie polityki kredytowej banków w tym okresie wynikało przede wszystkim z lepszej oceny bieżącej lub oczekiwanej sytuacji kapitałowej banków, wzrostu presji konkurencyjnej oraz przejściowego zmniejszenia ryzyk związanych z przewidywaną sytuacją gospodarczą.

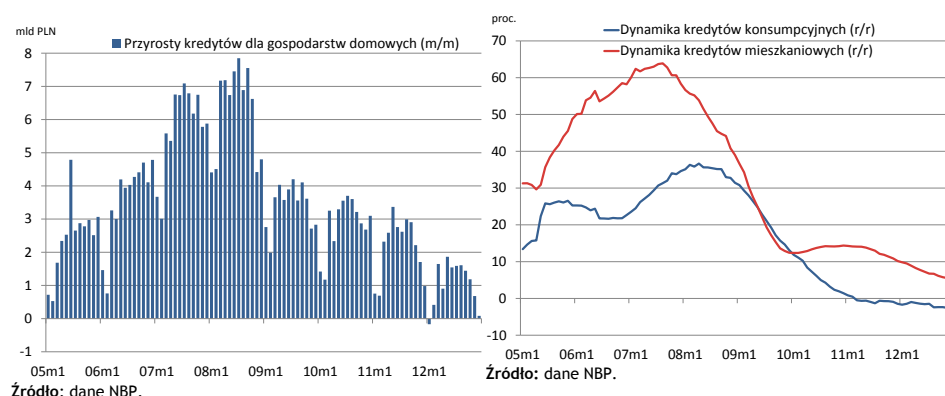
Załącznik 5

Wykres 43. Miesięczne przyrosty nowych kredytów złotych dla gospodarstw domowych

Wykres 44. Dynamika kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych dla gospodarstw domowych

Miesięczne przyrosty nowych kredytów złotych dla gospodarstw domowych.

Dynamika kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych dla gospodarstw domowych.

Wzrost kredytów mieszkaniowych w 2012 r. ograniczany był przez istotne zmniejszenie limitów cenowych w programie *Rodzina na swoim* oraz pogarszającą się sytuację ekonomiczną gospodarstw domowych, następujące w warunkach zaostrzenia polityki kredytowej przez banki oraz pewnego wzrostu oprocentowania kredytów¹⁰⁹. Banki zaostrzyły zarówno kryteria udzielania kredytów, jak również warunki kredytowania, w szczególności w zakresie kosztów kredytów. W coraz większym stopniu uzasadniały przy tym zmianę polityki kredytowej ryzykiem związanym z przewidywaną sytuacją gospodarczą i niekorzystnymi prognozami sytuacji na rynku mieszkaniowym.

Natomiast w przypadku kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych, do ich dalszego spadku przyczyniło się deklarowane przez banki pewne zaostrzenie kryteriów udzielania tego typu kredytów, a w II połowie 2012 r. również spadek popytu na kredyt ze strony gospodarstw domowych. Wobec podwyższenia przez banki marż kredytowych, oprocentowanie kredytów konsumpcyjnych wzrosło¹¹⁰. Zaostrzenie polityki kredytowej banków w zakresie kredytów konsumpcyjnych związane było z rosnącym udziałem kredytów zagrożonych w portfelach banków oraz podwyższonym ryzykiem przyszłej sytuacji gospodarczej.

W 2012 r. tempo wzrostu szerokiego pieniądza (M3) obniżyło się, pozostając jednak nieznacznie powyżej dynamiki nominalnego PKB (Wykres 45)¹¹¹. Na osłabienie tempa wzrostu pieniądza M3 złożyły się głównie spadek depozytów przedsiębiorstw oraz obniżenie dynamiki depozytów gospodarstw domowych (Wykres 46). Wobec spowolnienia wzrostu depozytów bieżących, również dynamika bardziej płynnych

¹⁰⁹ Średnioroczne oprocentowanie kredytów mieszkaniowych w 2012 r. było o 0,4 pkt proc. wyższe niż w 2011 r.

¹¹⁰ Średnioroczne oprocentowanie kredytów konsumpcyjnych w 2012 r. było o 0,6 pkt proc. wyższe niż w 2011 r.

¹¹¹ W ujęciu transakcyjnym wzrost M3 wyniósł 5,3% (grudzień 2012 r./grudzień 2011 r.) wobec wzrostu nominalnego PKB w 2012 r. o 4,9%.

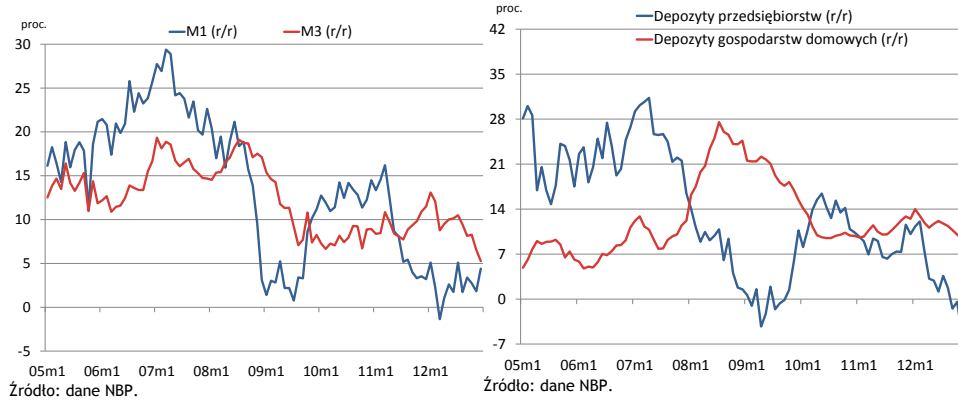
składowych agregatu M3 zaliczonych do agregatu M1 obniżyła się, pozostając w całym 2012 r. poniżej tempa wzrostu szerokiego pieniądza.

Wykres 45. Roczna stopa wzrostu M1 i M3

Wykres 46. Dynamika depozytów bankowych gospodarstw domowych i przedsiębiorstw

Roczna stopa wzrostu M1 i M3.

Dynamika depozytów bankowych gospodarstw domowych i przedsiębiorstw.

W 2012 r. stan depozytów przedsiębiorstw istotnie się obniżył (o 12,5 mld zł)¹¹². Przy czym na początku 2012 r. roczna dynamika depozytów firm utrzymała się na stosunkowo wysokim poziomie, jednak w kolejnych kwartałach silnie się obniżała i w IV kw. 2012 r. była ujemna. Spadek depozytów przedsiębiorstw, pomimo wzrostu ich oprocentowania, mógł być związany z pewnym pogorszeniem sytuacji finansowej firm¹¹³.

Z kolei depozyty gospodarstw domowych w 2012 r. zwiększyły się. Jednak tempo wzrostu depozytów stopniowo spowalniało (zwłaszcza w II połowie 2012 r.), a ich przyrost był istotnie niższy niż w 2011 r. Obniżenie dynamiki depozytów związane było z pogorszeniem sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych. W kierunku ograniczenia skali spadku dynamiki depozytów mógł natomiast oddziaływać pewien wzrost ich oprocentowania¹¹⁴.

¹¹² Był to pierwszy tak istotny spadek wielkości depozytów przedsiębiorstw w skali całego roku. W 2000 r. zanotowano nieznaczny spadek wielkości depozytów (stan depozytów obniżył się o 0,5 mld zł). Natomiast w 2009 r., pomimo utrzymującej się przez część roku ujemnej dynamiki, wielkość depozytów firm wzrosła o 15,9 mld zł.

¹¹³ Średnioroczne oprocentowanie depozytów przedsiębiorstw w 2012 r. było o 0,5 pkt proc. wyższe niż w 2011 r.

¹¹⁴ Średnioroczne oprocentowanie depozytów gospodarstw domowych w 2012 r. było o 0,6 pkt proc. wyższe niż w 2011 r.

Załącznik 6

Lista otwartych seminariów naukowych i wybranych publikacji NBP

W 2012 r. zorganizowano 28 otwartych seminariów naukowych:

- Nie zawsze do trzech razy sztuka: oportunizm stron trzecich, przejrzystość publiczna a (nie)efektywność kontraktów publicznych
- Finansjalizacja i jej kryzys: metamorfozy systemu
- The Eurozone needs exit rules
- Estymacja naturalnej krzywej dochodowości
- Does discretion in lending increase bank risk? Borrower self-selection and loan officer capture effects
- Trade dynamics in the market for federal funds
- Bayesian testing of granger causality in Markov-switching VARs
- Service deregulation, competition and the performance of French and Italian firms
- Relacje firm z bankami w Polsce w świetle danych ze sprawozdawczości bankowej
- Zagregowana funkcja produkcji w ekonomii wzrostu gospodarczego i konwergencji
- Prudential policy for peggers
- Learning financial structural change and the Great Recession
- Niektóre zasady makroekonomiczne zaniedbywane przez politykę: konsolidacja finansów publicznych a kryzys strefy euro
- Monetary exit strategy and fiscal spillovers
- Inventories, markups, and real rigidities in menu cost models
- Fiscal divergence and current account imbalances in Europe
- Ekonomiczny potencjał produkcji gazu łupkowego w Polsce
- Balance sheet policies in the euro area
- Dual liquidity crises under alternative monetary frameworks – a financial accounts perspective
- Postawy i zachowania finansowe osób starszych z uwzględnieniem płatności bezgotówkowych
- Liquidity spillovers in sovereign bond and CDS markets: an analysis of the Eurozone sovereign debt crisis
- Prognozowanie z modelami DSGE w czasie rzeczywistym
- Płynność globalna jako wskaźnik wczesnego ostrzegania przed boomami na rynkach aktywów: G5 i szersze agregaty
- On the optimal design of a Financial Stability Fund
- Międzynarodowy Fundusz Walutowy w reakcji na światowy kryzys finansowy i gospodarczy
- The role of firm-level productivity growth for the optimal rate of inflation
- Anxious periods and bank lending

170

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI NBP W 2012 ROKU

- Raport dotyczący optymalnej struktury polskiego systemu bankowego w średnim okresie.

W 2012 r. następujące publikacje pracowników NBP znalazły się na tzw. liście filadelfijskiej:

- Jacek Kottowski, Michał Brzoza-Brzezina, Agata Miśkowiec, *How forward looking are central banks? Some evidence from their forecasts*, Applied Economics Letters, wersja on-line 9 maja 2012 r., wersja papierowa vol. 20 (2), 2013, s. 142-146.
- Michał Brzoza-Brzezina, Marcin Kolasa, Krzysztof Makarski, *The anatomy of standard DSGE models with financial frictions*, Journal of Economic Dynamics and Control, wersja on-line 23 czerwca 2012 r., wersja papierowa vol. 37(1), 2013, s. 32-51.
- Marcin Kolasa, Michał Rubaszek, Andrzej Kocięcki, *A Bayesian method of combining judgmental and model-based density forecasts*, Economic Modelling, vol. 29(4), 2012, s. 1349-1355.
- Marcin Kolasa, Michał Rubaszek, Paweł Skrzypczyński, *Putting the New Keynesian DSGE model to the real-time forecasting test*, Journal of Money, Credit and Banking, vol. 44(7), 2012, s. 1301-1324.
- Michał Rubaszek, *The role of two interest rates in the intertemporal current account model*, Macroeconomic Dynamics, vol. 16(S2), 2012, s. 176-189.
- Michał Rubaszek, Michele Ca'Zorzi, *On the empirical evidence of the intertemporal current account model for the euro area countries*, Review of Development Economics, vol. 16(1), 2012, s. 95-106.
- Michał Gradzewicz, Krzysztof Makarski, *The business cycle implications of the euro adoption in Poland*, Applied Economics, wersja on-line 12 kwietnia 2012 r., wersja papierowa vol. 45(17), 2013, s. 2443-2455.
- Stanisław Cichocki, *Self-employment and the business cycle: evidence from Poland*, Post-Communist Economies, vol. 24(2), 2012, s. 219-239.
- Joanna Tyrowicz, Jan Hagemeyer, *Is the effect really so large? Firm-level evidence on the role of FDI in a transition economy*, Economics of Transition, vol. 20(2), 2012, s. 195-233.
- Paweł Strzelecki, Kamil Galuscak, Mary Keeney, Daphne Nicolitsas, Frank Smets, Matija Vodopivec, *The determination of wages of newly hired employees: Survey evidence on internal versus external factors*, Labour Economics, vol. 19(5), 2012, s. 802-812.
- Jakub Growiec, Łukasz Woźny, *Intergenerational interactions in human capital accumulation*, The B.E. Journal of Theoretical Economics, vol.12(1), 2012.
- Jakub Growiec, *The world technology frontier: what can we learn from the US States?*, Oxford Bulletin of Economics and Statistics, vol. 74(6), 2012, s. 777-807.

Załącznik 6

- Jakub Growiec, *Determinants of the labor share: evidence from a panel of firms*, Eastern European Economics, vol. 50(5), 2012, s. 23-65.
- Hans Degryse, Olena Havrylchuk, Emilia Jurzyk, Sylwester Kozak, *Foreign bank entry, credit allocation and lending rates in emerging markets: empirical evidence from Poland*, Journal of Banking & Finance, vol. 36, s. 2949-2959.
- Dobromir Serwa, *Identifying multiple regimes in the model of credit to households*, International Review of Economics and Finance, wersja on-line 13 listopada 2012 r.
- Dobromir Serwa, *Banking crises and nonlinear linkages between credit and output*, Applied Economics vol. 44, 2012, s. 1025-1040.

W serii wydawniczej *Materiały i Studia* w 2012 r. ukazały się:

- Michał Polasik, Jerzy Marzec, Piotr Fiszedler, Jakub Górka, *Modelowanie wykorzystania metod płatności detalicznych na rynku polskim*.
- Piotr Krajewski, Katarzyna Piłat, Michał Mackiewicz, *Ocena wpływu cykliczności polityki fiskalnej na synchronizację cyklu koniunkturalnego w Polsce i strefie euro*.
- Michał Konopczak, *Ocena ryzyka kredytowego Polski metodą roszczeń warunkowych*.
- Izabela D. Tymoczko, *Charakter współpracy przedsiębiorstwa z bankiem a warunki cenowe kredytu bankowego. Analiza ekonometryczna na podstawie modelu logitowego*.
- Tomasz Gubiec, Ryszard Kutner, Tomasz Werner, *Zastosowanie metody badania wpływu zdarzeń ekstremalnych i superekstremalnych na stochastyczną dynamikę szeregów czasowych do analizy wybranych kursów walutowych w świetle spodziewanego wejścia Polski do strefy euro*.
- Oksana Demchuk, Tomasz Łyziak, Jan Przystupa, Anna Sznajderska, Ewa Wróbel, *Mechanizm transmisji polityki pieniężnej w Polsce. Co wiemy w 2011 roku?*
- Tomasz Łyziak, *Oczekiwania inflacyjne w Polsce*.
- Jarosław Janecki, *Reakcja rynkowych stóp procentowych na zmiany stopy procentowej banku centralnego w Polsce w latach 2001–2011*.
- Halina Kowalczyk, *Wykresy wachlarzowe inflacji a różne wymiary niepewności*.
- Hubert Bukowski, Tomasz Jędrzejowicz, Marcin Kitala, *Wpływ wykorzystania unijnych funduszy strukturalnych na wybór strategii dostosowań fiskalnych*.
- Krzysztof Gajewski, Małgorzata Pawłowska, Wojciech Rogowski, *Relacje firm z bankami w Polsce w świetle danych ze sprawozdawczości bankowej*.
- Maria Jerzak, Marcin Kitala, *Prawo w gospodarce. Metodyka oceny oddziaływania prawa na gospodarkę*.
- Krzysztof Gajewski, Krzysztof Olszewski, Małgorzata Pawłowska, Wojciech Rogowski, Grzegorz Tchorek, Jolanta Zięba, *Integracja finansowa w Europie po wprowadzeniu euro. Przegląd literatury*.

- Piotr J. Szpunar, *Rola polityki makroostrożnościowej w zapobieganiu kryzysom finansowym*.
- Karolina Tura, *Prognozowanie inflacji w Polsce w latach 1999–2009 w ramach modeli budowanych w Narodowym Banku Polskim na potrzeby realizacji kryterium celu inflacyjnego*.
- Natalia Nehrebecka, Aneta Maria Dzik, *Konstrukcja miernika szans na bankructwo firmy*.
- Michał Gradzewicz, Jakub Growiec, Robert Wyszyński, *Luka nieefektywności w cyklu koniunkturalnym w Polsce*.
- Paulina Anioła, Zbigniew Gołaś, *Zastosowanie wielowymiarowych metod statystycznych w typologii strategii oszczędnościowych gospodarstw domowych w Polsce*.
- Tomasz Łyziak, Jan Przystupa, Anna Sznajderska, Ewa Wróbel, *Pieniądz w polityce pieniężnej. Zmienna informacyjna? Kanał mechanizmu transmisji? Jaka jest zawartość informacyjna agregatów pieniężnych w Polsce?*
- Marcin Czaplicki, *Boomy kredytowe w gospodarkach wschodzących. Przyczyny i sposoby przeciwdziałania*.

W serii wydawniczej *National Bank of Poland Working Papers* w 2012 r. ukazały się:

- Jordi Galí, Frank Smets, Rafael Wouters, *Unemployment in an estimated New Keynesian model*.
- Łukasz Lenart, Mateusz Pipień, *Almost periodically correlated time series in business fluctuations analysis*.
- Michał Brzoza-Brzezina, Jacek Kottłowski, *Measuring the natural yield curve*.
- Michał Brzoza-Brzezina, Marcin Kolasa, *Bayesian evaluation of DSGE models with financial frictions*.
- Rafael Gerke, Magnus Jonsson, Martin Kliem, Marcin Kolasa, Pierre Lafourcade, Alberto Locarno, Krzysztof Makarski, Peter McAdam, *Assessing macro-financial linkages: a model comparison exercise*.
- Piotr J. Krupa, Paweł Skrzypczyński, *Are business cycles in the US and emerging economies synchronized?*
- Michał Brzoza-Brzezina, Jacek Kottłowski, Agata Miśkowiec, *How forward looking are central banks? Some evidence from their forecasts*.
- Katarzyna B. Budnik, *Do those who stay work less? On the impact of emigration on the measured TFP in Poland*.
- Anna Sznajderska, *On the empirical evidence of asymmetry effects in the interest rate pass-through in Poland*.
- Tomasz Łyziak, *Inflation expectations in Poland*.
- Oksana Demchuk, Tomasz Łyziak, Jan Przystupa, Anna Sznajderska, Ewa Wróbel, *Monetary policy transmission mechanism in Poland. What do we know in 2011?*
- Kazimierz Łaski, Jerzy Osiatyński, Jolanta Zięba, *Fiscal multipliers and factors of growth in Poland and the Czech Republic in 2009*.

Załącznik 6

- Andrzej Cieślak, Jan Jakub Michatek, Jerzy Mycielski, *Consequences of the euro adoption by Central and Eastern European (CEE) countries for their trade flows.*
- Bartosz Gębka, Dobromił Serwa, *Liquidity needs, private information, feedback trading: verifying motives to trade.*
- Janusz Brzeszczyński, Martin T. Bohl, Dobromił Serwa, *Large capital inflows and stock returns in a thin market.*
- Jan Hagemeyer, Piotr Popowski, *The distribution of monopolistic markups in the Polish economy.*
- Luca Marchiori, Olivier Pierrard, Henri R. Sneessens, *Aging, labour market dynamics and fiscal imbalances.*
- Michele Ca' Zorzi, Michał Rubaszek, *Real exchange rate forecasting: a calibrated half-life PPP model can beat the random walk.*
- Błażej Mazur, Mateusz Pipień, *On the empirical importance of periodicity in the volatility of financial time series.*
- Anna Sznajderska, *On asymmetric effects in a monetary policy rule. The case of Poland.*
- André K. Anundsen, *Econometric regime shifts and the US subprime bubble.*
- Jakub Mućk, Paweł Skrzypczyński, *Can we beat the random walk in forecasting CEE exchange rates?*
- Michał Brzoza-Brzezina, Krzysztof Makarski, Grzegorz Wesolowski, *Would it have paid to be in the Eurozone?*
- Jakub Growiec, *Factor-augmenting technology choice and monopolistic competition.*
- Małgorzata Pawłowska, *Competition, concentration and foreign capital in the Polish banking sector (prior and during the financial crisis).*
- Ewa Miklaszewska, Katarzyna Mikołajczyk, Małgorzata Pawłowska, *The consequences of post-crisis regulatory architecture for banks in Central Eastern Europe.*
- Krzysztof Olszewski, *The impact of commercial real estate on the financial sector, its tracking by central banks and some recommendations for the macro-financial stability policy of central banks.*
- Aleksandra Kolasa, *Life cycle income and consumption patterns in transition.*
- Jakub Growiec, Christian Groth, *On aggregating human capital across heterogeneous cohorts.*
- Tomasz Łyziak, Jan Przystupa, Anna Sznajderska, Ewa Wróbel, *Money in monetary policy. Information variable? Channel of monetary transmission? What is its role in Poland?*
- Marcin Wolski, *Monetary policy, banking and heterogeneous agents.*
- Marcin Próchniak, Bartosz Witkowski, *Real economic convergence and the impact of monetary policy on economic growth of the EU countries. The analysis of time stability and the identification of major turning points based on the Bayesian method.*

Wyniki głosowania członków RPP nad wnioskami i uchwałami w 2012 r.

Data	Przedmiot wniosku lub uchwały	Decyzja RPP	Wyniki głosowania członków RPP
4 kwietnia 2012 r.	Uchwała nr 1/2012 w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2011 r.		Za: M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka
4 kwietnia 2012 r.	Wniosek o podwyższenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 punktów bazowych.	Wniosek nie uzyskał większości głosów.	Za: Z. Gilowska A. Glapiński A. Kaźmierczak Przeciw: M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch J. Hausner A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka
8 maja 2012 r.	Uchwała nr 2/2012 w sprawie oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej na rok 2011.		Za: M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka
8 maja 2012 r.	Uchwała nr 3/2012 w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2011.		Za: M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka
9 maja 2012 r.	Uchwała nr 4/2012 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim.	Podwyższono stopy procentowe NBP o 25 punktów bazowych.	Za: M. Belka Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka Przeciw: A. Bratkowski E. Chojna-Duch
22 maja 2012 r.	Uchwała nr 5/2012 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2011 r.		Za: M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka

Załącznik 7

4 lipca 2012 r.	Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 50 punktów bazowych.	Wniosek nie uzyskał większości głosów.	Za: A. Bratkowski Przeciw: M. Belka E. Chojna-Duch A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka Z. Gilowska była nieobecna na posiedzeniu.
4 lipca 2012 r.	Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 punktów bazowych.	Wniosek nie uzyskał większości głosów.	Za: A. Bratkowski E. Chojna-Duch Przeciw: M. Belka A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka Z. Gilowska była nieobecna na posiedzeniu.
5 września 2012 r.	Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 50 punktów bazowych.	Wniosek nie uzyskał większości głosów.	Za: A. Bratkowski E. Chojna-Duch Przeciw: M. Belka A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca A. Zielińska-Głębocka Z. Gilowska i J. Winiecki byli nieobecni na posiedzeniu.
5 września 2012 r.	Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 punktów bazowych.	Wniosek nie uzyskał większości głosów.	Za: A. Bratkowski E. Chojna-Duch Przeciw: M. Belka A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca A. Zielińska-Głębocka Z. Gilowska i J. Winiecki byli nieobecni na posiedzeniu.
18 września 2012 r.	Uchwała nr 6/2012 w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2013.		Za: M. Belka A. Bratkowski Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka E. Chojna-Duch była nieobecna na posiedzeniu.
18 września 2012 r.	Uchwała nr 7/2012 w sprawie określenia górnej granicy zobowiązań wynikających z zaciągania przez NBP pożyczek i kredytów w zagranicznych instytucjach bankowych i finansowych w 2013 r.		Za: M. Belka A. Bratkowski Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka E. Chojna-Duch była nieobecna na posiedzeniu.

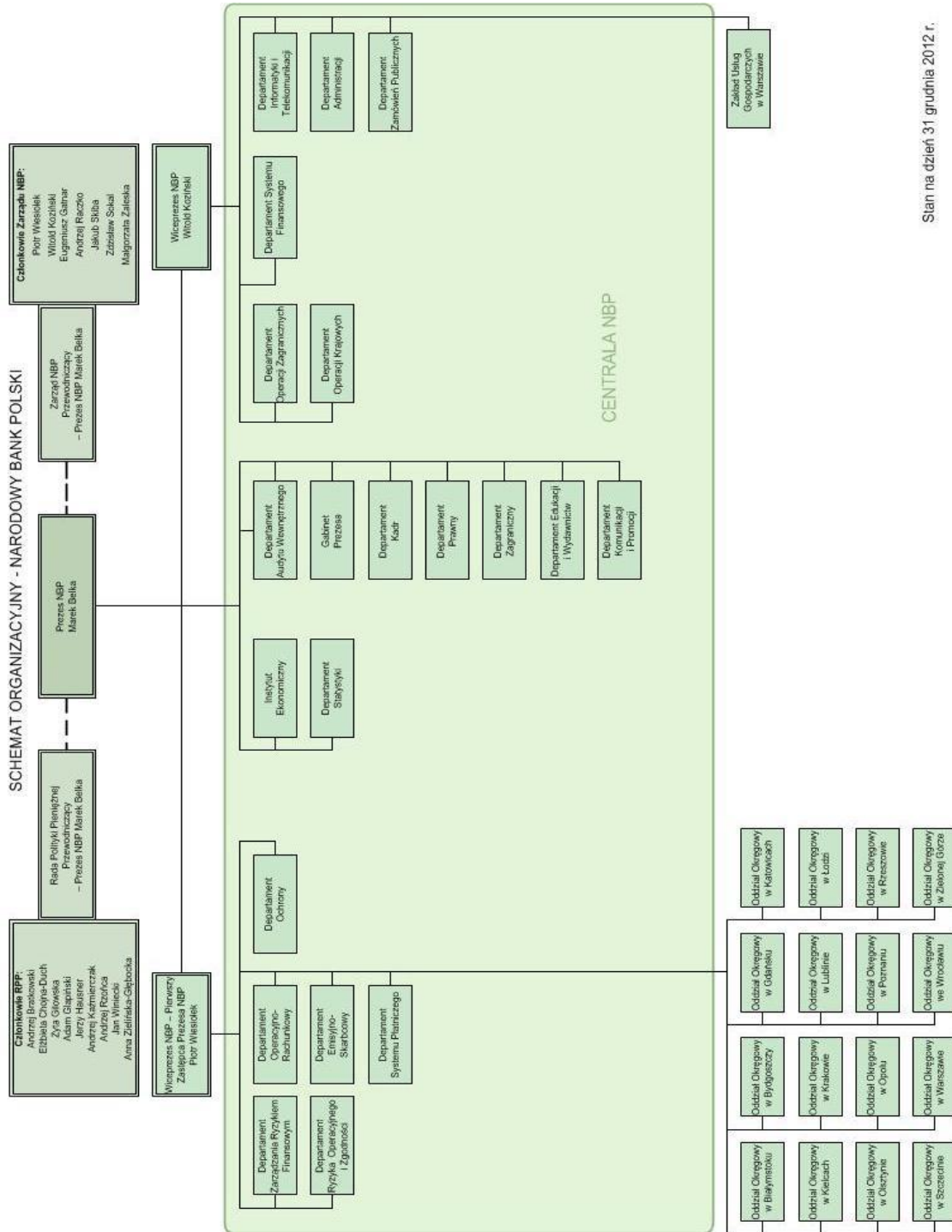
Załącznik 7

3 października 2012 r.	Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 50 punktów bazowych.	Wniosek nie uzyskał większości głosów.	Za: A. Bratkowski E. Chojna-Duch Przeciw: M. Belka A. Glapiński J. Hausner A. Kazmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka Z. Gilowska była nieobecna na posiedzeniu.
3 października 2012 r.	Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 punktów bazowych.	Wniosek nie uzyskał większości głosów.	Za: M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch A. Zielińska-Głębocka Przeciw: A. Glapiński J. Hausner A. Kazmierczak A. Rzońca J. Winiecki Z. Gilowska była nieobecna na posiedzeniu.
7 listopada 2012 r.	Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 50 punktów bazowych.	Wniosek nie uzyskał większości głosów.	Za: M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch A. Zielińska-Głębocka Przeciw: Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kazmierczak A. Rzońca J. Winiecki
7 listopada 2012 r.	Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 punktów bazowych.	Wniosek uzyskał większość głosów.	Za: M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch J. Hausner A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka Przeciw: Z. Gilowska A. Glapiński A. Kazmierczak
7 listopada 2012 r.	Uchwała nr 8/2012 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim.	RPP obniżyła wysokość stóp procentowych NBP o 25 punktów bazowych.	Za: M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch J. Hausner A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka Przeciw: Z. Gilowska A. Glapiński A. Kazmierczak
20 listopada 2012 r.	Uchwała nr 9/2012 zmieniająca uchwałę w sprawie zasad stosowania przez Narodowy Bank Polski transakcji walutowych typu <i>swap</i> .		Za: M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kazmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka

Załącznik 7

4 grudnia 2012 r.	Uchwała nr 10/2012 w sprawie oprocentowania kredytu krótkoterminowego udzielanego Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu oraz oprocentowania kredytu na zasilenie albo uzupełnienie funduszu stabilizacyjnego udzielanego Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej przez Narodowy Bank Polski.		Za: M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca A. Zielińska-Głębocka Z. Gilowska i J. Winiecki byli nieobecni.
5 grudnia 2012 r.	Uchwała nr 11/2012 w sprawie zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na rok 2013.		Za: M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka
5 grudnia 2012 r.	Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 150 punktów bazowych.	Wniosek nie uzyskał większości głosów.	Za: A. Bratkowski E. Chojna-Duch Przeciw: M. Belka Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka
5 grudnia 2012 r.	Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 50 punktów bazowych.	Wniosek nie uzyskał większości głosów.	Za: A. Bratkowski E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński Przeciw: M. Belka J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka
5 grudnia 2012 r.	Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 punktów bazowych.	Wniosek uzyskał większość głosów.	Za: M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka
5 grudnia 2012 r.	Uchwała nr 12/2012 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim.	RPP obniżyła wysokość stóp procentowych NBP o 25 punktów bazowych.	Za: M. Belka A. Bratkowski E. Chojna-Duch Z. Gilowska A. Glapiński J. Hausner A. Kaźmierczak A. Rzońca J. Winiecki A. Zielińska-Głębocka

Schemat organizacyjny NBP wg stanu na 31 grudnia 2012 r.

Stan na dzień 31 grudnia 2012 r.